PS /16 Notulen van de vergadering van Provinciale Staten van Noord-Brabant op 23 september 2016

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave 2

Index gesproken personen 4

Lijst van de leden van Provinciale Staten van Noord-Brabant 6

Opening van de vergadering / vaststellen agenda 10

Vragenhalfuur 13

Actuele moties 14

Stemmingen 23

71/16 Lijst ingekomen stukken 9 juli 2016 tot en met 9 september 2016 23

75/16 Notulen van PS 10 juni 2016 24

76/16 Notulen van PS 24 juni 2016 24

77/16 Notulen van PS 15 juli 2016 24

53/16 Begrotingswijziging Provinciaal Milieu- en Waterplan 2016-2021 (PMWP) 24

63/16 Begrotingswijziging Cofinanciering Europese Programma's derde tranche investeringsagenda 26

59/16 Begrotingswijziging Uitvoeringsprogramma Fiets in de Versnelling 2016-2020 27

Initiatiefvoorstellen 28

05/16 Initiatiefvoorstel CDA en PvdA Natuurroutes in Brabant 28

68/16 Deelname in de Schoonmaak Coöperatie – uitnodiging tot het kenbaar maken van wensen en bedenkingen 49

58/16 Begrotingswijziging Uitvoeringsprogramma Biobased Delta 2016-2019 58

57/16 Onderzoek Zuidelijke Rekenkamer Beheersstatuut Ontwikkelbedrijf 69

62/16 Begrotingswijziging Starttranche uitvoeringsprogramma ontwikkelagenda spoor, HOV en knooppunten 89

66/16 Wijziging Verordening ruimte 2014, kaartaanpassingen 6 100

64/16 Verordening kwaliteit vergunningverlening, toezicht en handhaving omgevingsrecht Noord-Brabant **129**

78/16 Benoeming loco-griffier van Provinciale Staten van Noord-Brabant **144**

Sluiting van de vergadering **144**

Index gesproken personen

Arts, mw. W.M.A., 92, 93
Bakker, W.J., 21, 84, 89, 91, 92, 93
Berg, H.F. van den, 26, 27, 28, 34, 38, 42, 43, 45, 59, 60, 98, 103, 104
Bollen, G.W., 46, 47, 53, 54, 63
Braspenning, A.L.J., 54, 61, 63, 84, 92, 93, 94, 106, 107, 110, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 120
Brunklaus, mw. drs. P.M., 12, 17, 18, 21, 23, 24, 25, 26, 48, 49, 50, 53, 99, 104, 107, 109, 112, 117, 118, 119, 120
Burger Dirven, drs. K.A.J.M., 83, 87, 88, 91, 92
Cate, mw. mr. K.A.E. ten, 9, 10, 115, 135
Deneer, J.A., 135
Deryckere, M.N.R.C., 24, 45
Dingemans, mw. F.M., 29, 34, 35, 38, 39, 40, 45, 56, 63, 133, 134
Dirken, mw. A.M.W., 94, 110, 116, 117, 118, 119, 121, 125, 133, 134
Everling, M.J., 116, 117, 118, 120
Gruijthuijsen, drs. M.P.J.M. van, 11, 18, 19, 22, 23, 24, 25
Hageman, ir. J.J.C., 12, 21, 23, 24, 25, 26, 48, 53, 68, 71, 72, 75, 76, 77, 78, 80, 83
Hattem, A.W.J.A. van, 10, 11, 22, 23, 95, 102, 105, 106, 108, 109, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 125, 126, 127, 129, 130, 133, 134
Heijman, J.H.W.F., 12, 20, 22, 23, 24, 25, 26, 46, 54, 64, 83, 92, 93, 101, 116, 117, 118, 119, 120, 133, 134
Heijmans, N.G.L., 10, 11, 15, 16, 19, 20, 22, 23, 25, 38, 47, 50, 52, 53, 78, 79, 82, 119, 133, 134
Kammen, mw. drs. P. van der, 47, 50, 51, 52, 53, 67, 73, 74, 80, 83
Kardol, mw. J.C., 25
Klitsie, mw. drs. C.G.M., 97, 112, 116, 117, 118, 119, 120
Knoet-Michels, mw. A.J.H., 12, 122, 124, 125, 126, 127, 129, 133, 134
Koevoets, H.J.P.E., 64, 65, 73, 77, 79, 81, 82
Kort, M.V. de, 23, 24, 25, 33, 34, 40, 41, 42, 43, 57, 63
Kuijken MSc, R.C.P., 22, 23, 34, 35, 36, 37, 43, 44, 121, 133, 134
Maas, B.L.M., 48, 53, 68, 81, 83, 97, 98, 112, 116, 117, 118, 119, 120
Meel, J. van, 55, 63
Meeuwis-van Langen, H.E.M., 18
Meijer, A.A., 30, 36, 41, 44, 89, 90, 92, 93
Oosterveer, ing. H., 12, 21, 23, 24, 25, 26, 39, 45, 53, 63, 83, 92, 93, 116, 117, 118, 119, 120, 133, 134
Otters-Bruijnen, mw. mr. S.M., 26, 27, 29, 37, 45
Roijackers, mw. H.I., 122, 123, 124, 127, 128, 129, 131, 132, 133, 134
Roks, L.A.G., 19, 20, 21, 55, 56, 61, 62, 63
Schüller, mw. drs. I.J.W., 15, 16, 17, 18, 21
Sloot, mw. M.A.B. van der, 11, 16, 18, 19, 21, 25, 53
Smeets, drs. M.E.J., 65, 69, 70, 74, 81, 83, 86, 90, 92, 93
Smeulders, S.J.A.H., 11, 12, 21, 26, 29, 30, 44, 45, 78, 86, 90, 92, 93
Spapens, M., 13, 21
Staak, W.R. van der, 24, 27, 45
Steenbakkers, S.P.M.F., 65, 71, 76, 77, 79, 82
Surminski, mw. M.J.G.P., 58, 61, 100, 103, 113, 114

Uijlenhoet, A., 30, 31, 35, 36, 38, 40, 42, 45, 57, 59, 61, 63, 103, 116
Voorzitter, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73,74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 97, 98, 99, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135
Vreugdenhil, ing. H.J., 12, 21, 23, 24, 25, 26, 31, 45, 53, 64, 70, 71, 72, 81, 83, 87, 88, 90, 92, 93, 116, 117, 118, 119, 120, 128, 129, 133, 134
Wel, ir. M.C. van der, 12, 17, 21, 23, 24, 25, 26, 31, 39, 45, 53, 64, 83, 87, 90, 92, 93, 104, 108, 116, 117, 118, 119, 120, 133, 134

Lijst van de leden van Provinciale Staten van Noord-Brabant

prof. dr. W.B.H.J. van de Donk, commissaris van de Koning/voorzitter PS
mw. mr. K.A.E. ten Cate, griffier

Altundal MIB, N.	SP	Oss
Arts, mw. W.M.A.	SP	Eindhoven
Bahar, drs. H.	CDA	Helmond
Bakker, W.J.	PVV	Waalwijk
Berg, H.F. van den	PVV	Tilburg
Bollen, G.W.	VVD	Sint Anthonis
Boon, M.C.H.	PVV	Bergen op Zoom
Brakel, mw. C.E.P. van	CDA	Veldhoven
Braspenning, A.L.J.	CDA	Strijbeek
Brunklaus, mw. drs. P.M.	GroenLinks	Raamsdonk
Burger Dirven, drs. K.A.J.M.	VVD	's-Hertogenbosch
Claessens-Vloedgraven, mw. W.	SP	Roosendaal
Deryckere, M.N.R.C.	CDA	Tilburg
Dingemans, mw. F.M.	D66	Kaatsheuvel
Dirken, mw. A.M.W.	VVD	Hoeven
Everling, M.J.	SP	Dongen
Gruijthuijsen, drs. M.P.J.M. van	VVD	Tilburg
Hageman, ir. J.J.C.	D66	Veldhoven
Hattem, A.W.J.A. van	PVV	Steensel
Heijman, J.H.W.F.	Lokaal Brabant	Tilburg
Heijmans, N.G.L.	SP	's-Hertogenbosch
Hoon, mw. A.J.M. de	CDA	Etten-Leur
Jonge, R.A. de	SP	Halsteren
Kammen, mw. drs. P. van der	PVV	Tilburg
Kardol, mw. J.C.	PVV	Helmond
Klitsie, mw. drs. C.G.M.	D66	Tilburg
Knoet-Michels, mw. A.J.H.	PvdA	Vlierden
Koevoets, H.J.P.E.	VVD	Bergen op Zoom
Kort, M.V. de	PvdA	Vught
Kouthoofd, T.P.D.	VVD	Eindhoven
Kuijken MSc, R.C.P.	CDA	Bergeijk
Kutlu, S.	D66	Eindhoven
Maas, B.L.M.	PvdA	Netersel
Meel, J. van		SP Bavel
Meeuwis-van Langen, H.E.M.	D66	Best
Meijer, A.A.	D66	Breda
Oosterveer, dr. ing. H.	50PLUS	Waalre
Otters-Bruijnen, mw. mr. S.M.	VVD	Vught
Overveld, W.A.A.M. van	50PLUS	Oudenbosch
Panhuizen, A.V.	VVD	Tilburg

Portheine, P.	VVD	Riethoven
Roijackers, mw. H.I.	GroenLinks	’s-Hertogenbosch
Roks, L.A.G.	PVV	Etten-Leur
Schüller, mw. drs. I.J.W.	VVD	Woudrichem
Sloot, mw. M.A.B. van der	CDA	’s-Hertogenbosch
Smeets, drs. M.E.J.	GroenLinks	Oosterhout
Smeulders, S.J.A.H.	PvdA	Helmond
Spapens, M.	SP	’s-Hertogenbosch
Staak, W.R. van der	SP	Sint-Oedenrode
Steenbakkers, S.P.M.F.	CDA	’s-Hertogenbosch
Surminski, mw. M.J.G.P.	PvdD	Hoogerheide
Uijlenhoet, A.	GroenLinks	Rosmalen
Vreugdenhil, ing. H.J.	CU/SGP	Nieuwendijk
Vugt, drs. R.J. van	CDA	Woudrichem
Wel, ir. M.C. van der	PvdD	Rijsbergen

Vergadering van Provinciale Staten van Noord-Brabant

Vrijdag 23 september 2016

Agenda

I. Opening van de vergadering / vaststellen agenda

II. Vragenhalfuur

III. Actuele moties

IV. Stemming

79/16 Lijst ingekomen stukken 9 juli 2016 tot en met 9 september 2016

75/16 Notulen van PS 10 juni 2016

76/16 Notulen van PS 24 juni 2016

77/16 Notulen van PS 15 juli 2016

53/16 Begrotingswijziging Provinciaal Milieu- en Waterplan 2016-2021 (PMWP)

63/16 Begrotingswijziging Cofinanciering Europese Programma's derde tranche investeringsagenda

59/16 Begrotingswijziging Uitvoeringsprogramma Fiets in de Versnelling 2016-2020

V. Initiatiefvoorstellen

VI. Bespreekstukken

68/16 Deelname in de Schoonmaak Coöperatie – uitnodiging tot het kenbaar maken van wensen en bedenkingen

58/16 Begrotingswijziging Uitvoeringsprogramma Biobased Delta 2016-2019

57/16 Onderzoek Zuidelijke Rekenkamer Beheersstatuut Ontwikkelbedrijf

62/16 Begrotingswijziging Starttranche uitvoeringsprogramma ontwikkelagenda spoor, HOV en knooppunten

66/16 Wijziging Verordening ruimte 2014, kaartaanpassingen 6

64/16 Verordening kwaliteit vergunningverlening, toezicht en handhaving omgevingsrecht Noord-Brabant

78/16 Benoeming loco-griffier van Provinciale Staten van Noord-Brabant

VII. Sluiting van de vergadering

Vergadering van Provinciale Staten van Noord-Brabant

Vrijdag 23 september 2016

Voorzitter: prof. dr. W.B.H.J. van de Donk, commissaris van de Koning/voorzitter PS

Griffier: mw. mr. K.A.E. ten Cate

Volgens de presentielijst zijn 50 leden aanwezig, te weten:
Mw. Arts, Bahar, Bakker, Van den Berg, Bollen, Boon, mw. Van Brakel, Braspenning, mw. Brunklaus, Burger Dirven, Deryckere, mw. Dingemans, mw. Dirken, Everling, Van Gruijthuijsen, Hageman, Van Hattem, Heijman, Heijmans, mw. De Hoon, mw. Van der Kammen, mw. Kardol, mw. Klitsie, mw. Knoet-Michels, Koevoets, De Kort, Kouthoofd, Kuijken, Kutlu, Maas, Van Meel, mw. Meeuwis-van Langen, Meijer, Oosterveer, mw. Otters-Bruijnen, Panhuizen, Portheine, mw. Roijackers, Roks, mw. Schüller, mw. Van der Sloot, Smeets, Smeulders, Spapens, Van der Staak, Steenbakkers, mw. Surminski, Uijlenhoet, Vreugdenhil, Van der Wel.

Afwezig zijn 5 leden te weten: Van Overveld, Altundal, Van Vugt, mw. Claessens-Vloedgraven, De Jonge.

Opening van de vergadering / vaststellen agenda

De voorzitter opent de vergadering om 15.15 uur

De **voorzitter**: Dames en heren, mag ik u verzoeken uw plaatsen in te nemen. Ik heet u van harte welkom en wil deze vergadering gaan openen met het gebruikelijke moment van stilte. Ik verzoek u daarbij te gaan staan.

(*De vergadering neemt een moment stilte in acht.*)

De **voorzitter**: Ik dank u. Ik wil de griffier verzoeken om ons mededeling te doen van de binnengekomen berichten van verhindering.

De **griffier**: Er is bericht van verhindering van de heer Van Overveld, de heer Altundal, de heer Van Vugt, mevrouw Claessens-Vloedgraven en de heer De Jonge.

De **voorzitter**: Er zijn zo te zien geen aanvullingen vanuit de zaal. Dan stel ik voor dat ik u nogmaals van harte welkom heet. Dat doe ik ook in het bijzonder aan de bezoekers op onze publieke tribune. Naast onze vaste gasten, de heer en mevrouw Van Berkel, welkom dat u er weer bent, zijn leden van D66 en de Dierenbescherming onze gast. Zij zijn vandaag ontvangen als gast door ons Statenlid Arend Meijer. Fijn dat u belangstelling toont voor ons werk. Nogmaals, zeer hartelijk welkom.
Dames en heren, bij twee berichten van verhindering is er aanleiding om een kaart rond te laten gaan. Dit betreft allereerst onze collega Roland van Vugt. Zijn vader is overleden. Dat is de reden van verhindering van aanwezigheid vandaag. Wij zullen een kaart sturen. Ook voor Nurettin Altundal gaat een kaart rond. Hij heeft een operatie ondergaan en is herstellende. Om die reden is hij vandaag ook niet aanwezig.
Ik stel nu aan de orde de agenda van vandaag. Over alle voorstellen die op de agenda staan, vindt vandaag ook stemming plaats. Er is één mondelinge vraag en één actuele motie ingediend. De vraag

betreft de dierenaantallen en de motie betreft de omroep. De procedurevergadering geeft u het advies die toe te laten. Ik neem aan dat we daarmee kunnen instemmen. Dat is het geval.
Te uwer informatie: alle moties en amendementen die vandaag zullen worden ingediend, zullen onder agendapunt 10 van de vergaderorde "ingediende moties en amendementen" digitaal voor u beschikbaar zijn. Dan stel ik aan de orde de agenda van vanaag. Kan iedereen leven met deze agenda? De fractievoorzitter van de PVV, de heer Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Dank u, voorzitter. Ik zou graag een ordevoorstel willen doen, zoals ook aangekondigd in de procedurevergadering. Het betreft agendapunt 62/16 over de HOV. Het bleek onze fractie gisteren dat er nog stukken waren die niet bij dit agendapunt zijn toegevoegd op digitale wijze via iBabs en het Stateninformatiesysteem SIS. Dit betreft de Statenmededeling PS 4018060. Hieraan wordt ook niet gerefereerd in het Statenvoorstel, terwijl het wel de inhoudelijke onderbouwing is van de betreffende begrotingswijziging, met daarbij de bijbehorende bijlage 1. In deze bijlage is wel sprake van een verwijzing naar een Statenmededeling van 8 december 2015 onder nummer 3900982, maar dat is een andere Statenmededeling dan die hier wordt bedoeld. In de betreffende Statenmededeling is te lezen dat het eigenlijk de bedoeling was dat het gelijktijdig met de begrotingswijziging wordt voorgelegd aan Provinciale Staten. Nu is enkel de begrotingswijziging voorgelegd. Ik zou in het kader van zorgvuldige voorbereiding en een zorgvuldig informatieproces richting de Staten willen voorstellen om betreffend agendapunt niet vandaag, maar pas in een volgende Statenvergadering te behandelen.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Van Hattem, ook voor het nogmaals toelichten van zijn voorstel. In de procedurevergadering is het aan de orde geweest en gewogen. Ik wil de griffier even vragen om een nadere toelichting op wat er nu precies gebeurd is en dan het voorstel in stemming brengen. De griffier.

De heer **Heijmans** (SP): Voorzitter?

De **voorzitter**: Meneer Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): Voorafgaande aan de mening misschien van de verschillende fracties, zou ik persoonlijk ook graag willen weten van de gedeputeerde of er vervelende juridische consequenties zitten aan het uitstellen van dit onderwerp.

De **voorzitter**: We zullen beide elementen even wegen. Na de griffier geef ik de gedeputeerde graag even het woord. Maar nu eerst even wat er precies gebeurd is in de ogen van de griffier. De griffier.

De **griffier**: Om als eerste in te gaan op de vraag die de heer Heijmans stelt: er zitten geen juridische consequenties aan het uitstellen van het debat over dit onderwerp. Wij zijn als griffie nagegaan hoe een en ander is gelopen. Het gaat dus om Statenvoorstel begrotingswijziging 62/16, bestaande uit een voorstel, een ontwerpbesluit en een bijlage. Op 6 juli 2016 is een Statenmededeling uitgegaan die verband houdt met dit onderwerp dat nu op de agenda staat. Bij deze mededeling was tevens een bijlage gevoegd, namelijk bijlage 1 Statenmededeling Starttranche Uitvoeringsprogramma Ontwikkelagenda spoor, HOV en knooppunten, overzicht van clusters en maatregelen in de starttranche. Onze conclusie is dat Statenmededelingen nooit worden geagendeerd, nooit geplaatst bij de agenda voor een PS-vergadering. Het staat de Staten natuurlijk altijd vrij om meer informatie bij een Statendebat te betrekken, maar deze stukken maken in formele zin geen onderdeel uit van het Statenvoorstel. Daarmee is het correct geagendeerd en is er in formele zin geen beletsel om het debat daarover vandaag te voeren.

De **voorzitter**: Ik dank de griffier. Ik ga nu de gedeputeerde vragen om even antwoord te geven op de vraag die de heer Heijmans hierover gesteld heeft.

De heer **Van der Maat** (GS, VVD): Dank, voorzitter. We hebben een zorgvuldig proces doorlopen met de regio, die wacht op besluitvorming van uw kant omdat 2017 een belangrijke datum is voor de realisatie. Dus bij voorkeur vandaag bespreken, ook omdat alle stukken gewoon zijn aangeleverd. Stort de wereld in? Nee, dat niet, maar het wordt wel moeilijker in de uitvoering als er vandaag geen besluit wordt genomen. Juridisch gaat het alleen sec om de begrotingswijziging die hier vastgesteld moet worden, zoals de griffier zei. De onderlegger is de bijlage die via een andere weg ook al eerder naar u is toegestuurd.

De **voorzitter**: Goed. Ik dank de gedeputeerde. Ik kijk even of de indiener van het ordevoorstel het voorstel handhaaft of heroverweegt.

De heer **Van Hattem** (PVV): In overleg met mijn woordvoerder wil ik het voorstel graag handhaven met daarbij de opmerking dat het, gelet op de zorgvuldigheid van het aanbieden van stukken, wel goed zou zijn om ook in het Statenvoorstel zelf expliciet te refereren aan het document van de Statenmededeling. Dat is nu niet gebeurd. Onze fractie vindt het toch een heel vervelende zaak dat we op deze manier niet op adequate wijze kunnen kennisnemen van alle samenhangende stukken bij een Statenvoorstel.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Van Hattem. Ik trek twee conclusies: ik ga het voorstel in stemming brengen en wij zullen iets van een hyperlinkpolicy moeten gaan bekijken, want ik snap best dat het hier en daar wat ingewikkeld is. Maar wij hebben de formele status van de griffier gehoord. Dat wil niet zeggen dat we er nu aan voorbijgaan en er niet van willen leren, dat zullen we wel doen, maar ik breng het ordevoorstel nu conform uw verzoek in stemming. De fractie van de VVD.

De heer **Smeulders** (PvdA): Voorzitter, wat is de vraag? Of ik instem met het ordevoorstel?

De **voorzitter**: Het ordevoorstel is om het punt van de agenda af te halen. Dus daar moet u ja of nee tegen zeggen.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Tegen.

De **voorzitter**: Het CDA.

Mevrouw **Van der Sloot** (CDA): Tegen.

De **voorzitter**: SP.

De heer **Heijmans** (SP): Tegen, met stemverklaring, voorzitter. Ik leg me helemaal neer bij de uitleg van de griffier dat het op correcte wijze gegaan is. Ik ben ook heel blij dat vastgesteld is dat er niets achtergehouden is. Het feit dat pas vandaag dit stuk gemist wordt, zegt mij ook wel iets over hoe belangrijk deze bijlage blijkbaar voor woordvoerders is.

De **voorzitter**: De fractie van de PVV.

De heer **Van Hattem** (PVV): Wij zijn natuurlijk voor het voorstel, met de opmerking dat het voor ons een belangrijk stuk is, maar dat wij het pas na zoek- en knip- en plakwerk via de website tot ons hebben kunnen

nemen. Daarom vinden we adequate aanbieding gewoon heel belangrijk, in tegenstelling tot wat zojuist door de heer Heijmans werd gesuggereerd.

De **voorzitter**: D66.

De heer **Hageman** (D66): Tegen.

De **voorzitter**: De Partij van de Arbeid.

De heer **Smeulders** (PvdA): Tegen, voorzitter, met de stemverklaring dat het inderdaad gewoon mogelijk was om dat stuk via de website te vinden. Je moest alleen even googelen. Dat is onhandig, maar het stuk was gewoon beschikbaar.

De **voorzitter**: GroenLinks.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Tegen, met dezelfde stemverklaring als de heer Heijmans van de SP.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Oosterveer** (50PLUS): Tegen.

De **voorzitter**: Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Tegen.

De **voorzitter**: ChristenUnie/SGP.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Tegen, voorzitter, met een stemverklaring. In de voorbereiding miste ik het stuk ook, dus in die zin denk ik dat de opmerking van de PVV-fractie wel terecht is. Maar het stuk is wel zodanig van aard dat het ons niet belemmert in het goed voeren van een debat.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Tegen.

De **voorzitter**: Het voorstel is verworpen. Dat betekent concreet dat de agenda, zoals deze aan u voorgelegd is, blijft gehandhaafd.

Vragenhalfuur

De **voorzitter**: Dan zijn we nu aan het vragenhalfuur toe. Er is één vraag binnen van mevrouw Knoet van de fractie van de PvdA, die ik nu graag de gelegenheid geef haar vraag kort te stellen. Mevrouw Knoet.

Mevrouw **Knoet-Michels** (PvdA): Dank u, voorzitter. Mijn vraag is als volgt. Vorige week heeft gedeputeerde Van Dijk in de Statenvergadering van Gelderland gemeld dat de beoogde Wet op de dierenaantallen door alle provincies wordt afgewezen. De heer Van Dijk is bestuurslid IPO met de portefeuille Vitaal Platteland en ontleende zijn uitspraak aan besprekingen in het IPO. Dat verbaast ons. Immers, in Brabant zien we deze wet als een van de mogelijke instrumenten die ons zou kunnen gaan

helpen in onze ambitie om de overlast door intensieve veehouderij in overlastgebieden te doen verminderen en daarmee de volksgezondheid beter te borgen. Mijn vraag is nu: spreekt gedeputeerde Van Dijk namens IPO en dus ook namens Brabant? En zo ja, hoe rijmt onze gedeputeerde dit dan in relatie tot uitspraken die gedaan worden tijdens onder andere de mestdialoog? En zo nee, hoe zorgt de gedeputeerde ervoor dat de uitspraak geen eigen leven gaat leiden en neemt hij zodanig afstand dat de afwijkende mening van Brabant algemeen bekend is, in ieder geval in politiek Den Haag? Dank u wel.

De **voorzitter**: Ik dank mevrouw Knoet en geef graag het woord aan de gedeputeerde. Mevrouw Spierings.

Mevrouw **Spierings** (GS, D66): Dank u wel, voorzitter. Ik wil mevrouw Knoet graag danken voor deze vraag, want hij biedt wel even de gelegenheid om wat helderheid te bieden waar er wat verwarring dreigt te ontstaan. Wij hebben ons collegebreed voorstander verklaard van de Wet dieraantallen. Wij zien dat als een instrument dat goed bruikbaar is voor onze ambities om de veehouderij te verduurzamen, zoals wij dat ook hebben opgenomen in de uitvoeringsagenda Brabantse Agrofood. Wij hebben dit aan het ministerie van Economische Zaken al laten weten nadat het PS-besluit was genomen over de kaders voor het vervolg van de mestdialoog. Op 28 juni is er een brief uitgegaan naar het ministerie waarin wij het belang van die wet voor de Brabantse situatie hebben onderstreept. Op 6 oktober zal er weer een IPO-vergadering Vitaal Platteland zijn en dan zullen wij dit nogmaals helder inbrengen. Overigens kan ik me niet voorstellen dat dit bij de heer Van Dijk niet bekend was. Misschien nog even voor alle zorgvuldigheid: tijdens de mestdialoog doet dit college geen uitspraken over beleidszaken anders dan de kaders die u in juni heeft vastgesteld. Wel is het een terechte suggestie dat de Wet op de dierenaantallen goed past in de kaders die u heeft meegegeven, omdat het een instrument is dat met lage administratieve lasten maatwerk kan bieden in de ambitie die u heeft uitgesproken om, in ieder geval in delen van Brabant waar dat nodig is, de dierenaantallen op regionaal niveau te regelen. Dank u wel, voorzitter.

De **voorzitter**: Ik dank mevrouw Spierings voor haar antwoord. Ik kijk even of er behoefte bestaat aan een vervolgvraag. Dat is er niet. Wenst een van de andere leden hierover het woord te voeren? Dat is niet het geval. Dan is hiermee het vragenhalfuurtje ruim binnen de verwachtingsmarge afgehandeld.

Actuele moties

De **voorzitter**: Dan komen we nu aan het onderwerp van de actuele moties. Er is er een van ingediend. De eerste indiener is de heer Spapens van de SP. Aan hem geef ik graag het woord om de motie toe te lichten.

De heer **Spapens** (SP): Dank u wel, voorzitter. Ik sta hier om bij u een motie vreemd aan de orde van de dag in te leveren ter attentie van gedeputeerde Swinkels om hem op te roepen naar Den Haag te gaan om verder te gaan met het redden van de regionale omroepen. Daar was hij al mee bezig, de aanhouder wint. Want het verzet van Brabant heeft geholpen, beste mensen. De maatregelen om de omroepen op te heffen zijn van tafel in de Tweede Kamer en daarmee ook de grond, zou je zeggen, om te bezuinigen. Helaas, niets is minder waar. Het plan is door de Tweede Kamer dan wel van tafel gehaald, maar de staatssecretaris wil de bezuiniging toch doorvoeren. Vandaar de oproep die ik namens de volgende partijen aan de gedeputeerde doe: dat zijn de SP, mijn partij, het CDA, de Partij van de Arbeid, GroenLinks, aan elkaar geschreven, D66, zonder apostrof, ChristenUnie/SGP, Lokaal Brabant en de Partij voor de Dieren, die allemaal mee tekenen, waarvoor dank. Het verzoek aan de gedeputeerde is eigenlijk heel simpel: om naar Den Haag te gaan en een lobby te starten bij de Tweede Kamer om de

bezuinigingen geheel van tafel te krijgen. Vervolgens, als dat lukt, kan hij aan de slag om te bekijken hoe de financiering weer, als dat mogelijk is, via Den Bosch kan lopen. Een en ander natuurlijk in overleg met de omroepen. Ik overhandig de commissaris de motie. Dank u wel, voorzitter.

Motie M1 'Vreemd aan de orde van de dag'
"De Staten in bijeenkomst bij elkaar op vrijdag 23 september 2016.
Omroep Brabant en de regionale omroepen.

Overwegende dat:
Commissaris van de Koning Wim van de Donk op de veertigste verjaardag van Omroep Brabant ferme taal sprak. Hij ging pal achter de omroep staan met de woorden: "Den Haag kijk eens wat hier bij elkaar is en hoe we dat hier in Brabant doen. Blijf daar met je poten vanaf!"
Dit valt te lezen op de website van omroep Brabant.
http://www.omroepbrabant.nl/?news/2545931073/Zo+doen+we+dat+hier+in+Brabant,+blijf+daar+met+je+poten+vanaf!+Wim+van+de+Donk+tegen+Den+Haag.aspx

Achter de schermen van Den Haag wordt al geroepen dat de Mediawet (mede) door Brabant nu geen doorgang vindt. De Staatssecretaris is echter voornemens wel volledige bezuinigingen door te voeren. De diverse regionale omroepen moeten deze op basis van vrijwillige samenwerking zien op te hoesten.

In 2014 is de financiering van de regionale omroepen overgeheveld van het provinciefonds naar de mediabegroting van het Ministerie van OC&W. Op 2 september jongstleden bleek dat de centraalgestuurde regionale omroeporganisatie niet wordt gerealiseerd, omdat er te weinig draagvlak is voor de plannen bij de omroepen;

Spreekt uit:
Dat de regionale maar ook lokale omroepen van eminent belang zijn voor de informatievoorziening van het regionale en lokale nieuws.
Er behoefte is bij de regionale omroepen aan eenduidigheid, waarbij de Provincie de directe aanspreekpartner is voor de regionale omroep (de stichtingsraad, representativiteit én de financiën).

Verzoeken:
De gedeputeerde met het starten van een lobby om bij begrotingsbehandeling in de Tweede kamer de bezuinigingen op de regionale omroepen ongedaan te maken, gezien dat de grond voor deze bezuiniging in de vorm van het wetsvoorstel Mediawet door de Staatssecretaris is teruggenomen.
En verzoeken de gedeputeerde om in overleg te gaan met de verantwoordelijke Staatssecretaris om de financiering van Omroep Brabant weer via het Provinciefonds te laten lopen.

En gaan over tot de orde van de dag
Ingediend door

SP	Maurice Spapens	CDA	Marianne van de Sloot
PvdA	Stijn Smeulders	Lokaal Brabant	Jan Heijman
GroenLinks	Patricia Brunklaus	D66	Jeroen Hageman
ChristenUnie/SGP	Hermen Vreugdenhil	PvdD	Marco van der Wel"

De **voorzitter**: De motie zal worden gekopieerd en digitaal en op papier verspreid worden. Ik kijk even naar de gedeputeerde of hij desondanks nu al in staat is om, kennis hebbend van de inhoud van de motie, het oordeel van het college hierover te geven. Aan hem het woord.

De heer **Swinkels** (GS, SP): Dank u wel, voorzitter. Je kunt stellen dat, op het moment dat zo veel partijen in de Provinciale Staten een oproep doen om te bekijken wat wij als Brabant nog meer kunnen doen om de regionale omroepen in ieder geval de mogelijkheden te bieden een onafhankelijke omroep in Brabant te kunnen blijven, we dat natuurlijk serieus nemen. Ik kan ook wel zeggen dat we als GS deze oproep mede waarderen en ook zullen overnemen. Zeker wat betreft het eerste deel is er eigenlijk al een lobby gaande, mede vanuit het IPO, om te bekijken of we vooral via de Tweede Kamer en de begrotingsbehandeling ervoor kunnen zorgdragen, nu de bezuinigingen eigenlijk een onderbouwing met een voorstel van de wijziging Mediawet missen. Dat zou eigenlijk ook een heel slechte basis zijn om die bezuinigingen door te voeren. In die zin zal ik mij ten volle inzetten om te bekijken of we de Tweede Kamer kunnen bewegen. Ik hoop eigenlijk via de partijlijnen daar de medewerking bij te verkrijgen om, op het moment dat er geen Mediawetswijziging plaatsvindt, de bezuiniging die daaruit voort zou komen niet door te voeren. We moeten met elkaar vaststellen dat het ook wel een basis zou moeten zijn om dat eerst voor elkaar te krijgen voordat we met elkaar spreken over de mogelijke optie. Omdat, als er andere scenario's bedacht moeten worden, we natuurlijk ook die optie moeten voorleggen om te kijken of we weer de regie naar de provincies halen. Daarvoor wil ik wel waarschuwen. Op het moment dat eerst een bezuiniging doorgevoerd zou worden en we daarna de middelen over Nederland verspreiden, we misschien ook wel weer een probleem creëren over hoe we het hier als provincie voor elkaar krijgen. Maar in deze volgorde, eerst zorgen dat de bezuinigingen niet doorgaan en vervolgens met de scenario's die uitgewerkt gaan worden, zullen wij in ieder geval ook de optie voorleggen om weer de regie en beheersmaatregelen vanuit de provincie te laten plaatsvinden. Die neem ik graag van u over.

De **voorzitter**: En het expliciete oordeel over de motie is derhalve?

De heer **Swinkels** (GS, SP): Dat we hem dus...

De **voorzitter**: Geen bezwaar.

De heer **Swinkels** (GS, SP): Ja, formeel heet dat dan 'geen bezwaar', precies.

De **voorzitter**: Waarvan akte. Dan kijk ik of de indiener nog een vervolgopmerking wil maken. Wil een van de andere leden het woord voeren? Ik inventariseer en ga even het rijtje af. Fractie van de VVD? Mevrouw Schüller.

Mevrouw **Schüller** (VVD): De VVD-fractie heeft de actuele motie gelezen. In de motie staat geschreven dat achter de schermen in Den Haag reeds wordt geroepen dat de Mediawet geen doorgang vindt. Ons inziens is die motie feitelijk niet juist, want op de site van de rijksoverheid is op de datum van 2 september jongstleden te lezen dat deze wet voor modernisering van regionale omroepen is aangehouden. Dat betekent dat er nu nog geen beslissing wordt genomen. Het kan natuurlijk zijn dat dat voor de toekomst wel het geval is. Staatssecretaris Dekker, dat kunt u daar ook lezen, zoekt met partijen naar een oplossing voor de toekomst. De omroepen zijn het zelfs met de staatssecretaris eens om samenwerking met andere regionale omroepen mogelijk te maken op het gebied van onder andere personeel, marketing en communicatie. Dit zal logischerwijs ook wel iets van een bezuiniging opleveren, waarbij de VVD-fractie vindt dat de inhoudelijke kwaliteit en de Brabantse identiteit natuurlijk geborgd moeten blijven. Met andere

woorden: de VVD-fractie ziet het nut niet in een lobby te starten richting de staatssecretaris om de beoogde bezuinigingen ongedaan te laten maken op dit moment. Het indienen van het verzoek om de financiering over te hevelen naar het provinciefonds, is dan ook VVD inziens veel te voorbarig en volstrekt onnodig.

De **voorzitter**: Interruptie. Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): Voorzitter, dank u wel. Mevrouw Schüller, u zegt dat het wetsvoorstel is aangehouden, maar ik wil eigenlijk heel duidelijk van u weten wat u een goede, zelfstandige regionale omroep waard is. U heeft het over bezuinigingen die misschien ergens anders gevonden kunnen worden. U weet toch dat we in dit land al aardig aan het achteruit kachelen zijn als het om regionale dagbladen gaat, die steeds minder financiën hebben voor goede lokale en regionale verslaglegging. Wat is het u nu waard om een goede Brabantregionale omroep te hebben?

De **voorzitter**: Mevrouw Schüller.

Mevrouw **Schüller** (VVD): Voorzitter, ik heb niet gezegd dat ik vind dat de omroepen daardoor minder effectief zouden zijn. Wij vinden een regionale omroep, zoals Omroep Brabant, van groot belang. Bijvoorbeeld voor achtergrond in het nieuws, voor cultuureducatie en dat soort zaken. Dus ik vind het van groot belang. Wat ik zeg, en wat wij vinden, is dat je als omroepen, net zoals dat in het bedrijfsleven gebeurt, mag kijken naar: waar kunnen we elkaar versterken en waar kunnen we, we hebben het over publiek geld, bezuinigen wat mogelijk is? Daar is niets geks aan.

De **voorzitter**: De heer Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): Voorzitter, natuurlijk kun je altijd blijven kijken naar waar er bezuinigd kan worden. Maar u begrijpt toch ook wel dat er op een gegeven moment een einde aan is? U zegt dat die omroep juist een belangrijke rol kan spelen bij het geven van achtergrondinformatie. Nou, met name die achtergrondinformatie, dus de regio ingaan, dat zijn met name de zaken die vooral veel geld kosten. Wij dwingen op deze manier een omroep om vooral maar gemakkelijke amusementsprogramma's te gaan uitzenden, want die kosten weinig en die trekken veel publiek. Dat is volgens mij niet wat u wilt en dat is ook niet wat wij willen, en dan moet ons dat ook wat waard zijn.

De **voorzitter**: Mevrouw Schüller.

Mevrouw **Schüller** (VVD): Ik denk dat er, als handen ineengeslagen kunnen worden op bijvoorbeeld het gebied van personeel, marketing en sales, gewoon effectieve slagen gemaakt kunnen worden. Dat is niets geks. Zou het dan zo zijn dat dat de inhoud beïnvloedt? Ik geloof het niet.

De **voorzitter**: Mevrouw Van der Sloot.

Mevrouw **Van der Sloot** (CDA): Ik betreur het dat ik mevrouw Schüller hoor zeggen dat het een heel goede zaak is om alles op één hoop te gooien. Maar wat ik u ook hoor zeggen is: nou, dat wetsvoorstel ligt er nog, we zijn nog bezig. Wat ik zie is dat het wetsvoorstel in de ijskast is gezet en dat we een paar maanden voor de verkiezingen zitten. Bent u het met me eens dat het nog heel lang gaat duren voordat haar plannen, dat op één hoop gooien, als u dat werkelijk wil, gerealiseerd gaan worden. Als ik kijk naar de Tweede Kamer en hoe de peiling er daar nu uitziet, gaat dat helemaal niet meer gebeuren. Hoe ziet u dat?

De **voorzitter**: Uw punt is duidelijk. Mevrouw Schüller.

Mevrouw **Schüller** (VVD): Ik heb niet gesproken over van alles op één hoop gooien. Waar dat vandaan komt, ik heb geen idee. Verder, staat in de motie, wordt onder andere met de andere partijen gesteld dat de Mediawet geen doorgaan vindt, maar dat is feitelijk onjuist.

De **voorzitter**: Mevrouw Van der Sloot.

Mevrouw **Van der Sloot** (CDA): Dat 'alles op één hoop gooien' was precies de inhoud van het voorstel van de staatssecretaris en dat is precies het betoog dat u hier houdt. Ik mag aannemen dat u begrijpt wat ik daarmee bedoelde.

De **voorzitter**: Mevrouw Schüller.

Mevrouw **Schüller** (VVD): Voorzitter, dus daarmee stelt het CDA met 'op één hoop gooien' dat het om alle samenwerking gaat die overal plaatsvindt. Als je maar gaat samenwerken, dan gooien we alles op één hoop. Ik volg u niet.

De **voorzitter**: Van der Wel.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter, dank u wel. Ik wil vragen of de VVD-fractie recent nog bij Omroep Brabant is geweest. Heeft ze daar met de mensen gesproken? Want dan zou u weten dat bij een vorige ronde het aantal programma's is afgenomen, heel veel mensen eruit zijn gegaan, dat heel veel programma's zijn verdwenen. Die informatieve, goede, cultuurhistorische programma's zijn verdwenen, praatprogramma's over Brabant zijn gekort.

De **voorzitter**: Uw vraag is?

De heer **Van der Wel** (PvdD): Ik wil van de VVD-fractie weten: waar haalt ze het vandaan als ze zegt dat in de volgende fase niet aan kwaliteit ingeboet gaat worden?

De **voorzitter**: Mevrouw Schüller.

Mevrouw **Schüller** (VVD): Ik voel me een beetje een langspeelplaat. Ik heb aangegeven dat je gewoon samenwerking kunt zoeken. Wat is er nou mis mee dat je gaat bekijken hoe een andere omroep het doet op basis van marketing en communicatie? Wat is er nou mis mee om samen te bekijken, als lokale omroepen, waar je elkaar kunt versterken, en dan hoeft het ook iets minder geld te kosten. Dat zou kunnen.

De **voorzitter**: Van der Wel.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter, volgens mij was ook een onderdeel van die plannen dat ze allemaal op het Mediapark gaan zitten. Ja, ik bedoel, welke binding... Wilt u in Den Haag gaan praten over de provincie Brabant? Dat wilu toch ook niet?

De **voorzitter**: Mevrouw Schüller.

Mevrouw **Schüller** (VVD): Wat ik zojuist al heb aangegeven, is dat de VVD het belangrijk vindt dat Omroep Brabant haar eigen identiteit houdt en dat de programma's gericht zijn op onze mooie provincie. Ik heb niet gesproken over dat ze dan op het Mediapark moeten gaan zitten. Laten we ons alsjeblieft op deze motie concentreren en luisteren naar wat ik gezegd heb.

De **voorzitter**: Mevrouw Brunklaus.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Mevrouw Schüller zei het net zelf ook al, dus de helft van mijn vraag is eigenlijk al beantwoord. U komt met een heleboel technische dingen, dat deze motie niet zou kloppen enzovoorts, ik vind dat eigenlijk niet zo interessant. Wat deze motie beoogt, is dat we Omroep Brabant in Brabant houden, dat we een sterke omroep houden, en als dat wat zuiniger kan, dan kan dat omdat er samengewerkt kan worden, dat zult u ook snappen, maar wat wil de VVD nou? Wil de VVD er mede met de andere partijen voor zorgen dat Omroep Brabant in Brabant goede programma's kan blijven uitzenden met veel diepgang?

De **voorzitter**: Mevrouw Schüller.

Mevrouw **Schüller** (VVD): Ja, en dat is ook wat ik zojuist zei. Ook dat vindt de VVD-fractie belangrijk. Ik vind het alleen prettig dat een motie feitelijk is als hij wordt ingediend. Dat het klopt wat er gezegd is.

De **voorzitter**: Mevrouw Brunklaus.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Ik ben heel blij te horen dat de VVD eigenlijk dus ook gewoon achter deze motie staat, maar om technische redenen de motie niet mede heeft ingediend. Dank u wel.

De **voorzitter**: Ik wil mevrouw Schüller vragen haar betoog nu af te ronden.

Mevrouw **Schüller** (VVD): Mijn betoog is: dit alles in overweging nemende zal de VVD-fractie derhalve de motie niet steunen.

De **voorzitter**: Ik inventariseer verdere behoefte aan woordvoering. Mevrouw Van der Sloot, ga uw gang.

Mevrouw **Van der Sloot** (CDA): Dank u wel, voorzitter. Ik ben in ieder geval blij te zien dat we als Staten, behalve dan de VVD, pal achter Omroep Brabant staan met deze motie. Dat is ook wel heel belangrijk bij de onafhankelijke berichtgeving in Brabant.

De **voorzitter**: Interruptie mevrouw Schüller.

Mevrouw **Schüller** (VVD): Mevrouw Van der Sloot beoordeelt nu dat wij niet achter Omroep Brabant staan. Dat is echt het verkeerd framen van wat ik zojuist gezegd heb. Of de oren zitten vol, ik weet het niet. Wij zijn voor een goede regionale omroep, Omroep Brabant.

De **voorzitter**: Mevrouw Van der Sloot.

Mevrouw **Van der Sloot** (CDA): Ik ben blij dat ik u deze mogelijkheid heb kunnen gunnen om dit te zeggen. Het is jammer dat u de motie niet steunt.

De **voorzitter**: Mevrouw Meeuwis, interruptie.

Mevrouw **Meeuwis-van Langen** (D66): Voorzitter. Hoewel D66 wel bij de indieners staat, wil ik toch afstand nemen van wat mevrouw Van der Sloot tegen de VVD zegt. Want de aarzelingen, die worden aangegeven, en zeker als er ook nog feitelijke onjuistheden in staan, dat is iets heel anders. Dan heb je je eigen overwegingen, dat was voor ons ook best wel lastig. Maar dat heeft niets te maken met hoe je tegen Omroep Brabant aankijkt. Dus wat dat betreft, zou ik het op prijs stellen als mevrouw Van der Sloot dat richting de VVD terugneemt.

De **voorzitter**: Mevrouw Van der Sloot.

Mevrouw **Van der Sloot** (CDA): Fair point. Ik hoor heel veel steun voor Omroep Brabant, ik zie zelfs Brabantse vlaggen, dus ik denk dat het wat dat betreft wel goed gaat komen.
Wat we zien op het gebied van de Mediawet is dat er de laatste tijd heel veel onzekerheid is geweest met betrekking tot de staatssecretaris en de hele wetgeving die daarbij speelde.

De **voorzitter**: Interruptie Van Gruijthuijsen.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Dank u wel, voorzitter. Mevrouw Van der Sloot is een van de indieners van deze motie. In deze motie wordt een aantal citaten gebruikt. In lijn met de discussie die afgelopen week in de Tweede Kamer heeft plaatsgevonden, waarin de heer Buma heeft aangegeven dat een minister-president niet dit soort termen als 'pleurt op' zou mogen gebruiken: hoe kijkt mevrouw Van der Sloot naar de woorden van de commissaris? Zijn die woorden 'poten af van Omroep Brabant' een commissaris waardig?

De **voorzitter**: Mevrouw Van der Sloot.

Mevrouw **Van der Sloot** (CDA): Ik heb onze commissaris geen 'pleur op' of dat soort zaken horen zeggen. 'Blijf er met je poten af' vind ik algemeen beschaafd Brabants met een randje [gelach], dus van mij mag hij het zeggen.

De **voorzitter**: De heer Van Gruijthuijsen nog, ten tweeden male.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Dank u wel, voorzitter. Wat ons betreft mag een minister-president zeggen wat hij wil zeggen, net zoals een commissaris van de Koning wat ons betreft alles mag zeggen, maar ik zie dat hier toch even een verkeerd lijntje zit tussen datgene wat het CDA hier in Brabant en het CDA in Den Haag vindt.

De **voorzitter**: Mevrouw Van der Sloot.

Mevrouw **Van der Sloot** (CDA): Ik vind het hartstikke prachtig dat de heer Van Gruijthuijsen die moraliserende discussie hier wil neerleggen, terwijl dat helemaal niet aan de orde is en we hier gewoon normaal Brabants met elkaar kunnen spreken. Ik denk ook dat de commissaris dat goed doet en goed weet.

Ik ga door. We hebben het nog steeds over de Mediawet. We hebben het ook over het voorstel van de staatssecretaris om alle regionale omroepen op één hoop te gooien. Dat was wel het plan dat voorlag, om één grote regionale omroep landelijk te maken en ook de financiering daarbij te betrekken. Dat was, dat is, dat vinden wij als CDA absoluut geen goed idee. We zijn ook blij dat het in de ijskast staat en, zoals ik al zei, de verkiezingen staan voor de deur, dus waarschijnlijk blijft die ijskast nog heel lang dicht.

De **voorzitter**: Wilt u afronden?

Mevrouw **Van der Sloot** (CDA): Wij zijn blij met deze motie omdat we zien dat we hiermee de kracht van de regionale omroep erkennen, dichtbij is dat, herkenbaar. Wij willen dan ook dichtbij regelen dat we over het geld gaan en over de zaken die daarmee te maken hebben. In Brabant en niet in Den Haag. Daarom deze motie en ik ben blij met de steun.

De **voorzitter**: Dat is helder. Ik inventariseer verdere behoefte aan woordvoering. Fractie van de PVV, de heer Roks.

De heer **Roks** (PVV): Dank u wel, voorzitter. In aansluiting op de woorden van de fractievoorzitter van de VVD was de PVV in ieder geval van mening dat het ongepast is om ceremonieel praatje van de commissaris in de kop van deze motie te zetten. Ik weet niet of hij er zelf heel erg blij mee zal zijn. Daar zou ik graag nog wel een reactie op willen hebben van onze gewaardeerde voorzitter.
Voorzitter, de PVV is landelijk voor de bezuinigingen op de omroepen geweest en heeft daar ook voor gestemd. Zoals men van de PVV gewend is, zijn we daar heel consequent in en zullen we er ook hier op dezelfde manier over denken. Wij hebben namelijk een hekel aan makkelijk geld. Maar ik wil hier wel even zeggen dat wij ontzettend veel waardering hebben voor de rol die Omroep Brabant heeft in de maatschappij hier in Brabant. Ze vervult wel degelijk een rol, dus daar geen misverstand over. Alleen vinden wij dat de financiering ervan op een andere manier zou kunnen.

De **voorzitter**: Interruptie, de heer Heijmans. Begint u maar, we kennen u.

De heer **Heijmans** (SP): Zegt meneer Roks nu werkelijk – volgens mij heeft hij de verkiezingen een beetje in het achterhoofd – dat hij ontzettend veel waardering heeft voor wat Omroep Brabant doet, onafhankelijke verslaglegging, niet afhankelijk van bedrijven of van sponsoren, maar tegelijkertijd zou de omroep geen cent meer krijgen als het aan de PVV lag. Hoor ik hem dat zeggen?

De **voorzitter**: De heer Roks.

De heer **Roks** (PVV): Nee, nee. De heer Heijmans moet mij geen woorden in de mond leggen. Dat is helemaal niet nodig, want we hebben volgens mij een gedeeld belang en dat is dat er een goede omroep in Brabant is. Daar zijn we het beiden mee eens. Omroep Brabant vervult die rol enorm goed. Natuurlijk zal het ene programma beter zijn dan het andere, dat is vrij, maar de financiering ervan is geen kerntaak. Het bestuursakkoord van het clubje van de heer Heijmans zegt dat we ons moeten beperken tot kerntaken. Is de financiering van een omroep een kerntaak van deze provincie? Ik dacht het niet, meneer Heijmans.

De **voorzitter**: Meneer Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): Voorzitter, volgens mij gaat er geen cent provinciaal geld naar Omroep Brabant. Maar mijn vraag is crucialer: is de heer Roks tegen elke vorm van subsidie aan Omroep Brabant? Dat is

mijn vraag, want dat is wat hij zei: 'wij zijn het niet eens met de financiering'. De heer Roks komt dan gebruikelijk aan met het subsidie-infuus. Vindt de heer Roks dat er overheidsgeld naar een organisatie als Omroep Brabant mag of vindt hij van niet?

De **voorzitter**: Uw vraag is duidelijk. De heer Roks.

De heer **Roks** (PVV): Op dit moment is de financiering van al dit soort omroepen voor ons onvoldoende geregeld. Op het moment dat dat nog onderwerp van gesprek is – de Mediawet is natuurlijk nog aangehouden, maar één ding is er wel van door en dat zijn de bezuinigingen, het ziet ernaar uit dat dat doorgang gaat vinden – moet je gewoon samen gaan bekijken wat de beste manier is om deze omroepen in stand te houden.

De **voorzitter**: De heer Roks rondt zijn betoog nu af.

De heer **Roks** (PVV): Ja, ik rond het af, voorzitter. Men zal ongetwijfeld de conclusie kunnen trekken dat de PVV niet meegaat met deze motie.

De **voorzitter**: Ik inventariseer verdere behoefte aan woordvoering. De fractie van D66 nog? Nee. PvdA? Idem dito. GroenLinks? Wie van de leden wel? Niemand? Ja, de heer Heijman, Lokaal Brabant, ga uw gang.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Dank u wel, voorzitter. We kunnen er heel kort over zijn. Lokaal Brabant steunt Omroep Brabant in alles omdat het de enige zender is waar we naar kijken. Dank u wel.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Heijman. Heeft de gedeputeerde nog behoefte aan een reactie op hetgeen gewisseld is?

De heer **Swinkels** (GS, SP): Voorzitter, ik zal een kleine poging doen om het technisch mankement van de VVD te verhelpen. Als we hier nu lezen: 'achter de schermen van Den Haag wordt al geroepen dat de Mediawet mede door Brabant nú geen doorgang vindt', met het accent op nu, dan komt dit denk ik overeen met de tekst die bij het verzoek staat over de wet die inmiddels is teruggenomen. Want ik denk: zolang die teruggenomen is en er geen alternatief is, zouden we ook niet moeten instemmen met die bezuinigingen. Dat kan de VVD-fractie nog ter overweging nemen om misschien toch mee te doen.

De **voorzitter**: Ik dank de gedeputeerde. In stel voor de beraadslagingen nu te sluiten en over te gaan tot stemmen over deze motie. De heer Bakker.

De heer **Bakker** (PVV): Voorzitter, ik wil graag aangeven dat ik me onthoud van stemming.

De **voorzitter**: De heer Bakker onthoudt zich van stemming, dat is vooraf aangegeven. Dan gaan we nu stemmen. De fractie van de VVD.

Mevrouw **Schüller** (VVD): Tegen.

De **voorzitter**: Het CDA.

Mevrouw **Van der Sloot** (CDA): Voor.

De **voorzitter**: SP.

De heer **Spapens** (SP): Voor.

De **voorzitter**: PVV.

De heer **Roks** (PVV): Tegen.

De **voorzitter**: D66.

De heer **Hageman** (D66): Voor.

De **voorzitter**: De Partij van de Arbeid.

De heer **Smeulders** (PvdA): Voor.

De **voorzitter**: GroenLinks.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Voor.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Oosterveer** (50PLUS): Tegen met stemverklaring. We zijn sterk voor Omroep Brabant en hopen op een goede kwaliteit ijskast.

De **voorzitter**: Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De **voorzitter**: ChristenUnie/SGP.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Voor.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voor.

De **voorzitter**: Deze motie is door uw Staten aangenomen. Van de zijde van uw voorzitter één opmerking: het was een kleine oefening in medialogica, maar daarover later misschien nog eens meer.

Stemmingen

De **voorzitter**: Dan zijn we nu bij de stemmingen die op de agenda staan.

71/16 Lijst ingekomen stukken 9 juli 2016 tot en met 9 september 2016

De **voorzitter**: Allereerst – en ik denk dat de bel nogmaals mag klinken – de voorgestelde wijze van afdoening van de lijst van ingekomen stukken van 9 juli 2016 tot en met 9 september 2016. Ik stel voor deze bij acclamatie te accorderen. Iemand behoefte om daar anders over te denken? Nee, wenst niemand stemming, dan is de lijst vastgesteld.

75/16 Notulen van PS 10 juni 2016

76/16 Notulen van PS 24 juni 2016

77/16 Notulen van PS 15 juli 2016

De **voorzitter**: Dan drie voorstellen betreffende de notulen: 75/16 van 10 juni, 76/16 van 24 juni en 77/16 van 15 juli. Kan ik voorstellen deze per acclamatie vast te stellen? Dat is dan bij dezen gebeurd.

53/16 Begrotingswijziging Provinciaal Milieu- en Waterplan 2016-2021 (PMWP)

De **voorzitter**: Dan gaan we nu over tot stemming over de bespreekstukken die zijn behandeld in de vergadering van 9 september. Dat is allereerst de begrotingswijziging Provinciaal Milieu- en Waterplan PMWP, bij u bekend als 53/16. De fractie van de VVD.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Voor.

De **voorzitter**: Het CDA.

De heer **Kuijken** (CDA): Voor met stemverklaring. Het CDA wil concretere beleidsprestaties en -indicatoren zien voor deze 35 miljoen euro. Het CDA verwacht dat dit in de P&C-cyclus wordt opgelost en zal dit kritisch blijven volgen.

De **voorzitter**: SP.

De heer **Heijmans** (SP): Voor.

De **voorzitter**: PVV.

De heer **Van Hattem** (PVV): Tegen.

De **voorzitter**: D66.

De heer **Hageman** (D66): Voor.

De **voorzitter**: De Partij van de Arbeid.

De heer **De Kort** (PvdA): Voor.

De **voorzitter**: GroenLinks.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Voor met stemverklaring. Nu de schop in de grond.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Oosterveer** (50PLUS): Voor.

De **voorzitter**: Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De **voorzitter**: ChristenUnie/SGP.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Voor.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voor.

De **voorzitter**: Dan is het voorstel door uw Staten aangenomen. Dan nu de daarbij horende motie, bij u bekend als motie M2: Appel aan het Rijk meer ambitie waterkwaliteit. Eerste indiener VVD. De fractie van de VVD.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Voor.

De **voorzitter**: Het CDA.

De heer **Kuijken** (CDA): Voor.

De **voorzitter**: SP.

De heer **Heijmans** (SP): Voor.

De **voorzitter**: PVV.

De heer **Van Hattem** (PVV): Tegen met stemverklaring. We hebben geen behoefte om nog meer in te zetten op EU-richtlijnen.

De **voorzitter**: D66.

De heer **Hageman** (D66): Voor.

De **voorzitter**: De Partij van de Arbeid.

De heer **De Kort** (PvdA): Voor.

De **voorzitter**: GroenLinks.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Voor.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Oosterveer** (50PLUS): Voor.

De **voorzitter**: Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De **voorzitter**: ChristenUnie/SGP.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Voor.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voor.

De **voorzitter**: Deze motie is door uw Staten aangenomen.

63/16 Begrotingswijziging Cofinanciering Europese Programma's derde tranche investeringsagenda

De **voorzitter**: Dan kom ik bij de Begrotingswijziging Cofinanciering Europese Programma's derde tranche investeringsagenda, bij u bekend onder nummer 63/16. De fractie van de VVD.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Voor.

De **voorzitter**: Het CDA.

De heer **Deryckere** (CDA): Voor.

De **voorzitter**: SP.

De heer **Van der Staak** (SP): Voor.

De **voorzitter**: PVV.

Mevrouw **Kardol** (PVV): Tegen.

De **voorzitter**: D66.

De heer **Hageman** (D66): Voor.

De **voorzitter**: De Partij van de Arbeid.

De heer **De Kort** (PvdA): Voor.

De **voorzitter**: GroenLinks.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Voor.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Oosterveer** (50PLUS): Voor.

De **voorzitter**: Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De **voorzitter**: ChristenUnie/SGP.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Voor.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voor.

De **voorzitter**: Dan is dit voorstel door uw Staten aangenomen.

59/16 Begrotingswijziging Uitvoeringsprogramma Fiets in de Versnelling 2016-2020

De **voorzitter**: Dan de Begrotingswijziging Uitvoeringsprogramma Fiets in de Versnelling, bij u bekend onder nummer 59/16. VVD.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Voor.

De **voorzitter**: CDA.

Mevrouw **Van der Sloot** (CDA): Voor.

De **voorzitter**: SP.

De heer **Heijmans** (SP): Voor.

De **voorzitter**: PVV.

De heer **Van den Berg** (PVV): Voor.

De **voorzitter**: D66.

De heer **Hageman** (D66): Voor.

De **voorzitter**: De Partij van de Arbeid.

De heer **Smeulders** (PvdA): Voor.

De **voorzitter**: GroenLinks.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Voor.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Oosterveer** (50PLUS): Voor.

De **voorzitter**: Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De **voorzitter**: ChristenUnie/SGP.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Voor.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voor.

De **voorzitter**: Dan is dit voorstel unaniem in de hoogste versnelling aangenomen.

Initiatiefvoorstellen

05/16 Initiatiefvoorstel CDA en PvdA Natuurroutes in Brabant

De **voorzitter**: Wij komen aan het volgende agendapunt. Het betreft een initiatiefvoorstel. Ik vraag de initiatiefnemers, de heer Kuijken en de heer De Kort, naast de griffier aan deze tafel plaats te nemen zodat we de behandeling van dit voorstel kunnen aanvangen. Het betreft voorstel 05/16, een initiatiefvoorstel van de Staten. Voor de kijkers thuis: dat is dus een voorstel dat niet van het college komt maar van een of meer leden vanuit onze Staten. Dat gaan we nu behandelen. Dat gebeurt zoals bij de andere voorstellen, alleen zijn nu de indieners straks de verdedigers en daarom nemen zij plaats achter deze tafel. Aan de fractie van de VVD geef ik als eerste het woord. Mevrouw Otters.

Mevrouw **Otters-Bruijnen** (VVD): Dank u wel, voorzitter. In december 2015 waren de woordvoerders natuur op werkbezoek bij het museum De Biesbosch. Dat bleek een vruchtbare bijeenkomst, want GroenLinks kreeg die ochtend een nieuwe zetel en de PvdA en het CDA een nieuw idee. Dat laatste vernieuwende initiatief ligt vandaag voor ter besluitvorming: een digitaal platform voor wandel- en fietsroutes door de Brabantse natuur. Complimenten voor beider inzet en enthousiasme voor het opstellen van het initiatiefvoorstel. Het gaat om een stukje gemak voor de Brabander en niet-Brabander om met een simpele klik via een zoekfunctie een persoonlijke, op specifieke wensen afgestemde route te krijgen. De initiatiefnemers gaven aan dat ze dit voorstel onder de noemer vrijetijdseconomie kunnen laten vallen en dat de samenwerking met VisitBrabant een voor de hand liggende zou zijn. Twee weken geleden tijdens de themavergadering wist de gedeputeerde ons te vertellen dat dit idee reeds in de maak is. Al sinds oktober 2015 is de provincie in gesprek met partijen als Staatsbosbeheer, Brabants Landschap en Natuurmonumenten. De provincie is hier dus al mee bezig en kan er waarschijnlijk op korte termijn mee

aan de slag. Dan kunnen wij als woordvoerders natuur de discussie aangaan: wie was er eerder, de kip of het ei? Desalniettemin doet het de VVD deugd dat het CDA sowieso een deel van het bestuursakkoord onderschrijft. Er wordt verbinding gezocht met de beleidsvelden ecologie en economie. Naast het feit dat er vele soortgelijke initiatieven op internet te vinden zijn en dat de VVD dit soort initiatieven liever aan de markt overlaat, kunnen we slechts concluderen dat dit initiatiefvoorstel feitelijk overbodig is. Dank u wel.

De **voorzitter**: Ik dank mevrouw Otters. Dan is de fractie van de SP aan het woord, de heer Van der Staak.

De heer **Van der Staak** (SP): Dank u, voorzitter. Ja, overbodig of niet, het is natuurlijk aan ons om de initiatiefnemers te complimenteren, want zo geweldig veel initiatiefvoorstellen zien wij in dit huis natuurlijk niet voorbijkomen. Heren, ik neem mijn hoed ervoor af.
Mijn vriendin kwam twee weken geleden op een mooie zondag op het idee om te gaan wandelen. Dan ga je kijken, waar kun je dan wandelen? Je gaat dan als eerste op internet kijken. Ik kwam Roots tegen van Natuurmonumenten en wat andere organisaties. Ik denk juist dat deze voorziening, deze app, een mooie toevoeging kan zijn op datgene dat al aangeboden wordt door de markt. Het kan geen kwaad om daarnaast ook als overheid een kleine voorziening daarbij te hebben. Wat is dat een mooie constructie, de overheid die iets voorziet en daarna ook de markt die iets voorziet. Maar goed, dat terzijde. We hadden een route gevonden via Natuurmonumenten en ik hoop dat dat de volgende keer ook via de app kan.

De **voorzitter**: Interruptie. Mevrouw Otters.

Mevrouw **Otters-Bruijnen** (VVD): Ik heb inderdaad nog een vraag: is de heer Van der Staak uiteindelijk nog gaan wandelen met zijn vriendin? Heeft hij iets op internet kunnen vinden?

De **voorzitter**: Van der Staak.

De heer **Van der Staak** (SP): Jazeker, ik heb het heel goed kunnen vinden. Het is mooi dat mevrouw Otters dat aangeeft, want dan kan ik meteen doorgaan met mijn betoog. Het vergde nogal wat zoekwerk. Dat wilde ik ook aan de initiatiefnemers meegeven en ook aan de gedeputeerde die hiermee aan de slag gaat: koppel het aan VisitBrabant, zorg ervoor dat het inderdaad bij Google hoog in de zoekresultaten naar boven komt. Dan weet ik zeker dat het initiatief een mooi succes zal worden. Op mijn steun kunnen ze rekenen. Dank u wel.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Van der Staak. De fractie van de PVV, de heer Van den Berg.

De heer **Van den Berg** (PVV): Dank u, voorzitter. Het leuke is dat wij de oplossing hebben, maar daar kom ik zo op, op die vindbaarheid. In ieder geval hartelijk dank voor het initiatief. Een initiatiefvoorstel is natuurlijk altijd te prijzen. Maar ja, de gedeputeerde gaf inderdaad al aan, en de VVD net ook, het is nogal overbodig omdat een en ander al gebeurt op dit gebied. Wandel- en fietsroutes, natuurroutes, zo men wil, zijn al prima te vinden via VisitBrabant.nl en uiteraard is het een uitstekend idee om vandaaruit, maar ook vanuit dat budget, het toeristische platform uit te bouwen met andere routes, zoals die van Natuurmonumenten en Staatsbosbeheer. Een toevoeging aan dat budget lijkt ons dan ook niet nodig. Wij schatten dat je toch al die routes binnen een paar dagen wel op de site bij elkaar gegooid kunt hebben, dat kan toch niet zo heel veel werk zijn en zeker niet de tienduizenden euro's die daarvoor staan. Om de vindbaarheid – daar komen we – van een en ander via bijvoorbeeld Google sterk te verbeteren, roept de

PVV de Staten en GS opnieuw op – want we hebben dat eerder gedaan – om de website Brabant.nl tot toeristische portal te maken. Een prominent deel van de openingspagina zou moeten doorverwijzen naar VisitBrabant, waar vervolgens de rest weer aangehangen kan worden. Als je wat in Brabant zoekt, is het logisch om op Brabant.nl te zoeken, VisitBrabant kan niemand vinden. Ook geldt dat voor Google. We hebben net nog even gekeken: VisitBrabant is echt niet te vinden, Brabant.nl staat meteen bovenaan zodra je wat met Brabant doet. Wat de PVV betreft zou er ook veel meer budget mogen komen voor het stimuleren van het toerisme in Brabant. En dat kan, dat kan eenvoudig, eigenlijk heel simpel door van een doelbelasting weer een doelbelasting te maken. Zoals wij willen dat de wegenbelasting aan wegen besteed wordt, zou het goed zijn als de gemeenten de geheven toeristenbelasting in het toerisme staken en niet, zoals nu massaal gebeurt, in de algemene middelen. De laatste uitgave van vakblad De Recreant wordt door ondernemers dan ook steen en been geklaagd over de veelal schandalige verhogingen van die toeristenbelasting zonder dat er ook maar iets tegenover staat. De PVV heeft de afgelopen jaren gestrooid met allerlei ideeën over wat je zou kunnen doen om het toerisme te bevorderen. Keer op keer hebben wij ook gewezen op de enorme markt die openligt van bijvoorbeeld gepensioneerden die van het laagseizoen een topseizoen kunnen maken. Dat hebben we allemaal laten liggen. Laten we nog eens een suggestie erbij geven. In plaats van al die even lelijke als illegale reclamekarretjes en spandoeken langs de snelwegen, nog afgezien van andere zaken waar we wat minder enthousiast over zijn, kunnen we daar ook grote fullcolour billboards neerzetten waar onze attracties, musea, binnensteden et cetera aan te prijzen zijn. Heel mooi en dat kan gewoon kostenneutraal of je kunt er zelfs aan verdienen.

De **voorzitter**: Wilt u afronden?

De heer **Van den Berg** (PVV): Ja. Noordbrabants Museum, vestingstad Heusden, Efteling, Beekse Bergen, BillyBird, Skidôme enzovoort, kan allemaal en het levert een miljoenenpubliek op. Zo veel mensen rijden er over die snelwegen heen en wat ons betreft mogen al die Duitsers die naar Zeeland rijden toch wel zover verleid worden dat ze het jaar erna voor de Zeeuwse grens stoppen en hier de vakantie doorbrengen. Tot zover.

Motie M2 'brabant.nl als toerismeportal'

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op vrijdag 23 september 2016 ter bespreking van het initiatiefvoorstel 05/16 Natuurroutes in Brabant

Constaterende:
- dat VisitBrabant. nl lastig te vinden is op het internet

Overwegende:
- dat een potentiële toerist eerder zal zoeken op zoektermen als "Brabant" of direct zal kijken op brabant.nl
- Brabant.nl in de zoekmachines normaliter veel beter zal scoren dan VisitBrabant.nl

Verzoekt het College:
- Op de voorpagina / indexpagina van brabant.nl een prominent deel vrij te maken voor toeristische doeleinden, met daarbij een directe link naar VisitBrabant.nl

en gaat over tot de orde van de dag.

PVV Noord-Brabant

Harry van den Berg"

De **voorzitter**: Dank, de heer Van den Berg. Mevrouw Dingemans van de fractie van D66.

Mevrouw **Dingemans** (D66): Dank u wel, voorzitter. Allereerst wil D66 de initiatiefnemers graag complimenteren met hun goede voorbereiding. Hierdoor konden zij alle vragen tijdens de themabijeenkomst al beantwoorden. Over de kern van het voorstel zijn we positief, want D66 vindt dat de provincie een actieve rol moet pakken bij het beter digitaal ontsluiten van fietsroutes en navigatiesystemen, zodat het makkelijker wordt om te kiezen voor de fiets in plaats van de auto. Een goed digitaal platform, zoals een app, kan daarbij helpen. Dat geldt wat ons betreft niet alleen voor recreanten, maar voor alle Brabanders. Wel plaatsen we kritische kanttekeningen bij de rol van de provincie, want D66 wil voorkomen dat de provincie gaat concurreren met de markt door zelf informatie aan te bieden die van commerciële waarde is voor terreinbeheerders en organisaties. Want wie vandaag recreëert in een gebied van een terreinbeheerder of een organisatie, wordt er misschien morgen wel lid van. D66 vindt dat dan ook vooral de vrije markt zelf moet bepalen welke digitale platforms iets toevoegen aan het bestaande aanbod en welke niet. We vinden ook dat commerciële partijen de ruimte moeten krijgen om zelfverdienmodellen onder digitale platforms te ontwikkelen. Zo kunnen boeren bijvoorbeeld hun streekproducten op de voorgestelde app promoten als ze meebetalen aan de beheerskosten. Of eigenaren die een fietsroute hebben langs de route. We vragen de initiatiefnemers dan ook welke mogelijkheden zij zien om commerciële initiatieven binnen de app te ontwikkelen. Tot zover.

De **voorzitter**: Dank, mevrouw Dingemans. De heer Smeulders van de Partij van de Arbeid.

De heer **Smeulders** (PvdA): Dank u wel, voorzitter. Het zal niemand verbazen dat mijn bijdrage begint met het complimenteren van de indieners van dit voorstel. Want ja, voor een initiatiefvoorstel heb je eigenlijk twee dingen nodig, dat is eerst een visie en twee: je moet het ook nog maar eens een keer uitvoeren. Normaal gesproken heeft ons college voor beide een heel blik ambtenaren en deze twee initiatiefnemers hebben het zelf gedaan. Dat is hartstikke knap. We zien hier weinig initiatiefvoorstellen en al helemaal weinig initiatiefvoorstellen waar eigenlijk iedereen positief over is. Want in de themavergadering bleek eigenlijk wel dat iedereen het een goed idee vindt, nog los van het feit of je vindt dat de provincie het moet doen of dat het er al is. We horen de VVD-fractie bijvoorbeeld zeggen: het is er al, dus het is overbodig. Onze fractie heeft daar eens over nagedacht en ja, we kunnen eigenlijk maar één conclusie trekken: het is er niet. Het is er gewoon niet. Dus in die zin niet overbodig. Het is goed dat het initiatief genomen wordt. En als ik terugga naar de vraag 'is het misschien al in ontwikkeling?', wil ik eigenlijk de initiatiefnemers vragen om in te gaan op de volgende vraag. Zij hebben gesproken met heel veel betrokken partijen –

De **voorzitter**: Interruptie. Mevrouw Otters.

Mevrouw **Otters-Bruijnen** (VVD): Voorzitter, ik denk inderdaad dat er vandaag heel slecht geluisterd wordt. Ik heb niet gezegd dat het er al is, ik heb gezegd dat het in de maak is en dat de gedeputeerde heeft aangegeven dat het mogelijk is dat het gerealiseerd kan gaan worden.

De **voorzitter**: Smeulders.

De heer **Smeulders** (PvdA): Dank u wel, voorzitter. Mevrouw Otters komt net iets te vroeg, want mijn volgende zin was: ik wil vragen aan de initiatiefnemers van dit voorstel of zij, in de gesprekken die ze

hebben gevoerd met heel veel partijen in het recreatieveld, het beeld hebben gekregen dat het er al was. Want ik kan me namelijk niet voorstellen dat zij dit voorstel zouden hebben ingediend als Staatsbosbeheer en weet ik wie ze allemaal gesproken hebben, VisitBrabant en de RECRON, hadden gezegd: nee, stop er maar mee, want daar zijn we al een jaar mee bezig. Ik kan het me niet voorstellen, dus graag antwoord daarop. Nou, meneer Meijer.

De **voorzitter**: Interruptie.

De heer **Meijer** (D66): Voorzitter, dank u. Kent de heer Smeulders Fietseropuit.nl?

De **voorzitter**: Smeulders.

De heer **Smeulders** (PvdA): Ik moet eerlijk zeggen dat ik die niet ken, maar ik zal ook vertellen hoe dat komt. Als ik ga fietsen, fiets ik altijd mijn vaste rondje met mijn wielerfiets en mijn mountainbike, dus ik ken hem niet. Ik kan het niet helpen.

De **voorzitter**: De heer Meijer.

De heer **Meijer** (D66): Dan constateer ik twee dingen: meneer Smeulders heeft blijkbaar de app niet nodig en ten tweede weet meneer Smeulders niet waar de kern van zijn betoog richting de VVD over ging, want de app is er dus wel, namelijk Fietseropuit.nl.

De **voorzitter**: Ik neem aan dat u voor een app met paaltjeswaarschuwingen bent, maar dat verwijst naar een vorig debat. De heer Smeulders.

De heer **Smeulders** (PvdA): Dank je wel, voorzitter. Ik snap helemaal niets van dit betoog, maar goed. Ik snap het niet. Ik ga afronden voorzitter. In ieder geval wilde ik gewoon zeggen: de grote winnaar van dit voorstel en van deze dienst die er komt voor de Brabander, is de recreant. Zowel de Brabander als mensen van buiten. Het is goed voor onze economie, het is goed voor de recreant en voor de partijen die betrokken zijn bij recreatie in Brabant. Dus nogmaals onze complimenten.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Smeulders voor zijn bijdrage. Dan de heer Uijlenhoet van de fractie van GroenLinks.

De heer **Uijlenhoet** (GL): Voorzitter. Voor ons ligt op het eerste oog een sympathiek voorstel van het CDA en de Partij van de Arbeid. Sympathiek omdat de indruk wordt gewekt dat met een eenvoudige ingreep als de ontwikkeling van een nieuw integraal digitaal platform voor wandel- en fietsroutes de Brabanders en de bezoekers aan Brabant van een groot probleem worden afgeholpen. Namelijk dat zij door de bomen van de diverse beschikbare platforms letterlijk het bos niet meer kunnen vinden. Maar voorzitter, is het nu wel echt een probleem? Wie nu 'wandelen en fietsen in Brabant' googelt, komt op de site van VisitBrabant uit. Op de homepagina van deze site kun je gelijk je eigen fiets- of wandelroute samenstellen aan de hand van beschikbare knooppunten. Met links kun je vervolgens zien waar je kunt aanleggen om te kunnen eten, drinken en overnachten. En ja, er zijn natuurlijk ook sites te vinden met specifieke informatie over ons erfgoed, onze cultuur, streekproducten en historie.

De **voorzitter**: Wilt u afronden?

De heer **Uijlenhoet** (GL): Ja. Is dat googelen en samenstellen een probleem? Volgens GroenLinks niet. En zeker niet een probleem waar Brabant extra aandacht en belastinggeld aan moet besteden. Voorzitter, wij vertrouwen erop dat gedeputeerde Pauli langs de lijnen van bestaand beleid de digitale ontsluiting van wandel- en fietsroutes in Brabant kan verbeteren en dat hij goed overlegt natuurlijk met alle partijen. Het klinkt allemaal prachtig, dit initiatiefvoorstel natuurroutes, zeker met het oog op landelijke verkiezingen, maar GroenLinks kiest liever voor echte natuurroutes in plaats van voor digitale zogenaamde natuurroutes.

De **voorzitter**: U moet nu echt afronden.

De heer **Uijlenhoet** (GL): Eén laatste opmerking, voorzitter. Wij vinden het natuurlijk wel heel goed dat er een initiatiefvoorstel is en volgens goed GroenLinksgebruik hebben we een boekje om iets te onderstrepen, dus wij geven graag een boekje aan de initiatiefnemers. Dank u wel.

De **voorzitter**: Waarvan akte. De heer Van der Wel, Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter, dank u wel. Voorzitter, uit eigen ervaring weet ik hoe moeilijk het is om een initiatiefvoorstel te schrijven. Daarom ook complimenten aan de initiatiefnemers. Ik denk dat ze het prima verwoord hebben. De Partij voor de Dieren is een warm pleitbezorger van wandel- en fietsroutes en wij vinden dan ook dat iedereen van de natuur moet kunnen genieten. Aan de andere kant vinden we natuurlijk ook dat er een onderscheid zou moeten zijn tussen aan de ene kant recreatie en genieten van de natuur en aan de andere kant de kernnatuur, de natuur die beschermd moet worden en waar je dus eigenlijk als mens zo ver mogelijk vandaan moet blijven. Maar na de overlegronde die we gehad hebben, blijkt ook dat de initiatiefnemers daar wel degelijk rekening mee houden.
Voorzitter, het is eigenlijk al gezegd, maar er zijn wel heel veel websites die informatie over wandel- en fietsroutes geven. Vanuit mijn achtergrond weet ik dat niets zo moeilijk is als alle informatie te verzamelen en te beheren. Vandaar ook die wirwar aan websites. Daar schuilt ook een gevaar in dat het voor de provincie in dit geval een kostbaar project wordt. Uit een eerste indicatie in het stuk blijkt dit ook: in het begin 90.000 euro en dan 80.000 euro per jaar. Terwijl de initiatiefnemers toch ook zeggen dat het voor de markt erg interessant is en dat er ook geld mee verdiend gaat worden. Dan is onze vraag aan de initiatiefnemers: wat draagt de markt dan precies bij aan dit project? Ik neem aan dat de provincie niet in eeuwigheid van dagen eigenaar wil zijn van een app. Wanneer gaat het initiatief dan over naar de markt? Voorzitter, dat waren mijn vragen.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Van der Wel. De heer Vreugdenhil, ChristenUnie/SGP.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Dank u wel, voorzitter. Allereerst dank aan de initiatiefnemers voor dit initiatiefvoorstel. Ik wil er nog een element aan toevoegen, want voor onze fractie is het ontzettend belangrijk om natuur ook beleefbaar te maken. We investeren veel in natuur, maar dan moet je ook laten zien hoe mooi het is. De Noorwaard werd al eerder genoemd vanuit het bezoek aan het Biesboschmuseum. Wat is nou een mooier voorbeeld dan een natuurontwikkelingsproject waarbij je op 200 meter afstand de eerste visarend in Nederland kunt zien broeden? Ik denk dat dit een van de mooie voorbeelden is waarin dit soort routes heel goed opgepakt kunnen worden en kunnen dienen. Mevrouw Otters zegt toch een beetje zuur: is het nou de kip of het ei? Nou, mevrouw Otters, als ik dan een leggende kip kan steunen, dan doe ik dat liever dan dat ik nog een paar maanden moet wachten tot de eieren gelegd worden. Dus ik denk dat we dit voorstel moeten omarmen en een plek moeten geven in het reguliere beleid. Ik denk dat de insteek daar prima voor is. Steun wat ons betreft voor het voorstel.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Vreugdenhil. De heer Heijman, Lokaal Brabant, ziet af van het woord. Dan kijk ik naar de indieners. Wie van beiden gaat het woord voeren en kunt u dat meteen doen? Nee, wacht even, we gaan toch eerst de reactie van GS meenemen, dat lijkt me praktischer. Dan kunt u in één keer reageren. Eerst gedeputeerde Pauli.

De heer **Pauli** (GS, VVD): Voorzitter, dank u wel. Laat ik beginnen, mede namens mijn collega-leden van GS, dus namens voltallig GS, mijn waardering uit te spreken voor de indieners van het initiatiefvoorstel. Ik denk dat het sowieso goed is, in het kader van hoe belangrijk we de democratie en het dualisme in Brabant vinden, dat er goede initiatiefvoorstellen worden ingediend. Natuurlijk kun je er best over discussiëren, gezien de toezegging die al gedaan is, wat de feitelijke waarde is. GS zien hierin vooral twee dingen van enorm belang. Dat is a) dat het de uitdrukkelijke wens is van de initiatiefnemers en hopelijk ook van de Staten om echt een versnelling op dit punt door te voeren, beweging in Brabant, en b) en dat iedereen natuur als een zeer belangrijke component beschouwt van de vrijetijdseconomie met heel veel kansen; dat doet GS, maar natuurlijk ook mij persoonlijk deugd. Zojuist zijn twee nominaties ingediend door respectievelijk Van Gogh National Park, voorheen – het is nog even wennen – Het Groene Woud respectievelijk Loonse Duinen, en de Biesbosch. We hopen dat beide een heel mooie kans maken. Maar vanmiddag is ook het bericht bekend geworden dat twee wandelroutes van Het Groene Woud tot de vijf topgenomineerden horen van wandelroutes in de natuur. Kortom, hier valt wat te verkopen, het mooie van Brabant te laten zien, en hopelijk trekt dat heel veel toerisme aan.
Wat ik gezegd heb in de themacommissie – en ik herhaal het hier nogmaals namens GS – is dat wij hier zeer positief tegenover staan, dat we snel tot uitvoering kunnen komen binnen de bestaande acceptatiebegroting in samenwerking met mijn collega van ecologie en ondergetekende van vrijetijdseconomie, waarbij we wel een paar voorwaarden hebben die wat ons betreft zeer legitiem zijn. Dat is op de eerste plaats: laat het echt een onderdeel zijn van VisitBrabant. Want a) brengen we daar een totaalaanbod en b) kunnen we via die website de toerist echt in staat stellen om een integrale afweging te maken en een mooi persoonlijk arrangement te maken voor 'wat te doen in Brabant?'. Op de tweede plaats is het van belang dat er een groot commitment is van alle natuurorganisaties. Zij moeten zorgen voor de content. Op het moment dat dat voor honderd procent in handen ligt van VisitBrabant, betekent dat structureel een groot aantal formatieplaatsen erbij, jaarlijks veel kosten, en daar zitten we niet op te wachten. Op de derde plaats: dat wij natuurlijk willen kijken naar de financiering voor deze coalitieperiode. Dan moet je denken aan een eenmalig bedrag van 90.000 euro en jaarlijks zullen er 90.000 euro aan kosten mee gemoeid zijn. Ten aanzien van de jaarlijkse 90.000 euro aan kosten, willen wij wel in gesprek met de natuurorganisaties over tot welke besparingen dat bij hen leidt. En we willen natuurlijk straks, op het eind van het vierde jaar, wel kijken of er een ander verdienmodel te realiseren is, bijvoorbeeld via toeristenbelasting of anderszins, waardoor de volgende Staten in de jaarbegroting niet met een structurele jaarlijkse last zitten voor het exploiteren van een website op het gebied van natuur.
Voorzitter, dit zijn de belangrijkste punten die ik hier zou willen zeggen. Als de Staten instemmen met het initiatiefvoorstel en zich kunnen vinden in de punten van GS, zullen we heel snel tot uitvoering overgaan en kunnen we bij wijze van spreken maandag ons overleg met alle natuurorganisaties, dat al op gang gebracht is, voortzetten.
Dan het voorstel in de motie van de heer Van den Berg. Het college begrijpt dat, maar tegelijkertijd zeggen we dat we via moties niet de officiële overheidswebsite van de provincie Brabant moeten gaan beheren, want dan is het einde zoek. Ons voorstel is dat de heer Van den Berg de motie even aanhoudt en dat ik op korte termijn, in samenwerking met mijn collega van communicatie, de heer Van der Maat, die verantwoordelijk is voor de officiële website, zal gaan kijken wat we kunnen doen. We zullen er op zeer korte termijn over berichten. Ik begrijp absoluut de wens om voor een doorlink te zorgen, maar we moeten even bekijken op welke manier. We zullen er snel over beginnen. Maar ik vind dat we principieel niet via

moties de officiële overheidswebsite van deze provincie via de Staten moeten gaan beheren. Tot zover, voorzitter.

De **voorzitter**: En deze motie wordt dus...?

De heer **Pauli** (GS/VVD): We verzoeken deze motie aan te houden, met de toezegging op zeer korte termijn te bekijken of we de intentie van de motie kunnen realiseren. Als dat niet het geval is, wordt de motie om pragmatische reden – om te voorkomen dat we hier steeds moties krijgen over de website van de provincie – ontraden.

De **voorzitter**: Ik dank de gedeputeerde. Dan is het woord nu aan de indieners. De heer De Kort als eerste, begrijp ik.

De heer **De Kort** (PvdA): Wie van de leden is weleens gaan wandelen in de Loonse en Drunense Duinen? Mooi. Of moet ik zeggen: Vincent van Gogh National Park? Wie van de leden is weleens gaan wandelen in het Unentse Broek? Dat is ook mooi, wel wat minder. Wisten de leden dat het Unentse Broek vastligt aan de Loonse en Drunense Duinen? Dat je, als je een klein bochtje om maakt, een schitterend natuurgebied ziet, een van de weinige Brabantse moerasgebieden met enorm mooi water, heel veel kikkers en een totaal andere biodiversiteit? Volgens mij de meesten niet. Velen hebben wel in die prachtige duinen gewandeld, maar niet in het Unentse Broek. En hoe komt dat nou? Als men, net als ik bijvoorbeeld, lid is van Natuurmonumenten, krijgt men namelijk alle informatie over de Loonse en Drunense Duinen, maar niets over het Unentse Broek, dat is namelijk van Brabants Landschap. Hoe weet je dat het Unentse Broek is als je de naam niet eens kent? Als je op geen enkele manier op de hoogte bent van het bestaan ervan? Niet. Want inderdaad, er is heel erg veel te vinden op internet. Ik kan zeggen dat René en ik met dit voorstel ongeveer een halfjaar bezig zijn geweest. Alles wat genoemd is, inclusief de fietsdingen van de heer Meijer, kennen we en hebben we allemaal bekeken. Sterker nog, ik heb er veel inspiratie uit opgedaan en er een paar leuke routes van gedaan. Maar ze zijn allemaal niet zoals dit. Dit is wel iets anders, dit is wel iets nieuws. Dit is namelijk iets wat ervoor zorgt dat je als Brabander, als je thuis zit en je denkt: goh, laat ik nou eens een keer iets anders doen dan het rondje dat ik altijd doe – in mijn geval de Loonse en Drunense Duinen, de Oisterwijkse vennen, af en toe het Unentse Broek, de Vughtse Heide en heel af en toe het Bossche Broek. Laat ik eens een keer iets anders bezoeken. Dan kun je met het platform dat wij voorstellen heel simpel aangeven: ik wil graag een gebied binnen zo'n afstand, ik wil er met de auto of het ov naartoe kunnen en ik wil weten waar ik dan naartoe moet. Dat is er nog niet.
Interessant is – en daar wil ik graag op ingaan – dat van een aantal kanten werd aangedragen dat dit er al zou zijn. Wij hebben met VisitBrabant, de RECRON, Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer en Brabants Landschap gesproken. Alle waren zeer enthousiast over dit platform. Alle zien de meerwaarde. Alle zeggen: dit is er nog niet. Die gesprekken zijn van begin dit jaar en de laatste contacten zijn van twee weken geleden, toen wij voor de bespreking van ons voorstel nogmaals met die organisaties hebben teruggekoppeld. Jongens, het ligt er straks, hoe staan jullie erin, nog steeds enthousiast? Ja, nog steeds enthousiast. Op het moment dat het er al zou zijn, zou dat natuurlijk niet het geval zijn en was dat ook niet het antwoord geweest dat we hadden gekregen. Dus: ja, er is veel, ja, je kunt het absoluut vinden als je moet wandelen, ja, op VisitBrabant staat een routenetwerk. Als je daarop kijkt, zie je dat je daarmee verschillende wandelroutes aan elkaar kunt knopen, hartstikke leuk, maar het doet niet wat wij voorstellen. Wat wij willen voorstellen is iets waarvan de RECRON zei dat het ervoor kan zorgen dat het recreatieve verblijf in Brabant verlengd wordt. De voorzitter van de RECRON is een campinghouder bij Etten-Leur. Hij zegt: als ik een platform heb waar ik simpel naar kan verwijzen, vanuit de provincie, waarop ik kan zeggen: geef aan wat u leuk vindt, en het platform geeft u suggesties waar u kunt gaan wandelen hier in

de omgeving, dan is dat voor mij een meerwaarde en helpt het mij het langdurig verblijf te verlengen. Dat lijkt mij een heel erg positief iets.
Dan nog één opmerking hierover. Ik weet dat we een zeer, zeer, zeer actieve gedeputeerde hebben – ik ben ook zeer dankbaar voor de woorden van de heer Pauli – en dat dit voorstel in lijn ligt met het bestuursakkoord, met de plannen van VisitBrabant en Natuur en Landschap in Brabant Absoluut. Daar hebben we het voorstel ook op geschreven. Dit voorstel past helemaal in de Brabantse lijn. Dit voorstel is zeker iets wat heus weleens ooit een keer genoemd zal zijn, maar het is dus nog niet in ontwikkeling. Want als het al in ontwikkeling was, zou ten eerste de provincie er niet nu mee hoeven te beginnen, de toezegging die we zojuist kregen dat men er enthousiast mee aan de slag wil. Maar ten tweede – en dat vind ik een heel erg belangrijk punt in dit kader – als dit platform er al was, dan hadden de leden dat hele stuk dat wij geschreven hebben al lang een keer voorbij zien komen. Het stuk dat wij geschreven hebben, waarin precies uitgewerkt staat hoe zo'n platform er namelijk uitziet en waar middelen voor nodig zijn, hadden we dan allang gehad als Statenvoorstel. Dat hebben we nog niet gehad. Dus ik wil iedere partij die denkt 'ik hoef er niet voor te stemmen want het is overbodig' zeggen – kip en ei is inderdaad een mooi principe – laten we blij zijn dat als het een goed idee is, dat meerdere mensen in Brabant diezelfde goede ideeën hebben, dat we diezelfde richting op willen werken. Maar laten we dan ook reëel zijn: er ligt hier een voorstel voor, dit voorstel is volledig uitgewerkt. Als de leden het met de inhoud van dit voorstel eens zijn, dan wil ik ze oproepen om met dit voorstel akkoord te gaan, want dan weten ze precies wat ze voor platform krijgen. De kosten zijn te overzien, VisitBrabant, de RECRON en de drie terreinbeherende organisaties zijn enthousiast en wensen hun routes ter beschikking te stellen. Voor de overige vragen geef ik het woord graag door aan de heer Kuijken, die ze zal proberen te beantwoorden.

De **voorzitter**: Ik dank de heer De Kort. Ik zie de heer Van den Berg. Interruptie op de valreep van Van den Berg.

De heer **Van den Berg** (PVV): Ik begin maar vast, voorzitter. De PVV-fractie hikt toch een beetje tegen de kosten aan, want 'te overzien' 90.000 euro initieel, 80.000 euro... Als we het aan VisitBrabant koppelen en de content is aanwezig... Ik wil niet vervelend zijn, ik bouw ook weleens een website, maar dat hebben we op drie achternamiddagen geregeld. Dus ik vraag me werkelijk af wat er zo duur moet zijn.

De **voorzitter**: De Kort.

De heer **De Kort** (PvdA): Ja, daar kan ik heel simpel over zijn. Behalve voor een platform is een deel van de kosten bestemd om ervoor te zorgen dat het platform vervolgens bekend is, onder andere bij al die recreatieondernemers in Brabant, maar ook bij de Brabander zelf. Aan het linken aan de huidige structuur van VisitBrabant, het Routebureau en dergelijke zijn gewoon kosten verbonden.

De **voorzitter**: Van den Berg.

De heer **Van den Berg** (PVV): Maar VisitBrabant heeft er een prachtig platform voor, dat ziet er buitengewoon uit, dat kun je gewoon uitbreiden. Nogmaals, daar gaan we het niet over eens worden. Dat is ook een reden waarop wij afhaken, helaas.

De **voorzitter**: De Kort.

De heer **De Kort** (PvdA): Ja, het is heel simpel, meneer Van den Berg. Als we zien wat voor kosten wij maken voor de leisure in Brabant, dan zijn dit zeer weinig kosten met een, naar onze mening, hoog rendement. Maar het staat iedere partij natuurlijk vrij om die afweging te maken.

De **voorzitter**: Ik dank de heer De Kort. Dan de heer Kuijken nog, aanvullend voor een paar vragen.

De heer **Kuijken** (CDA): Dank u wel, voorzitter. Ik heb geen lang betoog voorbereid. Gezien de tijd wil ik vooral heel snel en concreet de antwoorden geven op de vragen die resteren onder mijn collega-Statenleden. We hebben maar zes minuten, dus ik ga er snel doorheen omdat we al een hoop minuten hebben opgemaakt.
Commerciële partijen en concurrentie met de markt, hoorde ik onder andere van GroenLinks en D66. Wat we vooral willen voorkomen, vooral in de beginfase, is dat als het aantal pageviews tegenvalt en het misschien commercieel niet meteen uitkomt, dat meteen de stekker eruit getrokken wordt. Dat zouden we erg jammer vinden. Ook is door het oppakken door VisitBrabant de continuïteit vooral in het begin gewaarborgd.

De **voorzitter**: Interruptie. Mevrouw Dingemans.

Mevrouw **Dingemans** (D66): Dank u wel, voorzitter. Als blijkt dat die pageviews tegenvallen, zou dat dan een teken kunnen zijn dat er gewoon niet zo veel behoefte is aan deze website?

De **voorzitter**: Kuijken.

De heer **Kuijken** (CDA): Wij denken absoluut dat er altijd wel behoefte aan is, maar VisitBrabant heeft ons ook meegegeven – dat hadden we van tevoren minder goed op het netvlies – dat we een stukje marketing moeten toepassen. Niet marketing in de zin van 'wij gaan concurreren met andere partijen', maar wel 'Hé Brabant, hé burger, wij hebben u iets te bieden en dat is dit platform'.

De **voorzitter**: Mevrouw Dingemans.

Mevrouw **Dingemans** (D66): Maar dat snap ik dan toch niet, want als de provincie marketing nodig heeft om haar eigen app te promoten, hoe moet ik dat dan zien ten aanzien van de terreinbeherende organisaties die ook hun eigen digitale platforms promoten? Dat is dan toch concurrentie in de vrije markt?

De **voorzitter**: Kuijken.

De heer **Kuijken** (CDA): We hebben met zijn allen gesproken over de organisaties waar mevrouw Dingemans het over heeft en dat staat ook expliciet in ons voorstel benoemd. We hebben er heel veel aandacht voor. Wat we vooral willen, dat is zelfs een harde voorwaarde, staat ook bij het besluit, is dat we de belangen van de terreinbeherende organisaties daarin meenemen. Zij zeggen zelf: wij hebben ook routes, maar wij willen die heel graag delen met een organisatie als VisitBrabant, want meer exposie voor ons is ook alleen maar belangrijk.

De **voorzitter**: Gaat u verder.

De heer **Kuijken** (CDA): Bovendien, daar komt nog iets bij, in dit platform zou je ook een hoop flankerend beleid van ons als provincie kwijt kunnen. Dat hoeft niet, maar we hebben wel een paar

onderzoeksrichtingen aangedragen, onder andere: kijk of je de verbinding kunt maken met openbaar vervoer, kijk of je verbinding kunt maken met erfgoed, kijk of je de verbinding kunt maken met voorlopers in de agrarische sector die heel vaak in die natuurgebieden lopen. En ja, dan kom ik op de verbinding met commerciële partijen. Het zou natuurlijk heel erg mooi zijn als er een bepaalde economische spin-off van uitgaat die op de langere termijn de kosten voor zo'n platform kan overnemen. Dat zou hartstikke mooi zijn.
Dan nog even over de kosten. De heer Van den Berg zegt: ik heb zelf ook wel een keer een website gemaakt. Dat kan kloppen. Maar wil je dit echt kwalitatief goed vormgeven, wil je dat de routes up-to-date blijven, wil je dat het gebruiksvriendelijk is, dan kun je het niet laten doen door een neefje dat een keertje iets in C Sharp geprogrammeerd heeft. Je moet daar echt keiharde professionals voor inhuren. Dat kost een eenmalig bedrag, ja, maar als je ziet dat we voor het Provinciaal Waterplan alleen al 35 miljoen wegzetten, dan is die 80.000 euro per jaar klein bier, 80.000 euro stelt dan relatief weinig voor, vooral als je bekijkt dat dit gewoon uit de lopende begroting gedekt kan worden.

De **voorzitter**: Interruptie Uijlenhoet.

De heer **Uijlenhoet** (GL): Voorzitter, uit welke begrotingspost of welk begrotingsonderdeel gaat dit betaald worden wat de heer Kuijken betreft?

De **voorzitter**: Kuijken.

De heer **Kuijken** (CDA): Dat zou ik u graag willen vertellen, maar ik denk dat wij daar de ruimte moeten bieden aan GS om dat te bepalen. Ik weet hoe de heer Van den Hout bezig is met zijn portefeuille. Overigens is dat een mooi bruggetje. Er werd gezegd: het CDA steunt eindelijk een deel van ons coalitieakkoord. Nee, een brug. De heer Van den Hout heeft altijd al gezegd dat hij de link wil leggen met economie en natuur. Nou, dit is een uitstekend voorbeeld van waar dat zou kunnen, dus ik kan me voorstellen dat het gedeeltelijk uit de portefeuille van de heer Van den Hout komt.

De **voorzitter**: Uijlenhoet.

De heer **Uijlenhoet** (GL): Maar de heer Kuijken is het met ons eens dat, als het uit het potje natuur zou komen, dat eigenlijk toch niet helemaal de besteding is die je met natuurgelden zou willen doen?

De **voorzitter**: Kuijken.

De heer **Kuijken** (CDA): Ik snap de zorg van de heer Uijlenhoet. Een onderdeel van BRUG, Brabant Uitnodigend Groen, ons natuurbeleid, was ook dat we de verbinding zouden zoeken tussen natuur en economie, juist omdat we geloven dat een verbinding uiteindelijk de natuur en het onderhoud daarvan ten goede kan komen. Maar ik kan de heer Uijlenhoet geruststellen: we kunnen natuurlijk ook aan andere beleidsterreinen denken. Als we praten over Verhalen van Brabant, onderdeel van ons erfgoedbeleid, dan kan ik me heel goed voorstellen dat je bepaalde monumenten, zoals de Hollandse Waterlinie, met die Verhalen van Brabant nu juist ontsluit in zo'n app. Dat is ook nog eens extra mooi, want een commerciële partij zal in den beginne minder aandacht hebben om deze Verhalen van Brabant, een overheidsbelang, te delen en in te brengen in zo'n app.

De **voorzitter**: Meneer Kuijken, wilt u gaan afronden? Nee, nog een interruptie van Meijer.

De heer **Meijer** (D66): Sorry, voorzitter. Mijn vraag was even: de heer Kuijken geeft aan dat het bedrag te overzien is en dat het een relatief klein bedrag is. Waarom is hij in al zijn gesprekken met al die partners die zo enthousiast zijn – en dat zijn er toch wel meer dan acht – niet tot een soort formule gekomen waarin iedereen een klein steentje bijdraagt, waardoor de bijdrage echt goed te overzien is? Waarom is de bijdrage vanuit de partners niet al gerealiseerd?

De **voorzitter**: De vraag is helder. Kuijken.

De heer **Kuijken** (CDA): Ik snap de vraag en ik hoop dat de heer Meijer – die inmiddels twee jaar in de Provinciale Staten zit – ook het onderscheid kan maken tussen wat een lid van Provinciale Staten doet en wat een GS-lid doet. Natuurlijk hadden wij een kant-en-klaar plan kunnen neerleggen en met alle partners kunnen praten: hoeveel geld hebt u hier voor over, hoeveel geld hebt u daar voor over? Dan zal zo'n partner zeggen: dat hangt ervan af hoe het er precies uit komt te zien. Dat is dusdanig gedetailleerde uitwerking dat je dat niet moet invullen in een initiatiefvoorstel. Dat willen we ook niet, want ik denk nu juist – omdat de heer Pauli heel erg voortvarend aan de slag is gegaan met dit voorstel, of aan de slag gaat – dat we hem de ruimte moeten geven om zelf de uitwerking ter hand te nemen op een manier die voor iedereen, binnen alle portefeuilles van de gedeputeerden, bevredigend is.

De **voorzitter**: Meijer.

De heer **Meijer** (D66): Dan verschillen we hier denk ik toch wel van mening. De heer Kuijken vraagt om iets te gaan ontwikkelen, draagt er geen financiële dekking voor aan, zegt: het is een klein bedrag en zie maar waar we het precies vandaan halen. Het had hem wel gesierd als het voorstel inclusief financiële dekking was geweest. En zo moeilijk is het niet om in al die gesprekken te vragen: goh, wil je ook een steentje bijdragen in financiële zin en hoeveel heb je ongeveer in gedachten?

De **voorzitter**: Kuijken.

De heer **Kuijken** (CDA): Daarover verschillen we dan inderdaad van mening, want wij willen eerst gewoon bij die partners uitzoeken of er überhaupt draagvlak is. Daarna willen wij met het initiatiefvoorstel de intentie uitspreken, namens onze Provinciale Staten, om met zo'n platform aan de slag te gaan. Ik vind niet dat wij als Statenleden al met de geldbuidel rond moeten gaan en zeggen: hebt u misschien 10.000 euro voor ons platform over, of 15.000 euro.

De **voorzitter**: Het is helder, het is gewisseld. Mevrouw Otters.

Mevrouw **Otters-Bruijnen** (VVD): Dank u wel, voorzitter. De heer Kuijken heeft ook de reactie gehoord van de gedeputeerde. Denkt hij dat de gedeputeerde ook uit de voeten kan zonder uw initiatiefvoorstel?

De **voorzitter**: Kuijken.

De heer **Kuijken** (CDA): Nu dit initiatiefvoorstel er eenmaal ligt, kan ik me voorstellen dat dit een signaal is voor hem om dit daadwerkelijk te gaan ontwikkelen. Maar, zoals gezegd, wij hebben een halfjaar geleden geconstateerd dat wat wij nu met het initiatiefvoorstel beogen, er nog niet was. Heel even kort over wat de heer De Korte net zei: alle partners waar we mee hebben gesproken, constateerden ook dat het er nog niet was en dat er ook nog geen stappen gezet waren in die richting. Dus in die zin is ons initiatiefvoorstel zeer actueel en noodzakelijk.

De **voorzitter**: Mevrouw Otters.

Mevrouw **Otters-Bruijnen** (VVD): Alleen heb ik meegekregen van de gedeputeerde – dat heeft hij zelf gezegd in de themavergadering – dat hij eigenlijk al aan tafel zat met de betreffende partijen en dit al aan het opzetten was. Dus mijn vraag is nogmaals dezelfde: kan de gedeputeerde, kan GS uit de voeten zonder het initiatiefvoorstel?

De **voorzitter**: Kuijken.

De heer **Kuijken** (CDA): Laat ik het dan zo zeggen: op het moment dat wij dit initiatiefvoorstel ingediend hebben, wisten wij zeker dat er over dit onderwerp niet met deze partners was gesproken. We weten natuurlijk dat meneer Pauli ontzettend voortvarend is en heel veel haast maakt op heel veel beleidsterreinen en heeft heel veel dingen op het netvlies, waarschijnlijk dit ook, maar op het moment dat wij dit indienden, was daar helemaal geen signaal over.

De **voorzitter**: Goed, het punt is helder. Vervolg uw betoog en kom tot een afronding.

De heer **Kuijken** (CDA): Misschien mis ik nog een vraag? Ik voel nu ontzettend mee met de gedeputeerden, nu ik weet hoe het is om hier te staan.

De **voorzitter**: Dat is mooi meegenomen dan.

De heer **Kuijken** (CDA): Misschien mis ik nog een vraag. Het is moeilijk om alles zomaar bij te houden. Maar als dat niet zo is, hoor ik dat graag in een tweede termijn.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Kuijken. Ik inventariseer even of er behoefte is aan een tweede termijn. Fractie van de VVD?

Mevrouw **Otters-Bruijnen** (VVD): Voorzitter, ik zou graag een schorsing willen.

De **voorzitter**: Een schorsing van een enkele minuut? Vijf minuutjes? Een schorsing van vijf minuten. De vergadering is geschorst.

Schorsing.

De **voorzitter**: Dames en heren, ik stel voor de vergadering te heropenen. Mag ik u vragen uw plaatsen in te nemen. De vergadering is heropend. De tweede termijn van de zijde van uw Staten inzake het initiatiefvoorstel. Mevrouw Otters heeft het woord. Zij heeft geen behoefte aan een tweede termijn. De fractie van het CDA niet. Van der Staak behoefte aan een tweede termijn? Die is niet in de zaal. Van den Berg.

De heer **Heijmans** (SP): Ik mag namens hem spreken. Geen behoefte.

De **voorzitter**: Geen behoefte. Van den Berg, PVV.

De heer **Van den Berg** (PVV): Dank u, voorzitter. Nogmaals de waardering voor het initiatief, maar wij vinden toch echt dat dit verhaal bij VisitBrabant ligt. Dat hebben we zelf opgetuigd in de vorige periode, vol met professionals. Ik noem een Bart de Boer die daar gezeten heeft. Een aansporing om dit te gaan doen, is altijd goed, een bijzonder goede tip. De kosten zien wij ook nog steeds niet, want dat platform en de vormgeving is al gewoon op VisitBrabant te vinden. In die zin kunnen we daar helaas niet in meegaan. Het is letterlijk heel goed, maar niet onze taak hier.
Wat betreft de motie om Brabant.nl de toerismeportal te maken: die motie gaan wij inderdaad aanhouden. Wij willen de gedeputeerde meegeven dat de websites van Groningen, Friesland en Drenthe heel mooie voorbeelden zijn van hoe het kan. Groningen vind ik wel de mooiste. Daar heb je niet alleen de provincie Groningen, maar ook nog eens de stad Groningen en het toerisme, en dat is allemaal keurig op de voorpagina verwerkt. Friesland.nl is volledig toeristisch ingericht en Drenthe heeft ook allerlei zaken heel duidelijk op de site staan, waarbij het toeristische deel heel makkelijk te vinden is. Ik kan dat als tip meegeven. Wij houden de motie inderdaad aan. Tot zover.

De **voorzitter**: Oké, motie M2 is aangehouden. De fractie van D66, mevrouw Dingemans.

Mevrouw **Dingemans** (D66): Voorzitter. Allereerst de complimenten voor de sales pitch van de indieners, maar het is hier geen Dragons' Den, we staan in de Staten. Als er zo veel partijen in de markt zijn die blij zijn met dit initiatief, waarom slaan zij dan niet de handen ineen om het te realiseren? Is dat misschien omdat niemand de bouw- en de marketingkosten wil betalen? En moet de provincie dan maar inspringen? In het bestuursakkoord staat: we stimuleren initiatieven van onderop. Bij D66 spreken we liever van 'van binnenuit'. En dan bedoelen we niet van binnenuit de Staten, maar van binnenuit de Brabantse samenleving. Vanuit D66 ondersteunen we die beweging van harte. Wat ons betreft gaat de rol van de provincie bij de uitvoering van dit initiatiefvoorstel dan ook niet verder dan het onderzoeken van de mogelijkheden in de markt om dit op commerciële basis op te pakken. En misschien kan VisitBrabant daarbij helpen, want die kreeg dit jaar 117.000 euro subsidie voor het project Ons Brabant Fietst. Als de gedeputeerde dat kan toezeggen, is het initiatiefvoorstel wat ons betreft overbodig. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank, mevrouw Dingemans. Partij van de Arbeid, de heer Smeulders? Nee. Uijlenhoet.

De heer **Uijlenhoet** (GL): Voorzitter, voor ons blijft het toch de vraag voor welk maatschappelijk probleem dit nou echt een oplossing is. Ten tweede: het is op zichzelf een interessante gedachte, een mooi initiatief, dus daar willen wij in die zin wel complimenten voor uitdelen. Maar het riekt toch erg naar een marktinitiatief en je ziet in allerlei andere branches – als je kijkt naar reizen, bijvoorbeeld vliegreizen of in de hotelwereld – ook allerlei aanbieders. Dan komt er op een gegeven moment een marktpartij die zegt: we bundelen dat eens even. Dus we zien hier wel mogelijkheden, maar dit moet wat ons betreft echt aan de markt worden overgelaten. Ik had nog een boekje en dat zal ik uitdelen.

De **voorzitter**: Een tweede boekje is onderweg. De heer Oosterveer.

De heer **Oosterveer** (50PLUS): Voorzitter, dank u wel. Ik kijk naar een hele mooie auto met hele leuke ideeën, spitsvondig, aan één kant, en ik loop om en ik mis een wiel. Dit voorstel is net die mooie auto, waar wij echt achter staan en ontdekken dat er aan de andere kant iets mist. Dat is de financiële paragraaf. Als daar een oplossing voor te vinden is, kunnen we instemmen. Dank u.

De **voorzitter**: De heer Oosterveer. Dan voor zijn bijdrage de heer Van der Wel. Aan u het woord.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter, dank u wel. 50PLUS refereerde aan de financiën. Daar hadden wij ook vragen over gesteld in de vorige termijn. Ik begrijp van de gedeputeerde dat hij daarvan zegt: wij gaan dat nu bij de begroting meenemen, eventueel, wij gaan die kosten reserveren binnen het bestaande budget tot aan de Statenperiode, en daarna volgt er een evaluatie en bekijken we of de markt het heeft opgepakt. Ik hoop dat de initiatiefnemers ook die toer willen, want dat speelt bij ons zeker mee in de besluitvorming.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Van der Wel. De heer Vreugdenhil ziet af van het woord. Heijman ook. Dan stel ik voor de gedeputeerde nu eerst het woord te geven en dan tot slot de indieners.

De heer **Pauli** (GS, VVD): Voorzitter, dank u wel. Ik zal proberen namens GS nog kort enige bouwstenen en ingrediënten mee te geven die wellicht kunnen helpen bij de integrale afweging of je uiteindelijk akkoord gaat met het initiatiefvoorstel of niet. Het college staat positief tegenover de intentie van het initiatiefvoorstel en constateert dat de Staten ook Statenbreed de natuur, van belang voor Brabant en zeker voor de vrijetijdseconomie, onderstreept. Tegelijkertijd moeten we dat op een pragmatische en zo efficiënt mogelijke manier doen. Dat is de reden waarom ik in mijn eerste termijn namens het college heb gezegd dat mijn collega Van den Hout en ik door middel van een herprioritering vanuit de bestaande exploitatiebegroting van ecologie en vrijetijdseconomie de bereidheid hebben om die 90.000 euro eenmalig te draaien en dat we ook de bereidheid hebben om het meerjarig in onze begroting op te nemen, maar daaraan vooraf een gesprek zullen aangaan met de natuurorganisaties om twee dingen te bereiken: a) de natuurorganisaties zijn primair zelf actief verantwoordelijk voor het aanleveren van de content om te voorkomen dat wij bij VisitBrabant enorm veel mensen hebben zitten die allemaal aan de content moeten gaan trekken en b) dat we verwachten dat, op het moment dat het leidt tot efficiencybesparingen, ook de natuurorganisaties een geldelijke bijdrage geven om dit onderdeel van VisitBrabant mogelijk te maken. Het zit niet in het basispakket van VisitBrabant, althans, we hebben heel goed naar het initiatiefvoorstel gekeken om de natuur Brabantbreed echt voor het voetlicht te brengen, dat brengt extra kosten met zich mee en die zullen gefinancierd moeten worden. Volgens mij, voorzitter, gaat de discussie niet zozeer over voor of tegen het initiatiefvoorstel, want eigenlijk beleeft iedereen hier de natuur op een heel mooie manier, maar is het wellicht overbodig omdat GS al aan de slag zou zijn. Het is inderdaad zo dat de eerste verkennende gesprekken, ook met VisitBrabant, in december vorig jaar hebben plaatsgevonden. Het is inderdaad zo dat nadat het initiatiefvoorstel ingediend is er ook gesprekken hebben plaatsgevonden met natuurorganisaties. GS zien dit initiatiefvoorstel, met de kanttekeningen en de opmerkingen die ik zojuist gemaakt heb ten aanzien van de financiering, als een extra duwtje in de rug. Als de leden instemmen, gaan we maandag aan de slag; stemmen de leden niet in, gaan we maandag ook aan de slag.

De **voorzitter**: Mevrouw Dingemans, interruptie.

Mevrouw **Dingemans** (D66): Dank u wel, voorzitter. Ik ben blij dat de heer Pauli nog de gelegenheid had om die laatste woorden uit te spreken, want ik begrijp dat het college sowieso aan de slag gaat. Dat horen we graag. Dan toch nog even de vraag over dat project Ons Brabant Fietst. Waar gaat dat dan precies aan op? Kan de gedeputeerde dat aangeven?

De **voorzitter**: De heer Pauli.

De heer **Pauli** (GS, VVD): Ja, ik denk dat die vraag gesteld moet worden aan mijn collega die over mobiliteit gaat, de fiets in de hoogste versnelling. In het algemeen willen wij natuurlijk vanuit VisitBrabant

een portal zijn voor alles wat je op het gebied van de vrije tijd kunt doen. Alles is erop ingericht en daarom hecht ik er zo veel waarde aan om dat vooral via VisitBrabant te doen. Wij zien steeds meer – dat blijkt ook uit onderzoek – dat de vrijetijdstoerist zelf keuzes wil maken en zelf zijn pakket samenstellen in de vrije tijd, wat uit alle elementen kan bestaan. Natuur en fiets en dat soort zaken meer. Zo moet deze opmerking worden gezien.

De **voorzitter**: Mevrouw Dingemans.

Mevrouw **Dingemans** (D66): Dank u wel voor de bevestiging. Ik hoor de gedeputeerde zeggen: de toerist wil graag zelf kiezen. Volgens mij zijn er nu 34 fietsapps, dan is er volgens mij keuze genoeg. Dank u wel.

De **voorzitter**: Uijlenhoet.

De heer **Uijlenhoet** (GL): Voorzitter, ik zie dat de gedeputeerde wat aan het bewegen is. Nou, dat siert hem, op zichzelf, het is natuurlijk ook goed om dat te doen. Maar hoe gaat het nou verder als de Staten zeggen: we gaan dit initiatiefvoorstel omarmen? Kan GS ons dan toezeggen dat er geen natuurmiddelen worden ingezet?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Pauli** (GS, VVD): Ik herhaal dat het college positief staat tegenover dit initiatiefvoorstel met de kanttekeningen die ik heb gemaakt ten aanzien van de organisatiewijze en de financiering. Het college zou ook graag van de indieners horen of ze zich daarin kunnen vinden. Verder zegt het college: we waarderen het zeer dat de Staten met initiatiefvoorstellen komen, we zien het als een versnelling om iets mogelijk te maken. Derhalve zullen we met vol enthousiasme met de inhoud aan de slag gaan.

De **voorzitter**: Dank u. Ik stel voor dat we nu de indieners het woord geven. Indiener, de heer De Kort.

De heer **De Kort** (PvdA): Mevrouw Dingemans, sales pitch deel 2. Allereerst dank aan de gedeputeerde voor zijn bijdrage. De gedeputeerde heeft een aantal voorwaarden aangegeven en die zijn voor de heer Kuijken en mij absoluut acceptabel. We hebben ook in het stuk zelf al aangegeven dat we er helemaal niet op uit zijn dat het te allen tijde en voor de eeuwigheid een provinciale kerntaak blijft. We denken alleen dat het wel nodig is om het te kickstarten. We zijn ook heel blij met de toezegging van de gedeputeerde dat hij er sowieso mee aan de slag wil. We vatten zijn woorden ook op als een ruggensteun voor dit initiatiefvoorstel. Door in te stemmen met dit voorstel weet je wat je krijgt, want het staat op papier en je stemt in met een volledig uitgewerkt voorstel. Ik denk dat de gedeputeerde veel van de vragen van de verschillende fracties op dat vlak inmiddels heeft kunnen wegnemen.
Een vraag die nog openstond, ook vanuit D66, was 'waarom slaan de anderen de handen niet ineen? Waarom doen ze het zelf nog niet?'. Dat hebben wij ook gevraagd. Het is een heel logische vraag, inderdaad. Wij vonden hem ook logisch. Ik kan er een heel simpel antwoord op geven. Natuurmonumenten heeft – het werd al een beetje genoemd in andere verhalen – als verdienmodel ook haar routes. Door mensen naar hun site te halen, werft ze donateurs. Natuurmonumenten heeft echter gezegd: wij weten dat de mensen die in onze gebieden komen vaak dezelfde mensen zijn; wij willen ook graag mensen hebben in onze gebieden. Het voorbeeld dat ik gaf over de Unentsee Broek, maar dan andersom, want ook Natuurmonumenten heeft weleens een kleiner gebied bij een groter gebied. Natuurmonumenten denkt dat ze hiermee ook nieuw publiek kan bereiken. Waarom dan niet aan een

commerciële partij? Dit is haar verdienmodel. Haar routes, waar Natuurmonumenten haar geld mee verdient, aan een commerciële partij meegeven, dat is niet iets wat goed voelt. Het via VisitBrabant doen, een organisatie waar ze via de natuurpoorten een uitstekende samenwerking mee heeft opgebouwd, daar heeft ze wel vertrouwen in. Dus ook vandaar – en dat is ook een van de voorwaarden die GS duidelijk noemden: het onder te brengen bij VisitBrabant – dat wij precies diezelfde mening zijn toegedaan en graag akkoord gaan met die voorwaarden.
Een derde toezegging die GS vroegen, ging over de kosten. Met de natuurorganisaties en de RECRON en al die partijen bekijken wie wat kan bijdragen. Vanzelfsprekend akkoord. Staat ook in ons voorstel. Op het moment dat er geld te verdienen valt, dat andere organisaties kunnen bijdragen, dat de waarde van het platform zich bewijst en dat partijen daar graag aan mee willen doen. We hebben daarom ook geschreven dat bijvoorbeeld de horeca en het verblijf hier ook dingen in kan doen. Natuurlijk, staan we absoluut voor open.

De **voorzitter**: Interruptie Meijer.

De heer **Meijer** (D66): Sorry, even terug naar het eerste punt en het antwoord op onze vraag. Ik begrijp dat Natuurmonumenten een vervelend gevoel heeft op het moment dat ze haar natuurroutes aan een commercieel bedrijf geven, dat kan ik me ergens nog wel voorstellen ook. Maar wat was dan de reden voor Natuurmonumenten om niet een pitch in te doen, waarom wil ze niet mee financieren?

De **voorzitter**: De Kort.

De heer **De Kort** (PvdA): Om de heel eenvoudige reden, meneer Meijer, en dat gaf de heer Kuijken ook aan: wij hebben bij dit voorstel een initiatief neergezet voor een platform wat we GS vragen te ontwikkelen. Daar wilden we GS ook een bepaalde vrijheid in geven om dat op die manier tot stand te brengen. Misschien komen GS wel op het punt dat er vanuit de leisure heel erg wordt bijgedragen en dat de natuurorganisaties het niet hoeven te doen. Dat is voor ons echt een uitwerkingspunt. Hetzelfde als reactie op de vragen die werden gesteld over de financiering: we hebben natuurlijk ook met GS contact gehad. De heer Pauli geeft het ook aan: de middelen zijn er, de financiering, de dekking, is er dus wat dat betreft. Dit ook in antwoord op de terechte vraag van 50PLUS. Het is geen voorstel zonder dekking, de gedeputeerde geeft het aan: indien de indieners akkoord zijn met de voorwaarden die GS stellen – en dat zijn wij – dan is die dekking er.

De **voorzitter**: Meijer.

De heer **Meijer** (D66): Bedankt voor dit antwoord. Ik overlegde net ook al even met mijn fractiegenoten. Voor de D66-fractie voelt het toch alsof we een heel goed idee hebben en iedereen enthousiast is, en vooral als iemand anders betaalt. Ik ben ook altijd heel erg enthousiast over ideeën die iemand anders betaalt. Dus daar zit dan toch wel echt een fundamenteel probleem.

De **voorzitter**: De Kort.

De heer **De Kort** (PvdA): Nou, goed, en als de heer Meijer goed naar de gedeputeerde heeft geluisterd, heeft deze als een van de voorwaarden genoemd dat hij, op het moment dat hij in de uitwerking is, partijen mee zal nemen om te bekijken of ze kunnen bijdragen. Wij sluiten ons daar van harte bij aan. Volgens mij zijn we het helemaal niet zo oneens.

De **voorzitter**: Het is gewisseld. Uijlenhoet.

De heer **Uijlenhoet** (GL): Voorzitter, even nog een vraag. Klopt het nou dat 45.000 euro straks van ecologie naar het bouwen van een app gaat? Klopt dat nou of niet?

De **voorzitter**: De Kort.

De heer **De Kort** (PvdA): Het is zo dat je, op het moment dat je een app maakt waarmee we meer Brabanders kennis willen laten maken met de diversiteit aan natuur in Brabant, wat ons betreft ook een sterke natuureducatieve functie hebt. Dus: zien wij dit als middelen weghalen bij instandhouding van natuur en andere dingen waar we vaak samen met GroenLinks optrekken? Nee. Zien wij dit als iets waar bijvoorbeeld middelen rondom natuureducatie een plek hebben? Ja, absoluut. We hebben op de heidegebieden in Brabant gezien dat we 80% terugloop hebben van de diversiteit bij bepaalde diersoorten. Het lijkt me goed als meer Brabanders een keer de Strabrechtse Heide bezoeken of de heide bij de Loonse en Drunense Duinen en die gebieden zien en de waarde daarvan weten.

De **voorzitter**: Uijlenhoet.

De heer **Uijlenhoet** (D66): Voorzitter, daarvoor hebben we gelden vanuit de economieportefeuille. De Partij van de Arbeid kiest er gewoon voor om geld voor natuur te verplaatsen naar...

De heer **De Kort** (PvdA): Nee, nee, meneer Uijlenhoet moet goed luisteren...

De **voorzitter**: De Kort.

De heer **De Kort** (PvdA): Als hij goed luistert, hoort hij dat ik gezegd heb: geld voor natuureducatie. Niet geld voor het behalen van natuurmiddelen.

De **voorzitter**: Het punt is gewisseld. Van den Berg.

De heer **Van den Berg** (PVV): Twee opmerkingen. Als de biodiversiteit echt 80% is achteruitgegaan, dan is het hele natuurbeleid mislukt en kunnen we daar net zo goed mee stoppen. Maar een ander puntje: ik begrijp het enthousiasme van Natuurmonumenten helemaal. Waarom heeft ze niet meteen de handschoen opgepakt en gezegd: we gaan morgen bellen en we gaan het implementeren?

De **voorzitter**: De Kort.

De heer **De Kort** (PvdA): Op het moment dat VisitBrabant, die onder deze provincie valt en waar de heer Pauli zijn invloed op heeft, de opdracht krijgt die we vanuit dit huis meegeven, gaat ze dat ook direct doen. Natuurmonumenten vindt het logisch het onder te brengen bij VisitBrabant en wij kunnen die opdracht aan VisitBrabant geven. En VisitBrabant vindt het plezierig dat die opdracht vanuit hier komt.

De **voorzitter**: Het is duidelijk. Van den Berg.

De heer **Van den Berg** (PVV): Maar in het dictum van het voorstel wordt GS de opdracht gegeven en niet VisitBrabant, of via GS VisitBrabant. Ik had eigenlijk een amendement klaarliggen om dat erin te zetten. Dat is ook precies het bezwaar van ons. Is daar nog iets mogelijk?

De **voorzitter**: De Kort.

De heer **De Kort** (PvdA): Op dat vlak heeft de heer Van den Berg zojuist gehoord dat een van de voorwaarden die GS nadrukkelijk stelden, was dat de uitvoering hiervan bij VisitBrabant kwam. Wij als initiatiefnemers hebben dat ook akkoord bevonden, we gaan mee in alle voorwaarden van GS en horen dat GS dan ook duidelijk de steun uitspreken voor het initiatiefvoorstel.

De **voorzitter**: Oké. Meneer De Kort, u was klaar met uw beantwoording? Dan de heer Kuijken nog aanvullend? Mogelijkerwijs aan hem het woord?

De heer **Kuijken** (CDA): Dank u wel, voorzitter. Mooie discussie, dank je wel, jongens. Even kijken. De PVV vraagt terecht: hoort dit verhaal dan niet bij VisitBrabant te liggen? Dat vonden wij ook. Daarom is zij ook de eerste partner geweest waarmee we gingen praten. Van de andere kant hoor ik ook: zou dit niet bij een commerciële partij moeten gaan liggen? Ja, daar zou je iets bij kunnen bedenken. Maar daarom leggen we graag dat uitvoeringsstuk bij GS neer, om dat te gaan onderzoeken. Misschien was een commerciële partij wel een logischer keuze geweest, misschien VisitBrabant. Er valt voor alle twee iets te zeggen. Misschien had je het moeten kickstarten bij een commerciële partij en misschien zou die het daarna kunnen overnemen. Daar staan we nog steeds voor open, maar VisitBrabant is ook een goede optie. Wij wilden ons niet op het ene of het andere vastpinnen. Maar, zoals de gedeputeerde al zegt – en daar kunnen we ons in vinden – VisitBrabant lijkt een logische keuze te worden.

De **voorzitter**: Interruptie Van den Berg.

De heer **Van den Berg** (PVV): Ja, via u voorzitter. Als ik naar de website van VisitBrabant ga en ik zoek daar op wandelpaden: dat is echt schitterend vormgegeven, het is fantastisch. Je ziet alle afstanden tussen de knooppunten, je ziet waar je kunt eten, overnachten, attracties; alles is te vinden.

De **voorzitter**: En uw vraag is?

De heer **Van den Berg** (PVV): Waarom niet direct vanaf dat platform gaan bouwen? Het is er, verdorie, je kunt er gewoon letterlijk een paar knooppuntjes aan toevoegen. De heer Kuijken denkt te moeilijk, denk ik.

De **voorzitter**: Kuijken.

De heer **Kuijken** (CDA): Dat mag ook, dat kan daar gewoon geïntegreerd worden. Overigens moet ik wel vertellen dat de ontwikkelingen die de heer Van den Berg op VisitBrabant heeft gezien iets van de laatste drie, vier maanden is geweest. Wij hebben dat ook gevolgd, natuurlijk, wij hebben die website zich zien ontwikkelen.

De **voorzitter**: Van den Berg.

De heer **Van den Berg** (PVV): Dan is er dus toch wat gebeurd. Dat is heel mooi, dank u wel, meneer Pauli.

De heer **Kuijken** (CDA): Er is wat gebeurd, maar dan nog.

De **voorzitter**: Kuijken, rond u af.

De heer **Kuijken** (CDA): Meneer Van den Berg, wij hebben zelf met VisitBrabant gesproken en zij zegt: met de huidige bezetting die we nu hebben, kunnen we inderdaad onze huidige werkzaamheden voortzetten. En wat doet zij vooral? Themaroutes, routes voor gemeenten. Maar wil je daar echt een stapje extra in doen en een webapp onderhouden die geen bugs geeft en het goed blijft doen op allerlei platforms, nieuwe rondjes toevoegen, alle rondjes toevoegen van de verschillende natuurorganisaties, het versterken van de recreatieve sector, dan kost dat een extra inzet.

De **voorzitter**: Interruptie Meijer.

De heer **Meijer** (D66): Nou schijn ik nogal iets te weten van apps en applicaties. Heeft de heer Kuijken ook met VisitBrabant gesproken over een schaalbare webpagina, waarop alle functionaliteiten die ze momenteel heeft ook op een mobile device kan? Dat is aanzienlijk goedkoper. Misschien kan hij daar de steun van de PVV dan wel mee binnenkrijgen.

De **voorzitter**: Kuijken.

De heer **Kuijken** (CDA): Dat is absoluut een van de mogelijkheden. Wij roepen ook op tot een digitaal platform. Daarom zeggen we niet dat het A, B of C moet worden. Dat is weer een stukje uitvoering, meneer Meijer, daar gaan wij als Statenleden niet over. Dat is echt een stukje uitvoering. Ik wil dat graag bij de mensen neerleggen die er verstand van hebben.

De **voorzitter**: Goed. Volgens mij is dit nu voldoende en meermalen gewisseld en voegt het denk ik niet echt iets meer toe aan de meningsvorming die we nodig hebben om het debat af te ronden. U was ook klaar, meneer Kuijken?

De heer **Kuijken** (CDA): Er was nog één vraag. Welk maatschappelijk probleem lost dit op? We hebben met zijn allen geconstateerd dat er te weinig overnachtingen plaatsvinden in Brabant en dat de bezoekers in Brabant relatief weinig besteden. Dat is een maatschappelijk probleem en dat willen we onder andere verhelpen met deze app. De voorzitter van de RECRON sprak mij aan en zei: op een bepaald moment had ik een gezin bij mij op de camping zitten, het regende en ze wisten niet waar ze naartoe moesten. Het enige wat hij ze kon laten zien was een glossy van gemeente A, over hoe fantastisch de recreatieve sector daar georganiseerd was, met lange verhalen. Of een glossy van gemeente B met ongeveer dezelfde verhalen over andere gemeenten. Daar gaan die gezinnen niet in zitten bladeren. Hij zei: waarom is er niet zo'n platform met alle zaken die ik met mijn kinderen kan gaan doen? Misschien wel een voorstelling van Theater de Stilte, misschien wel een bowlingbaan, misschien wel een...

De **voorzitter**: Goed, uw zendtijd is nu echt op.

De heer **Kuijken** (CDA): Hij zei, ten slotte, ik wil even mijn zin afmaken...

De **voorzitter**: Nee, nu moeten we echt gaan stoppen, want anders blijven we aan de gang. De beraadslagingen lijken me gesloten.

De heer **Smeulders** (PvdA): Onze fractie wil graag een korte schorsing aanvragen.

De **voorzitter**: Ja, dat kan, maar ik wilde eerst het voorstel doen de beraadslagingen te sluiten. Maar u wilt daarvoor nog een schorsing? Dan sta ik u drie minuten toe. De vergadering is geschorst tot 17.08 uur.

Schorsing.

De **voorzitter**: De schorsing is ten einde. Ik ben voornemens de beraadslagingen te sluiten en over te gaan tot stemmen. Daar zijn we het mee eens? Dat sluit ik nu de beraadslagingen en gaan we nu stemmen. Wij stemmen alleen over het voorstel, want de motie is, hebben we begrepen, aangehouden. Ik wil u vragen uw plaatsen in te nemen. We wachten nog even op eventuele wandelgangers. Ik heb de bel geluid en dan wachten we altijd even. Ik wacht nog even. Goed, we gaan over tot de stemming. De fractie van de VVD.

Mevrouw **Otters-Bruijnen** (VVD): Tegen met stemverklaring. Het is goed dat de heren De Kort en Kuijken dit item op de agenda hebben gezet. GS staat ook positief tegenover het idee. Het is de synergie tussen natuur en vrijetijdseconomie en daar staat de VVD volledig achter. Het is echter een initiatiefvoorstel zonder dekking en dat is de reden waarom wij vóor de gedachte van het initiatief zijn, maar tegen dit voorstel.

De **voorzitter**: Het CDA.

De heer **Deryckere** (CDA): Voor.

De **voorzitter**: SP.

De heer **Van der Staak** (SP): Voor.

De **voorzitter**: PVV.

De heer **Van den Berg** (PVV): Tegen met stemverklaring. Hulde voor het initiatief, maar feitelijk overbodig omdat de gedeputeerde al aangeeft een en ander in uitvoering te nemen. En ook wij hikken aan tegen de budgettering ervan.

De **voorzitter**: D66.

Mevrouw **Dingemans** (D66): Tegen met dezelfde stemverklaring als de VVD.

De **voorzitter**: De Partij van de Arbeid.

De heer **Smeulders** (PvdA): Voor.

De **voorzitter**: GroenLinks.

De heer **Uijlenhoet** (GL): Tegen met stemverklaring. Wij zijn tegen omdat we zien dat 45.000 euro van ecologie naar een app gaat. Wij zijn voor echte natuur en echte natuureducatie.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Oosterveer** (50PLUS): Voor met stemverklaring. Wij zijn tevreden met de financiële dekking, aangegeven door de gedeputeerde.

De **voorzitter**: Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor met dezelfde stemverklaring als 50PLUS.

De **voorzitter**: ChristenUnie/SGP.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Voor.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voor.

De **voorzitter**: We moeten even heel precies tellen. Het voorstel is verworpen. Ik stel voor dat ik toch een kleun applaus voor de initiatiefnemers vraag vanwege het feit dat het initiatief genomen is. [Applaus] Want, zoals gezegd, zo vaak komt het niet voor, maar de besluitvorming is geweest.

Bespreekstukken

68/16 Deelname in de Schoonmaak Coöperatie – uitnodiging tot het kenbaar maken van wensen en bedenkingen

De **voorzitter**: We gaan verder met de agenda, met voorstel 68/16 Schoonmaak Coöperatie – uitnodiging tot het kenbaar maken van wensen en bedenkingen. De fractie van de VVD heeft als eerste het woord. De heer Bollen.

De heer **Bollen** (VVD): Voorzitter, dank u wel. Na de lange beraadslaging zal ik proberen het kort te houden. Mocht dat niet lukken, dan mag u mijn volgende bijdrage een beetje korten, want ik heb wegens mijn vakantie de spreektijden een beetje verkeerd ingediend.
Er wordt vandaag gevraagd om in te stemmen met de verklaring zonder wensen en bedenkingen voor het toetreden van de provincie in De Schoonmaak Coöperatie. Een coöperatie van drie SW-bedrijven, samenwerkingsverbanden dus van gemeenten en ons als provincie. Laat ik beginnen met het onderschrijven en vooral toejuichen van de argumenten om dit te doen. Deze doelgroep van werknemers is zeer waardevol, gedreven en loyaal, maar vaak afhankelijk van de keuzes die wij daarbij als overheid maken. In het kader van de Participatiewet hebben wij dan behalve de wettelijke en vooral ook morele verplichting om dit goed in te vullen en absoluut een voorbeeldfunctie. Wij hebben als PS het college ook opdracht gegeven om te werken aan social return. De participatiewetgeving is op dit moment volop in ontwikkeling en in Den Haag ziet men ook dat de regels soms creatieve oplossingen nodig maken of oproepen. En laten we eerlijk zijn, het gaat om die mensen en niet om het bespelen van de regels. Dus nogmaals lof voor het initiatief, een Brabants vlaggetje is hier denk ik op zijn plaats. Tegelijkertijd zie ik een constructie voor me die bijzonder genoemd mag worden. Wij gaan namelijk als overheidsinstantie samenwerken in een coöperatie met andere en lagere overheden. Overheden die voor de uitvoering van hun WSW-taak eigenaar zijn van een SW-bedrijf. Zoals gezegd, bijzonder, maar dan nogmaals, wel mooi bijzonder. Na een goede bestudering van de stukken begrijp ik namelijk heel goed waarom we dit doen. Als VVD-fractie

kunnen we ons daar ook volledig in vinden. Wat echter nog een beetje door elkaar loopt, is het feit dat we lid worden van de coöperatie om een grotere aanbesteding te voorkomen, maar vervolgens draagt dat lidmaatschap op zichzelf niet bij aan de individuele verplichting van de provincie om aan haar taakstelling te voldoen, maar wel aan de brede overheidsopdracht van de individuele gemeenten. In dit geval de drie SW-bedrijven WSD, Weener en Diamant die daarbij zijn aangesloten. We hebben echter in Brabant wel elf SW-bedrijven, als ik het wel heb, en geografisch gezien uiteraard niet allemaal erg logisch als partner. De gemeenten zijn daarbij tevens aansprakelijk en toetsbaar voor de genoemde overheidsopdracht. Daarom heb ik enkele vragen aan de gedeputeerde.
Is het waar dat andere SW-bedrijven niet mee kunnen doen aan deze coöperatie of niet meer? Of laat ik hem nog anders stellen: kan deze coöperatie, indien gewenst, ook toegang bieden tot andere SW-bedrijven? En de volgende vraag is: wordt de provincie door deze constructie medeaansprakelijk voor de brede opdracht van het land in zowel juridische als financiële zin? Ik hoop dat het zo kort genoeg was, voorzitter. Dank u wel.

De **voorzitter**: Ja, ik heb uw minuten verdeeld 3:3. Dus straks weer drie, maar hier moet het toch even bij blijven. De heer Heijmans, SP.

De heer **Heijmans** (SP): Dank u wel, voorzitter. Nederland heeft een uitzonderingspositie als je kijkt naar landen in onze directe omgeving, maar ook verder weg. Wat is die uitzonderingspositie? Die is, voorzitter, dat in dit land het aantal flexibele banen nog steeds enorm toeneemt en het aantal vaste banen alleen maar afneemt. Vergelijking met andere landen laat zien dat het eigenlijk bijna dramatisch is, de toename van de flexbanen en het afnemen van de vaste banen. Waarom zeg ik dramatisch, voorzitter? Dat zou het niet zijn als het allemaal heel bewuste en gemotiveerde keuzes zouden zijn van de mensen die die flexbanen hebben. Onderzoek leert echter dat vier op de vijf eigenlijk liever een vaste baan heeft dan een flexbaan. Dat is ook logisch, met een vaste baan kun je meer bouwen aan je toekomst. Denk alleen al aan het kopen van een huis. Waarom begin ik hiermee, voorzitter? Ik begin hiermee omdat, wat de SP betreft, wij liever zouden kiezen voor een eigen schoonmaak, voor het zelf in dienst nemen van schoonmakers zoals we dat ooit deden. Maar voorzitter, het voorstel dat er nu ligt – en ik heb ook de vorige keer bij de voorjaarsnota begrepen dat er nu in deze Staten nog geen meerderheid is om daaraan te beginnen – is voor ons alleen acceptabel als de gedeputeerde ons enige garanties kan geven over fatsoenlijke arbeidsvoorwaarden. Waar heb ik het dan over? Dat het schoonmaakbedrijf van dit provinciehuis geen duiventil maakt, waar mensen met een contractje voor drie maanden werkervaring opdoen met behoud van uitkering, bijvoorbeeld. Maar dat de gedeputeerde erop toeziet dat de mensen die hier komen werken via De Schoonmaak Coöperatie dat doen onder zo veel mogelijk bestaanszekerheid en voor een fatsoenlijk en normaal salaris. Met behoud van uitkering is wat ons betreft zeker geen fatsoenlijk en normaal salaris. Die toezegging wil ik echt van de gedeputeerde hebben, voorzitter. Als ik die toezegging en garantie krijg, zal de SP-fractie instemmen... Of instemmen, er wordt niet gevraagd om in te stemmen, maar om wensen en bedenkingen. Ik denk dat ik hiermee een duidelijke bedenking heb laten horen.

De **voorzitter**: Interruptie Bollen.

De heer **Bollen** (VVD): Dank u, voorzitter. Een vraag aan de heer Heijmans. Hij doelt op werken met behoud van uitkering. Die mensen vallen niet onder de Participatiewet waar deze coöperatie op gestoeld is. Dus ik begrijp zijn vraag niet helemaal. Tijdens de vragenbijeenkomst hebben we het hier ook al kort over gehad.

De **voorzitter**: Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): Deze coöperatie is, voor zover ik gezien heb en uit de stukken begrepen heb, ook een leer-werkbedrijf en in het kader van een leertraject gebeurt het regelmatig dat mensen die in een uitkeringssituatie zitten een leertraject krijgen opgelegd om weer werkervaring op te doen. In dat kader zou het best kunnen voorkomen en ik vind dat niet acceptabel.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Heijmans voor zijn bijdrage. De fractie van de PVV, mevrouw Van der Kammen heeft nu het woord.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Voorzitter, het college wil gaan deelnemen in De Schoonmaak Coöperatie. Dat is een bedrijf gespecialiseerd in schoonmaak via een leer-werkplekconstructie met de inzet van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Blij was de PVV in eerste instantie om in dit Statenvoorstel te lezen dat de doelstelling is dat mensen zich verder kunnen ontwikkelen en ook kunnen uitstromen naar regulier werk, zodat weer nieuwe mensen een kans krijgen in deze leer-werksituatie. Het zou een fantastische doelstelling zijn, voorzitter, maar gaat deze deelname inderdaad mensen ontwikkelen en naar een reguliere werkplek helpen? Voorzitter, hoewel het Statenvoorstel diverse malen spreekt over doorstroming naar reguliere banen via deze leer-werkplekken, geven uw ambtenaren alhier desgevraagd aan dat het helemaal niet gebruikelijk is bij de betreffende doelgroep om door te stromen en dat het zelfs helemaal niet eens de primaire doelstelling is. Voorzitter, het kan niet zo zijn dat het college hier voor de bühne als een Gutmensch gaat koketteren met beleid dat zij helemaal niet nastreeft. En dat over de rug van mensen die juist uw hulp nodig hebben. De PVV wil weten van het college waarom het hier de schijn wekt dat het hier minstens voor een deel zal gaan om mensen die door moeten stromen naar regulier werk, terwijl dat in feite helemaal niet het geval is.
Een andere kwestie. Het staat nergens vermeld, het staat nergens benoemd, maar het Statenvoorstel ademt, net als de informatie op de website van De Schoonmaak Coöperatie, de sfeer van het ontwijken van Europese aanbestedingsplicht uit. Voorzitter, wat de PVV betreft mag die aanbestedingswetgeving vandaag nog de prullenbak in, maar dit college moet zich gewoon realiseren dat wie eurofilie zaait, Brusselse bemoeienis zal oogsten. Jammer voor het regionale midden- en kleinbedrijf dat door deze wetgeving kansloos aan de zijlijn staat. U hoort hier diverse bedenkingen van de PVV. Wij zijn benieuwd naar de reactie van het college.

De **voorzitter**: Ik dank mevrouw Van der Kammen voor haar bijdrage. De heer Hageman van de fractie van D66, aan u het woord.

De heer **Hageman** (D66): Dank u wel, voorzitter. D66 is blij dat de provincie zichzelf wil zien als een maatschappelijk betrokken ondernemer, want we zijn samen sterker. Aandacht voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt biedt meer kansen voor een volwaardige deelname aan de maatschappij. D66 snapt de gemaakte overwegingen en kan instemmen met het voorstel. Maar omdat er met deze deelname onderaan de streep niet echt banen zijn bij gekomen, zij wij wel enorm benieuwd naar de verdere invulling van het maatschappelijk betrokken ondernemen. Tot zover.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Hageman. De heer Maas van de fractie van de Partij van de Arbeid.

De heer **Maas** (PvdA): Hier kunnen we nu weer eten, in ieder geval. Het is goed dat ik hier vooraan zit. De PvdA staat positief tegenover het voorstel en zeker met een coöperatie die al sinds 2013 naar tevredenheid het provinciehuis schoonhoudt. De provincie doet met dit voorstel ook mee met de uitwerking van de Participatiewet, waardoor toch 41 fte's van het totaal ingevuld kunnen worden voor mensen die

moeilijk een plaats kunnen vinden op de arbeidsmarkt. Dit Statenvoorstel geeft ook invulling aan het provinciaal beleidsplan, het maatschappelijk betrokken ondernemen, en zo laten wij als provincie ons sociale gezicht zien. Een belangrijk thema voor de PvdA. Het lidmaatschap van De Schoonmaak Coöperatie maakt het dus mogelijk om schoonhouden juist duurzaam in te zetten. De PvdA staat voor werk, werk, werk en ook voor mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt. Wel vragen wij GS om twee belangrijke doelstellingen goed in het oog te houden: de groep mensen die zich verder kan ontwikkelen, zodat hun afstand tot de arbeidsmarkt echt verkleint volgens de regels, zoals we eigenlijk gewenst hebben. En het uitstromen naar regulier werk, zodat ze dit als een brugfunctie kunnen zien naar de reguliere markt en zodat andere mensen ook weer een kans krijgen om in deze situatie hun ervaring op te doen.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Maas voor zijn bijdrage. Dan mevrouw Brunklaus van GroenLinks.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Voorzitter, GroenLinks vindt het een uitstekend plan om samen met gemeenten op te trekken in De Schoonmaak Coöperatie. Bij de gemeenten zijn de mensen bekend met een grote afstand tot de arbeidsmarkt en zij krijgen zo een kans om mee te doen. Kortom, het mes snijdt aan twee kanten. Maar waar wij geen voorstander van zijn is dat er mensen voor de coöperatie gaan werken die onder het minimumloon gaan verdienen. Uit de antwoorden op onze vragen hierover blijkt dat er wel degelijk mensen aan de slag gaan die dit gaan doen. Ik zet even een stap buiten de provincie, naar de stad Rotterdam. Hier worden mensen die een beroep doen op een bijstandsuitkering na een halfjaar wachten in een traject naar werk gezet, bijvoorbeeld in de vuilophaaldienst. Zij krijgen geen loon, maar werken voor hun uitkering, die altijd lager is dan het minimumloon. En na een halfjaar is het weer afgelopen, worden ze in de meeste gevallen niet gecontracteerd. Ze hebben wel werkervaring opgedaan, maar geen werk, en de gemeente heeft lagere personeelskosten. Voorzitter, het kan niet zo zijn dat we ons provinciehuis laten schoonmaken door mensen die minder dan een minimum betaald krijgen en die na een vorm van proefperiode weer op straat worden gezet. De medewerkers die door de coöperatie worden ingeleend, zijn voor 90% mensen uit de SW-voorziening met een eigen cao of mensen uit de Participatiewet die na een proefplaatsing van drie maanden pas het minimumloon zullen gaan verdienen. En dan kunnen zij pas na twee jaar rekenen op een vast contract. Voorzitter, GroenLinks vindt dat het oneigenlijk is om mensen tegen een bijstandsuitkering het provinciehuis te laten schoonmaken. We willen dan ook dat er geen gebruik gemaakt zal gaan worden van proefplaatsingen van drie maanden – sowieso is dat al een lange tijd – maar van normale contracten. Zijn GS bereid om ervoor te zorgen dat de mensen in De Schoonmaak Coöperatie tegen fatsoenlijke voorwaarden worden ingeleend? Dank u wel.

De **voorzitter**: Ik dank mevrouw Brunklaus. De heer Heijman ziet af van het woord. Dan wil ik nu de gedeputeerde vragen meteen de beantwoording te doen.

De heer **Van der Maat** (GS, VVD): Dank, voorzitter. Ik zit even naar mijn digitale systeem te kijken. Ik heb alle vragen keurig opgeschreven, maar ze zijn nu even weg. Ik ga even kijken hoever ik kom. Ik heb heel goed geluisterd, dat is ook een kwaliteit van mij. Laat ik beginnen bij het meest politieke punt dat net is genoemd. De Schoonmaak Coöperatie biedt fatsoenlijke lonen en fatsoenlijke aanstellingen. In de richting van mevrouw Brunklaus: het is niet zo dat er aanstellingen zijn onder het minimumloon. Sterker nog, de SW-cao – ik doe het even uit mijn hoofd – is ongeveer 130% van het minimumloon. Naarmate mensen met een SW-cao bijvoorbeeld vanwege pensioen uitstromen, komt er een plek vrij, waardoor we – dat zeg ik in de richting van mevrouw Van der Kammen –juist mensen de kans bieden om uit een beschutte werkomgeving te komen en dus een fatsoenlijke baan in het provinciehuis te krijgen. Via De Schoonmaak Coöperatie zorgen wij ervoor dat mensen die trede op de ladder kunnen maken. Dus van beschut werk,

30% arbeidswaarde, en als je daar overheen gaat, bieden wij een heel mooie werkomgeving hier. Dan heb je of een SW-cao-aanstelling, dat is gewoon meer dan het minimumloon, of je hebt een aanstelling vanuit de Participatiewet, dat is sowieso het minimumloon en daar kan per gemeente ook in gevarieerd worden. De heer Heijmans duidt op een keuze die de gemeente Den Bosch heeft gemaakt als het gaat om mensen vanuit de bijstand via De Schoonmaak Coöperatie aan het werk te stellen. Die keuze maken wij niet.

De **voorzitter**: Interruptie, mevrouw Brunklaus.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Voorzitter, even reagerend op die proefplaatsingen van mensen vanuit de Participatiewet. Ik heb als antwoord gekregen op mijn vraag hierover, toen ik technische vragen heb gesteld, dat mensen voorafgaand aan een dienstverband in het kader van de Participatiewet een proefplaatsing krijgen van drie maanden. Die zijn van belang om te zien of mensen wel kunnen functioneren. Het is toch zo dat mensen tijdens die periode een bijstandsuitkering hebben?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van der Maat** (GS, VVD): Nee, mevrouw Brunklaus haalt twee dingen door elkaar. Proefplaatsingen is het tweede punt dat ik wilde benoemen. Het is gewoon heel normaal dat als je een leer-werkomgeving hebt... Hier wordt de schoonmaak op een heel andere manier uitgelijnd. Dat is niet gewoon: je komt werken en je doet dat op manier A. Er worden teams gemaakt, er wordt gekeken hoe mensen op de beste manier tot hun recht kunnen komen. Daarom juist een proefplaatsing om in die drie maanden te kijken of iemand wel of niet in de groep aardt. Dat heeft dus niets met zekerheden te maken en dat gebeurt dus altijd – en dat is het tweede punt – met mensen die een SW-cao hebben. Dat heeft niets te maken met onder het minimumloon werken. Mensen hebben een aanstelling vanuit de Participatiewet. Dat zijn de enige twee smaken, laat ik het simpel maken, de enige twee smaken waarmee je uiteindelijk hier participeert. En dat is altijd boven het minimumloon. De keuze die Den Bosch maakt, die maken wij niet. Mensen uit de bijstand gaan hier niet schoonmaken.

De **voorzitter**: Mevrouw Brunklaus.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Dus de gedeputeerde garandeert dat de mensen die een proefplaatsing hebben gewoon normaal netjes minimumloon verdienen volgens de cao van de schoonmaakdiensten?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van der Maat** (GS, VVD): Ja.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Dank u wel.

De **voorzitter**: De heer Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): Voorzitter, ik zal mijn kaartje er nog maar in doen, maar eigenlijk is mijn vraag al beantwoord. Ik word behoorlijk blij van het antwoord van de gedeputeerde. Hij geeft dus inderdaad, zoals mevrouw Brunklaus zegt, keihard de garantie dat er hier niet schoongemaakt wordt onder het minimumloon.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van der Maat** (GS, VVD): Nog een keer: ja.
Ik heb mijn aantekeningen gevonden. De heer Bollen vroeg of wij risico's zouden dragen als we deze coöperatievorm kiezen. Het antwoord daarop is nee. De mensen zijn in dienst bij een SW-instelling en de coöperatie fungeert als een soort hub daartussen, om juist iedereen de ideale werkomgeving te kunnen bieden. De risico's die daaraan verbonden zijn – zoals eventueel vanuit de gemeenten die financiële verplichtingen hebben aan de SW-instelling – hebben wij niet. Dus het antwoord daarop is nee. Kunnen andere SW-organisaties aansluiten bij de coöperatie? Theoretisch ja. Volgens mij zijn er ook al gesprekken over samenwerking. Het primaire initiatief ligt bij de gemeenten en ik vind wel – juist vanuit de financiële verantwoordelijkheden – dat het gesprek over eventuele uitbreiding primair aan de gemeenten is die daar vanuit een juridische en financiële positie anders in zitten. Mijn gevoel zegt dat ik de vragen van de heer Heijmans en mevrouw Brunklaus heb behandeld. Dan kom ik bij mevrouw Van der Kammen. Ik was even afgeleid door haar bijvoeglijke naamwoorden over Europa. Ik probeer toch maar even goed inhoudelijk te antwoorden. Mevrouw Van de Kammen zegt dat er een tegenstrijdigheid in de beantwoording zit. Kijk, de kern van de zaak is dat we voor een coöperatie kiezen om mensen een goede leer-werkomgeving te bieden. Dat kan leiden tot uitstroom, namelijk op het moment dat iemand doorgroeit en 70% loonwaarde heeft bereikt. Ik geef daar tegelijkertijd twee dingen bij aan. Die uitstroom zal niet heel groot zijn, zal ik eerlijk zeggen, en we hebben op dit moment geen inzicht in de cijfers omdat we tot op heden altijd voor een aanbesteding hebben gekozen. Dan heb je een heel andere relatie. Het tweede is – en dat is misschien nog wel veel waardevoller – dat we met deze vorm ervoor zorgen dat mensen daadwerkelijk van die 30% kunnen afkomen, dus vanuit een beschutte werkomgeving in deze nieuwe situatie kunnen komen, waardoor ze op een heel mooie manier kunnen participeren in de Brabantse samenleving.

De **voorzitter**: Interruptie, mevrouw Van der Kammen.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Het college wekt in het Statenvoorstel toch wel degelijk de indruk alsof dat heel gewoon zou zijn dat uitstromen en dat zou ook heel wenselijk zijn, wat de PVV betreft, en daarom is het ook zo jammer dat in de beantwoording van de technische vragen er enorm, eigenlijk volledig, afbreuk wordt gedaan aan die stelling die u in het Statenvoorstel doet. Ik zou daar toch graag wat concrete duidelijkheid over willen.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van der Maat** (GS, VVD): Daarom is het ook goed, volgens mij, dat we dit gesprek hier hebben. Laat ik u die duidelijkheid geven. Herhaling van zetten. Grote waarde dat wij mensen uit een beschutte werkomgeving kunnen krijgen en kunnen laten participeren op deze wijze, een leer-werkomgeving tussen de 30 en de 70%, en heel erg mooi. Maar daar zeg ik tegelijkertijd bij: er gaat niet 30 à 40% van de mensen binnen twee jaar uitstromen naar een reguliere baan. Met regulier bedoel ik dan dat ze een loonwaarde van 70% hebben gekregen. Maar het kan wel en het is een doelstelling, maar verwacht daar geen wonderen.

De **voorzitter**: Mevrouw Van der Kammen.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Maar tegelijkertijd wekt u met uw Statenvoorstel wel degelijk de indruk alsof dat heel belangrijk is dat uitstromen naar regulier werk. We hebben ook gevraagd naar die ervaringsgegevens en die kengetallen, want u doet immers al drie jaar zaken met deze organisatie. En we

krijgen simpelweg te horen dat er niet eens ervaringsgegevens voorhanden zijn. Dus hoezo maatschappelijke betrokkenheid?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van der Maat** (GS, VVD): Ik heb helaas wel vaker de indruk dat ik bij mevrouw Van der Kammen dingen opwek die geen doelstelling zijn van beleid, dus dat is misschien wat ingewikkeld. Maar nogmaals, dit is een nieuwe situatie. Juist omdat we in de coöperatie stappen, krijgen we wel inzage in de cijfers. Doelstelling van beleid is dat mensen daadwerkelijk een loonwaarde bereiken van 70% of meer. Ik hoor graag of mevrouw Van der Kammen eigenlijk voorstander is van deze inzet. Ik hoor haar eigenlijk alleen maar mist oproepen en schijn en interpretaties die wij allemaal niet bedoelen. Als dat wel bij haar beklijft, ligt dat volgens mij niet aan het voorstel.

De **voorzitter**: Komt u tot een afronding?

De heer **Van der Maat** (GS, VVD): Ik kom bij de heer Hageman. Dank voor de steun. Inderdaad, dit is een van de onderdelen waarmee we het MVO proberen in te vullen. We gaan substantieel kijken naar alle taken die we als provincie doen. Je zou bijvoorbeeld, hypothetisch, aan beheer en onderhoud kunnen denken of aan de buitenruimte. Dan gaan we op dezelfde manier bekijken of er kansen liggen om vanuit de MVO-aanpak een stap te maken. Ook dank aan de heer Maas, die eigenlijk zegt dat de twee belangrijke doelstellingen van de Partij van de Arbeid zijn: uitstroom naar regulier werk en mensen echt een kans bieden. Volgens mij bereiken we die hiermee. Bedankt voor de steun.

De **voorzitter**: Ik dank de gedeputeerde voor zijn beantwoording. Ik kijk of er behoefte is aan een tweede termijn. Ik zie alleen mevrouw Van der Kammen. Dan geef ik haar het woord. Het kan kort vanaf de plaats, als u wil, maar dat hoeft niet.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Voorzitter, bedankt. We blijven moeite hebben met het feit dat de zaken in het Statenvoorstel mooier worden weergegeven dan ze in werkelijkheid zijn. De vraag is dus gewoon: wat gaat er nu terechtkomen van het feit dat hier wordt neergeschreven dat het de bedoeling is dat mensen gaan uitstromen naar regulier werk? Het zou chique zijn als we bijvoorbeeld een toezegging zouden kunnen krijgen om dadelijk over een of twee jaar maar eens met heel heldere en duidelijke cijfers te komen over wat we hier dan zo maatschappelijk presteren. Zou de gedeputeerde daar wellicht nog een uitspraak over kunnen doen? Ik heb trouwens ook de cijfers opgevraagd bij De Schoonmaak Coöperatie zelf. Ik heb gevraagd: kunt u eens een jaarrekening naar mij opsturen? U bent immers een maatschappelijke organisatie. Ik heb tot op heden nog nul reactie gehad. Dat nog ter informatie.

De **voorzitter**: Ik bedank mevrouw Van der Kammen. Ik kijk nog even of de gedeputeerde behoefte heeft om hierop nog te reageren. De gedeputeerde.

De heer **Van der Maat** (GS, VVD): Dank, voorzitter, dank mevrouw Van der Kammen. Ik constateer dat we de doelstelling delen, namelijk mensen laten uitstromen omdat ze 70% of meer loonwaarde hebben bereikt. Als het Statenvoorstel zo is opgeschreven dat men de indruk krijgt dat er massa's mensen gaan uitstromen, laat ik die indruk dan wegnemen. Dat gaat niet gebeuren. Wij gaan inderdaad wel volgen welke mensen hier aan de slag zijn en welke uitstroom dat uiteindelijk met zich kan meebrengen. Maar ik ga hier geen toezeggingen doen in termen van ambities, want dat staat haaks op datgene dat we primair

willen bereiken, namelijk een goede, vertrouwde leer-werkomgeving voor de doelgroep waar het hier om gaat.

De **voorzitter**: Ik bedank de gedeputeerde voor zijn beantwoording. Er is nog een interruptie onderweg. Ik zag het knopje net op tijd. Mevrouw Van der Kammen.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Voorzitter, ik vroeg het college niet om een ambitie, ik vroeg het college heel simpel om ervaringsgegevens, evaluatiegegevens. Want je gaat immers deelnemen in een nieuw stukje beleid en een nieuw project. Waarom zou je dan niet willen weten wat de stand van zaken is?

De **voorzitter**: De vraag is duidelijk. De gedeputeerde.

De heer **Van der Maat** (GS, VVD): Ik kan geen ervaringscijfers geven van iets waar ik nog geen ervaring mee heb.

De **voorzitter**: De heer Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): Voorzitter, ik word hier een beetje moe van. De gedeputeerde is hartstikke duidelijk geweest. In het verleden ging het via aanbesteding, dus hadden we die cijfers niet. We doen het nu via De Schoonmaak Coöperatie, dus over twee jaar hebben we wel cijfers en dan zullen wij PS die cijfers geven. Zo heb ik het begrepen, zo heeft de hele Staten het begrepen, waarom begrijpt mevrouw Van der Kammen het dan niet?

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Ik begrijp niet zo heel goed waarom het collega-Statenlid moet antwoorden. Maar de vraag is gewoon: kunt u nu toezeggen dat u over een jaar of twee met duidelijke cijfers kunt komen over waar we dan staan?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van der Maat** (GS, VVD): Ik kan de ervaringen delen die we over twee jaar hebben met De Schoonmaak Coöperatie.

De **voorzitter**: Ik stel vast dat we hiermee aan het einde gekomen zijn van beide termijnen van de behandeling van het voorstel. Ik stel voor de beraadslagingen te gaan sluiten. Maar wel wordt om een schorsing gevraagd, als ik het goed interpreteer.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Eén minuut, alstublieft.

De **voorzitter**: Eén minuut, die krijgt u. De vergadering is geschorst voor één minuut.

Schorsing.

De **voorzitter**: Dames en heren, ik heropen de vergadering. Ik wil de beraadslaging dan nu echt sluiten en oproepen tot stemming. Aan de orde is de stemming over voorstel 68/16 Deelname aan De Schoonmaak Coöperatie. De fractie van de VVD.

De heer **Bollen** (VVD): Voor.

De **voorzitter**: Het CDA.

Mevrouw **Van der Sloot** (CDA): Voor.

De **voorzitter**: SP.

De heer **Heijmans** (SP): Voor.

De **voorzitter**: PVV.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Voor met een stemverklaring, voorzitter. Wij zullen de gedeputeerde, het college, in ieder geval houden aan de toezegging om ons te informeren over de ervaringen met dit project.

De **voorzitter**: D66.

De heer **Hageman** (D66): Voor.

De **voorzitter**: De Partij van de Arbeid.

De heer **Maas** (PvdA): Voor.

De **voorzitter**: GroenLinks.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Voor.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Oosterveer** (50PLUS): Voor.

De **voorzitter**: Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De **voorzitter**: ChristenUnie/SGP.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Voor.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voor.

De **voorzitter**: Dan kan ik constateren dat dit voorstel unaniem door uw Staten is aangenomen. Laten wij een welkom uitspreken aan alle mensen die in ons provinciehuis dit mooie werk mogen gaan doen.

58/16 Begrotingswijziging Uitvoeringsprogramma Biobased Delta 2016-2019

De **voorzitter**: Wij gaan door met het volgende voorstel, ik stel voor het laatste voor de dinerpauze, en dat is de begrotingswijziging Uitvoeringsprogramma Biobased Delta 2016-2019. De heer Bollen, zoals bekend met één minuutje minder, maar toch nu het woord.

De heer **Bollen** (VVD): Het zal in de lucht hangen, maar nu doet die van mij het niet. Dank u wel, voorzitter. Biobased economy ligt hier voor, zowel het uitvoeringsprogramma als de bijbehorende euro's. Heel veel euro's wel te verstaan. We hebben het hier in totaal over ruim 9 miljoen euro de komende jaren. Dat is een hoop geld. Er zijn dagen bij dat ik ze niet op mijn rekening heb staan, zullen we maar zeggen. Het is een mooi en ambitieus voorstel, eentje zoals we die graag zien hier in Brabant. Versterken van een van de belangrijkste economieën in ons mooie Brabant. Tevens investeren we in de toekomst van deze economie. Mooi werk. Op de vorige Statendag is hier een themabijeenkomst over geweest, en een goede, wat mij betreft. Hierin zijn al de nodige vragen beantwoord en er is duiding en uitleg gegeven over deze stukken. Daarbij vielen enkele zaken op, voorzitter. TNO heeft een medewerking toegezegd, aldus de gedeputeerde. Revolverendheid zit in de bijdrage die vanuit het bedrijfsleven moet komen. Maar ook in kennis gaan we onze revolverendheid incasseren. 1 miljoen Brabants geld kan wel tot 20 miljoen overheidsgeld opleveren. En we hebben een belofte gekregen tijdens de themabijeenkomst van de gedeputeerde dat er geen geld uitgegeven wordt zonder garanties, waarbij wel wat ruimte is gevraagd van ons om die zaken ook echt voor elkaar te krijgen.
Voorzitter, we hebben als VVD al vaker het belang van zowel de revolverendheid als de onderbouwing van die revolverendheid aangegeven en ook hier in deze zaal benoemd. Je zou financieel een stoplichtconstructie hieraan kunnen koppelen waardoor je veel duidelijkheid kunt scheppen, maar in dezen – dat heb ik net al genoemd – gaat het ook om maatschappelijke revolverendheid. Maatschappelijk rendement zou dan misschien een beter woord zijn. Voorzitter, geen punt van kritiek dus hoor, vandaag, maar alleen een punt van aandacht. Wij willen dit voorstel dan ook heel graag steunen, want voor ons is voldoende helder gemaakt waar we mee aan de slag gaan. Rest mij enkel een vraag aan de gedeputeerde. Kan hij de genoemde evaluatie in 2017 iets concreter maken? Wanneer kunnen we daarop terugkomen? Hij gaf in de themavergadering een inkijk in de situatie met SABIC in West-Brabant met mogelijke gevolgen voor de campus. Kan hij ons daarin wellicht al verder meenemen? Anders gezegd: kunnen wij de gedeputeerde ergens mee helpen of comfort bieden om te waarborgen dat er in ieder geval een campus komt, zonder nu al een locatie vast te leggen? Dank u, voorzitter.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Bollen. De heer Braspenning, CDA-fractie.

De heer **Braspenning** (CDA): Hij doet het, voorzitter. Dank u wel, voorzitter. Ik realiseerde me net pas dat mijn eerste zin sommige Statenleden heel blij maakt. Deze luidt: wij delen als CDA de visie van het college over biobased in dit bestuursakkoord. Ik begreep dat sommige mensen daar heel gelukkig van worden. Dat is ook niet zo vreemd, want in de vorige periode is dat namelijk al in gang gezet. Met het oog op verduurzaming en nieuwe werkgelegenheid is het een heel kansrijke economie. Vooral voor West-Brabant een enorme potentie, die aan de twee genoemde speerpunten van duurzaamheid en werkgelegenheid kan bijdragen. Er gebeuren bijzondere innovaties in dit cluster en die bieden zeker perspectieven. Het is echter ook bijzonder risicovol. De afgelopen jaren hebben laten zien dat een teelt als meekrap niet van de grond is gekomen. En juist dit risico lijkt niet goed op het netvlies te staan. Ja, er is een mogelijkheid tot een exitstrategie, maar wat de consequenties daarvan zijn, is ons niet helemaal duidelijk. Als we spreken over de revolverendheid van de middelen is het de vraag of dit gaat over 25% van het kennisprogramma. Maar die andere 75% dan? Overigens worden bij die revolverendheid van het

kennisprogramma verschillende percentages gebruikt. 50% in het voorstel en dus die 25% in bijlage 1. De vraag is dus waar we van uit kunnen gaan.
Dan de bijdrage van onze partners. Op verschillende plaatsen wordt gesproken over 600 miljoen, echter met de nodige voorzichtigheid en in verschillende context. Daar zit wel onze zorg. Gaan die partners wachten tot de provincie de onrendabele top heeft gefinancierd en stappen ze dan in of wachten ze tot meer duidelijk is wat de interessante producten zijn? Zijn daar heldere afspraken over gemaakt?
Voorzitter, de controlefunctie is een van de taken van de Staten. Die begint niet met mooie vergezichten en vaag blijven over harde cijfers die investeringen uit het verleden hebben opgeleverd, maar met een duidelijke nulmeting: waar staan we nu, heldere prestatie-indicatoren en duidelijke mogelijkheid hoe Provinciale Staten dit kan monitoren. Volgens ons is daar nog wel wat werk aan de winkel.
Tot slot, voorzitter, de basis van biobased is voor een groot gedeelte de landbouw. Een interactie met de portefeuille van een collega-gedeputeerde komen we zelden tegen. Terwijl we in dit huis regelmatig praten over verdienmodellen voor de landbouw, vragen wij ons af of daar wel voldoende aandacht voor is. Gaan straks de rendementen van biobased naar aandeelhouders-overheden, en staat de landbouw wederom aan het eind van de economische keten?

De **voorzitter**: Ik dank de heer Braspenning voor zijn bijdrage. De heer Van Meel, SP-fractie.

De heer **Van Meel** (SP): Dank u wel, voorzitter. Ik ga het heel kort houden, want de gedeputeerde heeft tijdens de themavergadering onze vragen eigenlijk afdoende beantwoord. Onze fractie is dan ook voornemens om met dit voorstel in te stemmen. Dank u wel.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Van Meel. De heer Roks van de PVV-fractie heeft het woord.

De heer **Roks** (PVV): Dank u wel, voorzitter. Het is tegenstrijdig dat er ruim 9 miljoen euro vanuit de provincie nodig zou zijn om de transitie naar een biobased economy te bewerkstelligen, terwijl de markt al 200 miljoen euro heeft geïnvesteerd in de periode 2014-2015 en er een investeringsvolume is beoogd van 600 miljoen euro. Hoezo pakt de markt dan nog niet genoeg zelfstandig op? Het bedrijfsleven, voorzitter, zal nooit dingen zelfstandig oppakken als de provincie Noord-Brabant maar met zakken geld blijft schuiven. Subsidie maakt lui en staat innovatie in de weg. Het loont voor het bedrijfsleven in Brabant om al snel te reppen over een onrendabele top omdat de vermogende provinciale pinautomaat, oftewel gedeputeerde Pauli in dit geval, met een hand geld de investering en de risico's wel met belastinggeld zal overnemen. Blijkbaar ziet het bedrijfsleven iets in deze sector, gezien de reeds gedane investeringen van 200 miljoen euro, en is er wat de PVV betreft geen aanjaagbedrag van de provincie nodig om ambities waar te maken. Maar wie laat nou gratis geld schieten? Niemand. Voorzitter, het is namelijk geen gratis geld, want het college wil een bijdrage van bijna 4 euro van elke Brabander. Wat zou die Brabander hiervan vinden? Het Statenvoorstel spreekt over de revolverendheid – collega Braspenning heeft het al gezegd – en dat is een discrepantie met de uitleg van de gedeputeerde in de themabijeenkomst. Die zijn dus tegenstrijdig: er is pas 25% revolverend en niet, zoals in het voorstel staat, 50%. En dan hebben we het ook alleen nog maar over het kennisprogramma. Dat vinden wij in ieder geval een vorm van verstoppertje spelen, voorzitter. De PVV vindt het belangrijk dat dergelijke financiële feiten transparant benoemd worden in een Statenvoorstel. Graag een reactie hierop van de gedeputeerde.
Verder worden er aannames gedaan over wellicht 3.000 banen. Voorzitter, waar zijn deze aannames op gebaseerd? Waar vind ik een onderbouwing? Waar is dat SMART geformuleerd, zodat wij als Staten ook kunnen controleren wat de gedeputeerde in zijn reclamepraatje uitspreekt? Controleerbaar voor Provinciale Staten, voorzitter.

Nog even terugkomend op de onrendabele top. In het Statenvoorstel staat dat er sprake zal blijven van een onrendabele top die vanuit de investeringsagenda wordt gefinancierd. Voorzitter, wat de PVV betreft is dat in strijd met de ijkpunten uit de financiële investeringsagenda, want die zegt namelijk dat investeringen geen gaten mogen opvullen. Dus de vraag aan de gedeputeerde is: vindt hij een onrendabele top een gat wat hij moet opvullen? Dank u wel.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Roks voor zijn bijdrage. Mevrouw Dingemans van de fractie van D66.

Mevrouw **Dingemans** (D66): Dank u wel, voorzitter. Waar de PVV vooral gaten ziet, zien wij vooral kansen. Want net als de gedeputeerde zien wij mooie kansen voor de biobased economy. Dat het in West-Brabant gebeurt, is al helemaal goed nieuws, want daar kunnen ze wel een steuntje in de rug gebruiken. Het is daarom van groot belang dat bedrijven als SABIC blijven meewerken aan de Green Chemistry Campus.

De **voorzitter**: Interruptie Roks.

De heer **Roks** (PVV): Voorzitter, mevrouw Dingemans spreekt inderdaad van gaten die wij zien, maar als zij even van de roze wolk afkomt, ziet ze dan ook de risico's?

De **voorzitter**: Mevrouw Dingemans.

Mevrouw **Dingemans** (D66): Jazeker hebben wij oog voor risico's, maar volgens mij kun je een sector als de biobased economy niet financieren, niet helpen zonder dat je risico's neemt. Volgens mij is dat in het voorstel van de gedeputeerde prima verwerkt.

De **voorzitter**: Roks.

De heer **Roks** (PVV): Kan mevrouw Dingemans mij aangeven waar de gedeputeerde de risico's dan heeft afgedekt?

De **voorzitter**: Mevrouw Dingemans.

Mevrouw **Dingemans** (D66): Tijdens de themabijeenkomst heeft de gedeputeerde daar een toelichting op gegeven; daar was de heer Roks bij.
Goed, in de investeringen van de provincie schuilen natuurlijk ook risico's en afhankelijkheden. Daarom vinden we het van groot belang dat de biobased economy zo snel mogelijk uitgroeit tot een zelfstandige economische sector in Brabant. Hoe ziet de gedeputeerde de samenwerking met de belangrijke stakeholders de komende jaren? Dat de provincie in de ontwikkeling van de biobased economy een aanjaagrol vervult, vindt D66 een goede zaak, maar we willen wel graag weten wat de investeringen opleveren. Tijdens de themavergadering heeft D66 de gedeputeerde daarom gevraagd wat hij aan concrete resultaten verwacht van de voorgestelde investering van 9,1 miljoen euro. Ofwel: wat krijgen we daarvoor terug? Want we begrijpen best dat de biobased economy nog in de kinderschoenen staat. Maar uit het feit dat de provincie gedurende tien jaar daar 22,6 miljoen euro in wil investeren, begrijpen we dat het college vertrouwen heeft in de potentie van deze sector. Nou hebben wij weer vertrouwen in de gedeputeerde, maar we willen wel graag een vinger aan de pols houden. Daarom hebben we aan de gedeputeerde gevraagd om de investeringsdoelen zo snel mogelijk zo specifiek mogelijk te maken. We houden hem graag aan zijn toezegging, zodat de concrete bijdrage aan de structuurversterking West-

Brabant zo spoedig mogelijk zichtbaar en meetbaar wordt. Daarnaast vragen we de gedeputeerde om Provinciale Staten periodiek te informeren over de concrete resultaten van alle provinciale investeringen. Tot zover.

De **voorzitter**: Ik dank mevrouw Dingemans. De Kort, Partij van de Arbeid-fractie.

De heer **De Kort** (PvdA): Dank, voorzitter. Twee weken terug in de themavergadering hebben wij al aangegeven dat wij bijzonder groot voorstander zijn van deze begrotingswijziging. We vinden het erg mooi dat de provincie de rol pakt om de onrendabele top mee te financieren, omdat we gewoon weten dat deze transitie heel erg hard nodig is voor de toekomst. De transitie van fossiele brandstoffen naar biobased is zowel voor de natuur als voor de economische ontwikkeling van Nederland een heel goede, en dat steunen we dan ook van harte. Wat we als Partij van de Arbeid vooral ook heel mooi vinden, is dat met dit voorstel beoogd wordt om niet alleen nieuwe banen te creëren, maar ook een heleboel banen en een heleboel mensen een toekomstbestendige baan te geven. Dus wat dat betreft: niets dan steun van de PvdA voor dit voorstel. Dank.

De **voorzitter**: Ik dank de heer De Kort. De heer Uijlenhoet, fractie GroenLinks heeft nu het woord.

De heer **Uijlenhoet** (GL): Voorzitter, vandaag spreken we andermaal over het belangrijke thema biobased economy en hoe we de overgang van het gebruik van fossiele naar hernieuwbare groene grondstoffen kunnen versnellen op weg naar een geheel circulaire economie. Voorzitter, het zal niemand verbazen dat GroenLinks positief staat tegenover het beleid om de ontwikkeling van de biobased economy te versnellen. Hiermee kunnen we onze CO_2-voetafdruk verkleinen en stimuleren we innovatie en nieuwe werkgelegenheid. Maar voorzitter, het versnellen en opschalen van de biobased economy is geen sinecure. Zoals gedeputeerde Pauli tijdens de laatste themavergadering terecht zei: het is een zoektocht naar nieuwe materialen. Vooraf kun je nooit helemaal inschatten wat het resultaat zal zijn van alle moeite en middelen die je er instopt. GroenLinks begrijpt daarom dat dit ook geldt voor de inzet van de Brabantse middelen. Maar, voorzitter, een ontdektocht betekent wat GroenLinks betreft wel dat we niet voortdurend moeten kijken of de geïnvesteerde middelen wel echt tot nieuwe materialen en opschaling van productie van die materialen kan leiden. Is gedeputeerde Pauli bereid om, wanneer hij verslag doet over de vorderingen rondom biobased ontwikkelingen in West-Brabant, expliciet te bekijken hoe we als Staten effectief zicht houden op de besteding van onze middelen?
Voorzitter, de hardheid van de afspraken die gedeputeerde Pauli maakt met de betrokken bedrijven in de biobased delta, is voor GroenLinks in dit verband wel een aandachtspunt. Welke harde toezeggingen heeft hij als het gaat om investeringen van bedrijven de komende jaren? Waar is nou precies de hoogte van het investeringsvolume van 600 miljoen euro op gebaseerd?
Voorzitter, in het Statenvoorstel staat dat we met de inzet van Brabantse middelen willen toewerken naar niet alleen een groene chemie, maar ook naar een extra verdienmodel voor de agrarische sector. Als GroenLinks kijken we daar kritisch naar, want als dat betekent dat we hiermee het huidige intensieve veehouderijsysteem in Brabant in stand gaan houden, dan zijn wij daartegen. Wat ons betreft zou het extra verdienmodel juist moeten worden gebruikt om de transitie naar een duurzame sector te stimuleren. Hoe kijkt gedeputeerde Pauli daar tegenaan? Helaas is gedeputeerde Spierings niet meer aanwezig om daar eventueel ook nog een antwoord op te geven, maar dat komt misschien later nog.
Voorzitter, met de ontwikkeling van de biobased economy nemen we afscheid van de fossil based economy, gebaseerd op olie, kolen en gas. Het gaat om een transitie die zijn weerga niet kent en enorme kansen biedt, maar ook bitterhard nodig is om de aarde leefbaar te houden voor mens, plant en dier. Gedeputeerde Pauli erkent in dit kader dat er meer overheidssturing nodig is om tot een level playing field

te komen. Volgens een rapport van KPMG dat deze week uitkwam, vragen steeds meer bedrijven om groen beleid. Gedacht wordt aan het beprijzen van CO_2-uitstoot en –

De **voorzitter**: Wilt u gaan afronden, meneer Uijlenhoet?

De heer **Uijlenhoet** (GL): Ik ben bijna klaar, voorzitter. Tot nu verwijst gedeputeerde Pauli voor dit soort maatregelen naar Europa en naar het kabinet. Maar is gedeputeerde Pauli bereid om bij wijze van experiment te onderzoeken hoe we met vormen van beprijzing de biobased economy in West-Brabant kunnen versnellen? We zien uit naar de beantwoording door de gedeputeerde. Dank u wel.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Uijlenhoet. Dan nu, als laatste in de rij, aan mevrouw Surminski van de Partij voor de Dieren het woord.

Mevrouw **Surminski** (PvdD): Voorzitter. Wat is het verschil tussen Bergen op Zoom en Eindhoven? Bergen heeft de beste Vastenavond, Eindhoven heeft de beste campus. Het klinkt als een geintje, maar dat is het niet, want in tegenstelling tot het succes van de High Tech Campus blijft de ontwikkeling van de Green Chemistry Campus namelijk behoorlijk achter. In Eindhoven werken bedrijven samen en heeft Philips NatLab daarbij een centrale rol als aanjager van de ontwikkelingen. Maar in Bergen op Zoom missen we de eenduidige centrale nucleus. Cargill investeert zeker in circulaire productie en in het verwaarden van reststromen. Maar Cargill is een familiebedrijf met voldoende vlees op de botten om dit in eigen beheer te doen en vervolgens alle ontwikkelingen in R&D intern te houden. Ook Cosun investeert in R&D en business development. Cosun verwacht heus wel dat de biobased op termijn wat gaat opleveren en dat er voor de Brabantse suikerbieten een mooie toekomst ligt. Als Partij voor de Dieren kijken we daar toch met enige terughoudendheid naar. Het verwaarden van reststromen is wezenlijk anders dan het verbouwen van landbouwgewas voor chemie in plaats van voor voedsel. Maar voorlopig is het nog niet zo ver, want snel gaan die ontwikkelingen niet. Er is in Bergen op Zoom te weinig samenhang tussen de individuele systemen en de businesscase van de Green Chemistry Campus is op zijn best een zaak van lange adem. Van zeer lange adem. We moeten ons dan ook serieus afvragen wat de rol van de overheid in dezen is. De door GS genoemde investeringen van het bedrijfsleven liggen namelijk niet in hetzelfde vlak als de besteding van de publieke middelen die GS voorstellen. Niet alleen is het een andere orde van grootte, de bedrijfsinvesteringen hebben ook een ander doel. En daarmee is er dus eigenlijk geen sprake van revolverendheid, versterking en samenhang van publiek geld en bedrijfsinvesteringen. Akkoord gaan met dit voorstel betekent wellicht dat er meer Europese subsidie wordt binnengehaald, maar ook dat is belastinggeld. Voorlopig is de Green Chemistry Campus een systeem waar meer geld in gaat dan eruit komt. En als we besluiten daarmee door te gaan, dan is het ook goed om dat te onderkennen en de businesscase niet te rooskleurig voor te stellen. Dank u.

De **voorzitter**: Ik dank mevrouw Surminski voor haar bijdrage. Ik stel voor nu meteen het woord aan de gedeputeerde te geven. Aan hem het woord.

De heer **Pauli** (GS, VVD): Voorzitter, dank u wel. Laat ik namens GS reageren op de inbreng in de eerste termijn. Dank voor deze inbreng. In zijn algemeenheid wil ik nog een keer herhalen dat de biobased economy een prachtig onderwerp is, wat zeker West-Brabant aangaat, en waarin we een aantal mooie economieën maar vooral ook maatschappelijke opgaven bij elkaar brengen: de vergroening van de chemie, perspectief bieden voor de agro-foodsector, komen tot een chemische sector die minder op oliebasis gebaseerd is maar vooral op groene grondstoffen, afkomstig uit de agrarische wereld. Maar het is geen vanzelfsprekendheid. Zonder de inspanning van de overheid in de beginfase, waarin we echt de

R&D, de kennisontwikkeling, samen met de kennisinstituten moeten opzetten en waarin we echt het jonge bedrijfsleven moeten gaan stimuleren meer aan de slag te gaan, gaat dat niet lukken. Het is geen borrel die je zomaar kunt opdrinken, het is geen whisky on the rocks waarin het kan zonder de overheid. De overheid moet hier het voortouw nemen om tot succes te gaan komen. Maar natuurlijk doen we dat wel vanuit de consensus dat we met maatschappelijk geld omgaan. Ik heb de opmerking van de heer Bollen aangehoord, die sprak over 'geen geld zonder garanties'. Dát zal ik niet gezegd hebben, want ik kan namelijk geen garanties geven. Ik heb wel toegezegd dat we geen geld uit zullen geven zonder dat de cofinanciering, ook van andere partijen, op orde is. Dat heb ik gezegd en daarover kan ik goed nieuws vertellen. De gesprekken met de grote multinationals leveren – in tegenstelling tot wat mevrouw Surminski zegt – al hele mooie resultaten op. Het unieke in West-Brabant is dat juist grote partijen, als een Dow, als een Cargill, als een SABIC, als een Shell, als een Suiker Unie, meedoen. Maar om uiteindelijk te komen tot nieuwe grondstoffen via de kleine bedrijven, hebben we nog een hele weg te gaan en daarom moet de overheid een voorbeeld geven.
Voorzitter, een paar opmerkingen die gemaakt zijn, wil ik snel de revue laten passeren. Ten aanzien van de evaluatie, waar de heer Bollen naar vraagt, heb ik reeds toegezegd dat ik echt een commitment van vier jaar nodig heb van alle partijen om vooral het belangrijke geld van het ministerie te kunnen krijgen, de zogenaamde Green Deal. Ik heb toegezegd de Staten ieder jaar bij de P&C-cyclus goed te informeren over de voortgang. Ik heb toegezegd met PS te kijken hoe we de KPI's de komende tijd nog aanzienlijk kunnen versterken en verbeteren en ik heb toegezegd dat er op het eind van deze coalitieperiode een heel goede evaluatie ligt die de Staten in staat stellen om tot een heel goede beoordeling te komen.

De **voorzitter**: Interruptie Uijlenhoet.

De heer **Uijlenhoet** (GL): Voorzitter, dank u wel. Als het gaat om de KPI's en het volgen van hoe het gaat met de ontwikkeling van de biobased economy, kan de gedeputeerde dan ook in de verslaglegging of verantwoording meenemen het punt dat er echt nieuwe materialen worden ontwikkeld en dat er ook wordt opgeschaald? Want daar gaat het om, dat is een beetje het probleem, de opschaling. Kan hij dat expliciet meenemen?

De **voorzitter**: Het punt is duidelijk. Pauli.

De heer **Pauli** (GS, VVD): Het antwoord is ja. Ik zou daarin nog een stap verder willen gaan. Ik denk dat we dan niet alleen moeten kijken naar biobased materiaal afkomstig uit de agrarische sector, maar je ziet ook steeds meer dat er bij de grote chemische bedrijven het besef aanwezig is dat we in zijn algemeenheid op het gebied van duurzaamheid naar nieuwe grondstoffen moeten gaan. Dat moeten we zeker ook meenemen.
Voorzitter, door de heer Bollen werd gevraagd naar de stand van zaken van SABIC. Ik heb inmiddels met de vicepresident van SABIC een uitstekend gesprek gehad, waarin het commitment afgegeven is om met ons de komende vier jaar door te gaan. We kijken hoe we de verbinding kunnen krijgen met de verduurzamingsopgave, mits natuurlijk ook de andere grote bedrijven mee gaan doen. Ik heb reeds gezegd dat de eerste gesprekken zeer veelbelovend zijn.

De **voorzitter**: Interruptie Van den Berg.

De heer **Van den Berg** (PVV): Dank u, voorzitter. Waarom moeten wij naar nieuwe grondstoffen? En van wie moet dat?

De **voorzitter**: De heer Pauli.

De heer **Pauli** (GS, VVD): Kijk, het allerbelangrijkste is dat je praat over een nieuwe materie waarin je nieuwe soorten moet gaan ontwikkelen. Ik heb het in de themavergadering, waar meneer Van den Berg niet bij was, onder meer gehad over wat de heer Van den Berg al jarenlang bepleit: ga nou eens met die houtsnippers aan de slag, haal daar eens lignine uit, haal daar eens eiwitten uit. Ik heb in de themavergadering olifantsgras genoemd. Ik heb gezegd: zou het niet fantastisch zijn als we in plaats van maïs, wat slecht is voor de biodiversiteit, tot andere grondstoffen komen die goed zijn voor de boerenbedrijven maar ook reststoffen opleveren voor de biobased economy. Je moet met name aan dat soort ontwikkelingen denken, die kleinschalig beginnen maar opgeschaald moeten worden via de grote bedrijven die erbij betrokken zijn.

De **voorzitter**: Van den Berg.

De heer **Van den Berg** (PVV): Ik zit even aan de lignine te denken, houtstof, na cellulose komt dat het meest voor, maar dan nog... Ik kom op internet verhalen tegen dat je daarmee voor, ik meen, 28,85 euro per barrel een vat olie kunt vervangen. Het lijkt me dat Shell dan geen 9 miljoen van de provincie nodig heeft om dat te ontwikkelen. Dat is gouwe business, zou je zeggen. Als dat al zo concurrerend is, wat staan wij dan nog moeilijk te doen? Staan we dan niet eerder in de weg met al onze regeltjes in plaats van dat die bedrijven meteen erop duiken om te innoveren?

De **voorzitter**: Het punt is duidelijk. De heer Pauli.

De heer **Pauli** (GS, VVD): Het lastige is dat daar nog ongelooflijk veel onderzoek voor nodig is, ook om te bekijken wat de mogelijke toepassingen zijn. Dat is juist in het voorstel inbegrepen om tot een enorme kennisorganisatie te komen. Dat gaan we doen samen met TNO, dat gaan we samen doen met ECN. Zij zorgen voor 50% van de financiering; wij zorgen voor de andere 50%. Aangezien we verwachten – en daarmee heb ik ineens het mysterie opgehelderd dat de heer Roks nog heeft – dat bedrijven die vervolgens de kennis afnemen de helft betalen van het bedrag dat wij erin stoppen, is ons bedrag dus voor 50% – of 25% van het totaal, want we dragen maar 50% bij – revolverend. Voorzitter, dat doen we in grote internationale context. Dat doen we met Vlaanderen met VITO, dat doen we met Duitsland met BIG, dat doen we met Frankrijk met IAR en samenwerking met Brazilië en Canada. De nulmeting, prestatie-indicatoren, dat heb ik toegezegd, dat gaan we doen. De nulmeting ligt ook op het gebied van arbeidsmarktbeleid. Het overige heb ik reeds beantwoord. Nieuwe verdienmodellen voor de landbouw: ja. Een heel mooie is natuurlijk wat we met de suikerbiet gaan doen, samen met Suiker Unie. Ik heb zojuist al gezegd wat we zouden kunnen doen op het gebied van maïs, biodiversiteit, bekijken wat we met olifantsgras kunnen doen, waarbij de bedrijven die ermee aan de slag gaan nu al behoefte hebben om daarmee 400 hectare te gaan exploiteren. Dus daar komen heel mooie dingen uit voort. Ik zeg nogmaals tegen de heer Roks: zonder bemoeienis van de overheid gaat dit in aanvang niet lukken, maar we krijgen er heel veel mooie dingen voor terug. De investering van 9 miljoen euro levert 20 miljoen euro aan andere investeringen op. Er is nu reeds door de bedrijven 200 miljoen geïnvesteerd. PS weten dat Suiker Unie een enorm bedrag investeert in het suikercluster in Dinteloord. Mocht de fabriek van de lignine er komen, alleen al voor die fabriek praat je over een investering die 100 miljoen euro betreft. Dat zorgt voor behoud van werkgelegenheid, maar ook voor nieuwe banen.
Voorzitter, de heer Uijlenhoet heeft gezegd: het is geen sinecure. Dat ben ik van harte met hem eens. Het is een zoektocht, maar wel een zoektocht met de doelstelling die ook door het bedrijfsleven onderstreept wordt. Het is niet primair de bedoeling om hiermee enorme slagen te maken richting intensieve

veehouderij. Ik zie met name richting open landbouw heel mooie mogelijkheden. Inderdaad zou het fantastisch zijn dat er een level playing field is, waarbij alle chemische bedrijven aan de duurzaamheidsverplichting tot x% zouden moeten kunnen voldoen. Dan gaat het in deze markt snel. Zelf is de provincie actief. Denk aan dat we op een aantal terreinen zeer actief zijn, denk bijvoorbeeld aan het gebied van verduurzamen als een launching customer –

De **voorzitter**: Wilt u gaan afronden, meneer Pauli?

De heer **Pauli** (GS, VVD): Zeker. Denk aan wat we doen op het gebied van energie rond Kranendonk. Maar denk bijvoorbeeld ook aan wat we rond circulaire economie aan het opzetten zijn door middel van clusters en het verwerken met onze aanbestedingen om daarin echt het voorbeeld te zijn. Tot zo ver, voorzitter.

De **voorzitter**: Ik bedank de gedeputeerde voor zijn beantwoording. Ik kijk even of er behoefte is aan een tweede termijn. De VVD-fractie? Geen behoefte aan een tweede termijn. De CDA-fractie? De heer Braspenning. Het mag ook kort vanaf de plaats. Er zijn maar twee of drie mensen die het woord willen.

De heer **Braspenning** (CDA): Dan gaan we dat doen, voorzitter, dank u wel. Ik kom op twee dingen nog even terug, over de revolverendheid. Dat is me nog steeds niet helemaal duidelijk, ook niet na de uitleg van de gedeputeerde en ook in de commissies –

De **voorzitter**: Mag ik stilte in de zaal? De heer Braspenning heeft het woord.

De heer **Braspenning** (CDA): Volgens mij staat er nog steeds niet duidelijk – en is het ook nog steeds niet duidelijk in het betoog van de gedeputeerde – hoe die revolverendheid nu gegarandeerd kan worden. Mijn tweede punt – daar heb ik eigenlijk nog geen echt antwoord op gekregen – is het rendement in de landbouw. Praat de gedeputeerde daar met de grote concerns over? Wat we nu zien, is dat wij het wat betreft het landbouwdossier heel vaak met elkaar hebben over verdienmodellen, daar zetten we hele casussen voor op, althans, dat is de bedoeling, maar praten we er met elkaar over dat het uiteindelijk ook iets is wat ten goede moet komen? Want je kunt wel zeggen: ik heb een nieuw product en dat betekent dat de landbouw zo veel hectare van een bepaald olifantsgras of wat dan ook kan maken, maar heb je het met die concerns over een verdienmodel waar uiteindelijk de landbouw beter van wordt?

De **voorzitter**: De heer Roks, behoefte aan een tweede termijn? Aan u het woord.

De heer **Roks** (PVV): Dank u wel, voorzitter. Allereerst de complimenten aan de gedeputeerde. Het enthousiasme dat hij hier tentoonspreidt, is meer dan voldoende. Ik zou alleen willen voorstellen om voortaan aan het begin van zijn betoog en op het eind het pingeltje van Loeki de Leeuw te draaien, want het is pure reclame en hij gaat gewoon niet in op de vragen van een Statenlid. Dat vind ik toch een vorm van minachting. Ik zou de gedeputeerde willen vragen: waarom geeft hij nou geen antwoord op het risicoverhaal waar wij het over gehad hebben? Waarom geeft hij geen onderbouwing van de aanname dat er 3.000 banen komen? Collega Braspenning heeft, wederom terecht, ook aangegeven dat de revolverendheid van nu niet transparant is verteld door de gedeputeerde. Het is 25% en de gedeputeerde spreekt van 50%. Hij spreekt nu ineens over deelname, maar in de themabijeenkomst heeft hij het in ieder geval heel anders gebracht, want daar kwam een revolverend bedrag uit van 1.250.000 euro. Weet je, op een gegeven moment is het gewoon niet transparant en dat is wel het laatste dat we hier moeten willen.

Laatste vraag, voorzitter. In de themabijeenkomst heeft de gedeputeerde de investeringen genoemd, met name in het mkb, maar daar hoor ik hem nu niet over praten. In hoeverre is de relatie nog aanwezig met het mkb? Denkt de gedeputeerde dat het mkb niet meelift op de successen van de grote bedrijven? Want ze hebben elkaar nodig.

De **voorzitter**: Tot zover de heer Roks. Mevrouw Dingemans? Nee. De Kort? Ook niet. Uijlenhoet.

De heer **Uijlenhoet** (GL): Voorzitter, even kort vanaf hier. Toch nog heel even over de beprijzing van CO_2 en eventueel het belonen van groene investeringen. We kunnen natuurlijk wachten op de EU, we kunnen wachten op het kabinet, maar is het niet ook gewoon vanuit innovatief Brabant – vanuit de gedachte dat we hier misschien net iets meer kunnen dan elders – heel interessant om eens nieuw onderzoek te doen naar de mogelijkheid van vormen van beprijzing of het extra vergroenen van investeringen, of in ieder geval het vergroenen te belonen en de vervuiler te laten betalen? Graag even een reflectie van de gedeputeerde daarop. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dan mevrouw Surminski.

Mevrouw **Surminski** (PvdD): Dank u, voorzitter. Ik heb geen antwoord gehoord op mijn opmerkingen dat de bedrijfsinvesteringen toch echt iets anders zijn dan de investeringen die GS voorstelt en de veel te rooskleurige voorstelling van de businesscase.

De **voorzitter**: Ik dank mevrouw Surminski. Heijman? Nee. Dan wil ik de gedeputeerde vragen de nog liggende vragen nu te beantwoorden.

De heer **Pauli** (GS, VVD): Dank u wel. De revolverendheid, en ik herhaal het, slaat op de component die we stoppen in de R&D-kennis. Daar is 5 miljoen euro mee gemoeid. We verwachten – daar zijn al gesprekken over geweest en toezeggingen over gedaan – dat daar uiteindelijk door de kennisinstellingen 5 miljoen aan wordt toegevoegd. De bedoeling is dat voor de kennis die daar ontwikkeld wordt door de bedrijven die het afnemen een premie betaald wordt. 50% stoppen we erin, we verwachten dat de premie de helft zal zijn van wat partijen er gezamenlijk in stoppen. Maar aangezien de andere helft natuurlijk naar kennisinstellingen gaat, levert dat voor ons dus 25% op. Dat is de rekensom. Die kan ik niet anders uitleggen. 50% van 50% is 25%. Daar komt het eigenlijk op neer, dat is de boodschap.
Ten aanzien van de landbouw: we zullen natuurlijk alles gaan proberen om zo veel mogelijk ten dienste van de landbouw nieuwe verdienmodellen te krijgen. Het uitgangspunt is vergroenen, we zitten in de commodity markt. Dat betekent dat steeds gekeken wordt of het kan op het gebied van duurzaamheid, maar ook naar de kostprijs. Dat kan soms heel mooie resultaten opleveren, de suikerbiet, olifantsgras, maar je kunt ook denken aan de reststoffen die vrijkomen bij de productie van aubergines. Om er een paar te nomen. Maar keer op keer zal bekeken worden of het in de kostprijs past ja of nee, omdat de chemische sector halffabrikaten produceert en grondstoffen. Maar de doelstelling is natuurlijk om die grondstoffen allemaal zo veel mogelijk uit eigen agrarisch gebied te betrekken.
De 3.000 banen staan in het voorstel dat al eerder, in de vorige periode, aan PS overhandigd is. Toen we gestart zijn, zijn we begonnen met een rapportage van Buck. Als de leden het rapport nog een keer willen ontvangen, zullen we dat met veel plezier digitaal nog een keer naar u toesturen. Hierin staat een onderbouwing en de berekening voor die 3.000 banen. Er zijn geen redenen die aangeven dat we er nu van afwijken.
De samenwerking moet inderdaad gericht zijn op het mkb, maar er is grote bereidheid van de multinationals om ermee aan de slag te gaan. Dat commitment zijn we op dit moment al aan het

afdwingen. Maar die kleine innovatieve bedrijven – er zijn inmiddels al meer dan honderd mkb-bedrijven bij betrokken, waarvan vijftien gevestigd op de Green Chemistry Campus – moeten met name aan de slag gaan om die nieuwe producten te bedenken.
Kunnen we wachten, kunnen we belonen? Dat is eigenlijk niet zo makkelijk. Maar nogmaals, ik heb de toezegging van de grote ondernemingen dat ze hier echt con amore op CEO-niveau mee aan de slag gaan, maar tegelijkertijd – en ik herhaal wat ik een minuut geleden heb gezegd – moeten we wel beseffen: het is een commodity markt, wereldwijd, die met lage prijzen werkt. Het moet dus ook passen in de kostprijs om dit soort dingen mogelijk te maken. Onze investering, mevrouw Surminski, zit vooral in het aanjagen. De clusterontwikkeling met Zeeland, Oost- en West-Vlaanderen en Zuid-Holland, daar is jaarlijks zo'n 250.000 euro mee gemoeid. Daarmee halen we heel veel programmagelden binnen uit Europa om daarmee vooral voor de mkb-bedrijven aan de slag te gaan. Voor de rest zit onze investering voor een deel in met name de exploitatie van de Green Chemistry Campus, die qua kosten in het begin nog een beetje tegenvalt. Maar die moet na verloop van tijd op eigen benen staan. De revolverendheid van de kennisinfrastructuur heb ik hier uitgelegd. We hebben een klein postje van 100.000 euro per jaar om het mkb-bedrijfsleven verder te helpen en er staat tegenover de 9,1 miljoen euro die de totaalsom oplevert in totaal een investering van zo'n 20 miljoen euro. Dus dat is al voor een stuk revolverend. We verwachten dat de markt op basis daarvan zo'n 600 miljoen euro gaat investeren.

De **voorzitter**: Ik dank de gedeputeerde. Ik zie een interruptie van de heer Roks.

De heer **Roks** (PVV): Voorzitter, ik wilde de gedeputeerde even zijn betoog laten afmaken. Ik heb nog een verduidelijkende vraag. De gedeputeerde heeft gezegd dat de revolverendheid in ieder geval zit in het kennisprogramma. Dat is volgens mij nu wel uitgediscussieerd. Maar wat bedoelt de gedeputeerde dan in het Statenvoorstel, met bijlagen, met de volgende zin, ik citeer: 'de investeringsvraag die nu voorligt, is nodig om de uitvoering van ons beleid te continueren en een volledige revolverendheid te realiseren'.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Pauli** (GS, VVD): Wellicht heeft de heer Roks gelijk dat we dat wat duidelijker hadden kunnen opschrijven, maar je moet hier twee dingen zien te combineren. De eerste is revolverendheid, wat komt er terug? Wat komt er weer terug in de provinciekas, wat je weer kunt gebruiken voor de ontwikkeling van nieuwe producten, nieuwe R&D, en wat ben je gewoon kwijt? Daar heb ik zojuist over gesproken. Maar het tweede woord dat we beter hadden kunnen gebruiken, is renderen. Dat had in de tekst beter gekund, daar geef ik de heer Roks gelijk in. Daarmee bedoelen we vooral de vraag wat onze investering aan andere investeringen teweegbrengt, zowel van de bedrijven – wat ze er jaarlijks in zullen stoppen voor nieuwe productontwikkeling – maar ook het bouwen van nieuwe fabrieken en de investeringen die komen van andere overheden.

De **voorzitter**: Ik dank de gedeputeerde voor zijn beantwoording en stel vast dat we aan het einde van de tweede termijn zijn gekomen. Die wil ik nu beëindigen met te zeggen dat we de beraadslagingen sluiten en opgaan voor de stemming. De bijbehorende bel is geluid. Een enkel moment voor degenen die in de wandelgangen of de nicotinecabine zijn. Daar hoor je hem niet, o jee. Niemand? Wij gaan stemmen over het voorstel 58/16 Begrotingswijziging Uitvoeringsprogramma Biobased Delta 2016-2019. De VVD.

De heer **Bollen** (VVD): Voor.

De **voorzitter**: Het CDA.

De heer **Braspenning** (CDA): Voor.

De **voorzitter**: SP.

De heer **Van Meel** (SP): Voor.

De **voorzitter**: PVV.

De heer **Roks** (PVV): Tegen.

De **voorzitter**: D66.

Mevrouw **Dingemans** (D66): Voor.

De **voorzitter**: De Partij van de Arbeid.

De heer **De Kort** (PvdA): Voor.

De **voorzitter**: GroenLinks.

De heer **Uijlenhoet** (GL): Voor.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Oosterveer** (50PLUS): Voor.

De **voorzitter**: Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Tegen.

De **voorzitter**: ChristenUnie/SGP.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Voor.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Tegen.

De **voorzitter**: Dan is het voorstel door uw Staten aangenomen.
Dan is nu aan de orde de dinerpauze. Ik stel voor om tot 18.50 uur te schorsen. Is een halfuur voldoende? Ik schors de vergadering tot 18.55 uur.

Schorsing.

De **voorzitter**: Ik heropen de vergadering.

57/16 Onderzoek Zuidelijke Rekenkamer Beheersstatuut Ontwikkelbedrijf

De **voorzitter**: Aan de orde is het onderzoek van de Zuidelijke Rekenkamer Beheersstatuut Ontwikkelbedrijf. Het woord is aan de VVD-fractie, de heer Koevoets. Mag ik om stilte in de zaal verzoeken? De heer Koevoets heeft het woord. Mag ik stilte in de zaal? De heer Koevoets heeft het woord.

De heer **Koevoets** (VVD): Ik aarzel nu omdat ik mijn pasje niet kan vinden, meneer de voorzitter. Ik heb net zo'n ding nodig als de heer Heijmans, maar ik ben nu waarschijnlijk Alex Panhuizens identiteit aan het stelen, maar vooruit.
Wat voorligt, is het onderzoeksrapport van de Zuidelijke Rekenkamer met betrekking tot het ontwikkelbedrijf en met name grondaankopen. Allereerst is het zinnig om de Zuidelijke Rekenkamer dank te zeggen voor zijn inbreng en het rapport, wat ons telkens weer – dat is meestal zo met de rapporten van de Zuidelijke Rekenkamer – met de neus op de feiten drukt. Laat ik me concentreren op een aantal zaken die in dit rapport genoemd worden, met name waar het gaat over processen en hoe die eventueel te verbeteren zijn en de rapportage aan Provinciale Staten. Graag van GS hierover wat antwoorden op de volgende vragen. De reactie van GS op het rapport is eigenlijk dat we al een aantal zaken hebben ingevoerd. Onder andere is er een handboek AVB ingevoerd, Aankoop, Verkoop en Beheer, en we willen graag horen van GS hoe dit ingevoerd is en of het inderdaad wordt toegepast, met name omdat de Zuidelijke Rekenkamer aangeeft, zo lezen we in het rapport, daarvan in de bevindingen niets te hebben kunnen horen of zien. Dat is eigenlijk opmerkelijk, want weliswaar begint de periode waarnaar gezocht is voor de invoering van het handboek, maar de hele actie is wel gebeurd nadat het is ingevoerd. Graag daarover van GS wat opmerkingen.
Dan over de rapportage aan Provinciale Staten. Wij zouden graag zien dat GS ons meenam in de initiatieven die worden ontplooid, de processen die opgestart worden voor aankoop of verkoop van grond en objecten, om daar meer inzicht in te krijgen. Waarom is dat van belang? Het is van belang omdat we als PS graag inzicht krijgen in de reële activiteiten en de reële situaties en omdat we ook graag weten welke risico's er eventueel op handen zijn met deze aankopen en verkopen. Ik denk dat het handig is als we dat vooraf in beeld krijgen, zodat we daar vooraf een oordeel over kunnen vellen, en we er, als het aan de orde is, wat handiger mee kunnen omgaan. Wat ons betreft kan dat bijvoorbeeld in het kader van de P&C-cyclus, die lijkt ons daar uitermate geschikt voor.

De **voorzitter**: Wilt u afronden?

De heer **Koevoets** (VVD): Ik ga afronden.

De **voorzitter**: Interruptie, de heer Smeets.

De heer **Smeets** (GL): Ik heb één vraag aan de heer 'Panhuizen'. Er is in de rapportage ook gesproken over de grens van 10 miljoen euro. Wat vindt hij van die grens? Zou het niet zo moeten zijn dat we bij de grondtransacties eigenlijk moeten zeggen: we willen actieve informatie hebben richting Provinciale Staten zodat we echt de vinger aan de pols kunnen houden.

De **voorzitter**: Koevoets.

De heer **Koevoets** (VVD): Die grens van 10 miljoen, die staat nu. De Zuidelijk Rekenkamer noemt in het rapport dat het goed is om daarnaar te kijken. Kijk welk aandeel een proces heeft in het totaal van de grondtransacties. Dat lijkt ons wat moeilijk, want je kunt pas achteraf beseffen hoe groot zo'n aandeel is.

Het lijkt ons ook niet zinnig om een grens te noemen, want die is altijd arbitrair, maar we zien wel graag, zoals gezegd, het overzicht van alle voorgenomen transacties in een periode van rapportage.

De **voorzitter**: Smeets.

De heer **Smeets** (GL): Helder. Dank aan de heer Koevoets.

De heer **Koevoets** (VVD): Graag gedaan.

De **voorzitter**: U moet echt afronden.

De heer **Koevoets** (VVD): De laatste zin ga ik uitspreken, meneer de voorzitter. Dus wij zouden graag een helder beeld toegezegd krijgen door GS met betrekking tot de rapportage. Dat is al eerder toegezegd, daar kom ik graag op terug. We hebben eventueel een motie achter de hand, dat wil ik graag meegeven, mochten we daar niet tevreden mee zijn. Maar we hebben er vertrouwen in dat GS ons daarin tegemoetkomt. Dank u wel.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Koevoets. Dan nu de fractie van het CDA. Ik zie twee namen op de sprekerslijst staan. De heer Steenbakkers.

De heer **Steenbakkers** (CDA): Voorzitter, dank. Voor ons ligt het rapport van de Zuidelijke Rekenkamer over de toepassing van het beheersstatuut. Het CDA wil het bestuur van de Zuidelijke Rekenkamer en de medewerkers, maar ook het college danken voor het uitvoerige rapport en de reactie.
Voorzitter, dan de inhoud. Hoewel er verbeteringen hebben plaatsgevonden is het rapport toch mild kritisch. Er is, zoals de Zuidelijke Rekenkamer het zegt, veel ruimte voor verbetering. De belangrijkste verbeterpunten zijn eigenlijk samen te vatten in het uniform gebruiken van de taxatievereisten en eigenlijk überhaupt het consequent gebruiken van het beheersstatuut en het verbeteren van de informatie aan Provinciale Staten. Het eerste is een kwestie van discipline en het CDA snapt ook dat dit wat tijd nodig heeft. Wij gaan er ook gewoon van uit dat dit, ook mede naar aanleiding van de reactie van GS, goed wordt opgepakt. Een heikel punt voor het CDA zit hem in de informatie-aanlevering aan Provinciale Staten. Dit college, maar ook het vorige college, en het college daar voor, hebben hier nog niet aan de verwachting van Provinciale Staten uit 2009 kunnen voldoen. Dit is een grondhouding die naar ons idee moet veranderen. Betrek PS meer en ook vooral meer bij grote grondaankopen vooraf. Dat ligt een beetje in het verlengde van wat de heer Koevoets zei over de informatiedrempel van 10 naar 5 miljoen euro. Dat is ook onze vraag: hoe kijkt het college er tegenaan om de informatiedrempel naar beneden te brengen? Een tweede vraag zou zijn om bijvoorbeeld in het platform P&C, maar misschien is er ook een ander orgaan waar dat beter zou kunnen, steekproefsgewijs een aantal concrete casussen door te lopen. Dat zou ook wat comfort geven.
Voorzitter, de laatste twee punten. Het CDA was wel wat verbaasd over de laatste reactie van de Zuidelijke Rekenkamer. In het nawoord meldt de Zuidelijke Rekenkamer dat het ingezette verbeterproces, dat kennelijk al gaande was, totaal niet aan de orde is geweest in het onderzoek. Het lijkt me heel raar dat, als een rekenkamer binnen zit en vragen stelt, niemand meldt dat er al verbeteringen of een proces daartoe aan het plaatsvinden is. Hoe kan dat? Kan daar wat toelichting op komen?
Tot slot een motie die wij mede zullen ondertekenen. Dit is eigenlijk het zoveelste rapport van de Zuidelijke Rekenkamer, waarin opmerkingen worden gemaakt naar Provinciale Staten over het feit dat PS zichzelf tekort doet op het gebied van financiële begeleiding, financiële aspecten en informatie. Nou, ere wie ere toekomt, voorzitter, het is collega Hageman van D66 die wat ons betreft met een voortreffelijke motie is

gekomen, die wij graag mede zullen ondertekenen. De motie gaat over een onderzoek naar een onafhankelijke financiële controller voor de Staten. Graag een reactie van het college daarop.

Motie M3 'PS-controller'

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 23 september 2016, behandelend het Statenvoorstel 57/16 inzake Onderzoek Zuidelijke Rekenkamer Beheersstatuut Ontwikkelbedrijf

Constaterende dat:
Verschillende rapporten van de Zuidelijke Rekenkamer onvolkomenheden blootleggen in de bedrijfsvoering van de Provincie;
De verschillende rapporteren tevens aanbevelingen bevatten over de rol van Provinciale Staten;
Statenleden deeltijdpolitici zijn die, volgens de laatste enquête al 17,7 uur per week besteden aan het Statenwerk;

Overwegende dat:
Het opvolgen van de aanbevelingen van de Zuidelijke Rekenkamer zal leiden tot het besteden van meer tijd aan de controlerende rol;
Het aanstellen van een controller bij de griffie zal het vertrouwen in het "in control" zijn van de ambtelijke organisatie verder vergroten. Hierdoor kan meer tijd worden besteed aan de politieke dimensie van cijfers in plaats van het onderzoeken van details;
In veel grote organisaties raden van commissarissen en toezichthouders een controller aanstellen die aan hen rapporteert over bedrijfsvoering en financiële prestaties van de organisatie;

Besluiten dat:
De griffie een onderzoek moet doen naar de mogelijkheden voor het instellen van een PS-controller bij de griffie.
Op basis van het onderzoek wordt een voorstel naar het presidium gebracht. In het onderzoek komen ten minste de volgende zaken aan de orde:
De taken, gebaseerd op onder andere de verschillende bevindingen van de Zuidelijke Rekenkamer en de accountant en de behoeften en ambities van Provinciale Staten ten aanzien van de informatievoorziening;
De relatie met de huidige concern-controller van de Provincie;
De benodigde uren voor de control-functie en de (on)mogelijkheden om die binnen de huidige formatie van de griffie onder te brengen;
De relatie met de aard en omvang van de werkzaamheden van de accountant;
De relatie met het Platform Planning&Control en de ambitie van PS om de informatiewaarde van de financiële gegevens te vergroten.

En gaan over tot de orde van de dag.
D66
Jeroen Hageman
Lokaal Brabant
Jan Heijman
CDA
Stijn Steenbakkers"

De **voorzitter**: Ik dank de heer Steenbakkers voor zijn bijdrage. Mevrouw Van der Kammen, fractie PVV.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Voorzitter, de ZRK heeft degelijk onderzoekswerk verricht naar de werking van het beheersstatuut van het ontwikkelbedrijf. Veel dank daarvoor. Overigens, even voorafgaand het verzoek om voortaan, net als in de vorige Statenperiode, ten behoeve van volledigheid en transparantie de ZRK-conclusies en aanbevelingen in een Statenvoorstel op te nemen.
Voorzitter, volgens de ZRK werkt het beheersstatuut in de praktijk nog te weinig uniformerend voor GS bij het doen van grondaankopen en nog te weinig informerend voor Provinciale Staten. In normaal Nederlands betekent dit simpelweg dat de provincie zich niet houdt aan het statuut en de spelregels daarvan en dat Provinciale Staten maar heel summier en zeker niet genereus worden geïnformeerd over grondaankopen. Voorzitter, de vraag is wat het college met de conclusies en aanbevelingen van de ZRK zal gaan doen. Bij de behandeling van de vorige ZRK-rapportage over de externe inhuur heeft de PVV erop gehamerd dat het belangrijk is dat de provincie in control raakt. Meerdere voorbeelden bleken grote redenen tot zorg op dat domein te zijn. Maar het college blufte de voorbeelden uit accountantsrapporten tot ZRK-onderzoeken met een zorgwekkende mate van nonchalance van tafel. Voorzitter, ook in dit ZRK-rapport zitten weer constateringen over punten waar het college niet in control is. Mag ik daarbij vermelden dat het nogal ergens over gaat, gewoon, vele miljoenen euro's belastinggeld, voorzitter. Graag hoor ik van het college of zij ook met dít voorbeeld erbij weer van mening is dat zij in control is. En hoeveel méér voorbeelden wil het college nog hebben over het niet naleven van statuten, procedures en processen en het niet hebben van uniformiteit voordat er eens iemand wakker wordt?
Voorzitter, GS is uitermate krenterig als het gaat om informatieverschaffing over de grondaankopen. Dat wringt met de actieve informatieplicht, zoals ook de ZRK signaleert. Graag wil de PVV een motie indienen om jaarlijks een totale lijst met alle grondtransacties te mogen ontvangen. PS kunnen daarmee naar eigen inzicht nagaan of zij op punten nadere toelichting willen of dat ze zich voldoende geïnformeerd voelen.

Motie M4 'Informatievoorziening PS grondtransacties'

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op vrijdag 23 september 2016,
behandelend Statenvoorstel 57/16 onderzoek ZRK Beheersstatuut Ontwikkelbedrijf,

Constaterende dat:
- de ZRK constateert dat Provinciale Staten vooraf niet of nauwelijks worden geïnformeerd over grondaankopen;
- de ZRK constateert dat Provinciale Staten in de halfjaarlijkse voortgangsrapportages alleen op een hoog geaggregeerd niveau worden geïnformeerd (en niet op projectniveau);

Overwegende dat:
- indien zij over meer gedetailleerde informatie over grondtransacties beschikken, kunnen Provinciale Staten naar eigen inzicht nagaan of zij op punten nadere toelichting willen of dat zij zich voldoende geïnformeerd voelen;

- het uitermate wenselijk is dat Provinciale Staten voldoende en optimaal in stelling zijn als het gaat om het vervullen van hun controlerende taak;

Dragen GS op om:
Jaarlijks een totale lijst met alle grondtransacties aan Provinciale Staten te sturen.
En gaan over tot de orde van de dag.

PVV Noord-Brabant
Patricia van der Kammen"

De **voorzitter**: Mag ik stilte in de zaal. Mevrouw Van der Kammen heeft het woord. Gevoerd. De motie is al hier en wordt vermenigvuldigd. D66, de heer Hageman heeft het woord.

De heer **Hageman** (D66): Dank u wel, voorzitter. Ik ben al ruim vijf jaar lid van Provinciale Staten en in die periode heb ik ook menig rapport van de Zuidelijke Rekenkamer langs zien komen. De reeks rapporten globaal beschouwend, roept twee tegenstrijdige emoties op. Geruststelling en alarmering. Geruststelling omdat steeds blijkt dat we het over de gehele linie best goed doen. En geruststelling omdat de reacties eigenlijk ook hetzelfde patroon blijven volgen. Veel dankzeggingen over en weer, de vaste beloftes om het de volgende keer beter te doen en de vaste aanbeveling aan uw Staten om wat scherper de vinger aan de pols te houden, waarbij de rekenkamer helaas soms lijkt uit te dagen op de stoel van de bestuurder te gaan zitten. Alarmerend echter om verschillende redenen. Hoewel de grote lijnen op orde lijken te zijn, is D66 geneigd te concluderen dat steeds nieuwe voorbeelden van gebreken in de procesbeheersing en informatievoorziening lijken te wijzen op onvoldoende gevoel van scherpte en urgentie binnen de organisatie om het beheer op orde te houden en de Staten optimaal te informeren. Soms bekruipt je het gevoel dat een toezegging van het college voor verbetering slechts geldt voor het geval hetzelfde project onder dezelfde omstandigheden nog een keer uitgevoerd zou worden, dus zonder de rapporten te vertalen naar de gehele organisatie. Daarom lijkt het lerend vermogen van de organisatie als geheel voor verbetering vatbaar. Wat D66 ook alarmerend vindt, is dat keer op keer blijkt dat de Staten haar rol op punten onvoldoende oppakt. Maar is dit eigenlijk niet een variant op een bevinding van de Zuidelijke Rekenkamer dat papier geduldig is? Want, voorzitter, bestaan dé Staten wel, om Koningin Máxima maar even te parafraseren. Is er niet meer sprake van elf partijen die toevallig in één instituut zitten? En zou dat ook de reden kunnen zijn dat er heel vaak eigenlijk geen probleemeigenaar lijkt te zijn van de bevindingen van de rekenkamer? Zonder probleemeigenaar lijkt er ook weinig concrete actie te komen. D66 voelt zich in ieder geval wel mede probleemeigenaar en daarom dient D66 samen met Lokaal Brabant en het CDA een motie in om het patroon van slecht opgevolgde adviezen te doorbreken en om de positie van de Staten te versterken door te laten onderzoeken hoe een controlfunctie, niet zozeer een controller maar een controlfunctie, binnen de griffie de Staten kan ondersteunen in haar controlerende rol zonder de taakbelasting van de Statenleden onevenredig te verhogen. Tot zover de eerste termijn.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Hageman. De heer Maas van de Partij van de Arbeid heeft nu het woord.

De heer **Maas** (PvdA): Voorzitter, ik zit nog niet zo lang in de Staten, dus ik kan ook niet beoordelen hoe alle andere rapporten er uitgezien hebben, maar wij zijn van mening dat dit rapport een goed onderzoek is geweest. Wij constateren en zijn tevreden om te lezen dat GS ook van mening is dat er ruimte is voor verbetering van procedures en werkwijzen en dat er nog flink gewerkt moet worden aan de uniformering van het uitvoeringsproces en de informatievoorziening. Dat stelt ons gerust. Het onderzoek geeft aan dat PS te weinig signalen krijgt die nodig zijn om een kaderstellende en controlerende rol in te vullen. De PvdA vindt een informatiedrempel van 10 miljoen euro niet een passend kader. De betrokkenheid van PS bij het grondbeleid wordt niet bepaald door de hoogte van het bedrag, maar juist door de politiek en bestuurlijk gevoelige dossiers en of er sprake is van een overschrijding. De PvdA vraagt GS om een themabijeenkomst te organiseren om hier meer duiding aan te kunnen geven. Denk aan: wanneer wil PS geïnformeerd worden over de gevoelige politieke aankopen, al dan niet vertrouwelijk? In het verlengde hiervan is de PvdA van mening dat de rollen van PS en GS voldoende scherp zijn. Wij vinden dat de grondexploitatieberekening en de staatssteunanalyses producten zijn die in de uitvoerende sfeer moeten

worden gemaakt en beoordeeld worden. Wij volgen hierbij dan niet de conclusies van de rekenkamer. Wel vragen wij GS ons, aan de hand van voortgangsrapportages, juist te informeren.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Maas voor zijn bijdrage. De heer Smeets van de fractie van GroenLinks.

De heer **Smeets** (GL): Dank u, voorzitter. Er is een onderzoek uitgevoerd door de Zuidelijke Rekenkamer naar het beheersstatuut van het ontwikkelbedrijf van de provincie Noord-Brabant. Een beheersstatuut dat in 2010 is vastgesteld door Provinciale Staten. Het is een goed onderbouwd onderzoek van de Zuidelijke Rekenkamer met scherpe conclusies en aanbevelingen. Ook de bespreking die we een aantal weken geleden hebben gehad met de Zuidelijke Rekenkamer was open, transparant en helder ten aanzien van hun conclusies en aanbevelingen. De fractie van GroenLinks vindt het teleurstellend dat de reactie van het college van Gedeputeerde Staten in Noord-Brabant nou niet bepaald in een Statenvoorstel uitblinkt in helderheid over het concreet overnemen van de aanbevelingen. We hebben daarom een aantal vragen. Er staat in het Statenvoorstel: deels wel deels niet worden de aanbevelingen overgenomen. Wat bedoelt het college daarmee? Kan de gedeputeerde toezeggen dat vanaf vandaag, bij wijze van spreken, Provinciale Staten actief worden geïnformeerd over grondaankopen onder de 10 miljoen euro? Ik zit nog niet zo lang in Provinciale Staten, maar ik heb begrepen dat er een aantal jaren geleden ook een onderzoek is gedaan in verband met de steun aan bouwbedrijf Heijmans, geen familie van de fractievoorzitter van de SP, heb ik begrepen. Dat ging over een steun van 9,5 miljoen euro, waarbij heel wat vraagtekens zijn gezet. Dus waarom die grens? Waarom niet de grens loslaten?
In het rapport van de Zuidelijke Rekenkamer staat een opvallend stukje: wat betreft het aanleveren van complete dossiers door de provincie bij dit onderzoek, is ondanks de implementatie van een nieuw administratief systeem sprake geweest van een moeizaam proces. De waarneming van de rekenkamer is dat de oorzaak hiervan voornamelijk ligt in het door de provincie gehanteerde documentinformatiesysteem Corsa. Dit bevat een veelomvattende maar niet gemakkelijk doorvoerbare verzameling van documenten. Een van de zaken waar de rekenkamer tegenaan liep, is dan ook dat bijvoorbeeld bij de TOM, de tuinbouwontwikkelingsmaatschappij, in eerste instantie geen volledige lijst van aankopen is aangetroffen. Dus ik zou de gedeputeerde willen vragen: hoe zit het met dat systeem, hoe werkt het waarom is dat zo moeilijk traceerbaar?
De uitvoering van de erfgoedregeling is niet altijd conform de regeling uitgevoerd. Ik zou graag een toelichting van de gedeputeerde willen op dat punt.

De **voorzitter**: Wilt u afronden?

De heer **Smeets** (GL): Ja, ik ga afronden. Provinciale Staten krijgt weinig of geen inzicht in de kosten en baten van afzonderlijke projecten, aldus de rekenkamer. Dit geldt onder andere voor de aankopen van het Logistiek Park Moerdijk. Wij zouden graag wat meer actief geïnformeerd willen worden over projecten. We steunen ook de motie van D66 om het onderzoek mogelijk te maken naar een controlfunctie bij de griffie. Voorzitter, bedankt voor de aandacht.

De **voorzitter**: Ik bedank de heer Smeets voor zijn bijdrage. De heer Vreugdenhil, ChristenUnie/SGP dan nu als laatste in de rij. Aan hem het woord.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Dank u wel, voorzitter. Het was 2009 toen het er heet aan toeging in deze Statenzaal. Want op dat moment was het rapport naar de grondaankopen van de Zuidelijke Rekenkamer uitgekomen, voerden we hier het debat over het beheersstatuut en tegelijkertijd speelde de grondaankoop van Heijmans. Dat werd een explosieve situatie. Aan de ene kant waren we als Staten

bezig om regels te maken in een beheersstatuut over hoe we de transparantie met het college vorm zouden geven en tegelijkertijd was een gedeputeerde hier aan het onderhandelen met Heijmans. Daar komt uiteindelijk ook de grens van 10 miljoen euro vandaan. Er werd hier gezegd: laten we maar een grens van 10 miljoen euro doen, terwijl de gronden voor 9,5 miljoen euro verkocht werden. Voorzitter, ik ben zelden zo boos geweest als op dat moment hier in de Staten. Want wat daar gebeurde, was eigenlijk precies tegen de lijn in van de Zuidelijke Rekenkamer en het rapport van dat moment: dat er transparantie geboden moest worden en dat het college een politieke antenne moest hebben voor het moment dat de zaken besproken moesten worden met de Staten. Want wij zitten niet te wachten op elk detailpunt, nee, we willen de hoofdlijnen kunnen controleren en tegelijkertijd willen we weten wanneer we met staatssteun te maken hebben. Het is ook van belang, in de rol die de provincie in het ruimtelijk beleid heeft, om te weten wanneer de gronden voor speculatieve zaken aangekocht worden. In dat geval de regeling Ruimte voor Ruimte. Ik denk dat dat exact is wat je niet in een beheersstatuut kunt vangen. Dat moet uiteindelijk uit de samenwerking komen en de politieke antenne van het college richting de Staten. Als ik zie wat er daarna gebeurd is hier in het provinciehuis, is er een enorme slag gemaakt om daar verbetering in aan te brengen. Ik mocht ook zelf betrokken zijn bij de wijze van informatievoorziening die toen opgezet is. Ik heb het vandaag nog nagevraagd, ik heb gehoord dat het drie jaar lang volgehouden is en dat er daarna iets anders was. Ik kan het niet precies controleren. Maar we hadden in ieder geval een systeem waarin we juist, bijna op één A4'tje, die hoofdlijn helder konden verwoorden. Daar zou ik eigenlijk weer naar terug willen gaan, want de rekenkamer geeft een heel aantal aanbevelingen. Daar ben ik toch wat kritisch op. Want zitten wij te wachten op al die detailinformatie, om die te controleren? Of willen we echt op hoofdlijnen controleren? Ik zou toch vooral dat laatste willen doen en de verantwoordelijkheid bij het college neerleggen om bij de Staten te infomeren over politiek gevoelige zaken. Moet de informatie specifieker gemaakt worden? Wat ons betreft niet in financieel-technische zin, maar wel in bestuurlijke zin, wanneer gronden aangekocht worden waar nog agrarische waarde op rust die aangekocht worden voor woningbouwdoeleinden. Dat zijn de vraagstukken die hier op tafel moeten komen om te bespreken. In die zin zou ik eigenlijk twee aanbevelingen richting Provinciale Staten –

De **voorzitter**: Interruptie Smeets.

De heer **Smeets** (GL): Dank voor het altijd heldere betoog van de heer Vreugdenhil. Ik ben het helemaal met hem eens als hij zegt: op hoofdlijnen sturen en niet te veel details. Je zou kunnen zeggen dat dat ook de kaderstellende rol is van Provinciale Staten. Ik herinner me nog de eerste rapportage van het provinciale inpassingsplan Logistiek Park Moerdijk in de vorige Statenperiode. We hadden als Statenlid 2.000 pagina's. Het is niet altijd taakverrijking –

De **voorzitter**: Meneer Smeets, ik heb graag niet hele betooglijnen, maar korte en krachtige interrupties.

De heer **Smeets** (GL): Ja. Zou het niet mogelijk zijn dat wij vanuit onze controlerende rol af en toe een aantal projecten in het kader van het beheersstatuut zouden kunnen gaan bekijken?

De **voorzitter**: De heer Vreugdenhil.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Ik zeg tegen de heer Smeets dat ik ook die kant op wilde gaan. Bij dat soort majeure projecten als Logistiek Park Moerdijk, snapt het college denk ik ook dat het goed is om de Staten daarover te informeren. Gaat het over tal van grondaankopen bijvoorbeeld voor een natuurnetwerk, dan hoop ik niet dat ik als Statenlid over elke grondaankoop wordt geïnformeerd. Daar zullen we toch een modus in moeten vinden. Dat gaan we, denk ik, niet nu met elkaar doen, maar dat

zullen we toch op een bepaalde manier moeten organiseren, zodat we de hoofdlijnen kunnen vasthouden en tegelijkertijd de politiek gevoelige dossiers kunnen bespreken. De lijn van 10 miljoen euro zou ik graag meteen willen schrappen. Die is altijd arbitrair. Want als je eronderuit wilt, knip je ze op in tien aankopen en blijf je altijd onder de grens van 5 miljoen, 4 miljoen, 3 miljoen, net wat je afspreekt. Dus die grens zou ik schrappen, is mijn voorstel.

De **voorzitter**: Interruptie Steenbakkers.

De heer **Steenbakkers** (CDA): Dank. Op hoofdlijnen, dat ondersteunen we, en ook dat er een spanning op zit. Maar ik heb een andere vraag aan de heer Vreugdenhil. Is hij van mening dat wij als Provinciale Staten, over het algemeen gezien, niet per dossier, voldoende in staat zijn om de grote financiële consequenties van bepaalde beleidsvoorstellen hier op een kordate manier af te handelen?

De **voorzitter**: Vreugdenhil.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Daar zijn wij toch voor ingehuurd en daar moeten we natuurlijk hulp bij halen, maar het is wel de kerntaak van ons als Statenleden om de controlerende rol in te vullen. Niet op detailniveau maar op hoofdlijnen. Daarom moeten we ook een rapportagemethodiek met elkaar overeenkomen waarin we dat kunnen doen. Dat zal speleduinen worden, maar het is toch een van de kerntaken als Statenlid.

De **voorzitter**: Steenbakkers.

De heer **Steenbakkers** (CDA): Ja, daar zijn we het ook over eens, maar mijn vraag is: vindt de heer Vreugdenhil dat dat tot dusverre op een behoorlijk niveau gebeurt? Want een collega zei terecht: de rekenkamer komt verschillende keren wel met dat punt naar voren. Dus ja, het klopt, we zijn ervoor ingehuurd, maar gebeurt het kwalitatief op voldoende niveau?

De **voorzitter**: De vraag is duidelijk. Vreugdenhil.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Het punt dat mij het meest frappeert in dit stuk is dat de zaken niet via de standaarden die we hebben afgesproken worden opgepakt. Ik kan niet inschatten of dat in veel of weinig gevallen gebeurt, maar dat is iets wat wij van het college mogen verwachten, dat moet zeker gerealiseerd worden. Ja, wij zijn daartoe in staat. Ik zal met een voorbeeld komen. Mijn voorstel zou zijn: laten we bijvoorbeeld bekijken of we met een rapporteur vanuit de Staten kunnen komen, die dan wel verstand van grondexploitaties heeft en geregeld meekijkt in de dossiers. Als je over iemands schouder meekijkt, werkt dat vaak al voldoende op het netjes navolgen van de regeltjes. Dan hoeven niet alle fracties continu met al die stukken bezig te zijn, maar kun je wel de hoofdlijnen goed volgen. Toch is het met dit soort zaken, waarin er heel veel grondaankopen zijn, wel zo dat je toch ergens iets van vertrouwen in het college zult moeten hebben, afspraken met elkaar moet maken en de hoofdlijnen moet vasthouden. Ik denk dat we daar toch met elkaar naar moeten zoeken. Ik hoor een aantal partijen weer erg op de details ingaan. Nou, volgens mij heb je dan een dagtaak aan je Statenwerk.

De **voorzitter**: Hageman.

De heer **Hageman** (D66): Ik weet niet of de heer Vreugdenhil al in staat is geweest de motie te lezen. Hij heeft het over een rapporteur. De kern van de vraag van de heer Steenbakkers was natuurlijk: ja, het is

onze rol om dat te doen. Maar is de heer Vreugdenhil niet van mening dat een controller, zoals voorgesteld, of een controlfunctie, ons een hele hoop werk uit handen zou kunnen nemen en kwaliteit zou kunnen toevoegen waar wij als individuele Statenleden met al dan niet een financiële opleiding niet toe in staat zijn?

De **voorzitter**: Vreugdenhil.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Ja, dat zou wel kunnen als het echt puur om financiële aspecten gaat, maar er zitten ook politiek-bestuurlijke aspecten aan. Als je agrarische grond koopt met eigenlijk al het doel om daar later woningbouw te plegen, dan vang je dat niet in een financieel controlstatuut. Het zijn je politieke antennes die het voor ons als Staten interessant maken, omdat je natuurlijk wel een belangrijke taak hebt op het gebied van ruimtelijke ordening en daar ook in kunt sturen. Dat vang je niet met zo'n financiële controller die daar dan is, maar het zijn denk ik wel de kernvragen – kijk naar de Heijmans-gronden toentertijd – die het wel politiek maken en de controle op het college –

De **voorzitter**: Het is duidelijk. Hageman.

De heer **Hageman** (D66): Ik wil wel even benadrukken dat ik niet heb gezegd dat het een financiële controller zou moeten zijn, maar dat het om een controlfunctie gaat, die praat over zaken zoals de informatievoorziening, de processen en ook de financiële aspecten.

De **voorzitter**: Vreugdenhil.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Ondersteuning daarbij voor de Staten, prima, maar ik vind nog steeds dat we dat als eigenstandige taak van de Staten moeten doen en dat we een vorm moeten zoeken, samen met het college, om dat toch op hoofdlijnen te doen. Ik denk dat we daar toentertijd een mooie vorm voor gekozen hadden en daar zou ik graag met het college verder op door willen gaan om te bekijken hoe we er invulling aan kunnen geven.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Vreugdenhil voor zijn bijdrage. Dan is nu het woord aan de gedeputeerde. Ik geef het woord aan de heer Van Merrienboer. Aan hem het woord.

De heer **Van Merrienboer** (GS, PvdA): Voorzitter, dank u wel. Ik begin graag met de woorden van de heer Vreugdenhil, ook omdat hij inderdaad bloemrijk verhaalde over al enige jaren geleden, maar echt wel een belangrijk te markeren punt van de start van een daadwerkelijke professionalisering en verbetering van de manier waarop we in dit huis met het ontwikkelbedrijf omgaan. De directeur van de rekenkamer zei ook desgevraagd in de themavergadering dat we heel veel verbetering hebben bereikt. Ik waardeer het heel erg dat de heer Vreugdenhil dat ook onderstreept. Tegelijkertijd is er – en dat hebben een aantal al in de mond genomen – ruimte voor verbetering. Die is er natuurlijk altijd. Het meest wezenlijke punt in de relatie met de Staten betreft de informatievoorziening. Wat we nu doen, is eigenlijk een halfjaarlijkse voortgangsrapportage, dus twee keer per jaar, en dat is een rapportage over projecten in uitvoering, want dat zijn exploitatieprojecten. Daarmee zijn de Staten eigenlijk niet goed in staat om aan de voorkant met elkaar gewicht te leggen bij de dingen die wij in de relatie naar het college van belang vinden, waarin we het college willen aanmoedigen om ons actief te informeren. Ik heb zelf in een vorig leven op een andere plek een methodiek geïntroduceerd die veel meer uitging van prognose, dus een meerjarenprognose waarbij je niet alleen kijkt naar in exploitatie zijnde projecten of de financiële verantwoording van de afwikkeling ervan, maar waarbij je juist ook laat zien wat er onderhanden is in het voortraject en aan welk

type projecten het college werkt en wat daar speelt. Wat zijn dan de rollen die je in die projecten kunt nemen en hoe zou zich dat kunnen vertalen, ook bijvoorbeeld welk aandeel in een investering je wel of niet verantwoord vindt. Ik zou heel graag – en ik denk dat we dat het beste via het Platform Planning & Control kunnen doen – een plan van aanpak neerleggen, waarin we de ontwikkeling naar daadwerkelijk toepassen van meerjarenprognoses introduceren. Ik zeg tegen de heer Koevoets: voor mij is dat onderdeel van de begroting. Dan hebben we bij de jaarrekening – ik kijk even naar mevrouw Van der Kammen – een zodanige verantwoording dat die daadwerkelijk over alle transacties in principe inzicht kan bieden. Ik zou in dat kader – als ik kijk naar de motie van mevrouw Van der Kammen – eigenlijk willen voorstellen om de eerstvolgende voortgangsrapportage die wij de Staten aanbieden – dat doen we bij de begroting – te benutten om te bekijken of deze al het gewenste informatieniveau heeft bereikt, of het inderdaad volstaat. Want ik wil daar daadwerkelijk alle, alle projecten ontsluiten wat betreft de informatie.

De **voorzitter**: Interruptie Koevoets.

De heer **Koevoets** (VVD): Voorzitter, daar wilde ik inderdaad naar vragen. Wat de gedeputeerde schetst, komt denk ik een heel eind tegemoet aan de zorg die we hebben, ook aan die van de heer Vreugdenhil. Ik snap ook de zorg die de heer Hageman heeft en die de heer Steenbakkers geuit heeft. Mag ik in concreto vragen: denkt de gedeputeerde dat hij bij de komende begroting al zo'n prognose kan overleggen? Dat zou natuurlijk erg prettig zijn, maar ik kan me ook voorstellen dat het erg kort dag is en dat zou misschien –

De **voorzitter**: De vraag is duidelijk. De gedeputeerde.

De heer **Van Merrienboer** (GS, PvdA): Dat is te kort dag. Ik wil echt even met de Staten praten over de opbouw van zo'n prognose. Maar dat moet echt in de plaats komen van die algemene drempel van 10 miljoen euro. Ik ben het er volstrekt mee eens dat we die moeten vervangen, maar het is wel zaak om goed met elkaar af te spreken waar we die door vervangen. Desgevraagd gaf de rekenkamer aan: het simpelweg halveren van de drempel naar 5 miljoen euro lost het wezenlijke vraagstuk niet op. Ik denk dat het van belang is dat we met elkaar in staat zijn om aan de voorkant met de Staten van gedachten te wisselen over een aantal afwegingen die het college maakt rond investeringsopgaven binnen het ontwikkelbedrijf. We kunnen daar, maar ook misschien in de jaarcyclus, steekproeven aangeven, bijvoorbeeld dat je dit jaar specifieke informatie wilt over de projecten van Ruimte voor Ruimte als Ruimte voor Ruimte van governance verandert. Dan ga je ook vanuit risicomanagement kijken: wij willen op die onderdelen dit jaar in deze cyclus nader geïnformeerd worden.

De **voorzitter**: Het punt is helder. Koevoets nog?

De heer **Koevoets** (VVD): Ja, aanvullend. Ik begrijp wat de gedeputeerde zegt. De komende begroting is wellicht... die komt snel. Maar mag ik hem dat vragen: de volgende begroting hebben we pas weer over een jaar. Zou het mogelijk kunnen zijn dat hij tussentijds zo'n inzicht geeft aan het Platform Planning & Control? Is dat een mogelijkheid in de vorm van een mededeling of een memo op dat gebied? Dat zou ons wel een goed begin geven om ook in de jaarrekening, waar mevrouw Van der Kammen waarschijnlijk dadelijk wat over gaat zeggen, inzicht te hebben en een toezichtkader.

De **voorzitter**: De vraag is helder. De gedeputeerde.

De heer **Van Merrienboer** (GS, PvdA): Voorzitter, dat is precies mijn voorstel. Voordat we bij de begroting met een uitwerking komen, wil ik het echt met de Staten over de uitgangspunten en de opbouw van zo'n prognose hebben. We zijn daar inmiddels ook mee gestart.

De **voorzitter**: Mevrouw Van der Kammen.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Voorzitter, het is heel mooi dat het college hier in ieder geval aangeeft over de brug te willen komen met informatie, maar we horen hier heel duidelijk dat het college prognoses wil gaan afgeven. Waar het de PVV om gaat, en dat is ook waar onze motie naar uitgaat, is dat er elk jaar – en wanneer, dat mag het college zelf bekijken – maar in ieder geval een volledig overzicht komt met alle grondtransacties die het afgelopen jaar hebben plaatsgevonden –

De **voorzitter**: De vraag is helder. De gedeputeerde.

De heer **Van Merrienboer** (GS, PvdA): Voorzitter, inderdaad, misschien heb ik dat te veel door elkaar gehaald. Ik wilde echt separaat op de vraag van mevrouw Van der Kammen ingaan. Als het gaat om de kwaliteit van de voortgangsrapportages, maken we nu bij de begroting, in mijn optiek, ook weer een slag naar dieper kunnen kijken in de transacties die vanuit het ontwikkelbedrijf worden ingevuld. Mijn voorstel is dat mevrouw Van der Kammen de motie aanhoudt en op basis van de voortgangsrapportage die we bij de begroting voorleggen nog eens specifiek nagaat: voldoet de beweging die we nu maken aan haar wensen? En als dat niet zo is, kunnen we dat bij de bespreking van de eerstvolgende voortgangsrapportage nog verder invullen?

De **voorzitter**: Mevrouw Van der Kammen.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Maar toch, even voor alle duidelijkheid: ik hoor het college heel erg spreken over het afgeven van gedetailleerde prognoses. Het gaat echt om realisatie.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van Merrienboer** (GS, PvdA): Voorzitter, ik markeer net het verschil tussen het vraagstuk van de prognoses en dit gaat gewoon over de kwaliteit van de voortgangsrapportages van in exploitatie zijnde en gerealiseerde projecten. Het gaat over realisatie, mevr. van der Kammen, als het gaat om de informatievoorziening.
Dus nogmaals, ik denk dat dat echt een volgende stap is in de kwaliteitsslag van ons ontwikkelbedrijf en daarmee van de politieke cyclus, die natuurlijk ook bij de inzet hoort. Dat is voor ons echt een heel wezenlijk en steeds wezenlijker instrument voor doelrealisatie. We kunnen op die manier het vertrouwen in het ontwikkelbedrijf behouden en versterken.
Er zijn veel vragen gesteld over de vraag of we in control zijn. De compliance van het gedrag. De laatste reactie van de rekenkamer. Als ik dat terugspiegel, hebben onze mensen vooral veel informatie over casussen verschaft en is er eigenlijk te weinig gesproken over het proces. De rekenkamer vindt het ook echt jammer dat de informatie die wij later verstrekt hebben in onze reactie op de casusgerichte gesprekken onvoldoende op tafel is gekomen. Ik ga niet zeggen dat we er daarmee zijn, ik ben de eerste om dat te onderstrepen. Ik denk dat wij de processen die nodig zijn om echt volledig compliant gedrag te krijgen bij dat statuut nu in gang hebben gezet, maar dat het echt een puntje van cultuur is, en zeg maar een punt van cultuur, om dat met elkaar in te vullen. Dan kom ik – ik kijk naar de heer Smeets – na de kritische toonzetting van de rekenkamer bij de toegankelijkheid van onze administratie. Daar zit een afweging. Ik

ken collega-provincies die in feite de toegang tot het systeem juist beperkt hebben tot één meneer of mevrouw, die in staat is om dat systeem vanuit een volledige beheersing te ontsluiten. Terwijl wij er bij de introductie van Corsa heel bewust voor gekozen hebben dat dat een verantwoordelijkheid is van elke projectleider. Daarmee wordt de opgave als het gaat om eenduidigheid, toegankelijkheid, compliance, wat groter, maar wij kiezen toch heel bewust voor die lijn en vinden dit opnieuw een aansporing om te sturen op dat volledig compliant gedrag.

De **voorzitter**: Interruptie Smeets.

De heer **Smeets** (GL): Dank voor deze toelichting. Als ik het goed begrepen heb, heeft de Zuidelijke Rekenkamer inderdaad moeite gehad om de informatie boven tafel te krijgen. Ik heb daarna bij de evaluatie nog gevraagd naar het proces. Dat is prima gegaan met de ambtelijke ondersteuning. Maar garbage in garbage uit, wat zijn nu de afspraken die aan de voorkant zijn gemaakt ten aanzien van het systeem? Het systeem wordt natuurlijk gevoed door mensen en procedures, het gaat inderdaad om cultuur. Ik weet dat projectleiders het soms niet fantastisch vinden om verantwoording af te leggen. Maar welke afspraken gaat de gedeputeerde nu maken om dat proces te verbeteren –

De **voorzitter**: De vraag is duidelijk. De gedeputeerde.

De heer **Van Merrienboer** (GS, PvdA): Voorzitter, de afspraken –

De **voorzitter**: Sorry, mag ik stilte in de zaal? De gedeputeerde heeft het woord.

De heer **Van Merrienboer** (GS, PvdA): We hebben in onze reactie aangegeven dat afspraken zijn gemaakt over de inrichting van de processen om de uniformiteit te bevorderen. Maar nogmaals, papier is geduldig, zegt de rekenkamer ook, dus nu gaat het erom om in de implementatie echt gewoon de vinger goed aan de pols te houden. Het Corsa-systeem – en dan kijk ik ook voor een deel naar collega Van der Maat – krijgt natuurlijk een veel bredere toepassing. Ook uit eerdere analyses bleken de problemen met de toegankelijkheid van het systeem, eenduidigheid van trefwoorden, eenduidigheid van de terugvindbaarheid van documenten... Het is niet voor de eerste keer dat we daar een opmerking over krijgen. Van daaruit zijn we natuurlijk de verbetering aan het realiseren. Maar ik vind dat het echt in de professionaliteit van een ontwikkelbedrijf past dat projectleiders een integrale verantwoordelijkheid nemen, ook voor de administratieve kant van hun projecten. En dan ga ik niet liggen voor een te gemakkelijke maar ook dure hulpstructuur. Het is echt iets wat in de kwaliteit van goede projectleiders moet zitten.
Maar nogmaals, in een steekproefsgewijze doorlichting kunnen wij natuurlijk laten zien of het compliant gedrag er nu daadwerkelijk is.
Voorzitter, met het oog op de tijd, kom ik op de motie van mevrouw Van der Kammen. Ik heb geadviseerd. Ik kom bij de motie van de heer Hageman over de PS-controller. Daar past natuurlijk –

De **voorzitter**: Over de motie van mevrouw Van der Kammen hebt u gezegd dat u aanraadt om hem aan te houden.

De heer **Van Merrienboer** (GS, PvdA): Ja, ik heb uitgenodigd om hem aan te houden. Daarbij geldt de notie: als mevrouw Van der Kammen dat wil, graag, als ze toch de motie nu in stemming wil brengen dan kan ik hem alleen maar ontraden omdat ik eerst de consequenties inzichtelijk wil maken.

De **voorzitter**: Waarvan akte. Motie M3.

De heer **Van Merrienboer** (GS, PvdA): Over motie M3 past vanuit het college in eerste instantie de opmerking dat dat aan de Staten is. Toch wil ik er een opmerking over maken en dat heeft te maken met hoe wij naar control kijken. De suggestie van een afzonderlijke PS-controller heeft impact op ons, omdat wij naar mijn beste weten – en dat wil ik toch nadrukkelijk onder de aandacht brengen – een onafhankelijke controlfunctie hebben. Dat betekent dat een controller ook voor PS rechtstreeks aanspreekbaar behoort te zijn. Ik zie wat ruimte in de motie – maar dan kijk ik ook naar de heer Hageman – om vanuit de uitgangspunten straks niet te koersen naar twee concurrerende controllers, want dan gaan we echt het systeem wezenlijk aantasten. Ik denk dat het alleen maar verstandig is om het te hebben over het versterken van de ondersteuning vanuit control om de controlerende functie van PS goed in te vullen. Maar ik markeer vanuit het college een lijn die te maken heeft met de interferentie met de controlfunctie die voor GS wordt uitgevoerd. Ik hecht aan een onafhankelijke control die echt één is om de onafhankelijkheid en de professionaliteit te borgen.

De **voorzitter**: De heer Hageman, interruptie. Mag ik stilte in de zaal?

De heer **Hageman** (D66): Gelukkig ziet de gedeputeerde in de motie dat een van de aandachtspunten bij het onderzoek de relatie met de bestaande controller is. Ik wil in ieder geval aangeven dat we natuurlijk gescheiden verantwoordelijkheden hebben en dat PS als geheel, als instituut, ook voldoende geëquipeerd moet zijn om haar rol te spelen. De vraag is dus: hoe moeten in dat precaire spel de verhoudingen liggen? Daar roept het onderzoek toe op. Ik hoor in ieder geval dat de gedeputeerde daar wel ondersteuning voor biedt.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van Merrienboer** (GS, PvdA): Voorzitter, alleen al door de titel van de motie – een PS-controller – zit er voor mij te veel opening in. Het gaat om de controlfunctie en ik hecht eraan om namens het college aan te geven dat wij één controlfunctie wensen die ook voor PS optimaal werkt. Deze verduidelijking zou ik als college graag aan PS vragen voordat wij 'geen bezwaar' kunnen uitspreken over deze motie, want anders ontraad ik hem.

De **voorzitter**: De heer Hageman.

De heer **Hageman** (D66): Misschien is de titel wat verwarrend –

De **voorzitter**: Misschien kunt u iets meer in de microfoon spreken. U bent slecht te verstaan.

De heer **Hageman** (D66): Ja, oké. Als er wat meer stilte in de zaal is, komt dat ook makkelijker uit. De titel kan dan misschien wat misleidend zijn, PS-controller, maar in het dictum staat duidelijk dat de relatie met de huidige concerncontroller onderzocht moet gaan worden. In die zin denk ik dat we even op het punt zitten dat we moeten vragen of de gedeputeerde dat als voldoende interpreteert.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van Merrienboer** (GS, PvdA): Als wij met elkaar kunnen uitspreken dat wij echt uitgaan van één onafhankelijke controlfunctie ten behoeve van ons werk. Daar zou ik toch wel zeer aan hechten voordat ik 'geen bezwaar' over deze motie kan uitspreken.

De **voorzitter**: De heer Steenbakkers.

De heer **Steenbakkers** (CDA): Ik snap waar de gedeputeerde vandaan komt en snap ook die wens, maar toch, als je de vergelijking maakt... Niet alleen in het private leven, maar ook in de publieke wereld, voor de raad van commissarissen of een raad van advies, die ook een controlerende functie hebben ten opzichte van een uitvoerend orgaan, komt het natuurlijk voor dat er gewoon kennis wordt ingehuurd als het ware, onafhankelijk ook nog eens, naast die andere partij, om ons te begeleiden. Want het is wel gewoon zo, dat is een feit, dat hier meerdere rekenkamerrapporten –

De **voorzitter**: Korte en krachtige interrupties, geen hele betogen.

De heer **Steenbakkers** (CDA): ... dat hier meerdere rekenkamerrapporten liggen waarin een manco bij ons is geconstateerd. Dus vandaar.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van Merrienboer** (GS, PvdA): Voorzitter, als laatste: in mijn beeld werkt het zo dat als –

De **voorzitter**: Mag ik nogmaals verzoeken om stilte in de zaal? Het is echt van een te hoog niveau om elkaar goed te kunnen beluisteren. De gedeputeerde.

De heer **Van Merrienboer** (GS, PvdA): Het hoort zo te werken dat als een PS-lid onze controller belt, hij er voor PS is. Het gaat mij altijd om die ene controller, ook als ik naar de private sector kijk, die juist onafhankelijk is en vanuit de onafhankelijkheid toegang heeft tot directie, tot bestuur, tot raad van toezicht. Dat moeten geen concurrerende poppetjes worden, want dan halen wij ons echt heel veel problemen in huis. Ik wil de kwaliteit van control hier onweersproken zien, die is één en onafhankelijk. Als PS aarzelen om dat uit te spreken, dan ontraad ik deze motie.

De **voorzitter**: Koevoets.

De heer **Koevoets** (VVD): Voorzitter, ik zou het ook in mijn tweede termijn kunnen zeggen, maar ja, er wordt nu over gediscussieerd door de heren Steenbakkers en Hageman met de gedeputeerde en ik vind het eigenlijk niet eens op de goede plek. Want als we de griffie iets willen laten doen, dan denk ik dat er andere wegen zijn dan dat via GS te vragen. Dat is punt 1. Ik denk ook dat we – de heer Steenbakkers zei het al – als er elders expertise nodig is die niet te vinden zou zijn bij de controller – en ik val de heer Van Merrienboer daarin bij – dan is die volgens mij in te huren. Wij hebben ook daarvoor fractiebudgetten bijvoorbeeld. Als we er dus niet uitkomen met bepaalde zaken, dan kunnen we expertise inhuren. Is de heer Steenbakkers dat niet met me eens?

De **voorzitter**: De heer Steenbakkers.

De heer **Steenbakkers** (CDA): Ik vind eigenlijk wel dat de heer Koevoets een terecht punt aandraagt. Dat is zeker ook een optie. Kijk, ik denk dat u het zo moet zien. De heer Hageman zei heel terecht, ook vanuit zijn ervaring omdat hij hier al vijf jaar zit, dat hij een aantal rekenkamerrapporten ziet die een manco laten zien. De vraag is: hoe gaan we dat met elkaar oplossen? Ik hoor hier toch wat weerstand tegen deze motie. Bij mij zit er best beweging om met elkaar na te denken over hoe we dat gaan doen.

Maar mijn doel is om de financiële manco's bij ons, want die worden geconstateerd, met elkaar op te lossen. Hoe we dat met elkaar gaan doen, is mij om het even, maar dat is de bedoeling. Ik vind op zich ook dat de heer Koevoets zeker een optie aandraagt die werkbaar zou kunnen zijn.

De **voorzitter**: Koevoets.

De heer **Koevoets** (VVD): De aansturing van de griffie vindt volgens mij plaats in het presidium. Dus misschien is het goed als de heer Hageman deze motie en deze opmerkingen meeneemt in het presidium en het daar wellicht nog eens aan de orde stelt en de motie op dit moment aanhoudt of intrekt. Dat zou mijn advies zijn aan beide heren omdat ik denk dat het daar thuishoort. Daar kun je dit soort zaken bespreken. Dan kun je ook eventueel terugvallen op het benutten van een fractiebudget, als de informatie niet toereikend is.

De **voorzitter**: De heer Hageman stond al een tijdje voordat de heer Heijmans zich daar vervoegde. De heer Hageman neemt het woord.

De heer **Hageman** (D66): Naar het college toe: het is een oproep aan de Staten zelf, dus met alle respect, goed dat het college een mening heeft en wijst op de gevaren, maar uiteindelijk is het een afweging die wij maken. Wat volgens mij het punt is, is dat we zeggen: hoe positioneren wij PS en wat hebben wij nodig ter ondersteuning in processen, in afspraakbewaking en al dat soort zaken? Dat is de controlfunctie zoals we die voor ogen hebben, die is dus breed en hoort volgens mij, vanuit filosofische zin, per definitie bij de positie van de Staten.

De **voorzitter**: Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): Voorzitter, mijn opmerking zal heel kort zijn. Want als ik dit allemaal hoor, dan denk ik: realiseren wij ons nog wel dat we volksvertegenwoordigers zijn en geen raad van commissarissen? Ik hoor hier allemaal vergelijkingen alsof we hier een bv aan het runnen zijn. Onze positie is echt een totaal andere. Dat is eigenlijk het enige wat ik erover wil zeggen.

De **voorzitter**: Ik geloof dat de heer Hageman er nog op wil reageren.

De heer **Hageman** (D66): Dan zitten we dus eigenlijk meer op één golflengte dan de heer Heijmans misschien denkt, want juist door dit soort zaken uit te besteden aan een functie binnen de griffie, komt voor ons de tijd vrij om ons te richten op het politieke werk en op de grote lijnen.

De **voorzitter**: Smeulders.

De heer **Smeulders** (PvdA): Dank u wel, voorzitter. Twee reacties richting de heer Hageman. De eerste is dat het ons inderdaad – net als de VVD-fractie – ook een goed idee lijkt als we dit gewoon in het presidium bespreken. Is de heer Hageman van mening dat hij deze motie gewoon wil indienen en in stemming wil brengen, dan hebben wij in ieder geval de suggestie om even goed naar het dictum te kijken, want de motie verzoekt niet alleen in de titel maar ook in het dictum een onderzoek naar een PS-controller bij de griffie. Als de heer Hageman dat eens iets zou verruimen, dan zou het misschien makkelijker zijn voor andere partijen om dit te steunen. Dank u wel, voorzitter.

De **voorzitter**: De heer Hageman.

De heer **Hageman** (D66): Als het mensen zou helpen om in het dictum 'controlfunctie' te zeggen in plaats van controller, dan ben ik daartoe bereid. Uiteindelijk is mijn toelichting geweest dat het ook zo bedoeld wordt. In ieder geval de controlfunctie. En hoe dat wordt ingevuld, dat is dus onderwerp van onderzoek, waarbij ook openstaat of het nou bij wijze van spreken gaat om één uur per jaar of een hele fte. Dat weten we gewoon niet. Maar de essentie blijft gewoon dat wij goed in positie gebracht moeten worden en patronen moeten doorbreken die we eigenlijk al veel te lang zien in al die rapporten van de Zuidelijke Rekenkamer. We komen elke keer niet toe aan het bewaken van zaken die voor ons essentieel zijn en waar we op de een of andere manier de tijd niet voor hebben –

De **voorzitter**: Het punt is helder. U gaat over de tekst van de motie. Als u aanleiding heeft om hem nog aan te passen, horen we het wel. Ik wil nu de gedeputeerde vragen zijn betoog te vervolgen en zo mogelijk af te gaan ronden.

De heer **Van Merrienboer** (GS, PvdA): Voorzitter, ik aarzel, want ik ben al klaar. Ik wil toch –

De **voorzitter**: Sorry. Mag ik stilte in de zaal? Het is echt heel rumoerig en dat moeten we even niet hebben. De gedeputeerde.

De heer **Van Merrienboer** (GS, PvdA): Ik ben begonnen met aan te geven dat het de discussie van PS is. Ik heb slechts willen aangeven dat het uitgangspunt een organiek uitgangspunt is van één controlfunctie. Als dat het vertrekpunt kan zijn voor de discussie, dan is er geen bezwaar. Als PS wil discussiëren over andere vormen, dan wil ik hier gemeld hebben dat er dan sprake is van een zodanige interferentie met de werkwijze zoals wij die organiseren, dat ik toch wil verzoeken daar niet alleen binnen de griffie maar ook met onze ambtelijke organisatie en de mensen die daar zijn in gesprek te gaan. Want het is zo'n wezenlijk punt dat je één onafhankelijke controlfunctie hebt.

De **voorzitter**: Ik dank de gedeputeerde voor zijn beantwoording. Dan gaan we nu naar de tweede termijn van de zijde van uw Staten. Ik wil u vragen die zo kort en krachtig mogelijk te houden, gezien de rest van de agenda en het intussen vorderende uur. Koevoets.

De heer **Koevoets** (VVD): Ik ben er klaar voor. U ziet, ik heb mijn pasje weer gevonden.
Wij zijn zeer tevreden met de toezegging, gedaan door gedeputeerde Van Merrienboer met betrekking tot de prognose en de rapportage terug in alle instrumenten die we daarvoor hebben in de P&C-cyclus. Een reden voor ons om de motie, die we achter de hand hadden gehouden, die niet in te dienen. Ik wil met betrekking tot de discussie over de motie van de heer Hageman c.s. herhalen wat ik gezegd heb: laten we dat bespreken in het presidium. Volgens mij hoort het daar thuis. Ik kan me verder aansluiten bij de woorden van de heer Van Merrienboer. Verder richting PVV: volgens mij is het in het voorstel dat ik de heer Van Merrienboer heb horen doen, inbegrepen om zo'n rapportage te krijgen, ook in de P&C-cyclus, dus wat dat betreft zullen wij die motie niet kunnen steunen. Dank u.

De **voorzitter**: Steenbakkers, CDA-fractie.

De heer **Steenbakkers** (CDA): Voorzitter, dank. Dank voor de toezeggingen door het college op de twee vragen die ik stelde. Die zijn voor ons prima werkbaar. Ik denk inderdaad ook dat we het niet ondervangen met het verschuiven van de grens van 10 naar 5 miljoen euro. Ik vond dat de gedeputeerde met een sterker voorstel kwam, wat we zullen volgen. Dan staat het punt van de motie nog open. Het punt

voor het CDA is dat wij hier gewoon een stukje tekortkoming bij onszelf zien en dat moeten we gaan oplossen. De heer Koevoets zegt daar ook iets heel wijs over. Dat vindt bij mij dan ook altijd wel een gerieflijk oor. Ik luister daar gewoon goed naar. Wat mij betreft – maar dan kijk ik ook even naar de hoofdindiener – houden we de motie aan. Het is voor ons belangrijk dat we ermee aan de slag gaan, dat we er echt iets mee gaan doen en verbeteringen laten plaatsvinden, want volgens mij is dat onze rol als volksvertegenwoordiger. Tegen de heer Heijmans zeg ik: het was een terecht punt dat hij maakte. Het is natuurlijk totaal niet mijn bedoeling om een directe vergelijking te maken, maar ik probeerde even de controlerende taak te vergelijken. Misschien was het toch niet een supervergelijking. De heer Heijmans heeft wel een beetje gelijk.

De **voorzitter**: Interruptie Koevoets.

De heer **Koevoets** (VVD): De heer Steenbakkers zegt wat, adviseert of vraagt aan de heer Hageman om de motie aan te houden. Wat als de heer Hageman dat nou niet doet? Trekt de heer Steenbakkers dan zijn steun aan de motie in?

De **voorzitter**: Steenbakkers.

De heer **Steenbakkers** (CDA): Kijk, het mooie van dit debat is natuurlijk dat iedereen een tweede termijn heeft. Daar luister ik altijd goed naar. Dus de heer Hageman gaat daar zo, als eerste indiener, een final call over geven. En dan heb ik altijd de gelegenheid om met het pasje naar de interruptiemicrofoon te gaan. Ik zal zeker niet schromen dat te doen.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Steenbakkers. Mevrouw Van der Kammen, PVV.
Excuus, u stond niet op de sprekerslijst. Maar nu wel. Gaat uw gang. De heer Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): Dank u wel, voorzitter. Ik moet zeggen dat de lijst met sprekers voor de tweede termijn mij ontgaan is. Grapje, voorzitter.
Voorzitter, ik hoef maar kort te reageren op de ingediende motie. Het zal duidelijk zijn dat de SP-fractie hier niet heel erg op zit te wachten, maar ik denk dat de oplossing eigenlijk vrij simpel is. De gedeputeerde zegt eigenlijk heel duidelijk best bereid te zijn tot zo'n onderzoek waar in de motie om gevraagd wordt, maar dan uitgaande van één heldere, duidelijke controlfunctie hier in dit provinciehuis. Zou het nou zo'n probleem zijn om dat punt toe te voegen aan het dictum van de motie, vraag ik de heer Hageman. Dan durf ik best een onderzoek aan. Tegen een onderzoek kan ik moeilijk een bezwaar bedenken. Nogmaals, ik sta er niet over te juichen, inhoudelijk, maar laten we kijken waar we uitkomen. Dat zou mijn voorstel zijn, voorzitter. Ik denk dat we daarmee recht doen aan een discussie die volgens mij zo laat op de dag, na een dag die we vroeg begonnen zijn, niet meer zo geweldig verloopt.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Heijmans en geef nu het woord aan mevrouw Van der Kammen.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Voorzitter. Over onze motie Informatievoorziening PS grondtransacties: met de toezegging van het college om bij de eerstvolgende rapportage van het ontwikkelbedrijf inzicht te geven in de realisatie van alle grondtransacties, willen wij graag de motie aanhouden. Dat betreft dus motie 4.

De **voorzitter**: Motie 4 is aangehouden.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Wat ons betoog uit de eerste termijn betreft: GS moet gewoon goed hun werk doen. De concerncontroller van GS heeft daar ook een rol in en moet ook zijn werk goed doen. Dat kan best wat krachtiger, zoals we dat ook in de eerste termijn hebben aangegeven. Er zijn veel te veel signalen over het niet in control zijn op bepaalde punten. Dat moet gewoon echt van tafel.
Maar toch even over die motie van de PS-controller. Het komt niet heel vaak voor, maar de PVV is het hier eens met gedeputeerde Van Merrienboer. Het komt niet heel vaak voor. Er zijn hele goede voorbeelden van bestuursorganen waar de concerncontroller heel nadrukkelijk ook ongevraagd adviseert aan de toezichthouder. Dat komt ook in andere provincies voor. Maar ik zou me best kunnen voorstellen dat dat hier nog onvoldoende uit de verf komt. Misschien is het een goed idee om die rol van de concerncontroller hier wat dat betreft wel concreter en nadrukkelijker voor het voetlicht te brengen. Ik denk dat daar wel winst behaald kan worden. Desnoods – ook daar zijn voorbeelden van in den lande aanwezig– doe je dat met een statuut voor de concerncontroller, waar die onafhankelijke positie ten opzichte van GS en ten opzichte van PS gewoon heel goed geborgd is. Misschien is het een idee. Ik zou zeggen: neem het mee.
Wat ons als PS ook wel zou kunnen helpen, is als we weer wat gestructureerder zaken gaan volgen. Misschien moet de griffie wat meer die rol van procesbegeleider weer gaan oppakken. Iets minder bezig zijn met nieuwe werkwijzen bedenken, experimenten voor nieuwe werkwijzen en meer bezig zijn met die procesbewaking, gestructureerde follow-up en informatievoorziening, bijvoorbeeld over afspraken over toezeggingen. Als je dat beter en informatiever voor het voetlicht brengt, dan denk ik dat wij ons daar allemaal ons voordeel mee kunnen doen. Tot zover.

De **voorzitter**: Ik dank mevrouw Van der Kammen. De heer Hageman.

De heer **Hageman** (D66): Dank u wel, voorzitter. Voor een gedeelte zal mijn speech dan ook 'lang verwacht' zijn: wat gaat hij doen met de motie? Ik wil allereerst het college bedanken voor de openheid en voor toezegging die het heeft gedaan om in de toekomst in ieder geval qua informatievoorziening beter af te stemmen op de behoeften van PS. Dat zou in het tumult van de laatste discussie wat onderbelicht kunnen zijn. Wat mij positief is opgevallen, is dat mijn motie uiteindelijk toch een hele hoop reacties teweegbrengt. Uiteindelijk gaat het er wel om dat wij als PS in stelling gebracht moeten worden om onze controlerende taak goed te gaan doen. De heer Heijmans snapt de motie en is er nog niet juichend over. Uiteindelijk is het wel de bedoeling dat wij juichend zijn over de richting die we op willen gaan en over de uitkomst van de discussie. Hoe willen wij sturing geven? Waar willen we ons mee bezighouden? Wat zijn de grote lijnen? Wat is het comfort dat wij zoeken in de bedrijfsvoering die lager in de organisatie zit? Als we die discussie eerst in het presidium zouden moeten voeren, wat een aantal sprekers heeft gezegd, wil ik dat graag doen, waarmee ik de motie dan ook aanhoud. Het hoge woord is eruit. Ik zeg dat we in ieder geval snel die verbeteringen in gang willen zetten, want als dat niet zo is, krijgen we toch een probleem. D66 wil in ieder geval wel meegeven dat al die rapporten zich wel opstapelen. Dus een gevoel van urgentie wil ik hier wel neerleggen. Ik benadruk dat wij ons mede probleemeigenaar van het geheel voelen en vinden dat er een oplossing moet komen.

De **voorzitter**: Motie 3 is aangehouden. De heer Maas.

De heer **Maas** (PvdA): Onze gedeputeerde doet hier nogal wat. Hij is aan de slag gegaan. Ik hoorde zojuist zeggen dat hij aan de slag moet, maar hij is in de afgelopen periode al aan de slag gegaan. Vervolgens doet hij ook nog toezeggingen en niet van die kleintjes. De voortgangsrapportages worden verbeterd en als je daar nog opmerkingen over hebt, kun je daarmee terugkomen. Prognoses, afstemming in de P&C-cyclus. Dus complimenten en dank hiervoor. Wij vinden als fractie van de PvdA wel dat er één onafhankelijke controller moet zijn en zijn blij dat D66 daar in het presidium op terug wil komen.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Maas. De heer Smeets.

De heer **Smeets** (GL): Voorzitter. Dank voor de beantwoording door de gedeputeerde, openhartig en transparant, zoals ik hem ken. Wat wij nu belangrijk vinden is dat de discussie wat breder is geworden en dat het ook gaat over de kern van waar we hier voor staan als volksvertegenwoordiger. Ik heb het boekje meegenomen dat Piet de Kroon heeft uitgesproken bij zijn afscheid op 14 oktober 2015. 'Wij doen onszelf tekort als Provinciale Staten als het gaat om democratische controle.' Iedereen die daarbij aanwezig was zei toen: ja, dat klopt. Ik sluit me aan bij de woorden van de heer Hageman dat het nu tijd is om echt actie te ondernemen. Ik hoorde iets over de grens van 5 miljoen bij de grondtransacties. Ik ga ervan uit dat er geen grens is, want politiek gevoelige of risicovolle projecten zijn niet meteen afhankelijk van het financieel belang. In ieder geval dank voor de verbreding van de discussie.

De **voorzitter**: Interruptie Koevoets.

De heer **Koevoets** (VVD): Voorzitter. Ter verduidelijking vraag ik de heer Smeets: dat boekje van de heer De Kroon kennen we natuurlijk en dat is heel belangwekkend, maar hij zegt: we doen onszelf tekort als het gaat om democratische controle. Ik ben het daarmee van harte eens. Kan de heer Smeets zich herinneren hoe vaak we opvolging gedaan hebben met betrekking tot de rapportages en de toezeggingen die daaronder gedaan werden? Is hij het met me eens dat we daar als Statenleden, actief onze rol en onze kerntaken oppakkend, beter en alerter en actiever in kunnen zijn?

De **voorzitter**: De heer Smeets.

De heer **Smeets** (GL): Helemaal mee eens, voorzitter.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Smeets. Het woord is aan de heer Vreugdenhil.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Dank u wel, voorzitter. Vooropgesteld, ik ben het helemaal eens met de opmerking dat er één controlfunctie moet zijn. Dat moeten we niet laten versnipperen, dat verzwakt alleen maar je positie. Aan de andere kant zeg ik richting de Staten: als je wilt controleren, zul je eerst het doel helder moeten hebben. Wat wil je controleren en op welke wijze? Ik pak graag de handschoen op om drie cases gewoon eens te bekijken met elkaar, één aankoop voor de Ruimte voor Ruimte, één aankoop voor Natuur en één aankoop voor Logistiek Park, om er inzicht in te krijgen. Hoe gaat het op dit moment? Daar kan ik dus ook voor mezelf wat lijnen uit destilleren. Hoe werkt dat uit en hoe zouden we daarop kunnen controleren? Ik vraag andere Statenfracties graag daarbij aan te haken. Ik vraag wel van het college – en volgens mij is dat ook de bedoeling – om het beheersstatuut een keer terug te laten komen om de grens van 10 miljoen euro eruit te halen en eventueel nog een aantal andere zaken die we hier afspreken met elkaar erin te verwerken. Ik neem aan dat het college dat op termijn zal doen. Het laatste punt dat de rekenkamer ons aanbeveelt, is bij vermoedens van staatssteun expliciet de Staten te informeren. Ja, staatssteun. Eigenlijk is het zo: wanneer je te veel betaalt boven de taxatiewaarde, om het zo maar even te zeggen, dan heb je daar een verhaal achter. Ik verwacht op zo'n moment dat de gedeputeerde de Staten daarover actief informeert. Ik denk dat we dat helder met elkaar kunnen afspreken, anders krijg je een discussie over wat staatssteun is. We doen dan ook recht aan de taxatie en recht aan de afweging die het college maakt om toch meer te betalen. Dat zijn wat onze fractie betreft drie heldere punten waarlangs we onze controlerende taak kunnen invullen. Daar gaan we graag met het college nadere invulling aan geven.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Vreugdenhil. De heer Heijman ziet af van deze termijn. Dan vraag ik de gedeputeerde op de laatste opmerkingen in te gaan.

De heer **Van Merrienboer** (GS, PvdA): Voorzitter, heel kort. Om een misverstand weg te nemen: we gaan nu niet terug van een grens van 10 naar 5. We gaan met een voorstel komen op welke manier we voorkomen dat een bedrag een drempel wordt, want dat was de belangrijke mededeling van de Zuidelijke Rekenkamer. En dat moeten we dus op een andere manier doen. Dat gaan we eerst bediscussiëren en vervolgens vertalen in wijzigingen in het beheersstatuut. Het gaat er vooral om dat we de kwaliteit van de cyclus met elkaar verbeteren. Dat betekent ook dat als het erom gaat de Staten in positie te brengen, om de vinger te leggen op wat wij willen doen in deze periode in dit jaar, wat wij vooral willen zien, dat we dat ook kunnen variëren. Elk jaar weer. We moeten dat in een goede kwaliteit doen. Ik ben wat dat betreft echt dankbaar voor de opmerking van mevrouw Van der Kammen om ook eens naar andere provincies te kijken, want daar is volgens mij op veel plekken, ook bij gemeenten, een heel goede traditie van werken, daar kunnen wij ook iets van opsteken. Tegen de heer Hageman zeg ik: dat is volgens mij inderdaad een product van de discussie waarvan hij de credits heeft, hij heeft hem aangezwengeld. Als we op die manier die stap kunnen maken, dan hebben we een win-win die verder reikt dan alleen maar het ontwikkelbedrijf.
Plan van aanpak, laatste opmerking in reactie op de heer Vreugdenhil. Ik denk dat het goed is dat we, als we in dat platform over het plan van aanpak rond de andere werkwijze gaan spreken, ook die steekproefsgewijze doorlichting doen: eens een paar voorbeeldprojecten pakken en PS meenemen in de diepte. Dat is volgens mij een uitstekend onderdeel van de discussie die we dan voeren. Voorzitter, tot zover.

De **voorzitter**: Ik dank de gedeputeerde. Ik stel vast dat we nu een einde kunnen maken aan de beraadslagingen. De consequenties van deze beraadslagingen liggen in de notulen voldoende vast en strekken dus verder dan alleen maar het instemmen met het voorliggende besluit. Er is werk te doen. Een kroon op ons werk, heb ik begrepen. Maar we gaan eerst stemmen over het voorliggende besluit 57/16. Ik geef even gelegenheid om te kijken of er nog mensen buiten de zaal zijn. Volgens mij is iedereen in de zaal. De fractie van de VVD.

De heer **Koevoets** (VVD): Voor.

De **voorzitter**: Het CDA.

De heer **Steenbakkers** (CDA): Voor.

De **voorzitter**: SP.

De heer **Heijmans** (SP): Voor.

De **voorzitter**: PVV.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Voor.

De **voorzitter**: D66.

De heer **Hageman** (D66): Voor.

De **voorzitter**: De Partij van de Arbeid.

De heer **Maas** (PvdA): Voor.

De **voorzitter**: GroenLinks.

De heer **Smeets** (GL): Voor.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Oosterveer** (50PLUS): Voor.

De **voorzitter**: Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De **voorzitter**: ChristenUnie/SGP.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Voor.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voor.

De **voorzitter**: Het voorstel is unaniem door uw Staten aangenomen.

62/16 Begrotingswijziging Starttranche uitvoeringsprogramma ontwikkelagenda spoor, HOV en knooppunten

De **voorzitter**: Dan nu de Begrotingswijziging Starttranche uitvoeringsprogramma ontwikkelagenda spoor, HOV en knooppunten. Ik geef graag het woord aan de heer Burger Dirven van de VVD.

De heer **Burger Dirven** (VVD): Dank u wel, voorzitter, collega-Statenleden. Wat de VVD-fractie betreft hebben we hier een helder Statenvoorstel. We kennen de historie, we hebben allemaal de stukken gelezen. Na deze starttranche gaan we begin 2017 met elkaar verder in gesprek over de vervolgtranche. Ik kan wel zeggen dat de VVD zal instemmen met dit voorstel. Wel heb ik nog een vraag aan de gedeputeerde. Kan hij uiteenzetten op welke momenten de Brabantse Staten in de voorbereiding op de uitvoering van de diverse plannen nog eventuele keuzes kunnen maken voordat hij via de jaarlijkse bestuurlijke overleggen – ik heb het over het Bestuurlijk Overleg MIRT, de ov en Spoortafel – afspraken gaat maken met het Rijk. Ik wil eigenlijk weten: wat is er straks allemaal vast in beton gegoten en waar kunnen wij nog inspelen op actualiteit, voortschrijdend inzicht, daar waar dat opportuun zou zijn? Tot zover deze eerste termijn. Dank u wel.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Burger Dirven. Van de CDA-fractie zou mevrouw De Hoon het woord voeren, maar dat wordt de heer Braspenning. Aan hem het woord.

De heer **Braspenning** (CDA): Dank, voorzitter. Het is een goed stuk; er zit ambitie en een uitdaging in het verhaal. Een paar kritische opmerkingen over Sterk Stedelijk Netwerk en Vitaal Platteland. In de ontwikkelagenda komt voornamelijk naar voren dat er veelvuldig overleg plaatsvindt tussen de provincie en de B5. Er wordt wel de regio genoemd in het stuk, maar in welke frequentie en in welke mate spreken de middelgrote gemeenten met de gedeputeerde? En waaruit blijkt die inspraak? Daar zou ik graag een verduidelijking over willen.
Het doel dat GS schetst, daar kunnen wij als CDA mee instemmen: het verder versterken van de kansrijke combinatie van fiets en ov. Daar wil ik iets meer over zeggen, want tijdens de commissievergadering werd door meerdere partijen aangegeven dat een dergelijk initiatiefvoorstel voor de fiets op de bus ook meegenomen dient te worden in de ov-programma's. Een zeer terechte conclusie. Daarnaast sluit het feilloos aan bij de doelstelling. Gaandeweg het proces heeft het CDA ervaren dat er breed draagvlak voor lijkt te zijn. De evaluatie van de mooie pilot, uitgevoerd door Arriva, zoals in de concessie destijds opgenomen, willen we ook graag meenemen. We zouden graag van de gedeputeerde horen hoe de stand van zaken is en hoe hij tegen die pilot aankijkt.
De ontwikkelingen op het gebied van goederenvervoer zijn pril. Het zou helpen als we geloofwaardig zijn en blijven richting onze inwoners. Als de staatssecretaris toezegt te komen met antwoorden op forse overschrijdingen van de goederenwagons door werkzaamheden voor het zomerreces en dit vervolgens niet nakomt, is dat niet uit te leggen. Het gaat om leefbaarheid en begrip van omwonenden. Het is belangrijk om dat te blijven koesteren. Kan de gedeputeerde daar meer toezeggingen over doen, behalve er aandacht voor vragen? Tot zover.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Braspenning. De heer Bakker van de PVV-fractie is dan nu aan het woord.

De heer **Bakker** (PVV): Dank u wel, voorzitter. Excuses dat ik misschien wat dof klink, ik ben behoorlijk verkouden, maar goed, ik ga mijn best doen om mijn woorden zo goed mogelijk uit te spreken. Vandaag gaan we besluiten of we wel of niet 4.720.000 geoormerkte euro's uit het brede doeluitkeringspotje ter beschikking gaan stellen aan de zogenaamde starttranche. Deze starttranche is een uitgewerkt voorstel van de stuurgroep Netwerkprogramma BrabantStad, alwaar wij als provincie aan gaan co-financieren. Deze starttranche moet gaan bijdragen aan een zogenaamd sterker mobiliteitssysteem voor openbaar vervoer, knooppunten en goederenvervoer per spoor in Brabant. Iets alwaar de PVV normaal gesproken gewoon van harte mee kan instemmen, mits het niet ten koste gaat van het complete mobiliteitsverhaal in onze provincie. En daar gaat het mis, voorzitter. Met de combinatie HOV en Eindhoven vers in ons achterhoofd en de verkeerschaos die dat heden ten dage geeft, heeft de PVV kritisch gekeken naar het overzicht van maatregelen dat in deze starttranche vermeld staat. Dus ik heb hem gelezen, zeg ik tegen de heer Heijmans. Tussen de fietsenhokken en parkeerplaatsen in de nabijheid van NS-stations staat sowieso één maatregel die bij onze fractie vragen oproept. Niet alleen bij onze fractie, maar bijvoorbeeld ook bij ondernemers in de Bossche binnenstad. Het betreft projectvoorstel 1 in cluster 1, de HOV-assenversneller. We gaan 2 ton provinciaal geld bijdragen aan een aanpassing waarbij de Van Berckelstraat en de stationstunnel in Den Bosch exclusief voor openbaar vervoer en nood- en hulpdiensten bestemd gaan worden. Lees ik dat goed, voorzitter? Worden deze belangrijke verkeersslagaders in de binnenstad van Den Bosch werkelijk afgesloten voor autoverkeer? In hoeverre is het zeker dat deze maatregel genomen gaat worden en hebben de Bossche volksvertegenwoordigers zich al over deze plannen kunnen uitspreken?
Ik ben afgelopen dinsdagmiddag eens met de starttranche in de hand de binnenstad van Den Bosch in geweest en heb ondernemers gesproken in de Van Berckelstraat en de omgeving van de stationstunnel.

Niemand wist iets af van deze plannen. Hebben GS enig idee, als dit zo is, met welke ellende we de ondernemers in de nabijheid van deze verkeersslagaders gaan opzadelen? Ik weet dat na afgelopen dinsdag wel. Niet alleen ondernemers, maar ook bewoners die in Den Bosch in de achterliggende wijk van de Van Berckelstraat naar het centrum willen reizen, zadelen wij op met deze verkeersobstipatieveroorzakende maatregelen. Meer autokilometers is meer uitstoot, is meer fijnstof, alwaar we Den Bosch mee gaan confronteren. Is dat de smart mobility die het college voor ogen heeft? De PVV is geenszins van plan om haar medewerking te gaan verlenen aan plannen die Den Bosch aan een verkeersinfarct in de binnenstad gaat helpen. Vandaar dat we ook een amendement gaan indienen. Iemand moet ondernemers en bewoners beschermen tegen puur GroenLinks-mobiliteitsbeleid, ons voorgelegd door een VVD-gedeputeerde, waar de realiteit totaal uit het oog verloren wordt. Tot zover.

Amendement A4
"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 23 september 2016, ter bespreking van Begrotingswijziging 62/16 Starttranche Uitvoeringsprogramma Ontwikkelagenda spoor, HOV en knooppunten

Constaterende:
- Dat met deze begrotingswijziging de middelen uit de BDU-reserve beschikbaar worden gesteld die nodig zijn voor de uitvoering van de Starttranche van het Uitvoeringsprogramma spoor, HOV en knooppunten;
- Dat deze Starttranche een lijst met toekomstgerichte maatregelen en onderzoeksvoorstellen is, opgesteld door de provincie en de Brabantstad-partners, later overgenomen door de Stuurgroep Netwerkprogramma Brabantstad Bereikbaar en vervolgens door GS is vastgesteld;

Overwegende:
- Dat projectvoorstel 1 (in cluster 1: HOV-assen versnellen) in de Starttranche, waarbij de provincie aanpassingen gaat cofinancieren waarmee de voor de "OV bereikbaarheid van Station 's-Hertogenbosch essentiële Van Berckelstraat en Stationstunnel exclusief voor OV en nood- en hulpdiensten gebruikt gaan worden", desastreuze gevolgen heeft voor de bereikbaarheid van het centrum van 's-Hertogenbosch;
- Dat ondernemers gevestigd aan de Van Berckelstraat en de omgeving Stationstunnel moeten vrezen voor omzetverlies, omdat hun onderneming na deze maatregel niet meer op een zichtlokatie - een doorgaande route met dagelijks veel verkeer - gevestigd is;
- Dat de binnenstad van 's-Hertogenbosch extra belast wordt met uitlaatgassen en fijnstof van automobilisten die om moeten rijden en vast komen te zitten in de spits, vanwege het afsluiten van een tweetal verkeersslagaders in de stad voor een snellere doorstroming van een paar bussen naar het station;

Besluiten:
Bij Ontwerpbesluit 62/16 B

"1. In te stemmen met de begrotingswijziging van € 4.720.000 ten behoeve van de Starttranche van het Uitvoeringsprogramma van de Ontwikkelagenda spoor, HOV en knooppunten."

Te vervangen door:

"1. Uit het 'Overzicht van clusters en maatregelen in de Starttranche' projectvoorstel 1 'Verbeteren OV (bus) bereikbaarheid Centraal Station 's-Hertogenbosch' te schrappen en het totaalbedrag van de begrotingswijziging bij te stellen naar € 4.520.000.

2. In te stemmen met de begrotingswijziging van € 4.520.000 ten behoeve van de Starttranche van het Uitvoeringsprogramma van de Ontwikkelagenda spoor, HOV en knooppunten."

En gaan over tot de orde van de dag.

PVV Noord-Brabant
Willem Bakker"

De **voorzitter**: Ik dank de heer Bakker voor zijn bijdrage. De heer Smeulders van de PvdA-fractie.

De heer **Smeulders** (PvdA): Dank u wel, voorzitter. Over dit voorstel heb ik eigenlijk weinig opmerkingen te maken. We zijn er hartstikke tevreden mee. Fijn dat we hier ook weer snel mee aan de slag gaan om toch weer te investeren in het Brabantse ov. Ik heb wel een andere vraag aan de gedeputeerde en die heeft betrekking op de Robuuste Brabantroute. We hebben het hierover al een aantal keren gehad in dit huis. We weten inmiddels dat BO MIRT eraan komt, het Bestuurlijk Overleg MIRT met de minister, waar die Brabantroute aan de orde moet komen, en sterker nog: daar zouden we iets uit moeten kunnen slepen, zou je zeggen. Dus wij zijn eigenlijk benieuwd of de gedeputeerde zijn inbreng in het Bestuurlijk Overleg, misschien wat breder dan alleen de Brabantroute, al klaar heeft. We hebben een Statenmededeling gezien, maar die is nog niet zo heel concreet. Het is al weer een tijd geleden. Onze vraag is: is er nieuws? Het is misschien goed om dat te delen, want we zullen toch echt als fracties weer richting onze eigen Tweede Kamerfracties in de lobby moeten. Ik ben er al druk mee bezig binnen onze partij. Ik heb behoefte aan input vanuit GS. Dank u wel, voorzitter.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Smeulders. De heer Smeets, GroenLinks.

De heer **Smeets** (GL): Voorzitter, dank. Ik heb één minuut, dus ik zal het kort houden. Wat ik mis in dit stuk en al een aantal keren aan de gedeputeerde heb gevraagd, is het TEN-T-verhaal, de cofinanciering op Europees niveau. Er zijn coördinatoren aangesteld voor het hele programma, er zit een 24 miljard in, Karla Peijs is coördinator, Laurens Jan Brinkhorst is coördinator. Dus ik wil van de gedeputeerde weten: is er al overleg met de Europese Commissie en die coördinatoren en kan dat ook van belang zijn voor de cofinanciering?

De **voorzitter**: Interruptie Smeulders.

De heer **Smeulders** (PvdA): Dank u wel, voorzitter. De heer Smeets begint over TEN-T. Dat is interessant, maar waar ziet de heer Smeets de kansen liggen, wat wil hij ermee en wat wil hij ermee in relatie tot dit programma? Ik zie het even niet.

De **voorzitter**: De heer Smeets.

De heer **Smeets** (GL): Omdat het ook een heel breed geformuleerd programma is, waarin een aantal initiatieven zitten op het gebied van verkeersveiligheid, noem maar op, veilig spoor et cetera, waar

financiering achter zit, waar projecten bij zitten die eventueel ook uitgevoerd kunnen worden in samenwerking met de provincie.

De **voorzitter**: Smeulders.

De heer **Smeulders** (PvdA): TEN-T, dat zijn de ten hoofdtransportroutes in Europa. Als de heer Smeets nou begonnen was over een grensoverschrijdende spoorlijn, dan had ik het nog begrepen, maar ja...

De **voorzitter**: De heer Smeets.

De heer **Smeets** (GL): Kijk, als er een zou komen van Utrecht naar Parijs, dan zou ik dat toejuichen als Oosterhouter.

De **voorzitter**: Dat was het meneer Smeets? Dank voor uw bijdrage. Dan gaan we nu naar de heer Van der Wel, Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter, dank u wel. De Partij voor de Dieren wil natuurlijk graag dat de mensen met het openbaar vervoer gaan, dat staat buiten kijf. Of dat met de bus of de trein is, maakt ons niet zo veel uit. We hebben inmiddels begrepen – want dat hadden we in het begin nog niet echt door – dat het geoormerkt geld is, dus dat het van het Rijk komt en dat het voor deze doelen bestemd moet worden. We hebben daar nog wel een vraag over aan de gedeputeerde. In hoeverre is dit voorstel, zoals het er nu ligt, helemaal in lijn met de gedachte die het Rijk erbij heeft? Wijkt het op bepaalde punten af? Want in algemene zin zie ik toch dat er veel maatregelen worden genomen – fietsenstallingen, verbeteringen op het stationsplein – en die begrijp ik allemaal heel goed, maar aan de andere kant vraag ik me ook wel een beetje af of dat dan is waar je provinciaal het geld aan moet besteden. Maar goed, als dat volgens het Rijk zo bedoeld is, dan houden wij ons daar verder stil over. Anderzijds vinden we dat het primaire openbaar vervoer toch wel onze prioriteit heeft en als het echt gaat om een fietsenstalling van een station, denk ik dat of de NS of de gemeente daar iets meer aan moet doen.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Van der Wel. De heer Vreugdenhil, ChristenUnie/SGP.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Dank u wel, voorzitter. We beleggen nu 4,7 miljoen euro van de 41 miljoen euro in de eerste starttranche. Snel uitvoerbare trajecten. Maar als ik morgen in West-Brabant langs het voetbalveld sta en er wordt gevraagd: waarin gaan jullie die 5 miljoen investeren?, dan kom ik niet verder dan te vertellen: we gaan in Lage Zwaluwe een parkeerplaats aanleggen en in Bergen op Zoom gaan we het stationsplein opknappen. Dat is alles wat in West-Brabant gerealiseerd wordt. Ik heb het eerder al in de themavergadering gezegd dat me dat teleurstelt, want ik vind het niet in lijn met de vraagstukken die op dit gebied in West-Brabant spelen. Ik vraag me dan ook oprecht af of de discussie met de B5 wel een discussie is die heel Brabant dekt. Graag een reactie van de gedeputeerde hierop.
Gelukkig hebben we straks een kans in het voorjaar van 2017. Dan verwacht ik eigenlijk ook dat we veel meer gedekt over heel Brabant zullen investeren om het openbaar vervoer op orde te krijgen. Eén project wil ik toch nogmaals onder de aandacht brengen en dat is de buslijn tussen Breda en Utrecht, vooruitlopend op de toekomstige spoorlijn. Ik heb het al vaker gezegd: die buslijn kun je niet gebruiken als je 's avonds weer terug wilt komen in Brabant. Ik vind dit toch één van de quick wins waarin we, als we meer mensen richting het openbaar vervoer willen halen, West-Brabant moeten bedienen. Ik wil de gedeputeerde vragen of hij dat in ieder geval in 2017 stevig op de kaart wil zetten en bekijken of we dat bij de eerstvolgende tranche kunnen realiseren.

De **voorzitter**: Interruptie Burger Dirven.

De heer **Burger Dirven** (VVD): Dank u wel, voorzitter. Dat antwoord gaan we zo dadelijk krijgen van de gedeputeerde. Maar ik wil de heer Vreugdenhil even een andere vraag stellen. Gaan we nou een spelletje spelen met elkaar: West-Brabant, Midden-Brabant, Oost-Brabant en dan een soort verdeelsleutel maken? Of gaan we voor de kwaliteit?

De **voorzitter**: Vreugdenhil.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): We gaan voor de kwaliteit. Als u mij vraagt of er snel realiseerbare quick wins zijn in West-Brabant, dan kan ik wel een heel rijtje opnoemen. Dan verbaast het mij dat we dit uitvoeringsprogramma krijgen met eigenlijk maar heel weinig projecten in West-Brabant. Dat wil ik toch onder de aandacht brengen. Met de fractievoorzitter van de VVD, de heer Gruijthuijsen, hebben we ook een debat gevoerd over de B5. Moeten we dat niet eens een keer op de schop doen? Ik zie dat toch voornamelijk in Oost-Brabant en Midden-Brabant geïnvesteerd wordt en dat West-Brabant er toch bekaaid vanaf komt. Dat constateer ik hieruit. Volgens mij moet de heer Burger Dirven dat mede constateren.

De **voorzitter**: Burger Dirven.

De heer **Burger Dirven** (VVD): Dank u wel, voorzitter. Zover ben ik nog niet, want we zijn hier bij de starttranche en er komen nog vervolgtranches.

De **voorzitter**: Vreugdenhil.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Dat heb ik ook gezegd. Ik zie in deze starttranche een onevenwichtigheid. Ik heb daarbij meteen gezegd: in februari gaan we aan de slag met de vervolgtranches en ik verwacht dan ook dat er een betere evenwichtsverdeling van de vervolgtranches gerealiseerd wordt. Wij zullen niet tegen dit voorstel zijn, maar ik geef wel een heel helder signaal af dat er een betere verdeling over heel Brabant moet plaatsvinden.

De **voorzitter**: Het punt is helder, dank voor uw bijdrage. Dan is nu de gedeputeerde aan het woord voor de beantwoording.

De heer **Van der Maat** (GS, VVD): Dank, voorzitter. Met de goedkeuring van deze starttranche gaan we weer stappen zetten om onze internationale connectiviteit en het netwerk van het Brabantse ov verder te versterken. Inderdaad, een pakket van 4,72 miljoen euro, waarmee we veel mooie maatregelen gaan treffen. Laat ik beginnen te vertellen hoe dit pakket tot stand is gekomen om daarmee meteen maar even iedereen gerust te stellen die bang is dat dit een grootstedelijk pakket is. Dat is geenszins het geval. We hebben er inderdaad eerder met elkaar over gesproken in de Staten en zijn weliswaar samen met de B5 opgetrokken, maar hebben dat ook met de GGA-voorzitters gedaan. Ik ben bij alle GGA's langs geweest, al een jaar van tevoren. Ik heb daar met alle wethouders van alle gemeenten gesproken en aangegeven: beste mensen, let op, er komt een call, u kunt uw ideeën indienen. We hebben samengewerkt met de programmabureaus van de vier regio's. Iedereen heeft het materiaal gezien. We hebben als provincie ondersteuning geleverd. Met de hulp van een adviesbureau zijn alle projecten opgeworpen die maar denkbaar zijn. Dus ik neem stevig afstand van de suggestie dat dit een B5-pakket zou zijn, sterker nog, de

B5 heeft gezegd: wij stellen onze capaciteit in dienst van de regio om mee te werken aan goede projecten. De vrees die mensen daarover hadden, hoop ik bij dezen weggenomen te hebben.
We hebben het niet alleen gedaan als overheden, we hebben het ook samen gedaan met kennisinstellingen, zoals de NHTV. We hebben daarbij ook nog afspraken gemaakt met de vervoerdersorganisaties, consumentenorganisaties zijn erbij betrokken geweest. Dus het is echt een heel erg breed proces. Tegelijkertijd hebben we gezegd: we zijn geen pinautomaat, niet ieder idee is zomaar standaard goed. Er hebben criteria aan ten grondslag gelegen, zoals bijvoorbeeld inderdaad snelle realisatie op weg naar 2017, het moet ook echt een bijdrage leveren aan de bovenlokale doelstellingen zoals ze eerder in de uitvoeringsagenda zijn bepaald. Dat is hier allemaal voorbijgekomen. Toen hebben we heel goed gescreend, ook op basis van: welke reizigerswinst gaan we terugkrijgen voor iedere euro die we erin stoppen? Dat over de aanpak.
Ik heb een aantal vragen gekregen en die zal ik doornemen. De heer Burger Dirven vraagt wanneer de Staten nog aan zet zijn. Als deze 4,72 miljoen euro wordt goedgekeurd, dan resteert nog een reserve van 34,6 miljoen euro. In de richting van de heer Van der Wel zeg ik dat het BDU-middelen zijn, die gewoon beschikbaar gesteld kunnen worden voor dit type activiteiten omdat wij als provincie ook een regionale verantwoordelijkheid hebben voor de coördinatie en ontwikkeling van mobiliteit in den brede. Sterker nog, ik ga ervan uit dat we het voor een aantal van dit soort projecten nog voor elkaar krijgen om er extra cofinanciering voor te regelen. Dat zelfs het Rijk zegt: wat zijn jullie goed bezig, we hebben daar ook nog wat geld voor over. Richting de heer Burger Dirven zeg ik dat er een voorstel ligt voor de ov-ontwikkelagenda. PS heeft twee weken geleden over de fiets gesproken. Ik verwacht eind deze maand, begin volgende maand PS een voorstel hierover te doen toekomen. Volgend jaar om deze tijd zullen PS per regio een integrale mobiliteitsagenda zien. Daar werken wij naartoe. Dan gaan PS niet eerst over fiets en dan over ov praten, maar krijgen PS in één keer een totaaloverzicht. PS kunnen altijd suggesties aandragen. De heer Vreugdenhil gaf al aan dat hij West-Brabant miste. Nou, schiet die ideeën even mijn kant op. Ik zal er dadelijk nog wat uitvoeriger op ingaan, maar dat is de manier van werken. Voortdurend ophalen en volgend jaar om deze tijd kunnen PS een integrale afweging maken over de investeringen die in de regio's nodig zijn. In de richting van de heer Braspenning zou ik willen aangeven dat er misschien sprake is van een misverstand over de buspilot. Want juist bij de themasessie en ook toen ik zijn socialmediakanalen daarop heb gevolgd, heeft de heer Braspenning aangekondigd met een initiatiefvoorstel te komen. Het is niet zozeer dat ik een toezegging heb gedaan en dat ik met zijn idee aan de haal zou gaan. Dat zou een beetje flauw zijn. Ik ben juist aan het wachten op het initiatiefvoorstel van de heer Braspenning om te kijken wat nu precies de ideeën daarover zijn. Mocht ik dat verkeerd hebben begrepen, dan hoor ik het graag.
In de richting van de heren Smeulders en Braspenning over de goederencomponent, de Robuuste Brabantroute, zeg ik dat daar inderdaad meer over te zeggen valt. De heer Braspenning vraagt: er was toch door de staatssecretaris toegezegd dat nu zo'n beetje duidelijk zou worden hoe het staat met het naleven van de plafonds? De staatssecretaris heeft aangegeven: de plafonds zijn de plafonds, die hebben we niet voor niets. Het is ook aan mij om te kijken hoe we er nu voor gaan zorgen dat die plafonds worden gerespecteerd. Ik heb daar vorige week nog tijdens Prinsjesdag een gesprek over gehad op het ministerie van Infrastructuur en Milieu. De verwachting is dat de staatssecretaris daarover op afzienbare tijd met een reactie op komt.

De **voorzitter**: Wilt u gaan afronden?

De heer **Van der Maat** (GS, VVD): Ja, voorzitter. Er is een tweede type gesprek dat ik met de staatssecretaris heb, zeg ik tegen de heer Smeulders. We zij nu een pakket aan het opwerken, waarbij

ook in de last minute nog wel dealmaking zal ontstaan, om een aantal typen maatregelen uit dit pakket mee gefinancierd te krijgen.
Staat u mij toe, voorzitter, om in ieder geval nog te reageren op de heer Bakker en ook op zijn motie? Er spelen twee dingen daar. Het eerste is dat het initiatief vanuit de gemeente Den Bosch komt. Ik weet natuurlijk niet met wie de heer Bakker al dan niet gesproken heeft. Er is samen met de regio over gesproken. Het is waar dat hier het voorstel is een investering te doen om dat cruciale punt voor de bus en de hulpdiensten beschikbaar te houden, omdat hiermee erg veel reistijdwinst wordt geboekt. Men kan daar anders over denken, want er kan straks geen auto meer door. Wij hebben gemeend in het licht van de totaalaanpak en het versterken van het Brabantse ov-netwerk, dat dit een goede maatregel is. Tot zover mijn eerste termijn, met druk van de voorzitter op de tijd.

De **voorzitter**: Dank u. Ik stel voor dat we dat dan even vlot in de tweede termijn doen, want de tijd begint echt behoorlijk door te tikken, dus ik geef u graag de gelegenheid voor een korte en krachtige tweede termijn. De VVD? Nee. CDA-fractie ook niet. De SP-fractie? De PVV, de heer Bakker. Het mag kort van de plaats, als u wilt.

De heer **Bakker** (PVV): Dank u wel, voorzitter. Ik ben eigenlijk wel benieuwd wat de gedeputeerde ervan vindt dat niemand van de plannen afweet, dat ondernemers van niets weten, dat er heel geheimzinnig wordt omgegaan met deze toch wel ingrijpende plannen voor de stad Den Bosch.

De **voorzitter**: Uw vraag is duidelijk. De heer Meijer, fractie van D66.

De heer **Meijer** (D66): Voorzitter, wel jammer dat het niet in twee trapjes kan, want ik heb eigenlijk een beginvraag en een vervolgvraag –

De **voorzitter**: Die mag u in één keer doen, hoor.

De heer **Meijer** (D66): Ja, maar dat maakt het opzetje weer anders. Terecht concludeert collega Vreugdenhil dat de hoeveelheid projecten die zijn aangedragen vanuit West-Brabant ten opzichte van de rest van de regio's lager ligt, dat deel ik met hem. Wij concludeerden net dat wij, om in de terminologie te blijven die de commissaris zal aanspreken, een schop onder de kont moeten geven van de mensen die in West-Brabant verantwoordelijk zijn voor het aandragen van de projecten. Want daar is nog een slag te slaan. Dan zou mijn vraag normaal gesproken zijn: wat vindt de gedeputeerde daarvan, dus daar mag hij op reageren. Het tweede trapje van de interruptie zou zijn: trekt de gedeputeerde samen met de CU/SGP en D66 en wellicht andere fracties ook samen op richting de regio West-Brabant en Breda om de hoeveelheid projecten in de tweede tranche aanzienlijk te verhogen?

De **voorzitter**: Dat wordt een een-tweetje, heel goed. De heer Smeulders, Partij van de Arbeid.

De heer **Smeulders** (PvdA): Dank u wel, voorzitter. Ik heb een vervolgvraag aan de gedeputeerde over de inzet met betrekking tot BO MIRT. Is de gedeputeerde bereid om die inzet met de Staten te delen, zodat wij er ook mee aan de slag kunnen? Mijn tweede vervolgvraag is naar aanleiding van de discussie die door de fracties van CU/SGP en D66 is gestart, om het zo maar te zeggen, over West-Brabant. Is de gedeputeerde het met onze fractie eens dat we vooral opgavegestuurd moeten investeren? We moeten dus investeren op de plekken waar het nodig is. Als het in West-Brabant nodig is, moeten we daar vooral investeren, maar we moeten vooral investeren op plekken waar het nodig is. Is de gedeputeerde dat met onze fractie eens? Dank u wel, voorzitter.

De **voorzitter**: Dank aan de heer Smeulders. De heer Smeets.

De heer **Smeets** (GL): Voorzitter, ik was nog in afwachting van het antwoord op mijn vraag over de Europese cofinanciering en het contact zoeken met de coördinatoren in het kader van de Europese projecten. Daarnaast ben ik natuurlijk blij met de opmerking over West-Brabant. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u. 50PLUS, de heer Oosterveer? Nee. Van der Wel?

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter, vanaf de plaats, als dat mag? Onze vraag was ook: als er quick wins zijn om mensen in het openbaar vervoer te krijgen, vanaf de fiets bijvoorbeeld, dan snap ik dat de fietsenstalling heel relevant is, maar hoe ziet de gedeputeerde dan bijvoorbeeld de inrichting van een stationsplein? Is dat nodig om de mensen in de trein te krijgen of is dat iets wat de gemeente zou kunnen oppakken?

De **voorzitter**: Vreugdenhil.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Voorzitter, de heer Meijer heeft ook namens ons in tweede termijn gesproken, al had ik de bewoording 'een schop onder de kont' anders geformuleerd. 'Enige aansporing nodig', had ik zelf als bewoording gekozen.

De **voorzitter**: Waarvan akte. Heijman? Nee. Dan heeft nu de gedeputeerde het woord.

De heer **Van der Maat** (GS, VVD): Dank, voorzitter. Ik de richting van de heer Bakker: wat vind ik ervan dat niemand er iets vanaf weet? Ik weet niet met wie de heer Bakker wel of niet heeft gesproken. Het is ook primair aan de gemeente Den Bosch om die gesprekken te voeren. Ik ken de gemeente Den Bosch als een bestuur dat in goede samenspraak met zijn omgeving maatregelen neemt, ook als het gaat om verkeer en vervoer.

De **voorzitter**: Interruptie Bakker.

De heer **Bakker** (PVV): Dank u wel, voorzitter. Als je alleen al googelt op de plannen en kijkt op de gemeentelijke website, is er hierover niets terug te vinden. Ik vind dat wij als huis transparant moeten handelen. Als zoiets, zoals vandaag, besloten wordt, moet toch algemeen bekend zijn wat er gebeurt, ook bij degenen die het aangaat.

De **voorzitter**: Uw punt is duidelijk. De gedeputeerde.

De heer **Van der Maat** (GS, VVD): Zeker, meneer Bakker, zeker transparant, maar ik heb een ordentelijk proces doorlopen en ik heb met de regio gesproken, met de wethouder, er ligt een goed voorstel. De heer Bakker zegt dat hij een paar ondernemers heeft gesproken die van niks weten en hij googelt even. Dat is niet de manier waarop ik een ordentelijk proces doorloop. We zijn het eens dat het transparant moet zijn, dat doorlopen we nu hier, zoals bij alle projecten. Er is nu een projectaanvraag van de gemeente Den Bosch, net zoals alle gemeenten een projectaanvraag hebben gedaan. Ze krijgen een projectsubsidie en kunnen daarmee aan de slag. De hele communicatieparagraaf van dit project is de verantwoordelijkheid van Den Bosch. Ik heb er alle vertrouwen in dat ze dat op een goede manier gaat doen.

In de richting van de heren Meijer en Vreugdenhil, het West-Brabantduo... Dan toch even meegaan in dat West-Brabantbeeld. We hebben het over 8 ton. Tegelijkertijd zeg ik ook in de richting van de heer Smeulders dat hij volledig gelijk heeft: het gaat om een inhoudelijke analyse. Wij stoppen euro's daar waar dat het meest rendabel is, het meest zinvol om mee aan de slag te gaan. En ik weet wat er in de pijpleiding zit. Ik kan u verzekeren dat er ook uit West-Brabant veel projecten bij zitten. Als het gaat over de verbinding Breda-Utrecht, spreek ik maandag in mijn bestuursoverleg ook over de plannen om te bekijken hoe we daar de slimste strategie kunnen volgen, zoals ook in eerdere toezeggingen rond de motie is gedaan. Er hoeft niet alleen een trein te zijn, maar ook een eventuele slimme busverbinding. Dank voor de stimulans. Ik ga door met waar ik mee bezig was.
Dan de heer Smeets, de TEN-T-aanvragen. Klopt, zijn we ook druk mee bezig. Denk bijvoorbeeld aan het Wilhelminakanaal, maar dat valt hier niet in. Denk bijvoorbeeld aan de ontwikkelingen rond de Moerdijk voor goederenvervoer. Ik heb onlangs nog met de Europees coördinator van TEN-T gesproken. Ook hier zijn we vol stoom bezig om tot mooie resultaten te komen.
In de richting van de heer Van der Wel: inrichting stationspleinen. Wij zijn van mening dat dat een goede bijdrage levert aan het vergroten van het gebruik van ons ov-systeem.
In de richting van de heer Smeulders zeg ik dat de gesprekken die wij nu met de staatssecretaris voeren in een dusdanige fase zijn dat ik denk dat het goed is dat ik dat even bilateraal houd met de staatssecretaris. Omdat er over en weer langs de randen van de kaders wordt gewerkt om het beste resultaat voor Brabant te behalen.

De **voorzitter**: Mag ik nog even een expliciet oordeel over het ingediende amendement nummer 4? Dat had u al gegeven, maar even voor de zekerheid.

De heer **Van der Maat** (GS, VVD): Dat ontraad ik, voorzitter.

De **voorzitter**: Ik dank de gedeputeerde. Dan zijn we hiermee gekomen aan het einde van de tweede termijn. Ik ga de beraadslagingen sluiten en dan gaan we zo over tot stemming over het voorliggende voorstel. Ik ga ervan uit dat iedereen weer op de plaats is. Ik breng het voorstel in stemming. De fractie van de VVD.

De heer **Burger Dirven** (VVD): Even een punt van orde, voorzitter. U gaat eerst over het amendement stemmen, neem ik aan?

De **voorzitter**: Excuus, ik maak een fout. Wacht even. Dank u wel, meneer Burger Dirven. Het was een lange dag. Het amendement breng ik in stemming. De fractie van de VVD.

De heer **Burger Dirven** (VVD): Tegen.

De **voorzitter**: Het CDA.

De heer **Braspenning** (CDA): Tegen.

De **voorzitter**: SP.

Mevrouw **Arts** (SP): Tegen.

De **voorzitter**: PVV.

De heer **Bakker** (PVV): Voor.

De **voorzitter**: D66.

De heer **Meijer** (D66): Tegen.

De **voorzitter**: De Partij van de Arbeid.

De heer **Smeulders** (PvdA): Tegen.

De **voorzitter**: GroenLinks.

De heer **Smeets** (GL): Tegen.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Oosterveer** (50PLUS): Tegen.

De **voorzitter**: Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Tegen.

De **voorzitter**: ChristenUnie/SGP.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Tegen.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Tegen.

De **voorzitter**: Het amendement stuk nummer 4 is verworpen. Dan breng ik nu het stuk onder nummer 62/16 in stemming.

De heer **Burger Dirven** (VVD): Voor.

De **voorzitter**: Het CDA.

De heer **Braspenning** (CDA): Voor.

De **voorzitter**: SP.

Mevrouw **Arts** (SP): Voor.

De **voorzitter**: PVV.

De heer **Bakker** (PVV): Tegen.

De **voorzitter**: D66.

De heer **Meijer** (D66): Voor.

De **voorzitter**: De Partij van de Arbeid.

De heer **Smeulders** (PvdA): Voor.

De **voorzitter**: GroenLinks.

De heer **Smeets** (GL): Voor.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Oosterveer** (50PLUS): Voor.

De **voorzitter**: Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor met een stemverklaring. Voorzitter, wij vinden het heel belangrijk dat mensen met de trein en de bus gaan en ook bijvoorbeeld dat de voorzieningen daarvoor in orde zijn. We maken wel een kanttekening bij de quick wins in relatie tot inrichtingsmaatregelen.

De **voorzitter**: ChristenUnie/SGP.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Voor.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voor.

De **voorzitter**: Het voorstel is door uw Staten aangenomen.

66/16 Wijziging Verordening ruimte 2014, kaartaanpassingen 6

De **voorzitter**: Wij komen bij besluit 66/16. Het betreft de wijziging van de Verordening ruimte, meer in het bijzonder kaartaanpassingen. De fractie van de VVD, mevrouw Dirken, krijgt als eerste het woord.

Mevrouw **Dirken** (VVD): Dank u wel. Voor ons ligt een voorstel voor een vrij technische handeling en dan ook nog zo laat op de dag. Gemeenten mogen eens per jaar vragen om de kaart bij de Verordening ruimte aan te passen. Aan de hand van enkele criteria wordt vervolgens zo'n verzoek dan ingewilligd of afgewezen. Vanuit dat perspectief valt er eigenlijk weinig af te dingen op de meeste van de voorliggende aanpassingen. Toch zijn er bij ons als VVD wel wat vragen gerezen naar aanleiding van dit voorstel. De gedeputeerde heeft bijvoorbeeld al eerder aangegeven dat hij de huidige procedure van kaartaanpassingen nogal omslachtig vindt en dat hij naar een kortere doorlooptijd wil, waarbij GS meer bevoegdheden krijgen tot het vaststellen van kaartaanpassingen. Of dat de allerbeste oplossing is, weten we niet, maar voor de VVD is elk voorstel voor het verkorten van de procedure bespreekbaar. In een tijd

waarin je thuis je spullen vandaag bestelt, of op het provinciehuis, en morgen geleverd krijgt, past een behandeltijd van een ruimtelijk verzoek van meer dan een halfjaar, of zelfs een jaar, echt niet meer. Bovendien, wat hebben gemeenten nu eigenlijk na vandaag? Een besluit op basis waarvan een ruimtelijk plan al dan niet in procedure gebracht kan worden. Een vlaggetje op de kaart. Dat was het. We zien het uitgewerkte voorstel van de gedeputeerde over hoe het veel sneller kan dus graag tegemoet. Kan de gedeputeerde ons aangeven wanneer we daar in de praktijk echt iets van gaan zien?
Afgelopen vrijdag bleek tijdens twee van onze fractiewerkbezoeken maar weer dat ondernemers veel last hebben van lange procedures. Procedures die gevolgd worden in verband met of vanuit de Verordening ruimte of vanuit de normale procedure van de Wet ruimtelijke ordening. Het zou ons als fractie voor een goede beeldvorming helpen als de gedeputeerde eens in beeld zou willen brengen hoeveel tijd er voor aanvragers nu echt bespaard is sinds de invoering van de nieuwe Wro. Het idee was immers dat het allemaal een stuk sneller zou gaan, maar wij horen daar in de praktijk nog zo weinig van. Kan de gedeputeerde ons een overzicht geven van de doorlooptijd van procedures sinds de invoering van de nieuwe Wro? En dan bedoelen we niet alleen de formele bestemmingsplanprocedure, want die kennen we, maar vanaf het moment dat over initiatieven is gepraat c.q. om een kaartaanpassing is gevraagd.
Als we kijken naar de voorliggende kaartaanpassingen –

De **voorzitter**: Sorry, mag ik stilte in de zaal?

Mevrouw **Dirken** (VVD): Dank. Als we kijken naar de voorliggende kaartaanpassingen, willen we graag wat meer informatie over de actuele stand van zaken in het gebied De Noenes bij Haaren. Is er inmiddels een door alle betrokken partijen gedragen visie op het gebied? Is duidelijk wat de toekomst brengt voor de mensen die er nu wonen of recreëren? Wij horen namelijk van mensen die in het gebied wonen dat er inmiddels veel professionele partijen zijn die zich naast de provincie en de gemeente bezighouden met een visie op dit gebeid. Ze vrezen echter dat partijen een afwijzing van het verzoek om kaartaanpassing zullen zien als een nee tegen het zoeken van een goede oplossing voor het ervaren probleem. Kan de gedeputeerde aangeven of er gevolgen zijn voor woningen en bewoners als we nu conform het voorstel de gevraagde kaartaanpassingen niet accorderen en wat daar dan de eventuele gevolgen van zijn? Kan de gedeputeerde aangeven waar hij en de gemeente in overleg op afkoersen? Last but not least: wat is naar zijn mening de provinciale rol in deze hele kwestie? Bij voorbaat dank.

De **voorzitter**: Ik dank mevrouw Dirken voor haar bijdrage. Braspenning, CDA.

De heer **Braspenning** (CDA): Dank, voorzitter. Ik heb een paar vragen die in het verlengde liggen van het betoog van mevrouw Dirken. Die stel ik niet meer vanwege de tijd. We hebben wel een andere zaak. We zijn het met de voorgestelde aanpassingen verder eens. Er is echter één punt waar we moeite mee hebben en dat is de zaak van De Noenes in de gemeente Haaren. De gemeente Haaren verzoekt om een aanduiding integratie stad-land toe te kennen om de huidige permanente bewoning via een dubbelbestemming toe te kunnen staan. Het college heeft dit verzoek van de gemeente afgewezen ondanks dat uit het haalbaarheidsonderzoek van Antea namens de bewoners van De Noenes en een onderzoek van de gemeente Haaren waaruit blijkt dat, met een aantal randvoorwaarden, herbestemming wel degelijk een oplossing biedt aan dit juridische dilemma. Voorts geeft het college in de Nota van zienswijzen aan dat er in dit geval bijzondere omstandigheden ontbreken. Daarbij wordt verwezen naar andere parken. Er zijn echter andere bijzondere omstandigheden die juist pleiten om wel een aanduiding voor De Noenes op te nemen. Ik vind echter dat we inhoudelijk nog niet vooruit kunnen lopen op die zaak omdat het college eigenlijk al gezegd heeft: wij willen nog met een nader onderzoek komen in samenwerking met de gemeente Haaren en met de initiatiefnemers. Onze vraag is of de gedeputeerde

daarin voldoende aanknopingspunten ziet om met zo'n toekomstvisie en gebiedsontwikkeling dit te kunnen realiseren? En als dat zo is, ware het dan niet verstandig om op het moment nog niet negatief te beslissen over dit verzoek van de gemeente Haaren, maar dit aan te houden? Want een negatieve beslissing is wel een beslissing. Wij hebben daarvoor een amendement gemaakt, maar dat houd ik nog even in de achterzak tot de tweede termijn na de beantwoording door de gedeputeerde. Dank u wel.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Braspenning. De heer Van Hattem van de fractie van de PVV heeft nu het woord.

De heer **Van Hattem** (PVV): Dank u, voorzitter. In het voorliggende voorstel voor wijziging van de Verordening ruimte zit een tegenstrijdigheid. Het college toont in zijn afwegingen een zekere mate van willekeur in de omgang met de ecologische hoofdstructuur, de EHS, bij de beoordeling van de verzoeken om kaartaanpassingen. In het ene geval is dit ruimtelijke natuurbeleid bijna heilig en onaantastbaar, in het andere geval mag ermee gemarchandeerd worden als dit het college toevallig goed uitkomt. Concreet betreft het in het eerste geval de afwijzing van het verzoek – het CDA refereerde er net al aan – van het buurtschap De Noenes in Haaren. Hier kan volgens GS geen permanente bewoning voor eigenaren mogelijk worden gemaakt louter vanwege een naastgelegen EHS-gebied. Voor de duidelijkheid: het buurtschap zelf is geen EHS-gebied en het is er ook niet door omsloten. Terwijl de zogenaamde planologische schaduwwerking van de EHS al in de vorige bestuursperiode is afgeschaft, wordt deze hier de facto wel door het college toegepast. Ondertussen hebben we in het afgelopen jaar kunnen zien dat in het buitengebied wel met het grootste gemak onder andere asielopvanglocaties mogelijk worden gemaakt, ook als deze pal tegen EHS-gebied aanliggen, zoals in Budel bij de voormalige kazerne. De PVV-fractie roept GS dan ook op om van deze afwijzing af te zien en dient hiertoe een amendement in.

Amendement A2a

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 23 september 2016, ter bespreking van Statenvoorstel 66/16, Wijziging Verordening ruimte 2014, kaartaanpassingen 6

Constaterende:
Dat GS het verzoek van de gemeente Haaren voor het gebied 'De Noenes' heeft afgewezen;

Overwegende:
Het verzoek van de gemeente Haaren zorgvuldig onderbouwd is en op lokaal draagvlak kan rekenen;
Toekenning van het verzoek niet in strijd is met zwaarwegende provinciale ruimtelijke belangen;

Besluiten:
Bij Ontwerpbesluit 66/16 B

"1. vast te stellen de Wijziging Verordening ruimte 2014, kaartaanpassingen 6, elektronisch bekend als NL.IMR0.9930.wijzvr14kaarten6-va01."

Te vervangen door:

" 1. vast te stellen de Wijziging Verordening ruimte 2014, kaartaanpassingen 6, elektronisch bekend als NL.IMR0.9930.wijzvr14kaarten6-va01, met toevoeging van de aanduiding 'Integratie stad-land' op gronden in de gemeente Haaren."

En gaan over tot de orde van de dag.

PVV Noord-Brabant
Alexander van Hattem"

Voorzitter, dan is er het geval waarbij GS de aantasting van de EHS geen enkel probleem vinden omdat het hen toevallig goed uitkomt. Dit betreft de kaartaanpassing voor het windpark Kabeljauwbeek bij Ossendrecht. De Raad van State wees de plannen voor dit windpark af vanwege strijdigheid met de Wet ruimtelijke ordening. Dit kon niet middels een proactieve aanwijzing. Door het nu met een wijziging van de Verordening ruimte alsnog mogelijk te maken, laten GS de windmaffia door een soort bestuurlijke lus kruipen, terwijl de bevolking van Ossendrecht het nakijken heeft. In het bestemmingsplan is te lezen dat een deel van het plangebied nota bene in de EHS valt en dat de provincie hier wel mee heeft ingestemd nadat er een overeenkomst is gesloten over compensatie. Kunnen GS nader toelichten wat deze compensatie dan inhoudt?
Verder ten aanzien van de in de Verordening ruimte verplichte kwaliteitsverbetering van het landschap, ik citeer: 'Het plangebied waarop deze planherziening betrekking heeft, bevat onvoldoende fysieke ruimte om op een zinvolle wijze invulling te geven aan de vereiste landschappelijke compensatie.' De provincie heeft blijkbaar ingestemd met een alternatief landschapsproject voor dit windpark na een financiële bijdrage van initiatiefnemer Eneco. Daarnaast ontloopt Eneco de verplichte MER-procedure vanaf 15 megawatt door een maximaal piekvermogen van 14,99 megawatt aan te houden. Bij de genoemde typen windturbines is er echter ook sprake van onder andere het type REpower 3.2MM met een vermogen van 3,2 megawatt per turbine en bij vijf turbines komt dat dan dus boven de 15 megawatt uit. Hoe zeker en handhaafbaar is dan deze bovengrens? Graag duidelijkheid hierover.
Door de genoemde uitzondering in de Verordening ruimte buiten het zoekgebied voor windparken te creëren, maken GS van heel Brabant één groot potentieel windpark. Welke zekerheden biedt de Verordening ruimte dan nog? Nu kan een windpark met turbines zo hoog als de Euromast worden gerealiseerd nabij de Brabantse Wal, een provinciaal landschap van allure. Hoeveel allure blijft er dan nog over met zulke mega klimaatminaretten in het omliggende polderlandschap? Kunnen we straks, met zo veel willekeur, wellicht ook windparken op de Brabantse Wal zelf verwachten? Dit college meent zo het klimaat te redden, maar is ondertussen de doodgraver van het Brabants landschap. Een landschap begraven onder kille zwiepende zerken. De PVV-fractie dient een amendement in om deze kaartaanpassing uit het voorstel te schrappen, met een kleine aanpassing daarin. Het woord 'aanduiding' moet om technische redenen geschrapt worden.

Amendement A3

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 23 september 2016, ter bespreking van Statenvoorstel 66/16, Wijziging Verordening ruimte 2014, kaartaanpassingen 6

Constaterende:
Dat GS de Verordening Ruimte wil wijzigen om het windpark Kabeljauwbeek buiten het zoekgebied voor windenergie alsnog mogelijk te maken;

Overwegende:
Het onwenselijk is dat in de provincie Noord-Brabant nog meer windparken mogelijk worden gemaakt;

Besluiten:
Bij Ontwerpbesluit 66/16 B

"1. vast te stellen de Wijziging Verordening ruimte 2014, kaartaanpassingen 6, elektronisch bekend als NL.IMR0.9930.wijzvr14kaarten6-va01."

Te vervangen door:

" 1. vast te stellen de Wijziging Verordening ruimte 2014, kaartaanpassingen 6, elektronisch bekend als NL.IMR0.9930.wijzvr14kaarten6-va01, met uitzondering van 'Zoekgebied voor windturbines' op gronden in de gemeente Woensdrecht.

En gaan over tot de orde van de dag.

PVV Noord-Brabant
Alexander van Hattem"

De **voorzitter**: Het betreft amendement A3. We zullen dat straks bij de stemming nog even precies herhalen. Dank, de heer Van Hattem. Dan nu mevrouw Klitsie.

Mevrouw **Klitsie** (D66): Voorzitter, dank u wel. Wat voorligt, is een wijziging van de Verordening ruimte en het wordt deze keer de laatste rituele discussie hierover, denk ik, want we krijgen een nieuwe aanpak waarin we een concreet geval hebben wat in de ruimtelijke procedure alle inspraakmogelijkheden is doorlopen. We krijgen periodiek te horen hoe dat gegaan is en ik geloof dat dat een hele verbetering is voor onze tijdsbesteding, want we besteden nu heel veel tijd aan zaken die heel technisch zijn. Het gaat vandaag over zeven kaartaanpassingen, vier gehonoreerd, drie niet gehonoreerd. Een proces van meer dan een halfjaar, veel te lang, dat ben ik helemaal met de VVD eens. Dat moet sneller kunnen. Op het hele conceptbesluit is één zienswijze ingediend, dus het hele proces is netjes verlopen. Er zijn twee politieke thema's die vandaag aan de orde zijn en dat zijn het windmolenpark en De Noenes. Ten aanzien van beide onderwerpen hoor ik graag de reactie van de gedeputeerde, zodat wij kunnen horen hoe hij staat in de amendementen en eventuele moties die nog ingediend worden. Ik vind dat het proces goed doorlopen is, in die zin steun ik het, maar wat betreft die twee onderwerpen maak ik nog even een voorbehoud. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank, mevrouw Klitsie. Maas, Partij van de Arbeid.

De heer **Maas** (PvdA): Dank u wel, voorzitter. De fractie van de Partij van de Arbeid gaat akkoord met de voorgestelde wijziging. Ik wil inzoomen op De Noenes en het windpark Kabeljauwbeek, omdat ze de meeste politieke aandacht hebben. PS hebben eerder besloten het zoekgebied bij de Kabeljauwbeek aan te wijzen voor turbines. De Raad van State heeft geoordeeld dat er een verkeerd instrument is gebruikt en daarom moet het gerepareerd worden. Feitelijk besluiten we nu dus geen nieuwe discussie te willen gaan voeren omdat dat al eerder is gebeurd en dat respecteren wij.
Gezien de klimaatverandering is de PvdA ook van mening dat we het ons niet meer kunnen permitteren om geen windmolens te bouwen met argumenten als 'het is niet mooi' of 'de turbines zijn veel te hoog'. Wel moet aan de orde zijn of dit wel volgens de procedure gaat zoals we afgesproken hebben. We verwachten dan ook van GS –

De **voorzitter**: Interruptie Van den Berg.

De heer **Van den Berg** (PVV): Wij kunnen niet zonder windmolens, zegt de heer Maas. In Brabant moet 470 megawatt komen. Dat levert ongeveer 100 megawatt op. Weet de heer Maas welk deel van de Amercentrale dat is, om een idee te geven?

De **voorzitter**: De heer Maas.

De heer **Maas** (PvdA): Ik wil niet in discussie, want ik ken het standpunt van de heer Van den Berg over windmolens en hij kent die van onze partij, dus die discussie wil ik niet aangaan. Wij zijn als partij van mening dat we in ieder geval windmolens belangrijk vinden en de noodzaak groot is.

De **voorzitter**: Van den Berg.

De heer **Van den Berg** (PVV): Heel Brabant wordt vol gezet met die fraaie windturbines tot 200 meter hoog voor een tiende van de capaciteit van de Amer 9.

De **voorzitter**: En uw vraag is?

De heer **Van den Berg** (PVV): Als de heer Maas denkt daarmee het klimaat ook maar iets te beïnvloeden, dan zit hij er helaas naast, want het hele Nederlandse programma van alle maatregelen, die 104 miljard euro kosten in het huidige energieakkoord, die over de 200 miljard euro tot 2040 kosten –

De **voorzitter**: Meneer Van den Berg, korte en krachtige interrupties, ter zake van het onderwerp.

De heer **Van den Berg** (PVV): Dat gaat maximaal twee duizendste van een graad opleveren.

De **voorzitter**: Waarvan akte. De heer Maas.

De heer **Maas** (PvdA): Ik geef hetzelfde antwoord als ik zojuist al gegeven heb.
Waar wij wel aandacht voor willen vragen is dat we het vreemd vinden dat de ontwikkelaar de turbines wil begrenzen om zo onder de MER-grens uit te komen. Wat vinden GS hiervan?
Een andere zaak waar ik op wil inzoomen is De Noenes. Ik mag er geweest zijn. Ik trof een verrommeld gebied aan met recreatiewoningen, waar allerlei typen en soorten mensen wonen, de een recreatief en de ander in vaste woningbouw. Het bestemmingsplan dateert uit 1987. De vraag is: hoe kan dat? Herzien in 1996, twintig jaar terug. De vraag is: hoe kan dat? Waarom is er niet eerder ingegrepen? De gemeente Haaren heeft in 2005 gekozen voor gedoogbeleid voor bewoners. Handhaving is altijd moeilijk in dezen en wij erkennen dan ook dat de problematiek rond illegale bewoning, het verlies van de sociale omgeving, daling van de prijzen en omzetting van recreatief gebruik naar wonen, vaak alleen maar om financieel gewin gaat.

De **voorzitter**: Wilt u afronden?

De heer **Maas** (PvdA): Wij willen dan ook graag... Nu moet ik het even in een andere zin gaan pakken. We zijn blij dat het college in gesprek is met De Noenes om te komen tot een goede oplossing. Het besluit uitstellen is geen oplossing, dat geeft alleen maar meer onduidelijkheid en valse verwachtingen. Wij stellen voor om dit voorstel zo aan te nemen.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Maas. Mevrouw Brunklaus, fractie van GroenLinks.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Voorzitter. Ik verstond de laatste woorden van de heer Maas niet. Ik ben benieuwd wat er met De Noenes gaat gebeuren.
Wij hebben uitgebreide technische vragen hierover gesteld in verband met rechtsongelijkheid met eventuele andere parken. Ik moet zeggen dat de gedeputeerde die vragen fantastisch heeft beantwoord. Gehoord hebbende het verhaal van de Taskforce van deze morgen, denk ik: we mogen wel goed oppassen met al die recreatieparken en de legalisatie daarvan. Ik denk dat gemeenten nu eens moeten gaan doen wat ze echt moeten doen en dat is ze handhaven.
Maar ik wilde eigenlijk niets zeggen over De Noenes, ik wilde iets zeggen over Waalwijk. Het voorstel is om in Waalwijk een gebied integratie stad-land om te zetten in stedelijk zoekgebied. Dat is bij het Hoefsven. In Waalwijk speelt zich een heftige discussie af over dit stuk grond. Men is daar zover gekomen dat men een heel proces gaat doorlopen om te bekijken hoe ze de bevolking goed kunnen meenemen in de bestemming daarvan. Ik vind dat ze dat in Waalwijk vooral moeten doen. Ik heb een heel ander punt bij dit voorstel. Want willen we meegaan in het voorstel van GS om dit verzoek van de gemeente te honoreren, dan vind ik wel dat alles moet kloppen. Ik ben erachter gekomen dat waarschijnlijk de groencompensatie niet klopt. GS stellen in het stuk dat Waalwijk investeringen heeft gedaan die het zouden rechtvaardigen om dit goed te keuren en ik denk dat het niet klopt. Het zijn investeringen die gedaan zijn in het kader van de GOL en dit project hoort niet bij de GOL. Vandaar dat ik ook een motie ga indienen om die fout recht te zetten.
Als laatste heb ik nog een vraag aan de gedeputeerde. Eigenlijk werd dit stuk groen als een beschermd slagenland betiteld en nu wordt het ineens een overgangsgebied naar de Loonse en Drunense Duinen genoemd. Ik vind het een vreemde switch. Misschien kunnen GS dat wat nader toelichten. Ik zal mijn motie nu indienen.

Motie M5 'Natuurcompensatie voor Hoefsvengebied'
"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 23 september 2016,
Behandelend Statenvoorstel 66/16 Wijziging Verordening ruimte 2014, kaartaanpassingen 6

overwegende dat:
- GS aan PS voorstelt om de aanduiding voor het Hoefsvengebied in Waalwijk om te zetten van integratie stad- land naar stedelijk zoekgebied
- GS motiveert dat deze aanduiding omgezet kan worden "gelet op de door de gemeente Waalwijk gedane investeringen"

constaterende dat:
- De gedane investeringen verwijzen naar de natuurcompensatie die wordt gedaan in het kader van de GOL [1] (zie samenwerkingsovereenkomst GOL, artikel 7.3)
- Dat het Noordwesthoek van het Hoefsvengebied niet behoort tot de projecten die behoren tot de GOL en daarmee de door GS genoemde gedane investeringen van de gemeente Waalwijk niet voor dit gebied gelden

dragen Gedeputeerde Staten op:
Natuurcompensatie bij de wijziging van de aanduiding van het Hoefsvengebied van integratie stad-land naar stedelijk zoekgebied deugdelijk te regelen

En gaan over tot de orde van de dag.

GroenLinks
Patricia Brunklaus"

De **voorzitter**: De motie zullen we snel kopiëren en digitaal zetten. De Partij voor de Dieren, mevrouw Surminski heeft het woord.

Mevrouw **Surminski** (PvdD): Dank u wel. Voorzitter, de Kabeljauwbeek. Er waren indertijd goede redenen voor om het gebied bij de Kabeljauwbeek niet aan te wijzen als zoekgebied voor windturbines. Zoals gezegd ligt het aan de voet van het Natura 2000-gebied de Brabantse Wal, het voldoet niet aan de eis dat het landschap qua maat en schaal geschikt moet zijn, er is te weinig ruimte voor landschappelijke inpassing, compensatie moet dan ook elders plaatsvinden. Het gebied is zelfs zo krap dat een van de molens binnen de EHS komt. Er is ook geen sprake van sociale meerwaarde dat dit maatwerk op verzoek zou kunnen legitimeren. Niet voor niets duurt de discussie inmiddels al zo'n tien jaar. Maar ja, het is wel een leuk verdienmodel en dat poets je niet zomaar weg. Uiteindelijk gaat de provincie dan dus toch overstag. Eerst met een proactieve aanwijzing en als die schipbreuk lijdt bij de Raad van State dan passen we toch de Verordening ruimte aan? Is dat nou werkelijk de bedoeling van het beleid zoals we dat gezamenlijk hebben vastgesteld. Zijn die andere, meer geschikte en eerder reeds aangewezen zoekgebieden soms allemaal al vol? De RVO Monitor Wind op Land van maart 2016 geeft aan dat Brabant de doelstelling voor het energieakkoord met 51 megawatt overschrijdt. Dus waarom zouden we akkoord gaan met deze locatie? En dan is er nog iets raars. We hebben het al een paar keer gehoord. Het projectplan geeft aan dat hier zeer hoge turbines zijn voorzien, 185 meter, hoger dan elke vorm van bebouwing in de wijde omgeving. Hoger dan de koeltorens. Deze superturbines, die elk zo'n 3,3 à 3,5 megawatt kunnen leveren, worden dus kunstmatig begrensd op 14,99 megawatt omdat er dan geen MER hoeft plaats te vinden. Het is toch werkelijk het paard achter de wagen spannen. Kennelijk zijn gemeente en investeerder er niet van overtuigd dat ze in staat zijn bij een herprocedure zaken als nut en noodzaak voldoende te onderbouwen. En dus wordt er dan gekozen voor deze zuiver juridische escape. Maar een MER-procedure is nodig omdat een bepaald type turbine een bepaalde vorm van impact heeft op de omgeving en dat ondervang je niet door simpelweg het rendement kunstmatig af te knijpen. Als iemand nog twijfelde aan wat hier werkelijk aan de hand is, dan moet het nu toch wel duidelijk zijn. De investeerder is meer gebaat bij subsidie dan bij maximaal rendement en duurzame energie is min of meer bijzaak.
Ik heb het uiteraard tijdens de themabespreking al voorgelegd aan GS en ik weet dus dat het antwoord zal zijn dat hier uitsluitend gesproken wordt over aanpassing van het zoekgebied en dat de invulling later wordt bepaald bij de bestemmingsplanprocedure. Maar dat is te simpel. Want deze aanpassing is er alleen op gericht om dit projectplan te legaliseren. Het gaat niet over de noodzaak van het realiseren van windenergie an sich. Derhalve is de inhoud van het projectplan dus wel degelijk relevant. Maar goed, nu ligt de bal bij ons. PS kunnen besluiten om het onderdeel Kabeljauwbeek uit de aanpassingen van de Verordening ruimte te halen en eerst maar eens gewoon een duidelijk samenhangend beleid voor windturbines te ontwikkelen in plaats van een hap-snapbeleid waarbij iedere keer de mogelijkheden een ietsje worden opgerekt. Want de burgers zitten er echt niet op te wachten dat heel Brabant wordt vol gestippeld met windturbines en dit is toch wezenlijk iets anders dan die befaamde dorpsmolen.
Voorzitter, samen met GroenLinks dienen wij een amendement in met het doel het onderdeel Kabeljauwbeek uit de kaartaanpassingen te halen. Dank u wel.

Amendement A1
"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 23 september 2016, behandelend het Statenvoorstel 66/16, Wijziging Verordening ruimte 2014, kaartaanpassingen 6,

besluiten, dat de tekstpassage

"1. vast te stellen de Wijziging Verordening ruimte 2014, kaartaanpassingen 6, elektronisch bekend als NL.IMR0.9930.wijzvr14kaarten6-va01."

als volgt wordt gewijzigd:

"1. vast te stellen de Wijziging Verordening ruimte 2014, kaartaanpassingen 6, elektronisch bekend als NL.IMR0.9930.wijzvr14kaarten6-va0l, met dien verstande dat zoekgebied voor windturbines Woensdrecht, windpark de Kabeljauwbeek, vervalt."

Toelichting

Deze locatie wordt specifiek aangewezen voor dit project. Maar voor de realisatie van de provinciale doelstellingen ten aanzien van windenergie is er nog voldoende ruimte op de reeds aangewezen, nog niet gebruikte zoekgebieden. Deze zoekgebieden kwalificeren bovendien beter voor de plaatsing van windturbines.
Daarnaast voldoet deze locatie niet aan de criteria voor afwijkingen van bestaand beleid, zoals extra (sociale) meerwaarde.
Ook voldoet deze locatie niet aan de algemene criteria, die stellen dat het landschap geschikt moet zijn qua schaal en maat en dat het landschappelijk inpasbaar moet zijn.

Partij voor de Dieren
Paranka Surminski
GroenLinks
Arno Uijlenhoet"

De **voorzitter**: Ik dank mevrouw Surminski. Het amendement waarop ze doelt is onder amendement A1 vanochtend al verspreid. De heer Heijman van Lokaal Brabant zal de rij sprekers sluiten.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Dank u wel, voorzitter. Ik heb nog twee vragen over De Noenes. De eerste is: waarom wordt afgeweken van besluiten die we hier eerder hebben genomen ten aanzien van andere recreatieparken? Bij drie parken hebben we wel dingen toegestaan, min of meer na allerlei procedures. De tweede vraag is: als GS nog is gesprek zijn met Haaren, waarom moeten wij daar dan op dit moment een beslissing over nemen? Is het niet logischer om eerst die gesprekken af te wachten? Dank u wel.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Heijman voor zijn bijdrage en geef het woord aan de gedeputeerde die acht minuten heeft voor het antwoord.

De heer **Van Merrienboer** (GS, PvdA): Voorzitter, dank u wel. Ik begin bij mevrouw Klitsie die inderdaad het onderwerp aanstipte waarbij het echt van belang is om dat met elkaar te markeren. In Brabant zetten we volgens mij met elkaar in op ten minste twee dingen: duidelijke ruimtelijke ordening en behoorlijk bestuur. Als ik analyseer hoe wij met de kaartaanpassingen eigenlijk bezig zijn om die twee elementen zware onvoldoendes te scoren – dat geef ik gewoon hier aan PS terug – dan moet ons dat echt te denken geven. Vandaar ook een voorstel om met deze procedure te stoppen en het echt op een andere manier te gaan doen. Wat wil ik dan op een andere manier? Dat afwegingen over functies in de fysieke leefomgeving integraal worden gedaan binnen één plan. Wat mij betreft is dat een bestemmingsplan of straks een omgevingsplan. Als een bestemmingsplan of een omgevingsplan op een onderdeel van ons

vraagt om een kaart aan te passen, dan wordt dat dus onderdeel van het bestemmingsplanverzoek dat hier wordt neergelegd. Op zo'n moment kunnen wij integraal wegen – of het nu gaat over de windmolens, of het gaat over de compensatie EHS – of het bestemmingsplan inderdaad van voldoende kwaliteit is. Nu knippen we alles op. Mevrouw Dirken sprak over de looptijd. Als we een gemiddelde nemen, komen we misschien nog wel aardig uit. Maar als ik Kabeljauwbeek pak: in 2011 hebben de voorgangers van de PS-leden in deze zaal aan het college gevraagd een proactieve aanwijzing te geven om windmolenpark Kabeljauwbeek mogelijk te maken. Dat was in 2011. Vervolgens wordt – via een Raad van State-procedure – gemeld dat we het verkeerde instrument hebben gebruikt. Wat we hier doen, is dat we dat herstellen. Als je op inhoudelijke gronden – nogmaals: de hoogte van de windmolens, de sociale participatie – met elkaar in gesprek gaat daar waar wij partner zijn, maar dit is echt gewoon een verantwoordelijkheid die nu in Woensdrecht wordt genomen, waar een bestemmingsplan over deze windmolens op dit moment ter inzage ligt. Dat is voor mij de plek waar PS eventuele bezwaren moeten neerleggen. Ik vind het ondenkbaar dat wij, waar een procedureel herstel aan de orde is met een lopende bestemmingsplanprocedure, waar integraal een afweging wordt gemaakt en op dit moment na vijf weken nog geen bezwaar is ingediend, nu een grote spaak in het wiel zouden steken van een ordentelijke besluitvorming waar burgers en bedrijven inspraak in kunnen hebben op het niveau waarop het aan de orde is. Het amendement over Kabeljauwbeek kan ik vanuit de historie echt alleen maar ontraden op grond van behoorlijk bestuur. West-Brabant heeft een windbod gedaan in datzelfde jaar. Daar zat deze locatie in. Ik zou het echt onbehoorlijk vinden om dit te gebruiken om een spaak in het wiel te steken in de regio West-Brabant, waar het zoeken naar locaties niet zo gemakkelijk gaat als in het amendement wordt gesuggereerd – we zijn rond de A16 in gesprek – en waar een ordentelijke besluitvorming nu onderweg is. Dat doet afbreuk aan de geloofwaardigheid van de overheid richting burgers en bedrijven.

De **voorzitter**: Het is duidelijk. Interruptie Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Dank u, voorzitter. De gedeputeerde heeft het over de participatie van burgers en bedrijven, belangengroepen in Woensdrecht. Maar wanneer is er voor het laatst vanuit de provincie met deze groepen gesproken?

De **voorzitter**: De vraag is duidelijk. De gedeputeerde.

De heer **Van Merrienboer** (GS, PvdA): Volgens mij mist de heer Van Hattem mijn punt. Ik zie een eerste overheid in een bestemmingsplan, waarin procedurele waarborgen zijn opgenomen voor betrokkenheid van burgers en bedrijven. Er loopt nu een zienswijzeprocedure, mensen kunnen participeren volgens de regels die wij hebben vastgelegd. Ik vind het in eerste instantie echt aan gemeenten om invulling te geven aan de sociale participatie. Zo doen we dat bij windpark A16 ook, al moedigen we dat wel aan. Maar na een procedure van vijf jaar, waar nu op dit moment in Woensdrecht ingesproken kan worden ten behoeve van een integrale afweging op dat niveau, vind ik het geen pas geven om in deze zaal een grote stok in het wiel te steken.

De **voorzitter**: Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voorzitter, dat vind ik een merkwaardige redenering. Er is nu sprake van een gecoördineerde procedure, zowel de provincie als de gemeente brengen het tegelijkertijd in procedure. Uit de stukken blijkt dat in het vooroverleg de participatie aan de voorkant, wat straks ook bij de omgevingswet het uitgangspunt wordt, heeft plaatsgevonden met belangengroepen en bewoners in 2004. Dat is twaalf jaar geleden. Is dat nog wel een reële, fatsoenlijke omgang met de bewoners? Dan

heb ik het niet over de inspraak, want inspraak is pas op het moment dat de stukken er liggen en erop gereageerd kan worden, maar de participatie vooraf.

De **voorzitter**: De vraag is duidelijk. De gedeputeerde.

De heer **Van Merrienboer** (GS, PvdA): Een tegenvraag. Hoeveel tijd had de heer Van Hattem willen nemen voor ruimtelijke procedures? Na al die afwegingen ga je van samenspraak naar inspraak en vanaf 18 augustus kunnen mensen in Woensdrecht inspreken op een ordentelijk ontwerpbestemmingsplan. Daarin dienen de waarborgen te worden gevonden als het gaat om de ruimte. De suggestie van de heer Van Hattem... De windmolens worden niet in de EHS geplaatst. Vanuit een impact is er een compensatie. Dat is echt door ons beoordeeld en dat vinden wij passend. Maar het belangrijkste vind ik dat wij niet hier nu een procedureel herstel op verzoek van de Raad van State van een opdracht die PS zelf aan het college hebben gegeven in 2011, aan het einde van de rit – want dat is echt waar de deugdelijke ruimtelijke ordening en het behoorlijk bestuur in Brabant niet op zitten te wachten – hier een besluit nemen wat het windbod van West-Brabant ontregelt en wat gewoon een ordentelijke besluitvorming in Woensdrecht –

De **voorzitter**: Het punt is nu wel gewisseld. De heer Uijlenhoet is aan de beurt.

De heer **Uijlenhoet** (GL): Voorzitter. Ik begrijp natuurlijk dat er een hele procedure is doorlopen en dat de zorgvuldigheid daarin heel belangrijk is. Maar de gedeputeerde ziet toch ook dat het, ook hier in de Staten, steeds duidelijker wordt dat het belangrijk is dat molens zorgvuldig worden ingepast in het landschap en dat de betrokkenheid van burgers natuurlijk goed wordt georganiseerd?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Uijlenhoet** (GL): Mijn vraag is: we krijgen steeds meer windplannen op land, ook hier in Brabant, dat is goed, maar dat moeten we dan ook wel proberen op basis van eenzelfde beleidskader te gaan doen. En dit is toch weer even een aparte zaak –

De **voorzitter**: Maar geen apart betoog. Korte interrupties graag. De gedeputeerde.

De heer **Van Merrienboer** (GS, PvdA): Wij zijn daar volop mee bezig. Als ik kijk naar de aanpak windpark A16 – ik mag zelf leidinggeven aan de PIP-procedure – dan maken wij daar afspraken over sociale participatie. Ik maak hier het punt van behoorlijk bestuur ten aanzien van een opdracht die in 2011 al is ingevuld. Nogmaals, dat is een afweging die de gemeente Woensdrecht ook mag maken... Wij hebben beoordeeld op verzoek van de Staten, aanvankelijk via proactieve aanwijzing, dat windmolens daar zijn in te passen. Dus dat is gewogen. En vervolgens is de gemeente nu aan de slag om vanuit die context een zo goed mogelijk plan neer te leggen.

De **voorzitter**: Goed. Dat hebben we nu ongeveer vijf keer tegen elkaar gezegd. Volgens mij is het punt heel helder. Gelet op het uur van het debat en de detaillering die inherent is aan de kaartaanpassingen, denk ik dat we even wat preciezer en scherper met elkaar in debat moeten. Mevrouw Surminski.

Mevrouw **Surminski** (PvdD): Ik zou graag willen reageren op de stelling van de gedeputeerde dat de mensen op dit moment kunnen inspreken op het voorliggende bestemmingsplan. Kijk, mensen wachten tot wij vanavond besloten hebben. De inspraak ligt klaar, de bezwaarprocedures liggen klaar, alleen als wij

vanavond besluiten om geen aanpassing in de Verordening ruimte te doen, dan heb je een totaal andere situatie –

De **voorzitter**: Het punt is helder. De gedeputeerde.

De heer **Van Merrienboer** (GS, PvdA): Ik ontraad het amendement ten stelligste, want dat vind ik echt onbehoorlijk bestuur. Ik raad de mensen aan om een zienswijze in te dienen op de plek waar de integrale afweging nu wordt gemaakt. Zo voeren we in Brabant en in Nederland een zorgvuldig ruimtelijk beleid.

De **voorzitter**: De heer Van den Berg.

De heer **Van den Berg** (PVV): Ik wil heel graag weten wat het college vindt van behoorlijk bestuur als we het hebben over wat een Eneco, eigendom van een aantal Nederlandse gemeenten, dus eigenlijk een soort staatsbedrijf, flikt door het vermogen naar 14,99 megawatt terug te draaien terwijl het veel groter is –

De **voorzitter**: Dat punt is al gemaakt.

De heer **Van den Berg** (PVV): Daar komen dus oversized windmolens. Wat vindt de gedeputeerde daarvan in het kader van het bewaken van –

De **voorzitter**: Het is nu al een paar keer genoemd. De gedeputeerde heeft het woord.

De heer **Van Merrienboer** (GS, PvdA): Ik herhaal, ik hoop van harte dat wij de gemeente als eerste overheid toch ook het vertrouwen gunnen als het gaat om ordentelijke procedures. Daar dient die afweging plaats te vinden. Hier moet niet een soort van schaduwdiscussie plaatsvinden, de discussie moet in Woensdrecht worden gevoerd. Wij kiezen nu, als het gaat om het windpark A16, voor een andere benadering. Maar om nu op dit moment het proces nogmaals te ontregelen, dat vind ik echt op een verkeerde manier gebruikmaken van bevoegdheden. Dat geeft geen pas.

De **voorzitter**: Wat op het spel staat, is volstrekt helder. Van den Berg.

De heer **Van den Berg** (PVV): Het is heel simpel. Tussen 5 en 100 megawatt is de provincie bevoegd gezag. Dus wij gaan daar wel degelijk over, of je het nou rechtzet of niet.

De **voorzitter**: Het is helder. Van der Wel.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter, in de vorige Statenperiode, in 2012, hebben we deze discussie ook gehad en toen hebben we het college er ook op gewezen dat de gedeputeerde die molens mogelijk wilde gaan maken, faciliteren, op aanspraak van de inspraak van de directeur van Eneco, die hier kwam vertellen dat die molens zo ontzettend mooi waren. Toen hebben wij gezegd: dan moet je eerst met de Staten de discussie over zoekgebieden aangaan, over de afwegingskaders. Dat is toen niet gebeurd. Toen is de Raad van State ertussen gekomen en nu zijn we hier weer beland. En nu zegt de gedeputeerde weer: terugkomen op dat besluit is niet ordentelijk. Maar onze stelling was toen en is nog steeds: als de gedeputeerde de Staten mee wil krijgen in windenergie, moeten we het eerst hebben over het onderliggende beleid, de zoekgebieden. Is de gedeputeerde dat met me eens?

De **voorzitter**: Goed, het is helder. De gedeputeerde, antwoord en dan vervolg.

De heer **Van Merrienboer** (GS, PvdA): Het antwoord is nee, want in 2011 is op verzoek van PS de procedure in gang gezet. Nogmaals, als je kijkt naar projecten die nu starten, doe je dat met de inbreng en de wijsheid van nu. Dus dat betekent dat we de sociale participatie veel sterker proberen in te brengen bij een windpark. Mevrouw Spierings heeft dat echt als onderdeel van het energieprogramma staan. Maar mijn punt is hier de deugdelijke ruimtelijke ordening en behoorlijk bestuur. Wij moeten hier niet dit moment benutten om daar op twee manieren te ontregelen waar de gemeente zelf haar verantwoordelijkheid, door ons geboden, neemt om een integrale afweging te maken. Daar blijf ik op hameren. Als het gaat om het vaststellen van verdere zoekgebieden: dit strekt uitsluitend tot de Kabeljauwbeek. Daar is dit herstel op gericht, daar is deze kaartaanpassing op gericht. En in den brede: als wij ons windbod hebben gerealiseerd, zullen we in Brabant ongetwijfeld de discussie krijgen over hoe we verdergaan met wind op land. Dan is de discussie vol op tafel. Dat is een beleidsmatige discussie, maar niet nu en niet deze casus daarvoor benutten.

De **voorzitter**: Goed, punt. Ik wil deze discussie nu echt afsluiten, want anders blijven we echt oneindig herhalen. De kaarten liggen op tafel, u kunt straks besluiten, wat we er ook van vinden. Mevrouw Brunklaus, ik geef u nog één keer de gelegenheid.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Ik heb een vraag over de opmerking die de gedeputeerde maakte. Hij zei net: het is inderdaad een lang dossier. Maar hij zei net ook: het ligt al in de inspraak in Woensdrecht. Dat klopt, want dat heeft de gedeputeerde besloten. Wij hebben dit niet eerder kunnen bespreken in de Staten. De gedeputeerde weet ook dat we het over dit stuk hebben gehad in onder andere de procedurevergadering. We hebben ervoor gekozen om deze werkwijze te hanteren, om het direct in de Staten te bespreken. Dat doen we nu, dus als de gedeputeerde dan zegt: het ligt al in de inspraak in Woensdrecht, ja, daar heeft hij voor gekozen om die weg zo te bewandelen. Maar daar kan hij ons niet op afrekenen.

De **voorzitter**: Mag ik zeggen dat we het hier dus inderdaad bespreken en er straks over besluiten, daar mankeert verder helemaal niets aan. Maar mijn punt is: u wisselt al een halfuur voortdurend dezelfde argumenten. Dat het hier besproken wordt, is volstrekt terecht en dat heeft consequenties voor het traject in Woensdrecht. Hier wordt straks een besluit genomen, dat is rechtsgeldig, maar de argumenten waarom u wel of niet in zou stemmen, die lijken me nu adequaat voorhanden liggen. Dat snapt intussen heel Brabant. De gedeputeerde gaat nu vlot verder.

De heer **Van Merrienboer** (GS, PvdA): Voorzitter, ik hoop van harte dat dat zo is. Ik ga naar De Noenes, met uw welnemen. Ook hiervoor ga ik terug naar hoe ik aankijk tegen zo'n situatie. Laat ik met de inhoud beginnen. Wij zijn met De Noenes aan de slag. Als ik kijk naar de opgave die daar ligt, dan is dat geen opgave waarvan de oplossing is: u krijgt de ruimte om nog verder te verstenen en te verstedelijken, zodat de waarde van uw opstallen stijgt en dan verdwijnen daar alle problemen als sneeuw voor de zon. Ik ben er pertinent van overtuigd dat dat niet de oplossing is. We hebben veel van dit soort plekken in Brabant. Ik neem oprecht de zorgen van mensen serieus die daar een opgave zien in wat ik preventie van verval noem, echt preventie van achteruitgang en verloedering, maar dat heeft te maken met beheer en met collectief beheer op zo'n locatie. Maar de gemeente daar – de heer Maas refereerde eraan – zorgt dat bestemmingsplannen actueel zijn en dat er gehandhaafd wordt. Ik zie de gemeenschap graag aanwezig zijn bij De Noenes om er collectief voor te zorgen dat daar, vooral via beheer, voorkomen wordt dat zaken aan de orde zijn. Dan ga ik naar punt twee, want nogmaals: ik ben met De Noenes in

gesprek. Maar als er al sprake zou zijn van een opgave om de kaartaanpassing te doen, dan blijf ik vinden dat we daar niet mee moeten beginnen.

De **voorzitter**: Interruptie Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voorzitter. Nou hoor ik toch een heel inconsistent verhaal van de gedeputeerde. Aan de ene kant zegt hij: bij de windparken is de gemeente de eerste overheid en is de gemeente aan zet om het bestemmingsplan te wijzigen. Nu hebben we een situatie bij De Noenes, waarbij de gemeenteraad van Haaren unaniem achter deze aanpassing van De Noenes staat, en dan zegt de gedeputeerde: ik wil vanuit de provincie de verloedering en de verstening voorkomen. Wees nou eens consequent hierin.

De **voorzitter**: Het punt is duidelijk. De gedeputeerde.

De heer **Van Merrienboer** (GS, PvdA): Ik ben buitengewoon consequent. En dat betekent dat ik de afwegingen over wat er in een gebied moet gebeuren, inclusief de mogelijkheid van een kaartaanpassing, integraal onderdeel wil laten zijn van een bestemmingsplan, waarin ik serieus de totale afweging kan maken over het gebied in zijn totaliteit, inclusief compensatie, inclusief bijvoorbeeld beheer. Dus ik ben juist consistent door nu niet De Noenes – nogmaals, misschien vooral de gemeente – een vluchtheuvel te bieden en te zeggen 'gaat u maar met een ruimere ruimtelijke titel aan de slag' en de suggestie te wekken dat je daar via verdere verstedelijking de problemen oplost. Het moet in het gebied gebeuren via een combinatie van plannen. Er zijn ruimtelijke argumenten om te stellen dat we niet verder moeten gaan in dat gebied. Het is een kwetsbaar gebied. De heer Heijman sprak over afwijken, maar die drie zaken waren drie unieke casussen. Overigens wil ik mevrouw Brunklaus bedanken voor de complimenten voor de beantwoording. Wat wij willen voorkomen is dat we straks overal van die unieke casussen krijgen, want dan zijn we dus echt aan het verrommelen in plaats van bezig met een deugdelijke ruimtelijke ordening.
De gemeente heeft de verantwoordelijkheid, samen met bewoners, om ervoor te zorgen dat in dat gebied – desnoods via een aanpassing van het bestemmingsplan – de goede dingen gebeuren en de slechte dingen worden voorkomen. Daarover zijn we met de gemeente in gesprek, ook als het gaat om de handhavingsopgave. Ik vind het ondeugdelijke ruimtelijke ordening als je op voorhand, zonder weging van plannen, een kaartaanpassing doorvoert. Ik denk dat het middel erger is dan de kwaal. De druk op het proces om de goede dingen met elkaar af te spreken, wordt volgens mij lichter door te zeggen: u kunt hier privaat verder met verstening en verstedelijking. Nogmaals, in een kwetsbaar gebied. Want dat is het primair provinciaal belang waarom wij een titel op dat gebied hebben gelegd –

De **voorzitter**: Van Hattem. Ik probeer echt een punt te ontdekken in het betoog. Ik wil u uw zinnen echt laten uitspreken, maar dan moet u ook zinnen maken. Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Er zijn inmiddels heel veel dingen gezegd waar ik op kan reageren, maar ik kom tot de essentie. Er zit nog steeds, naar mijn smaak, het idee in dat we aan de ene kant zeggen dat de gemeente de eerste overheid is, maar aan de andere kant zegt de gedeputeerde: de gemeente Haaren moet het bestemmingsplan aanpassen, maar dan wel zoals ik het wil vanuit GS. Dat vind ik een inconsistentie. En hij noemt –

De **voorzitter**: Meneer Van Hattem, u herhaalt zichzelf ook. Graag korte en krachtige interrupties.

De heer **Van Hattem** (PVV): De gedeputeerde zegt: het is een kwetsbaar gebied. Daarom vraag ik nu: waarom is dit een kwetsbaar gebied terwijl het gebied geen EHS is? Het heeft een agrarische bestemming op dit moment. Er ligt alleen EHS naast, het ligt niet in de EHS. Waarom is dit dan een kwetsbaar gebied?

De **voorzitter**: Uw vraag is helder. De gedeputeerde.

De heer **Van Merrienboer** (GS, PvdA): Ik wil wel de hele techniek van de Verordening ruimte erbij pakken, maar we hebben dit gebied een bepaalde status gegeven op basis van een zorgvuldige lagenbenadering. Zo heet dat in het jargon. Een verzoek om een gebied een andere status te geven, dan keer ik toch graag de bewijslast om? Dan zal er een onderbouwing moeten plaatsvinden waarom dat nodig is. Ik zoek juist naar een integraal gebiedsproces. Daar gaat een gedeputeerde niet dicteren wat er moet, nee, daar gaat een gedeputeerde zorgen dat het proces, waar mogelijk, gefaciliteerd wordt, waar wij mogelijk een bijdrage aan leveren. Nogmaals, deugdelijke ruimtelijke ordening vraagt het respecteren van de kaarten zoals ze zijn. We hebben niet voor niets die gebieden die status gegeven. We realiseren via deugdelijke bestemmingsplanprocedures eventuele aanpassingen in die gebieden en niet andersom. Dus ook voor De Noenes geldt... En dat is niet geen besluit nemen, maar dat is inderdaad gewoon handhaven wat we nu hebben, proces faciliteren rond De Noenes en eventueel zien of er dan vervolgacties nodig zijn.

De **voorzitter**: Braspenning.

De heer **Braspenning** (CDA): Dank u wel, voorzitter. Dit was het antwoord op de vragen van de PVV, maar wij hadden eigenlijk maar één vraag. De gedeputeerde zegt via deugdelijke gebiedsontwikkeling, helemaal mee eens, maar onze vraag was: neem dan nu nog geen negatief besluit, maar zeg gewoon: we schorten dit besluit even op tot we die deugdelijke gebiedsontwikkeling hebben besproken.

De **voorzitter**: Uw vraag is duidelijk. De gedeputeerde.

De heer **Van Merrienboer** (GS, PvdA): Dat is semantiek. Ik neem geen negatief besluit, ik handhaaf de huidige kaart. Het enige wat ik aangeef: als er goede planontwikkeling plaatsvindt, dan gaan wij kijken. En ik vind dat echt de algemene lijn ten aanzien van deugdelijke ruimtelijke ordening: goede bestemmingsplannen op basis van goede gebiedsprocessen en dan zijn wij bereid om ook een integrale afweging te maken. Ik neem geen negatief besluit –

De heer **Braspenning** (CDA): Wel –

De **voorzitter**: De heer Braspenning.

De heer **Braspenning** (CDA): Dat is een negatief besluit.

De heer **Van Merrienboer** (GS, PvdA): Nee, ik handhaaf de huidige kaartbeelden.

De **voorzitter**: Mevrouw Brunklaus.

De heer **Braspenning** (CDA): Ik was nog niet uitgesproken, voorzitter.

De **voorzitter**: Dan moet u via mij het woord nemen en niet zelf het woord nemen. U hebt uw beurt nu verspeeld. Brunklaus.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Ik had een korte vraag aan de gedeputeerde. Hij zegt dat hij met Haaren in gesprek is hierover, ik ben aan het zoeken naar oplossingen. Wanneer denkt hij daarmee klaar te zijn? Hoelang gaat dat duren?

De **voorzitter**: De vraag is duidelijk. De gedeputeerde.

De heer **Van Merrienboer** (GS, PvdA): Als ik daar een concreet antwoord op zou geven, zou ik van de heer Van Hattem het verwijt krijgen dat ik het proces daar stuur. Het is echt een verantwoordelijkheid van de gemeente. Onze mensen participeren actief in dat proces. Ik hoop dat er snel concrete plannen komen omdat ik de zorg van de mensen begrijp en serieus neem. Maar wat wij hier nu afwijzen, of in ieder geval niet honoreren, heeft alleen maar een negatief effect op dat proces.

De **voorzitter**: Mag ik stilte in de zaal? De gedeputeerde heeft het woord.

De heer **Van Merrienboer** (GS, PvdA): Ik weet dat de gesprekken... Nogmaals, er is ook vandaag, ook vorige week weer een uitwisseling van gegevens geweest. Dus er wordt aan gewerkt. Maar ik ga nu geen planning geven op een proces waarvan ik niet de verantwoordelijkheid voor de planning heb.

De **voorzitter**: Mevrouw Brunklaus.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Ik vraag ernaar omdat er natuurlijk veel mensen hierop zitten te wachten. Ik vind het heel redelijk dat de gedeputeerde... Het is voor mij geen negatieve opmerking. Ik wil gewoon als Statenlid geïnformeerd zijn van hoe dat dan loopt en wat de gedeputeerde ongeveer denkt. Als hij zegt: daar heb ik twee jaar voor nodig, dan kan dat zo zijn. Hij hoeft voor mij ook geen datum aan te geven, maar het is meer om de sfeer te tekenen van hoe het nu gaat.

De **voorzitter**: Het is duidelijk. De gedeputeerde.

De heer **Van Merrienboer** (GS, PvdA): Wat ik graag wil toezeggen is dat wij op korte termijn informeren over de stand van zaken. Dan hebben de Staten zicht op hoe het proces precies loopt. Die toezegging wil ik graag doen, maar dat is wat anders dan dat ik nu voorzie wanneer er überhaupt over een eventueel plan een besluit zou moeten vallen.

De **voorzitter**: Helder. Van der Wel.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter, dank u wel. Kan de gedeputeerde aangeven in hoeverre hij nu last heeft van het besluit in de vorige Statenperiode dat we met Stille Wille genomen hebben voor die stad en land-integratie, toen we de vakantieparken semipermanente woonbestemmingen hebben gegeven. In hoeverre hebben we daar nu last van?

De **voorzitter**: De gedeputeerde. De vraag is duidelijk.

De heer **Van Merrienboer** (GS, PvdA): Ik heb er niet zo'n last van omdat – en dat hebben we in de beantwoording van de vragen van mevrouw Brunklaus ook aangegeven – het echt unieke situaties waren.

Wat we moeten voorkomen is dat we zelf het beeld kantelen en zeggen: er is ruimte om naar volgende unieke situaties te gaan. Dat waren drie aparte casussen. Ik heb dat aan mevrouw Brunklaus op papier uitgelegd. Het betekent dat ik niet bang ben voor een soort van precedentwerking, maar we moeten wel scherp blijven. We gaan toe naar een omgevingswet waar in een omgevingsplan straks echt een goede integrale afweging kan worden gemaakt, maar ook maatwerk kan worden geboden. Het kan best zijn dat je ruimtelijk instrumentarium nodig hebt op een aantal plekken, maar niet op de wijze zoals we die bij die drie casussen hebben ingezet. Dat zijn afgeronde casussen.

De **voorzitter**: Goed.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter, ik ga heel ver mee met de gedeputeerde, want ik ben absoluut voor zorgvuldigheid en zeker niet voor permanente bewoning overal en nergens. In de beantwoording over Parc Patersven, twee jaar geleden, werd aangegeven dat de permanente bewoning mogelijk werd gemaakt omdat handhaving simpelweg niet zou slagen. Dat is de beantwoording toen geweest. In hoeverre heeft de gedeputeerde er zicht op dat handhaving nu wel een belangrijke rol gaat spelen en gaat werken?

De heer **Van Merrienboer** (GS, PvdA): Voorzitter, dat is natuurlijk wat we gaan inventariseren. We hebben in het kader van de Perspectiefnota ook aangegeven dat vergunningverlening, toezicht en handhaving een groot thema is in Brabant. Ik vind dat we het daarover beleidsmatig met elkaar moeten hebben. Want we zien plekken in Brabant waarvan ik denk dat ze afglijden als je daar niet heel gericht aandacht aan geeft. Daarom moet je juist niet dit soort dingen doen, maar moet je eerst specifieke planvorming op een gebied vormgeven voordat je het ruimtelijke instrumentarium daar dienstbaar aan maakt.

De **voorzitter**: Goed. Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voorzitter, toch nog één punt. Ik hoor de gedeputeerde heel stellig zeggen, maar echt heel stellig: ik respecteer de kaarten, ik respecteer de kaartbeelden. Hoe consequent blijft hij dit toepassen, zoals we het afgelopen jaar hebben gezien. Dat er uitzonderingsclausules uit de Crisis- en herstelwet op het besluit omgevingsrecht zijn toegepast om asielzoekerscentra te realiseren, asielopvanglocaties, tijdelijke huisvesting te verlenen, ook in gebieden waar het volgens de Verordening ruimte en bestemmingsplannen eigenlijk niet kon.

De **voorzitter**: De gedeputeerde. De vraag is duidelijk. U herhaalt voortdurend.

De heer **Van Merrienboer** (GS, PvdA): Voorzitter, ik hoef de Crisis- en herstelwet hier natuurlijk niet te verdedigen of te verantwoorden. Het is helder dat er maatschappelijke urgenties in het geding zijn, want daar heeft de Crisis- en herstelwet mee te maken. Dat die wordt toegepast, is door de Tweede Kamer vastgesteld en daarmee legitiem. Wij zijn prudent en zorgvuldig in elke afweging die we maken.

De **voorzitter**: De heer Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voorzitter. De gedeputeerde hoeft hier niet de wet te verdedigen, dat vraag ik niet, maar hij gebruikt die clausule uit de wet wel als het hem toevallig goed uitkomt. Dan vind ik dat hij niet kan volhouden dat hij de kaartbeelden heel stellig respecteert –

De **voorzitter**: Het punt is helder. De argumenten zijn gewisseld. De gedeputeerde.

De heer **Van Merrienboer** (GS, PvdA): Ik verwerp echt het beeld van een soort willekeur dat de heer Van Hattem hier neerzet. Dat is echt onterecht. Alle afwegingen ten aanzien van de inzet van de Crisis- en herstelwet vinden goed gemotiveerd plaats, zijn transparant, daar kunnen we ons voor verantwoorden. Als de heer Van Hattem zegt: u pakt maar de regels die u passen, dan denk ik: wat zet hij voor een beeld neer van de overheid. Dat geeft gewoon ook geen pas ten aanzien van de integriteit waarmee onze mensen aan het werk zijn.

De **voorzitter**: Meneer Van Hattem, u hebt twee keer geïnterrumpeerd. Nee, ik stop dit nu. Nee, echt niet. De gedeputeerde gaat nu verder. Nee, nee. U vraagt mij een beetje de orde te handhaven en de tijd in de gaten te houden. Ik doe dat namens u en geef de gedeputeerde dringend in overweging zijn betoog af te ronden.

De heer **Van Merrienboer** (GS, PvdA): Dan ga ik naar Waalwijk. Daarover was nog een vraag van mevrouw Brunklaus. Ook daarvoor geldt de vraag of er voldoende groencompensatie plaatsvindt. Groencompensatie regelen we in het bestemmingsplan. Dat bestemmingsplan komt hier op tafel. Wij zien 2.500 bestemmingsplannen per jaar. De beoordeling of de compensatie volgens de regels plaatsvindt, daar mag mevrouw Brunklaus ons op aanspreken. Ik ben in Waalwijk geweest op die locatie. Ik heb gekeken of ik overwegingen zag. Je praat dan echt over een specifiek gebied. Past daar inderdaad een planvorming zoals die nu gaat plaatsvinden? Ik denk dat het inderdaad daar past. Wij zullen bij het bestemmingsplan vaststellen of de regels voor bijvoorbeeld groencompensatie op een goede manier worden toegepast.

De **voorzitter**: Mevrouw Brunklaus.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Voorzitter. Mijn vraag was een andere. De gedeputeerde geeft zelf in het Statenvoorstel aan dat Waalwijk de nodige investeringen heeft gedaan. Bij de technische vragen heb ik daar navraag naar gedaan. Ik heb gevraagd: wat zijn dat voor investeringen? Toen heeft men mij verwezen naar de samenwerkingsovereenkomst van de GOL, artikel 7.3. Daarin staat dat Waalwijk geld moet bijdragen voor investeringen. Dat zijn investeringen voor de GOL-projecten. En dit is geen GOL-project, dit heeft niets te maken met die gebiedsontwikkeling. Volgens mij klopt het niet wat in het Statenvoorstel is opgenomen. In mijn motie vraag ik om te zorgen voor deugdelijke natuurcompensatie. Als de gedeputeerde dat doet, dan is dat prima, dan kan hij de motie gewoon overnemen. Zoals het nu in het voorstel staat, is het dat niet.

De **voorzitter**: De gedeputeerde. Motie onder stuknummer 5 bij u bekend, samen met drie amendementen bij dit voorstel in behandeling.

De heer **Van Merrienboer** (GS, PvdA): Ik zou mevrouw Brunklaus willen uitnodigen om me de tijd te geven om de technische vraag te beantwoorden. Dat heeft inderdaad te maken met de vraag of het gebied binnen de gebiedsontwikkeling in Oostelijke Langstraat valt en of de compensatie die daar is vormgegeven, mag worden meegeteld. Laat me dat als een technische vraag beantwoorden voordat we in een motie het overbodige gaan vragen. Natuurcompensatie dient altijd deugdelijk geregeld te worden.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Het probleem is alleen dat we er vandaag over stemmen en de gedeputeerde geen tijd heeft om dat verder uit te zoeken.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van Merrienboer** (GS, PvdA): Kijk, de motie is waar, dat moeten we gewoon doen. Dus in die zin kan ik ook zeggen: geen bezwaar. Maar er zit een overbodigheid in, dat is hier in dit huis altijd de discussie, maar als het mevrouw Brunklaus comfort geeft, heb ik geen bezwaar om dit te doen, want dat doen we altijd.

De **voorzitter**: Dan misschien nog een oordeel over de amendementen. Expliciet A1, A2a en A3.

De heer **Van Merrienboer** (GS, PvdA): Amendement A1 ontraad ik. Ik heb dat uitvoerig met u gewisseld. Amendement A2a ontraad ik. Ook dat heb ik uitvoerig met u gewisseld.

De **voorzitter**: Bij amendement A3 is in de laatste alinea 'de aanduiding' in de tweede zin aan het einde geschrapt.

De heer **Van Merrienboer** (GS, PvdA): Amendement A3 heeft dezelfde strekking als A1. Daarvoor geldt dezelfde argumentatie.

De **voorzitter**: Ik wilde het graag expliciet horen. Ik dank de gedeputeerde voor zijn beantwoording en kijk of er nog behoefte is aan een tweede termijn. Eerst mevrouw Dirken, VVD. Ik wil u allemaal vragen het kort en krachtig te houden, maar dat begrijpt u.

Mevrouw **Dirken** (VVD): Ik houd het heel graag kort en krachtig. Dank voor de beantwoording door de gedeputeerde. Ik denk dat hij zo veel vragen van mijn collega's heeft gekregen dat hij aan die van ons niet meer is toegekomen. Ik mis nog een aantal antwoorden, maar misschien kan ik zelf een beetje interpreteren, dan hoeft hij allen maar ja of nee te zeggen. Dan houden we het zeker kort. Ik ben heel blij dat de gedeputeerde zelf aangeeft dat hij naar een kortere procedure toe wil. Onze vraag was daarbij: kunnen wij erop rekenen dat hij dat voorstel op heel korte termijn naar ons toe gaat sturen? Ik zie een ja, heel goed. Tussen de regels door zegt de gedeputeerde ook dat hij de verantwoordelijkheid eigenlijk vindt liggen bij de gemeente Haaren, als het over De Noenes gaat. De gemeente moet een bestemmingsplan gaan maken. Daarin wil de gedeputeerde de afweging gaan maken die we anders vanavond bij de kaartaanpassing hadden gemaakt. Kunnen we dan, als hij heel snel is met het voorstel, nu als een soort van tussenbalans opmaken: de gemeente kan dan ook de eerste zijn die we op de nieuwe manier zouden kunnen behandelen, als ze er zelf een beetje vaart achter zet? Daar gaat de gedeputeerde zo iets over zeggen.
Daarnaast denk ik dat het goed is dat de gedeputeerde nog een keer aangeeft wat de betekenis van vanavond is voor de mensen die in De Noenes wonen. Wat betekent het nu als wij vanavond een besluit nemen? Maakt het voor hen iets uit, maakt het voor hen niks uit, betekent het dat ze morgen weg moeten of had het sowieso niet uitgemaakt? Ik denk dat ze graag die duidelijkheid willen en daar hoor ik graag een reactie op.

De **voorzitter**: Ik dank mevrouw Dirken. De heer Braspenning, gaat uw gang.

De heer **Braspenning** (CDA): Ik stond al strategisch opgesteld, voorzitter. Ik volg de gedeputeerde helemaal als hij zegt dat we met elkaar goed moeten nadenken of deze kaartaanpassingen wel de juiste manier zijn. Eigenlijk laat deze discussie al zien dat hij daar gelijk in heeft.

Ik wil wel even terugkomen op De Noenes. Wij hebben er ook een amendement voor ingediend om de doodeenvoudige reden dat ik denk dat een beslissing op een verzoek van de gemeente Haaren wel degelijk een beslissing is. En neem dan ook de tijd om die gebiedsontwikkeling en alles wat daarbij hoort op een ordentelijke en zorgvuldige manier te doen en neem daarom nu daarover nog geen besluit. Want dat kan weleens een heel ander effect hebben dan wat de gedeputeerde uiteindelijk beoogt. Dank u wel.

Amendement A5

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 23 september 2016, behandelend het Statenvoorstel 66/16A inzake Wijziging Verordening ruimte 2014, kaartaanpassingen 6;

besluiten:

1. vast te stellen de Wijziging Verordening ruimte 2014, kaartaanpassingen 6, elektronisch bekend als NL.IMR0.9930.wijzvr14kaarten6-va01.

dat de volgende tekst:

2. nog geen negatief besluit te nemen over Recreatiepark De Noenes, maar dit verzoek van de gemeente Haaren aan te houden tot nader overleg is geweest met het college van Gedeputeerde Staten.

aan het Ontwerpbesluit van het Statenvoorstel wordt toegevoegd.

CDA
Ton Braspenning"

De **voorzitter**: Het amendement waarop u doelt is amendement onder stuknummer 5 en wordt nu gekopieerd en uitgedeeld. Dan kijk ik nu naar de fractie van de PVV, ervan uitgaande dat de SP het woord niet voert. De heer Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Dank u, voorzitter. De gedeputeerde reageerde als door een wesp gestoken toen we een aantal zaken hier ter discussie stelden: dat we de integriteit van de overheid in twijfel zouden trekken et cetera. Nou, we hebben het afgelopen jaar vooral in de discussie over de azc's genoeg redenen gehad om heel kritisch te kijken naar de omgang van de ruimtelijke ordening, zeker in deze provincie, ten aanzien van de vestiging van asielzoekerscentra binnen het ruimtelijke beleid en de rol die de burgers daarin krijgen en zowaar regelmatig aan de kant worden gezet. Dus wat dat betreft de nodige kritiek. Vraag het anders de burgers zelf. Dat vooropgesteld.
Maar we blijven toch het gevoel houden dat de gedeputeerde gewoon met twee maten meet. Als er een zoekgebied nodig is voor windturbines, dan kan een kaartbeeld makkelijk worden aangepast, en als er permanente bewoning mogelijk moet worden gemaakt, dan is het ineens een veel moeilijker verhaal, want dan is het een kwetsbaar gebied en daar mag niet aan getwijfeld worden, want dat is een zorgvuldige lagenbenadering. Er is ook een heel zorgvuldig proces ingezet door de bewoners van De Noenes. Ik vind dat de gedeputeerde de bewoners van De Noenes echt tekortdoet. Ze hebben dikke rapporten laten opstellen door professionele bureaus waarin ze de hele wijziging van de bestemming duidelijk onderbouwen. Het zou in ieder geval een klein beetje chique zijn van de gedeputeerde richting die bewoners, richting de initiatiefnemers, de mensen die al jarenlang voor dat gebied zorgen, om dat in ieder geval serieus te nemen en dat proces ook serieus op te pakken.
Dan kom ik nog terug op de windturbines. Ik heb nog een paar korte vragen daarover. De gedeputeerde zegt: de gemeente is de eerste overheid. Maar wij besluiten hier zelf vanuit onze eigenstandige rol over de

Verordening ruimte die vanavond voorligt. Dus wat dat betreft, is er een equality of arms tussen de overheden. De Dienst Vastgoed Defensie heeft eerder in een brief toestemming gegeven voor een maximale bouwhoogte van 85-95 meter voor de windturbines. Nu staat er in de regels voor de windturbines een bouwhoogte van 85-125 meter. Hoe is dat met elkaar te rijmen en is dit niet in strijd met de afspraken met Defensie?
Tot slot nog een openstaande vraag: ik heb nog geen reactie op de vraag of er nog iets overblijft van het landschap van allure op de Brabantse Wal, waarin fors geïnvesteerd wordt en waar met de vestiging van dit windturbinepark ook een cumulatief effect ontstaat met windturbines die in de omgeving al aanwezig zijn, wat nog versterkt wordt, waardoor het omliggende landschap eigenlijk helemaal verpest wordt. Tot zover, voorzitter.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Van Hattem. Mevrouw Klitsie.

De heer **Van Hattem** (PVV): Nog één korte opmerking over het amendement van de Partij voor de Dieren, als u mij toelaat. Wij staan wel sympathiek tegenover dat amendement, maar hebben een apart amendement ingediend omdat wij de toelichting iets anders geformuleerd zouden hebben. Het aspect van dat er nog voldoende ruimte is voor nog niet gebruikte zoekgebieden voor windturbineparken, daar kijken wij iets anders tegenaan. We willen nergens in Brabant windturbineparken.

De **voorzitter**: Waarvan akte. Mevrouw Klitsie.

Mevrouw **Klitsie** (D66): Voorzitter. Ik wil de gedeputeerde danken voor zijn heldere beantwoording over de twee heikele thema's vandaag, De Noenes en de Kabeljauwbeek. Wij zijn voor een ordentelijke ruimtelijke ordening en voor een goed proces. Wij zullen het collegevoorstel dan ook steunen en niet de amendementen steunen. Ik heb nog wel een suggestie bij De Noenes. Het proces met de bewoners en de gemeente is een proces dat al jaren loopt en waar toch een keer zorgvuldig, maar wel met tempo, aan doorgewerkt moet worden. De preventie van verval, daar gaat het in feite om. Dat speelt wat mij betreft ook op de drie parken die ondertussen wel gelegaliseerd zijn. Wij hebben indertijd met grote aarzeling daarmee ingestemd, wetende dat er een grote opgave bij de gemeenten kwam te liggen. Ik ben eigenlijk wel erg benieuwd hoe de gemeenten die opgave in de afgelopen jaren hebben ingevuld en of die parken daadwerkelijk doen wat ze toen dachten te gaan doen. Dus graag ook even terugkijken naar de andere drie, dat zou mijn suggestie zijn. Dank u wel.

De **voorzitter**: Ik dank mevrouw Klitsie. De heer Maas, Partij van de Arbeid.

De heer **Maas** (PvdA): Normaal gesproken maak ik geen gebruik van de tweede termijn en mocht ik het altijd eens zijn met wat de gedeputeerde gezegd heeft. Toch wil ik uw aandacht vragen. Want de gedeputeerde werd het vuur na aan de schenen gelegd. Wij zijn tevreden met zijn beantwoording. Maar hier staat een gedeputeerde die betrouwbaar bestuur uitdraagt. Hij blijft achter besluiten staan die in het verleden zijn genomen. Hij gaat die nu ten uitvoer brengen. Dank daarvoor. Zorgvuldigheid en dat doen wat we eerder afgesproken hebben. Ook in overleg gaan met de bewoners, ook bij De Noenes gaat deze gedeputeerde in gesprek om hun de mogelijkheid te bieden om uit de problematiek te komen. Dat doet hij niet door een schijnbeweging en door een kaartaanpassing, alsof dan het probleem opgelost is, nee, dat doet hij daadwerkelijk vanuit zijn hart om daar de problemen op te lossen, in gesprek te gaan, uiteindelijk het bestemmingsplan aan te passen en te komen tot waar het eigenlijk om gaat: het oplossen van de problemen. Mijn complimenten aan de gedeputeerde.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Maas. Mevrouw Brunklaus.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Ik sluit me aan bij de woorden van de heer Maas, want het is enorm ingewikkeld, vooral als processen zo lang duren. Ik heb tijdens mijn bezoek aan De Noenes ook gemerkt hoe ingewikkeld het daar ligt. Ik ben blij dat de gedeputeerde het serieus neemt, met mensen in gesprek gaat en dit ook met de gemeente hopelijk tot een goed einde gaat brengen. Dat is natuurlijk vooral aan de gemeente zelf. Wat betreft de andere zaken heb ik via interrupties het nodige kunnen doen. Dank voor het beantwoorden van alle vragen.

De **voorzitter**: Ik dank mevrouw Brunklaus. Oosterveer, 50PLUS niet. Surminski, Partij voor de Dieren.

Mevrouw **Surminski** (PvdD): Dank u wel. Ik wil eigenlijk alleen nog van de gedeputeerde weten hoe hij omgaat met het gegeven dat het vermogen van het windpark Kabeljauwbeek kunstmatig wordt beperkt op 14,99 megawatt en wat dat betekent voor de rol van de provincie in dezen.

De **voorzitter**: Ik dank mevrouw Surminski. Heijman niet. Dan wil ik vragen om stilte in de zaal en aandacht voor de gedeputeerde.

De heer **Van Merrienboer** (GS, PvdA): Voorzitter, dank u wel. Ik heb mevrouw Dirken wellicht tekortgedaan in de urgentie van de beantwoording van de andere vragen. Het belangrijkste punt waar zij naar informeert, heeft te maken met de vraag of aan de situatie van de mensen in De Noenes iets verandert als wij vanavond conform besluiten. Dat is niet het geval. De mensen die daar nu wonen, hebben helemaal niets te vrezen ten aanzien van de consequenties van dit besluit als het gaat om hun individuele woonrechten op die plek.
We gaan inderdaad aan de slag. Ik ga naar het amendement van de heer Braspenning. Wij zijn aan de slag, maar het amendement strekt nergens toe. We gaan aan de slag om een voorstel te maken. Het kan zijn dat over dat voorstel aan PS of GS iets gevraagd wordt. Maar dat doen we dan op basis van dat voorstel. Wat houden we nou eigenlijk aan met dat amendement? Nogmaals, ik had het al over de semantiek en over de duidelijkheid. Nee, we wachten gewoon een ordentelijk voorstel af en dan ben ik bereid om dat voorstel ook te wegen op de consequentie of daar een ruimtelijke ordening, ondersteuning of aanpassing aan moet worden gegeven. Maar niet andersom. Ook vanuit zorgvuldigheid ga ik dat amendement ontraden, omdat dat juist het initiatief weer hier laat, terwijl het daar moet worden genomen met de goede planvorming.

De **voorzitter**: Braspenning.

De heer **Braspenning** (CDA): Dank u wel, voorzitter. En toch denk ik dat het niet helemaal klopt wat de gedeputeerde zegt. Ik had niet anders verwacht dan dat hij het zou ontraden, maar ik denk dat het effect van het hier nemen van een beslissing, ook al is het volgens hem een beslissing die niet zo belangrijk is, wel degelijk veel groter is dan hij nu impliceert.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van Merrienboer** (GS, PvdA): Voorzitter, daar zit echt het verschil van opvatting. Ik denk echt dat wij op geen enkele manier een vluchtheuvel moeten bieden voor de suggestie dat wij via het RO-instrumentarium een oplossing gaan bieden voor vraagstukken die echt andersoortige instrumenten vragen. Dus ik blijf bij mijn ontraden.

De **voorzitter**: Van Hattem, interruptie.

De heer **Van Hattem** (PVV): Mij blijft het toch een beetje verbazen dat de gedeputeerde hier zegt: we wachten een ordentelijk voorstel af. De bewoners van De Noenes hebben bij de gemeenteraad van Haaren dikke onderzoeksrapporten op tafel gelegd, een zeer uitgewerkt voorstel neergelegd. De gemeenteraad van Haaren is daar unaniem achter gaan staan.

De **voorzitter**: Uw punt is?

De heer **Van Hattem** (PVV): En de gedeputeerde zegt: er is geen ordentelijk voorstel. Wanneer is voor hem een voorstel dan wel ordentelijk?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van Merrienboer** (GS, PvdA): Ik krijg een verzoek voor een kaartaanpassing. Wat ik zoek, is een voorstel waarmee inderdaad wordt bijgedragen aan een duurzame kwaliteit van De Noenes. Want dat is waar mensen naar op zoek zijn en dat is waar ze recht op hebben. Dat gaan wij helemaal niet bieden met een kaartaanpassing. Nogmaals, ik blijf echt op het standpunt staan dat ik denk dat dat eerder een vluchtheuvel is en eerder afbreuk doet aan de noodzaak om op lokaal niveau met onze ondersteuning het goede proces in te vullen dan dat het bijdraagt. Maar ik had het al onderstreept, daar zit echt een verschil van opvatting, dat geldt ook voor de heer Braspenning.
De vraag van mevrouw Surminski heb ik al beantwoord.

De **voorzitter**: De heer Braspenning.

De heer **Braspenning** (CDA): Kan de gedeputeerde proberen een tijdpad te schetsen van wanneer we dan uiteindelijk komen tot?

De **voorzitter**: Dat is nu ook voor de derde keer dat we daarover van gedachten wisselen. Ik vind het best om de avond nog te vullen, maar het is al drie, vier keer over hetzelfde gegaan.

De heer **Van Merrienboer** (GS, PvdA): Voorzitter, die toezegging heb ik mevrouw Brunklaus gedaan. Ik ga op korte termijn informeren over de stand van zaken. Maar ik ga geen verantwoording nemen voor een planproces waarin ik niet de eerstverantwoordelijke ben, dat is toch echt het gemeentebestuur van Haaren.
Om de vraag van mevrouw Surminski te beantwoorden: die afweging is de lokale afweging. Ik wil best vanaf deze kansel oreren over wat ik ervan vind, maar het geeft toch geen pas om de lokale afweging die gemaakt wordt in Woensdrecht hier in te vullen? Wij hebben ervoor gekozen – als ik kijk naar de verantwoordelijkheid die wij nemen voor een PIP A16 – om daar voor 100 megawatt met een uitgebreide MIR aan de slag te gaan. We moeten hier de discussie over het windbeleid maar eens voeren met mevrouw Spierings erbij. Ik ga hier niet zomaar een oordeel geven over een integere afweging die op lokaal niveau moet worden gemaakt.

De **voorzitter**: Oké. Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voorzitter, ik zie toch weer dat ambivalente beeld. Hier zegt de gedeputeerde: het is een lokale afweging van de gemeente Woensdrecht, maar aan een lokale afweging van de gemeente Haaren heeft hij geen boodschap. Dit is toch gewoon hartstikke tegenstrijdig?

De **voorzitter**: Meneer Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Ik kan er geen touw meer aan vastknopen.

De **voorzitter**: Nee, dat is al meermalen gebleken en toch zullen we een besluit moeten nemen. De argumenten lijken me gewisseld. Mevrouw Surminski nog één keer.

Mevrouw **Surminski** (PvdD): Mijn vraag is toch heel duidelijk. Als dat windpark boven de 15 megawatt komt, dan is het wel provinciale verantwoordelijkheid. Dan moet de gedeputeerde zich daar toch over uitspreken? Dus mijn vraag is denk ik wel degelijk relevant, tenzij het fout begrepen is door mij. Maar als het boven de 15 megawatt komt, dan is het een provinciale verantwoordelijkheid. Nu wordt het kunstmatig begrensd, dan moet je daar toch een uitspraak over doen?

De **voorzitter**: De vraag is duidelijk. De gedeputeerde.

De heer **Van Merrienboer** (GS, PvdA): Voorzitter, dit gaat heen en weer. Kunstmatig begrensd. We hebben afspraken over een heldere rolverdeling. Die leidt ertoe dat wij op dit punt in Woensdrecht niet aan zet zijn en dus ga ik niet aan zet.

De **voorzitter**: Oké. De uitspraken over de amendementen, de beantwoording is gegeven. Ik ga nu de beraadslagingen sluiten. Meneer Van Hattem, sorry.

De heer **Van Hattem** (PVV): Er zijn toch nog een aantal vragen, die ik gesteld heb, onbeantwoord.

De **voorzitter**: Gaat u even rustig zitten. Ik kijk naar de gedeputeerde of hij nog een vervolg heeft.

De heer **Van Merrienboer** (GS, PvdA): De verwarring van de heer Van Hattem was al tot grote hoogte gestegen – daar gaf hij net uiting aan – omdat hij kennelijk de heel consistente lijn die ik hier neerzet over hoe we omgaan met ruimtelijke ordening niet wil pakken. Vervolgens gaat hij vragen stellen die echt gaan over het windbeleid waar wij vandaag niet over praten. Dan denk ik: we kunnen hier de tijd tot 12 uur vullen met een discussie die niet raakt aan het dossier dat hier ligt. De vragen die aan de orde zijn, zijn beantwoord, en de vragen die niet aan de orde zijn, niet.

De **voorzitter**: Ik schors de vergadering voor een paar minuten omdat er even wat technische dingen met de amendementen zijn. We moeten daar even heel goed naar kijken. Dat heeft te maken met volgorde van stemmen en de eventuele onderlinge verhoudingen. Daar is de griffier nu mee bezig. Ik schors de vergadering voor drie minuten. Mag ik de heer Braspenning vragen hier naar de tafel te komen?

Schorsing.

De **voorzitter**: Dames en heren, geachte collegae, even concentratie omdat de griffier bij het bestuderen van de ingediende amendementen bij amendement A5 ontdekte dat de tekst als amendement juridisch

gewoon ondeugdelijk is. De heer Braspenning, de indiener, heeft daarover een mededeling. Ik geef hem graag het woord.

De heer **Braspenning** (CDA): Dank u wel, voorzitter. Dat klopt ook inderdaad, bij nadere bestudering is het tekstueel niet mogelijk om dat op deze manier te doen. Wij gaan ervan uit dat de toezegging van de gedeputeerde is om toch te kijken of er voor dat gebied een gebiedsontwikkeling is. Ik hoor dadelijk van hem of dat zo goed geformuleerd is en voldoende is.

De **voorzitter**: Dan is amendement A5 ingetrokken en maakt geen deel meer uit van de beraadslagingen. De griffier heeft vervolgens – let op, dat is bij de stemming belangrijk – een mededeling over de onderlinge verhouding van de amendementen en de consequenties van het aannemen of verwerpen van het een en ander. De griffier.

De **griffier**: De inhoud van amendement A1 en A3 is inhoudelijk gelijk, maar wijkt tekstueel af en de toelichting daarop ook. We brengen als eerste A1 in stemming, als die wordt aangenomen, kan daarna A3 niet in stemming worden gebracht.

De **voorzitter**: Dus als A1 wordt aangenomen, kan A3 niet in stemming worden gebracht. Als A1 verworpen wordt, kan dat wel. We kijken even hoe dat gaat lopen. We gaan stemmen, eerst over de amendementen en motie M5 na het besluit. Ik ga nu de beraadslagingen sluiten en de stemming aankondigen over dit besluit. We stemmen eerst over amendement A1, behorende bij besluit 66/16, inhoudende de wijziging Verordening ruimte 2014, de kaartaanpassingen 6. Amendement A1, eerste indiener de Partij voor de Dieren. De fractie van de VVD.

Mevrouw **Dirken** (VVD): Tegen.

De **voorzitter**: Het CDA.

De heer **Braspenning** (CDA): Tegen.

De **voorzitter**: SP.

De heer **Everling** (SP): Tegen.

De **voorzitter**: PVV.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor met stemverklaring. De toelichting kunnen wij niet volledig onderschrijven, maar het dictum wel.

De **voorzitter**: D66.

Mevrouw **Klitsie** (D66): Tegen.

De **voorzitter**: De Partij van de Arbeid.

De heer **Maas** (PvdA): Tegen.

De **voorzitter**: GroenLinks.

De heer **Uijlenhoet** (GL): Voor.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Oosterveer** (50PLUS): Voor.

De **voorzitter**: Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De **voorzitter**: ChristenUnie/SGP.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Tegen.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voor.

De **voorzitter**: Dit amendement is verworpen.
Brengen we nu in stemming amendement A2a. De fractie van de VVD.

Mevrouw **Dirken** (VVD): Tegen.

De **voorzitter**: Het CDA.

De heer **Braspenning** (CDA): Tegen met een stemverklaring. Wij vinden dit weer net een stap te ver.

De **voorzitter**: SP.

De heer **Everling** (SP): Tegen.

De **voorzitter**: PVV.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor.

De **voorzitter**: D66.

Mevrouw **Klitsie** (D66): Tegen.

De **voorzitter**: De Partij van de Arbeid.

De heer **Maas** (PvdA): Tegen.

De **voorzitter**: GroenLinks.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Tegen.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Oosterveer** (50PLUS): Voor.

De **voorzitter**: Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Tegen.

De **voorzitter**: ChristenUnie/SGP.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Tegen.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voor.

De **voorzitter**: Dit amendement A2a is verworpen.
Komt nu in stemming amendement A3. De fractie van de VVD.

Mevrouw **Dirken** (VVD): Tegen.

De **voorzitter**: Het CDA.

De heer **Braspenning** (CDA): Tegen.

De **voorzitter**: SP.

De heer **Everling** (SP): Tegen.

De **voorzitter**: PVV.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor.

De **voorzitter**: D66.

Mevrouw **Klitsie** (D66): Tegen.

De **voorzitter**: De Partij van de Arbeid.

De heer **Maas** (PvdA): Tegen.

De **voorzitter**: GroenLinks.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Tegen.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Oosterveer** (50PLUS): Voor.

De **voorzitter**: Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor met een stemverklaring. Wij zijn het eens met het dictum, maar niet met de overweging.

De **voorzitter**: ChristenUnie/SGP.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Tegen.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voor.

De **voorzitter**: Dit amendement A3 is verworpen.
Dan komt nu het besluit zelve, 66/16 in stemming. De fractie van de VVD.

Mevrouw **Dirken** (VVD): Voor.

De **voorzitter**: Het CDA.

De heer **Braspenning** (CDA): Voor met een stemverklaring: dat geprobeerd wordt voor gebied De Noenes daadwerkelijk een oplossing te vinden.

De **voorzitter**: SP.

De heer **Heijmans** (SP): Voor met stemverklaring. Voorzitter, leve de blokstemming, hoera, hoera, hoera.

De **voorzitter**: PVV.

De heer **Van Hattem** (PVV): Tegen met stemverklaring. Op de onderdelen van de Kabeljauwbeek kunnen we ons niet vinden, evenals de afwijzing van De Noenes. We hopen dat de gedeputeerde toch nog tot een proces komt om het mogelijk te maken.

De **voorzitter**: D66.

Mevrouw **Klitsie** (D66): Voor.

De **voorzitter**: De Partij van de Arbeid.

De heer **Maas** (PvdA): Voor met stemverklaring. We denken er hetzelfde over als de SP.

De **voorzitter**: GroenLinks.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Voor.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Oosterveer** (50PLUS): Tegen met stemverklaring. Jammer dat het een compleet stuk is en dat het windmolenpark er niet uitgehaald kan worden.

De **voorzitter**: Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Tegen.

De **voorzitter**: ChristenUnie/SGP.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Voor.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Tegen.

De **voorzitter**: het voorstel is aangenomen.
Dan krijgen we nu een motie onder stuknummer 5, behorende bij dit voorstel. De fractie van de VVD.

Mevrouw **Dirken** (VVD): Voor.

De **voorzitter**: Het CDA.

De heer **Braspenning** (CDA): Tegen.

De **voorzitter**: SP.

De heer **Everling** (SP): Voor.

De **voorzitter**: PVV.

De heer **Van Hattem** (PVV): Tegen.

De **voorzitter**: D66.

Mevrouw **Klitsie** (D66): Voor.

De **voorzitter**: De Partij van de Arbeid.

De heer **Maas** (PvdA): Voor.

De **voorzitter**: GroenLinks.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Voor.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Oosterveer** (50PLUS): Voor.

De **voorzitter**: Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor met een stemverklaring. Complimenten aan de indiener.

De **voorzitter**: ChristenUnie/SGP.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Voor.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voor.

De **voorzitter**: Deze motie is aangenomen.

64/16 Verordening kwaliteit vergunningverlening, toezicht en handhaving omgevingsrecht Noord-Brabant

De **voorzitter**: We komen op het volgende onderwerp dat op de agenda staat en dat is de Verordening kwaliteit vergunningverlening, toezicht en handhaving omgevingsrecht. Een aantal fracties heeft zich gemeld voor de eerste termijn. Die vangen wij nu aan met mevrouw Dirken van de VVD.

Mevrouw **Dirken** (VVD): Dank u wel. Gelukkig hebben we vandaag geen blokstemming, want anders ben ik bang dat een deel van de zaal toch al niet meer had kunnen horen wat een deel van ons nog in te brengen heeft over dit voorstel. Dus fijn dat jullie er nog zijn.
Het voorliggende voorstel gaat om een wettelijke verplichting. Elke gemeente en elke provincie moet een verordening vaststellen in het kader van de Wet VTH. Als provincie stellen we deze vast in verband met het werk dat we uitbesteed hebben aan de omgevingsdiensten. Nu zegt de verordening die we vast gaan stellen daar niet zo heel veel over, want de criteria waar vervolgens aan voldaan moet worden, staan in een apart landelijk document, de kwaliteitscriteria 2.1. Die criteria gaan onder meer over de opleiding die mensen gevolgd moeten hebben, de kwaliteit van het werk dat ze leveren en de hoeveelheid geld die beschikbaar is voor uitvoering van de taken. Of, zoals in het voorstel staat dat wij gekregen hebben: het gaat over dienstverlening, over uitvoering en over financiën. En als we dat, zoals dat tegenwoordig gebruikelijk is, doen aan de hand van de afkorting, dan hebben we criteria die DUF zijn. Dat vonden wij dan toch een beetje jammer en we hopen dat dat geen voorbode is van wat de uitvoering ons uiteindelijk gaat brengen. Als fractie missen wij dan ook de aandacht voor competenties, met name voor wat wij gemakshalve maar samengevat hebben onder de term Realisme. Met een hoofdletter R. De ondertitel van de kwaliteitscriteria is 'Uitvoering met ambitie', maar in plaats daarvan zouden wij liever spreken, met toevoeging van de R, van "Uitvoering met durf'. Laat me uitleggen wat we daarmee bedoelen. In het bestuursakkoord hebben we afgesproken dat we om de regeldruk te verminderen de snelheid van handelen bij vergunningen willen vergroten. Volgens onze fractie is daar toch echt mee bedoeld dat procedures zo kort mogelijk zijn. De wettelijke termijn zou nooit als leidend principe gezien mogen worden bij het inrichten van processen. Een besluit dat binnen acht weken genomen moet worden volgens de wet,

mag volgens ons gewoon binnen drie dagen genomen worden. Ambtenaren krijgen door de wijze waarop de kwaliteitscriteria processen verplicht stellen wat ons betreft te weinig ruimte voor de R van de realiteit van alledag. Die realiteit van alledag is dat aanvragers meestal sneller een besluit willen of vooral nodig hebben om hun plannen te kunnen realiseren. De realiteit is ook dat een bedrijf, waar controle is geweest, snel wil weten waar het aan toe is en de omwonenden al helemaal. En niet pas na een week of zes omdat we dat toevallig in de processen zetten. Onze vraag is dan ook wat GS al hebben gedaan of wat dit voorstel eraan gaat bijdragen dat er in de praktijk ook echt iets gaat veranderen. Welke cultuurverandering gaan wij nou zien, waardoor burgers en bedrijven sneller antwoord krijgen?
Wij staan achter het voorstel omdat het gaat om een goede kwaliteit van uitvoering. Voor ons houdt het echter niet op bij het vaststellen van deze verordening. Wij zien dat artikel 5 van de verordening de ruimte biedt om in het kader van kwaliteitsborging meer eisen te stellen aan de uitvoering en de handhaving dan alleen de landelijke kwaliteitscriteria voorschrijven. Mijn vraag aan de gedeputeerde is dan ook of hij bereid is om te onderzoeken of er in Brabants verband ook kwaliteitseisen gesteld kunnen worden die te maken hebben met de competenties van medewerkers. Wij zijn heel benieuwd naar zijn visie hierop.

De **voorzitter**: Ik dank mevrouw Dirken voor haar bijdrage. De heer Kuijken van de CDA-fractie.

De heer **Kuijken** (CDA): Voorzitter, ik zie af van mijn spreektijd.

De **voorzitter**: De heer Van Hattem, PVV.

De heer **Van Hattem** (VVD): Dank u, voorzitter. Over het beleid rond vergunningverlening, toezicht en handhaving, VTH, is veel discussie mogelijk. Maar in de voorliggende verordening zit de crux wat ons betreft in artikel 3 inzake de betrokkenheid van Provinciale Staten. Deze is slechts op hoofdlijnen, zo is het geformuleerd, wat een rekkelijk en arbitrair begrip is. Bovendien stelt de toelichting dat, en ik citeer: 'politiek-bestuurlijke overwegingen van gemeenteraad en PS geen betrekking zullen hebben op de organisatorische kwesties van bezetting die tot de competentie van de directeuren van de diensten behoort.' Voorzitter, dit is wat ons betreft onzin. Het DB is immers bestuurlijk verantwoordelijk voor die directeuren. PS en gemeenteraden kunnen vervolgens de in het DB vertegenwoordigde gedeputeerde, of wethouder in het geval van de gemeente, hierop aanspreken. Zeker nu onder andere de dienstverlening en financiën expliciet zijn geformuleerd als kwaliteitsdoelen, moet effectieve, democratische controle hierop door de volksvertegenwoordigende organen mogelijk zijn. Graag horen wij van de gedeputeerde dat hij kan uitsluiten dat hiermee de effectieve democratische controle beperkt wordt. Voorzitter, tot zover.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Van Hattem voor zijn bijdrage. Mevrouw Knoet, Partij van de Arbeid.

Mevrouw **Knoet-Michels** (PvdA): Voorzitter, de Verordening kwaliteit vergunningverlening volgt de modelverordening van VNG en IPO en heeft als basis een bodemniveau kwaliteit 2.1. Daarmee nemen GS een passieve houding aan. Door de aandacht voor deze verordening is de evaluatie van de handhavingskoers 2013-2016 vertraagd. Dat is jammer. Juist daar zouden we antwoorden kunnen vinden op de vraag: wat betekent de analyse van de resultaten voor de komende jaren? Waarop is kwaliteitsniveau 2.1 gebaseerd? Is het genoeg voor Brabant? En als we een hoger niveau willen, hoe zouden we dat dan kunnen bereiken en welke middelen moeten we daarvoor inzetten? We verwachten meer aandacht voor deze discussie.
We constateren dat in Brabant de taken stevig inzetten op vergunningverlening. We stellen vooraf veelal hoge eisen. Met betrekking tot handhaven en toezicht hebben we echter onze twijfels of de kwaliteit voldoende is. Denk aan de vele zorgen over de effecten van de intensieve veehouderij, denk aan kleine en

grote rampen op industrieterrein Moerdijk. We slagen er niet in de burger het vertrouwen te geven dat het veilig en gezond is en dat wij proactief problemen en rampen proberen te voorkomen.
In de Perspectiefnota 2016 wordt in de paragraaf 'Aan de slag met nieuw beleid' een bestuursopdracht VHT-taken gegeven in het licht van de nieuwe Omgevingswet. In beeld zal worden gebracht wat de inzet van het instrumentarium bijdraagt aan onze provinciale doelen en hoe we dan het knelpunt van de financiering na 2018 aanpakken. De evaluatie van de koers 2013-2016 is nog niet volledig bij de bespreking, maar verder vertragen is wat ons betreft niet het goede signaal. De PvdA verwacht dan straks ook bij de bespreking van de begroting 2017 onderbouwde voorstellen om VTH-taken langjarig zodanig vorm te geven dat we de burger het vertrouwen geven dat we binnen onze mogelijkheden waken voor een veilige en gezonde leefomgeving. Dank u wel.

De **voorzitter**: Ik dank mevrouw Knoet voor haar bijdrage. Mevrouw Roijackers van de fractie van GroenLinks.

Mevrouw **Roijackers** (GL): Voorzitter, hoe later op de avond, hoe mooier de bijdragen. Ik wil mijn collega's van de VVD en de Partij van de Arbeid danken voor hun goede inbreng en hun vragen. GroenLinks sluit zich daar van harte bij aan. En een dubbel compliment voor het feit dat ze uit deze technische stukken zo veel inhoud hebben weten te halen en weten te verbinden met hun taak als volksvertegenwoordiger. Ontzettend goed. We zijn immers op weg naar een situatie waarin we vanuit de nieuwe Wet natuurbescherming en van de Omgevingswet als regionale en ook lokale besturen er extra taken bij krijgen. Deze verordening ziet GroenLinks dan ook in dit licht. Als wij met deze ogen kijken naar de nieuwe verordening, hebben we wel wat vragen. Die beginnen in de techniek van deze stukken, want er wordt ook gerefereerd aan kwaliteitscriteria 2.1. Die kwaliteitscriteria op zichzelf zijn ons niet genoemd als Staten. Mevrouw Dirken heeft ze gevonden, ik heb ze ook gevonden. De procedurevergadering heeft verzocht aan GS om ze aan ons toe te sturen, maar we hebben ze niet. En waarom zijn die nou zo belangrijk? Dit is misschien iets wat ik aan de gedeputeerde wil vragen via de voorzitter. Is het zo dat wij bij deze verordening de kwaliteit van onze provinciale VTH-taken op orde gaan krijgen, namelijk met goede opleiding van de medewerkers, goede werkervaring, goede kennis, frequentie en snelheid, de zaken die onder kwaliteitscriteria 2.1 vallen, maar dat het ook zo is dat de Brabantse werkgroep, die aan de slag is gegaan in de afgelopen jaren, met elkaar heeft vastgesteld dat de Brabantse gemeenten een lager bodemniveau in alle realiteit zullen gaan realiseren? Met voor veel taken mbo-niveau, geen hbo-niveau, met drie jaar in plaats van vijf jaar minimale werkervaring en meer van dat soort verwaterde criteria. Het is belangrijk volgens mij dat wij uitsluitsel krijgen, op deze dag dat wij onze provinciale verordeningen vaststellen, over hoe het er bij onze collega-besturen straks aan toegaat, omdat wij gecombineerd zo veel belangrijke taken gaan krijgen.
Voorzitter, volgens mij ben ik door mijn spreektijd heen. Voor deze eerste termijn laat ik het hier even bij.

De **voorzitter**: Ik dank mevrouw Roijackers en geef het woord aan de heer Vreugdenhil. Hij ziet daarvan af. Anderen hadden zich niet gemeld. Dat betekent dat ik meteen de gedeputeerde kan vragen de beantwoording ter hand te nemen. Aan hem het woord.

De heer **Van den Hout** (GS, SP): Dank u wel, voorzitter. Het is een wat leeg en technisch stuk dat hier voorligt. Er wordt inderdaad veel inhoud uitgehaald die er niet in zit. Men kent de kwaliteitscriteria 2.1 niet. Er is een link opgenomen in een van de stukken, in bijlage 2, pagina 6 helemaal onderaan wordt doorgelinkt naar het 120 pagina's tellende rapport over kwaliteitscriteria 2.1. Vastgesteld in september 2012. Met enige regelmaat hebben we hier in deze ruimte gesproken over de voortgang van het implementatietraject dat we vanaf 2013 hebben opgevat. En daar gaat dit stuk helemaal niet over.

De **voorzitter**: Interruptie mevrouw Roijackers.

Mevrouw **Roijackers** (GL): Daar gaat het stuk wel over, want er wordt meerdere keren aan gerefereerd. Waarom lukt het een gemeente als Valkenswaard wel om heel beknopt aan de eigen ambtenaren uit te leggen wat die kwaliteitscriteria 2.1 zijn op minder dan een A4'tje? We hoeven geen 120 pagina's tellend stuk te krijgen, maar we willen ze wel kunnen zien.

De heer **Van den Hout** (GS, SP): Vandaar dat in de stukken een link is opgenomen naar het stuk waar het over gaat. Ik weet niet waar mevrouw Roijackers zo'n moeite mee heeft.

Mevrouw **Roijackers** (GL): Voorzitter, ik heb er moeite mee dat de gedeputeerde het blijkbaar billijk vindt om aan PS een doorlink via een mededeling te geven, daarmee geen onderdeel van de vergadering, waarbij ook bekend is overigens dat doorlinken in stukken niet werken vanuit een device waar een deel van de Statenleden mee werkt. Maar de gedeputeerde begrijpt niet dat het voor Statenleden – en de gedeputeerde is nu in gesprek met de Staten – prettig is om beknopt, duidelijk te zien wat de kwaliteitscriteria 2.1 zijn. We hebben talloze zienswijzen, we hebben allerlei juridische terminologie, maar over wat voor kwaliteitscriteria hebben we het? We hebben hier zo vaak over kwaliteit gesproken met elkaar. De gedeputeerde noemde nota bene zelf dat het grootste probleem bij de ondertoezichtstelling van de omgevingsdienst Midden-West-Brabant is dat de kwaliteitscriteria ontbreken, en nu zijn ze aan de orde en kennen wij ze niet. Een doorlink naar 120 pagina's –

De **voorzitter**: Het punt is duidelijk. De gedeputeerde.

De heer **Van den Hout** (GS, SP): Voorzitter, dit is een grote vergissing, die zijn hier niet aan de orde. Het is misschien een beetje een lastig stuk, maar het enige dat de verordening zegt, is dat GS zichzelf gebonden achten aan het naleven van kwaliteitscriteria 2.1, zoals in 2012 is vastgesteld. Meer zegt dit stuk niet. PS kunnen kiezen: doen we het wel of doen we het niet? Maar waar PS niet over gaan is de inhoud van de kwaliteitscriteria en bovendien zijn die al bijna vijf jaar geleden vastgesteld.

De **voorzitter**: Mevrouw Knoet.

Mevrouw **Knoet-Michels** (PvdA): Dat klopt, die zijn eerder vastgesteld en er staat ook niet meer in het stuk. Maar daarmee zijn vragen nog wel terecht, zoals: bent u van mening dat dat dan voldoet aan wat wij vinden dat we met handhaving met elkaar hier in de provincie moeten regelen?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van den Hout** (GS, SP): Die vraag zou best terecht kunnen zijn, maar niet in het kader van deze verordening. Bovendien zijn PS dan vijf jaar te laat. Ik weet niet wat ik hier nog verder over moet zeggen. Die kwaliteitscriteria worden niet door PS vastgesteld, die zijn vastgesteld door de landelijke koepels van IPO en VNG en door het ministerie in 2012. Sinds die tijd werken alle diensten, ook die van ons, daar hebben we PS regelmatig van op de hoogte gehouden, aan de implementatie van de kwaliteitscriteria. De enige reden waarom we hier met elkaar over dit onderwerp discussiëren, is omdat de staatssecretaris niet bereid was in de Wet VTH één regeltje op te nemen, namelijk 'bevoegd gezag, provincie, gemeente – wie dan ook – dient zich te houden aan kwaliteitscriteria 2.1'. Als ze dat gedaan hadden, hadden wij hier niet gestaan vandaag, dan was het geregeld. Omdat ze dat niet gedaan heeft,

moeten wij, kunnen we niet anders dan hier een wettelijke grondslag organiseren door deze ieniemienie-verordening aan te nemen, waarin we gewoon ook echt niet meer zeggen dan dat wij onszelf verbinden aan kwaliteitscriteria die lang geleden door andere gremia zijn vastgesteld.

De **voorzitter**: Het punt is helder. Mevrouw Knoet.

Mevrouw **Knoet-Michels** (PvdA): Ja, dat punt is me helder, maar volgens mij kunnen we dan wel degelijk ook met elkaar nog bespreken of we het daar dan bij laten. Waarom zouden we niet meer willen? Er is niemand die ons verbiedt om die discussie te voeren.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van den Hout** (GS, SP): Natuurlijk niet, en ik al helemaal niet. De Staten kunnen praten over wat nu op de agenda staat. Dan moeten PS dat op de agenda zetten. Maar dat is nu niet het geval. Er staat nu echt alleen maar een verordening op de agenda. Een heel klein technisch stuk ter vervanging van een regel uit een wet.

De **voorzitter**: Mevrouw Roijackers.

Mevrouw **Roijackers** (GL): Dan toch ter informatie van ons: gaan de Brabantse gemeenten zich houden aan deze kwaliteitscriteria 2.1?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van den Hout** (GS, SP): Daar gaan wij hier niet over. Nogmaals, de gemeente is haar eigen bevoegd gezag en besluit zelf wat ze doet.

De **voorzitter**: Mevrouw Roijackers.

Mevrouw **Roijackers** (GL): De gedeputeerde van onze mooie provincie zit ook in het DB en AB van de drie Brabantse omgevingsdiensten. Dus ik herhaal de vraag nog een keer, wetend dat hij deze functies vervult: gaan de Brabantse gemeenten zich houden aan de kwaliteitscriteria 2.1?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van den Hout** (GS, SP): Ik zou het echt niet weten. Mevrouw Roijackers moet die vraag niet hier aan mij stellen maar in de gemeenteraad. Mag ik misschien een toelichting geven die wat kou uit de lucht neemt? Omdat wij als provincie van de omgevingsdienst eisen dat alle basistaken worden uitgevoerd volgens kwaliteitscriteria 2.1, betekent dat dus dat de mensen die in dienst zijn voldoen aan kwaliteitscriteria 2.1 en dat de procedures eraan voldoen. Als straks een gemeente zegt: het interesseert ons niet, het maakt niet uit, het zijn de goede mensen die in dienst zijn en het zijn de goede procedures die in place zijn. Dat is de dienst die de dienst levert, ook aan gemeenten die eigenlijk minder willen. Het is niet zo dat we voor afvallige gemeenten een mbo'er in de la hebben liggen.

De **voorzitter**: Mevrouw Dirken.

Mevrouw **Dirken** (VVD): Ik begin nu toch te twijfelen of wij dezelfde verordening voor ons hebben liggen. In de verordening die ik gekregen heb, staat dat wij vaststellen, als we de verordening vaststellen, dat iedereen zich ten minste aan de kwaliteitscriteria moet houden. Is de gedeputeerde het dan met ons eens dat we het ook kunnen hebben over zaken waarvan wij als Staten vinden dat mensen zich daar ook aan moeten houden?

De **voorzitter**: De vraag is duidelijk. De gedeputeerde.

De heer **Van den Hout** (GS, SP): Dat mogen PS op elk moment agenderen.

De **voorzitter**: Mevrouw Knoet.

Mevrouw **Knoet-Michels** (PvdA): De gedeputeerde kan niet garanderen dat de gemeenten zich eraan houden. Wij leggen ook onze taken bij de omgevingsdiensten neer. Kunnen wij garanderen dat dat dan ten minste met 2.1 gebeurt?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van den Hout** (GS, SP): Als PS hiermee instemmen is dat precies de garantie waar mevrouw Knoet om vraagt, namelijk dat de dienst haar diensten voor onze taken levert volgens kwaliteitscriteria 2.1. Het grote voordeel daarvan is dat ze dus competente mensen in dienst zal moeten nemen om dat te doen. En daar hebben de gemeenten dan weer geluk bij, want voor hen werken ze ook.

De **voorzitter**: De gedeputeerde vervolgt en rondt af.

De heer **Van den Hout** (GS, SP): De PVV vraagt of Provinciale Staten hun controle kunnen blijven uitoefenen. Ja, vanzelfsprekend, PS controleren alles waar ze over gaan. Ik snap de vraag eerlijk gezegd niet goed.

De **voorzitter**: De heer Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Ik zal de gedeputeerde een eindje op weg helpen als hij de vraag niet snapt. In het stuk staat dat bepaalde zaken tot de competenties van de directeur van het DB behoren. Maar ondertussen is het natuurlijk wel zo dat de gedeputeerde als dagelijks bestuur de directeuren controleert en wij controleren de gedeputeerde als lid van het dagelijks bestuur. Dus mijn vraag is gewoon heel simpel: kunnen wij ondanks deze verordening de gedeputeerde aan blijven spreken als gedeputeerde in het DB op wat de directeuren doen?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van den Hout** (GS, SP): Nee, PS kunnen mij sowieso niet aanspreken op wat ik in het DB doe, want dat doe ik niet namens PS maar namens het Algemeen Bestuur. Ik kan door PS worden aangesproken op mijn lidmaatschap van het Algemeen Bestuur. Daar ben ik er 1 van de gemiddeld 23. Sommige competenties behoren inderdaad toe aan de directeur, zoals het aannemen van mensen. Daar ga ik de directeur niet op bevragen en daar mogen PS mij ook niet op bevragen.

De **voorzitter**: De heer Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voorzitter, het is toch altijd een goed gebruik in dit land dat een uitvoerend bestuurder verantwoordelijk is voor zijn ambtenaren en daar in ieder democratisch orgaan op aangesproken kan worden? Bovendien, dit debat heb ik in Den Haag ook gevoerd, en er is duidelijk door de staatssecretaris gezegd: een gedeputeerde of een wethouder moet altijd aangesproken kunnen worden op het beleid dat gevoerd wordt.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van den Hout** (GS, SP): Op het beleid dat wij hier voeren wel, op de mandaten van een directeur van een organisatie waarvan we een van de twintig leden zijn niet.

De **voorzitter**: Mevrouw Knoet.

Mevrouw **Knoet-Michels** (PvdA): Wat volgens mij wel kan, is als wij onze taken overdragen aan de omgevingsdienst, en als zij dan niet voldoen aan die kwaliteitscriteria, kunnen wij de keuze maken het daar niet meer neer te leggen. In die zin is het wel degelijk iets dat we met de gedeputeerde kunnen bespreken.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van den Hout** (GS, SP): Als ze niet voldoen aan de kwaliteitscriteria 2.1, dan zullen wij als provincie de dienst daarop aanspreken, want dat is het contract dat wij ondertekend hebben. Sterker nog, dat leggen we nu met zijn allen wettelijk vast, dat we dat gaan doen.

Mevrouw **Knoet-Michels** (PvdA): Dat betekent ook dat je erover kunt spreken wanneer het niet gedaan wordt.

De heer **Van den Hout** (GS, SP): Jazeker.

Mevrouw **Knoet-Michels** (PvdA): Precies.

De **voorzitter**: Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voorzitter, in alle scherpte nog... Als de kwaliteitsdoelen zijn geformuleerd – ik heb het net ook al gevraagd, maar toch even ter verheldering – voor dienstverlening en financiën, in hoeverre berust dat nu bij de directeur en kan de gedeputeerde daar niets mee? Of kunnen we de gedeputeerde daar altijd op aanspreken als bestuurder?

De **voorzitter**: Wat is precies de scherpte? De gedeputeerde.

De heer **Van den Hout** (GS, SP): Was dit de scherpe vraag?

De **voorzitter**: Het is een herhaling van wat de heer Van Hattem net ook zei. Ik dacht dat hij met wat nieuws kwam. Ik geef de gedeputeerde graag de gelegenheid om te antwoorden.

De heer **Van den Hout** (GS, SP): Ik zou hier geen antwoord op weten te formuleren, eerlijk gezegd, dit gaat alle kanten op.

De **voorzitter**: Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Ik vraag gewoon duidelijk of we de gedeputeerde, als bestuurder van de omgevingsdienst, kunnen aanspreken op het gebied van dienstverlening en financiën. Of we daar gewoon democratische controle op kunnen uitoefenen? Als het antwoord nee is, dan zie ik me genoodzaakt om tegen deze verordening te stemmen, want ik wil geen democratische bevoegdheid inleveren middels een verordening. Als het antwoord gewoon duidelijk ja is –

De **voorzitter**: Het punt is helder. De gedeputeerde.

De heer **Van den Hout** (GS, SP): De heer Van Hattem haalt er werkelijk van alles bij dat hier niet in te vinden is. PS leveren geen bevoegdheden in, geen enkele. Het alternatief voor het niet aannemen van deze verordening, is dat de staatssecretaris het alsnog in de wet opneemt. Dan regelen we precies hetzelfde, namelijk enkel en alleen de binding van dit college aan kwaliteitscriteria 2.1. Dat is wat we hier vastleggen, niet meer en niet minder.

De **voorzitter**: Waarvan akte. Ik kijk even of er nog behoefte is aan verdere gedachtenwisseling. Volgens mij is het zo wel aan de orde geweest. Mevrouw Knoet. Anderen nog? Mevrouw Roijackers? Deze twee woordmeldingen. Dan is mevrouw Knoet als eerste en daarna mevrouw Roijackers.

Mevrouw **Knoet-Michels** (PvdA): Ik voel de geïrriteerdheid bij de gedeputeerde al. De aardigheid gaat er een beetje vanaf. Maar ik wil wel herhalen dat ik de inhoud absoluut wel in relatie tot de Perspectiefnota 2016 zie, waarin ook wat aangekondigd wordt, en dat ik dus verwacht dat we die discussie straks bij de begrotingsbespreking kunnen hebben. Dus ik herhaal wat ik in mijn eerste termijn heb gezegd. Daarmee is de verwachting geschetst.

De **voorzitter**: Waarvan akte. Mevrouw Roijackers.

Mevrouw **Roijackers** (GL): Voorzitter, ik leg de kat even hoog als mevrouw Knoet en ik kijk ook uit naar de begrotingsbehandeling en de discussie die we hierover gaan voeren. Maar ik heb ook vandaag de R van realisme, die ik bij de VVD vandaag heb horen komen, want ik denk dat wij het niet eens zullen gaan zijn vandaag over een hoger niveau van kwaliteit dan de hier in de verordening genoemde. Maar GroenLinks is nog niet helemaal klaar met wat het vervolgens betekent voor de omgevingsdiensten en de taken die door de gemeenten worden ingebracht, die in toenemende mate een relatie zullen gaan hebben met dat wat de provincie doet in het ruimtelijke domein. Daarom dienen wij een motie in en die heeft als overwegingen dat we bij de provinciale verordening een hoog kwaliteitsniveau vaststellen voor de VTH-taken conform de afspraken met het Rijk, kwaliteitscriteria 2.1; deze verordening geen betrekking heeft op de VTH-taken voor gemeenten; we constateren dat voor de gemeentelijke uitvoering van VTH-taken voor een lager bodemniveau wordt gekozen en dat een hoger Brabants kwaliteitsniveau gewenst is voor onze Brabantse veiligheid, gezondheid en milieu. Wij dragen GS op in de gemeenschappelijke regeling omgevingsdiensten aan te dringen op een niveau voor vergunningverlening, toezicht en handhaving volgens de kwaliteitscriteria 2.1 en aan PS te rapporteren wat de gemeenten hiervoor aan kansen en aan belemmeringen zien. Ik hoop van harte dat deze moeite gedragen wordt door ons allen en dat wij in het vervolg het hier vaker over kwaliteit kunnen hebben met iets in onze handen. Dank u wel.

Motie M6 'Kwaliteit VTH omhoog in Brabant'

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 23 september 2016, Behandelend Statenvoorstel 64/16 Verordening kwaliteit VTH omgevingsrecht Noord-Brabant

overwegende dat
- we bij provinciale Verordening een hoog kwaliteitsniveau vaststellen voor de VTH-taken
- dit niveau conform afspraak is met het Rijk ('kwaliteitscriteria 2.1')
- deze verordening geen betrekking heeft op de VTH-taken voor gemeenten

constaterende dat
- voor de gemeentelijke uitvoering van VTH-taken voor een lager (bodem)niveau gekozen kan worden
- een hoog Brabants kwaliteitsniveau gewenst is voor onze Brabantse veiligheid, gezondheid en het milieu

dragen Gedeputeerde Staten op
In de GR en Omgevingsdiensten aan te dringen op een niveau voor VTH volgens de kwaliteitscriteria 2.1;

Aan PS te rapporteren wat de gemeenten hiervoor aan kansen en belemmeringen zien;

en gaan over tot de orde van de dag.

GroenLinks
Hagar Roijackers"

De **voorzitter**: Ik dank mevrouw Roijackers. Ik zie nog een interruptie van de heer Vreugdenhil. Misschien is het handig om de motie alvast even te geven, want die moet nog gekopieerd worden.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Voorzitter, ik had eigenlijk helemaal niet willen reageren, maar als je de kwaliteitscriteria goed kent, dan weet je dat ze uit een kwalitatief en een kwantitatief gedeelte bestaan. Die moet je met elkaar in relatie zien. Als je nu zomaar gaat zeggen: gemeenten moeten er ook aan voldoen, dan ga je dus ook die kwantitatieve eisen erop leggen, terwijl er allerlei redenen kunnen zijn waarom dat op een andere manier gebeurt. Kwalitatief zou je er misschien nog over kunnen spreken. Ik denk dat het wel goed is om even goed te beseffen hoe de criteria in elkaar zitten en wat we hier dan vragen, ook richting de gemeente, want anders voeren wij hier een discussie waarvan de gemeenten straks zullen zeggen: snappen jullie wel wat er eigenlijk speelt bij de kwaliteit? Daar wil ik echt even voor waken, dus daarom wil ik deze opmerking toch nog gemaakt hebben.

De **voorzitter**: Waarvan akte.

Mevrouw **Roijackers** (GL): Ik ben heel erg blij met de interruptie van de heer Vreugdenhil. Want ik weet dat dit precies zo speelt bij gemeenten. Ik weet ook dat onder andere in die Brabantse werkgroep er ook op die manier over gesproken is. Er speelt heel erg veel. Gemeenten kunnen echt niet zomaar om kwalitatieve en kwantitatieve redenen voldoen aan de kwaliteitscriteria 2.1, dat weten wij. Maar we hebben ook heel goed geluisterd naar de gedeputeerde zelf, toen wij keer op keer op keer hier in de Staten hebben gesproken over de kwaliteit van de Brabantse omgevingsdiensten, waarbij we bijvoorbeeld tot drie keer toe extra geld ter beschikking hebben gesteld voor de vergunningverlening. Waarbij we hebben gesproken over de ondertoezichtstelling van de omgevingsdienst Midden- en West-Brabant. We hebben gesproken met de directeuren, met de interim-directeuren van de omgevingsdiensten, de

medewerkers en degenen die met de diensten te maken hebben. De kwaliteit moet omhoog, daar is iedereen het over eens. De motie draagt precies op om het te hebben over die knelpunten waar de heer Vreugdenhil het over heeft, maar ook over kansen. Ik hoop dat de heer Vreugdenhil de motie steunt.

De **voorzitter**: De heer Vreugdenhil.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Nog één keer nog, voorzitter. Helder, maar kwaliteit is niet altijd een-op-een te relateren aan het voldoen aan kwaliteitscriteria. Die discussies lopen nu langs elkaar heen. Daar waarschuw ik voor. Ik vind het belangrijk om dat signaal ook vanuit deze zaal richting de gemeenten af te geven, zodat we een zuivere discussie blijven voeren.

Mevrouw **Roijackers** (GL): Bij aanvang van deze gemeenschappelijke regeling is verzuimd de criteria voor kwaliteit vast te stellen. Ik denk dat we kunnen stellen dat we er in Brabant tot nu toe best last van hebben gehad.

De **voorzitter**: Ik dank mevrouw Roijackers voor haar bijdrage. Ik neem aan dat de heer Vreugdenhil het bij interruptie geregeld heeft.
We moeten even wachten totdat de motie die is ingediend gekopieerd is. Ik schors de vergadering voor twee minuten.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voorzitter, ik had toch nog een tweede termijn willen doen.

De **voorzitter**: Ik heb net geïnventariseerd, toen heb ik u niet opgemerkt. Maar komt u gerust, we hebben even de tijd. Gaat uw gang.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voorzitter, het kan ook heel kort. Het gaat eigenlijk gewoon heel fundamenteel om de vraag over artikel 3 van de verordening. Daar staat: Provinciale Staten zien toe op de hoofdlijnen van het beleid voor de kwaliteit en de uitvoering van de handhaving van de betrokken wetten in het licht van de door de provincie gestelde beleidskaders voor de fysieke leefomgeving. Mijn vraag aan de gedeputeerde is eigenlijk heel simpel: waar ligt de scheidslijn voor hoofdlijn en zijlijn of onderlijn, of hoe je het noemen wilt, maar misschien meer fundamenteel: kunnen er redenen zijn waarom het toezicht door Provinciale Staten geweigerd wordt omdat het geen hoofdlijn van beleid zou zijn. Dat is eigenlijk mijn vraag en die is vrij fundamenteel voor onze keuze over de stemming bij dit voorstel.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Van Hattem. Ik merk dat de moties, een drietal, intussen zijn in te zien op uw iPads. De gedeputeerde heeft hem en ik wil even kijken of hij in staat is meteen de beantwoording ter hand te nemen en het oordeel over de motie onder stuk nummer 6 te geven. Het woord is aan de gedeputeerde.

De heer **Van den Hout** (GS, SP): Dank u wel, voorzitter. Ik hoor dat de Partij van de Arbeid over de inhoud gaat spreken bij de begroting. Dat zullen we dan gaan zien. De PVV vraagt eigenlijk waarom –

De **voorzitter**: Sorry, interruptie, mevrouw Knoet.

Mevrouw **Knoet-Michels** (PvdA): Het wordt wat moeilijk op het eind van de avond om goed te luisteren, wellicht, maar ik heb tot twee keer toe gezegd, niet dat ik inderdaad over de inhoud wil spreken maar wel naar aanleiding van het feit dat de gedeputeerde met iets komt, zoals ook in de Perspectiefnota 2016 is

aangekondigd onder de paragraaf "aan de slag met nieuwe beleid'. Dus ik heb inderdaad aangegeven dat ik verwacht dat ik een goed onderbouwd voorstel voor de Begroting 2017 krijg, waar we het over de inhoud en de kwaliteit van handhaving kunnen hebben.

De **voorzitter**: Waarvan akte. De gedeputeerde.

De heer **Van den Hout** (GS, SP): De PVV vraagt zich af waarom ze hier in Provinciale Staten zit: wat het onderscheid is tussen op detailniveau willen meepraten over taken die echt bij een directeur van een uitvoeringsorganisatie liggen of op hooflijnen sturen en waar dan het onderscheid zit. Ik zou bijna zeggen: volg eens een leuke cursus, dan krijgen ze dat vast uitgelegd. Een van de belangrijke hoofdlijnen is – en die heeft ook te maken met VTH – het vaststellen van een strategische visie, zoals het provinciaal milieu- en waterplan. Daar staat in wat wij willen gaan bereiken in Brabant als het gaat over het fysieke leefmilieu en daar hoort een bepaalde VTH-kwaliteit bij. Met de criteria in die strategische visies van het PVVP en alle strategische plannen die we hier maken, stellen PS vast wat het beleid van deze provincie moet zijn. Dat betekent dat het niet gaat over zaken die een directeur met zijn eigen personeel moet regelen in een uitvoeringsdienst.

De **voorzitter**: Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Een flauw en denigrerend antwoord aan het begin van het betoog van de gedeputeerde. Zo kennen we hem wel een beetje. Het punt dat ik wil maken is gewoon heel serieus. Het gaat er gewoon om dat wij, wanneer wij een vraag stellen, niet van de gedeputeerde willen horen dat we overal over mee willen praten. Dat vraag ik helemaal niet. Ik vraag alleen om toezicht. Als er iets misgaat bij zo'n omgevingsdienst, als er echt stront aan de knikker is, wat in de afgelopen jaren regelmatig het geval is geweest – dat weet de gedeputeerde als geen ander – dan willen wij als PS er gewoon over mee kunnen praten. Als het fout gaat: wat is er aan de hand? En dan wil ik niet horen: daar ga ik niet over, want ik ben niet de bestuurder. Dat is het onderscheid dat ik wil maken. Als het zo is dat de gedeputeerde op basis van deze verordening tegen ons als PS kan zeggen: u gaat er niet over, dan zie ik mij genoodzaakt om tegen de verordening te stemmen.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van den Hout** (GS, SP): Om met het laatste te beginnen: daar gaat deze verordening niet over. In die zin is er geen enkele reden om daar tegen te stemmen. Zoals de heer Van Hattem zelf al aangaf: we hebben het hier in deze zaal met grote regelmaat gehad over de problemen bij de omgevingsdienst. Dus waar is hij bang voor? Dat hij er straks niet meer over zou kunnen discussiëren met mij? Daar hoeft hij niet bang voor te zijn. Bovendien, de enige reden waarom we dat niet meer gaan doen in de toekomst, is dat er steeds minder problemen zijn bij de omgevingsdienst.

De **voorzitter**: Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Ik hoop het, met de gedeputeerde. Daar kunnen we het gelukkig hartgrondig over eens zijn. Maar als we echt de bevestiging hebben dat er geen sprake is van uitsluitsel van enige bevoegdheid van PS, dan is voor ons ook de kou uit de lucht. Dat willen we gewoon helder hebben.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van den Hout** (GS, SP): Dat is nu de derde keer dat de heer Van Hattem daarom vraagt. Moet ik nou werkelijk de derde keer zeggen dat deze verordening niet gaat over zijn bevoegdheid om met mij in discussie te gaan? Graag gedaan. Het ligt overigens niet aan hem dat dat nog steeds kan.
GroenLinks vraagt waarom geen hogere kwaliteit dan 2.1. Dat is op zich een terechte vraag, maar niet nu. Als men dat wil agenderen, met liefde en plezier ga ik het daarover hebben, maar dan moet het echt ergens anders over gaan en niet bij het vaststellen van een technische verordening. GroenLinks stelde dat wij eerder verzuimd zouden hebben om kwaliteitscriteria vast te stellen. Dat wil ik echt verre van me werpen, heet dat dan geloof ik. Wij hebben vanaf moment één dat we dealen met deze omgevingsdienst in onze opdracht heel duidelijk geformuleerd welke kwaliteit wij verwachten van de dienst. En als die niet geleverd werd, dan hebben we daar commentaar op gegeven. Maar onze kwaliteitscriteria zijn altijd volstrekt helder geweest.

De **voorzitter**: Mevrouw Roijackers.

Mevrouw **Roijackers** (GL): Even twee onjuistheden corrigeren. Ten eerste was het mevrouw Knoet die vroeg waarom er geen hogere criteria komen. Het maakt me blij dat de gedeputeerde via de beantwoording op onze vraag haar antwoord heeft gegeven. Het tweede is dat bij aanvang van de diensten er aan de diensten, via de gemeenschappelijke regeling, geen kwaliteitscriteria zijn meegegeven. Dat is verzuimd bij de gemeenschappelijke regeling en de inrichting daarvan. Dat heb ik gezegd.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van den Hout** (GS, SP): Maar om nou de hele geschiedenis weer over te gaan doen... Nee, het is niet verzuimd. Wij hebben in onze contracten met de dienst aangegeven welke kwaliteit wij verwachtten. En dat zijn grosso modo dezelfde kwaliteiten als nu, of als toen al op papier stonden in 2012, het jaar dat de diensten begonnen, in de landelijke kwaliteitscriteria 2.1. Dus er is helemaal niets verzuimd. Het enige wat we nu doen, nogmaals, is niet het vaststellen van de criteria, dat hebben we in 2012 al gedaan voor oprichting van de diensten, maar een juridische grondslag neerleggen waardoor wij ons zelf binden aan die criteria. Dat is een eis van het ministerie, anders doen ze het zelf.

De **voorzitter**: Mevrouw Roijackers.

Mevrouw **Roijackers** (GL): Ik geloof de gedeputeerde meteen als hij dat zegt, alleen hebben wij binnen de drie gemeenschappelijke regelingen een uitzondering als provincie. Dat heeft onder andere te maken met het feit dat wij aan de lat staan voor Europese richtlijnen en de prestaties daarop. De gemeenten daarbinnen hebben over het algemeen ook wat andere belangen dan de provincie. Dat speelt hier doorheen. Dat is ook een van de redenen waarom ik de motie heb gemaakt. Bij de gesprekken die we in het verleden hebben gevoerd, is steeds gebleken: wij willen het ene, bepaalde gemeenten willen het andere en vervolgens kom je er niet uit. Met kwaliteit wil je dat misschien net niet hebben.

De **voorzitter**: De gedeputeerde, die ook een oordeel over de motie zal geven.

De heer **Van den Hout** (GS, SP): Dat zal ik zo doen. Nog eens. Als wij van de dienst eisen rekening te houden met kwaliteitscriteria 2.1, betekent dat dat wij van een vergunningverlener bijvoorbeeld verwachten dat hij een hbo'er is. Die is dan in dienst van de dienst. Die doet het werk. Het is niet zo dat als dan één gemeente in Brabant zegt: wij kunnen het wel met een mbo'er af, dat we dan een mbo'er in de la

hebben liggen om hetzelfde stuk te laten schrijven. Die gemeente heeft dus gewoon mazzel. Het zijn onze hoogste kwaliteitscriteria die wij eisen van de dienst. Daar zal de dienst naar moeten luisteren. Die mensen worden aangenomen, die mensen doen het werk, en het is niet zo dat de kwaliteit verlaagd wordt omdat een gemeente een ander kwaliteitscriterium vaststelt. Die twee hebben helemaal niets met elkaar te maken. Mevrouw Roijackers haalde ook nog het ontbreken van kwaliteit aan. Iets wat we hiermee dan zouden oplossen –

De **voorzitter**: Mag ik stilte in de zaal?

De heer **Van den Hout** (GS, SP): Dat heeft u ook gezien bij het onder toezicht stellen van de omgevingsdienst Midden-West voor het extra geld opbrengen voor de Natuurbeschermingswet. Die twee hebben absoluut niets te maken met kwaliteit whatsoever, laat staan met kwaliteit zoals die in deze kwaliteitscriteria wordt vastgelegd. Dit gaat over kwaliteit van vergunningverleners, niet over waarom een dienst financieel uit de pas raakt en al helemaal niet over waarom wij een grote voorraad natuurbeschermingswetvergunningen hadden. Dat komt door slechte wetgeving in Den Haag, niet door slechte kwaliteit van de dienst. De motie zal ik derhalve echt sterk moeten ontraden. PS gaan hiermee werkelijk op de stoel van de gemeente zitten. Dat is niet onze rol. Het is niet mijn taak om de nieren van de gemeente te proeven in een gemeenschappelijke regeling waarvan we allemaal lid zijn. Zij kennen hun eigen horizontale verantwoording, zoals wij die ook kennen. PS zouden het ook niet pikken als een gemeenteraad een wethouder opdraagt om de provincie in de gaten te houden en te rapporteren als het naar de zin van die gemeente niet goed genoeg gaat. Om die reden, de volstrekte rolverwarring die daardoor gaat ontstaan, moet ik deze motie ernstig afraden.

De **voorzitter**: Ontraden. Ik dank de gedeputeerde voor zijn beantwoording. Ik ga nu de beraadslagingen sluiten en wij gaan over tot de stemming. Dat zal allereerst zijn over het herziene besluit, bij u bekend onder 64/16 en daarna de bij het stuk behorende motie onder stuk nummer 6.

Mevrouw **Roijackers** (GL): Voorzitter, ik wil graag een gewijzigd amendement indienen, alstublieft. En even schorsen als het kan. Motie, bedoel ik, excuus, laat op de avond.

De **voorzitter**: Is het een grote wijziging? Of kunnen we het even schriftelijk aanpassen?

Mevrouw **Roijackers** (GL): Het is een betrekkelijk kleine wijziging, voorzitter.

De **voorzitter**: Is het makkelijk opleesbaar?

Mevrouw **Roijackers** (GL): U kunt het tweede deel van het dictum schrappen, het tweede bolletje.

De **voorzitter**: Dus: "Aan PS te rapporteren wat de gemeenten hier voor kansen en belemmeringen zien" verdwijnt. Mag ik u vragen het even zo te doen? We kunnen hem opnieuw laten kopiëren, maar ik denk dat het duidelijk is. In het dictum blijft staan: "In de GR... " en de tweede strepen wij allemaal met een kleur naar keuze door. Dan komt hij zo dadelijk in stemming. Van Gruijthuijsen.

De heer **Van Gruijthuijsen** (GL): Voorzitter, even een punt van orde. Ik zou dan graag de reactie van de gedeputeerde daarop horen.

De **voorzitter**: Ja, dat is natuurlijk het volgende dat we gaan doen. We noteren M6a voor de annalen, dat dit nu de motie is. Gewijzigd ingediend. Dan is het inderdaad voor de hand liggend om de gedeputeerde om een hernieuwd en mogelijk ander oordeel over de motie te vragen. Aan hem het woord.

De heer **Van den Hout** (GS, SP): Voorzitter, deze motie moet ik echt ontraden. Wat GS wordt opgedragen is precies wat wij voorstellen te doen in het voorstel.

De **voorzitter**: Waarvan akte. Wij gaan nu de beraadslagingen sluiten en wij gaan ons klaarmaken voor de stemming. Ik breng in stemming het herziene besluit 64/16 en daarna de aangepaste motie bij u bekend onder stuknummer M6a. Het besluit. De fractie van de VVD.

Mevrouw **Dirken** (VVD): Voor.

De **voorzitter**: Het CDA.

De heer **Kuijken** (CDA): Voor.

De **voorzitter**: SP.

De heer **Heijmans** (SP): Voor.

De **voorzitter**: PVV.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor met stemverklaring. Met de bevestiging van de gedeputeerde dat Provinciale Staten in hun toezichthoudende rol volop het vuur na aan de schenen van de gedeputeerde kunnen blijven leggen indien nodig.

De **voorzitter**: D66.

Mevrouw **Dingemans** (D66): Voor.

De **voorzitter**: De Partij van de Arbeid.

Mevrouw **Knoet-Michels** (PvdA): Voor.

De **voorzitter**: GroenLinks.

Mevrouw **Roijackers** (GL): Voor.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Oosterveer** (50PLUS): Voor.

De **voorzitter**: Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De **voorzitter**: ChristenUnie/SGP.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Voor.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voor.

De **voorzitter**: Het voorstel is unaniem door uw Staten aangenomen. De motie onder M6a en ik herhaal: het tweede bolletje bij het dictum is geschrapt. De fractie van de VVD.

Mevrouw **Dirken** (VVD): Tegen.

De **voorzitter**: Het CDA.

De heer **Kuijken** (CDA): Tegen.

De **voorzitter**: SP.

De heer **Heijmans** (SP): Tegen met stemverklaring. Deze motie is zwakker dan het besluit dat we zojuist genomen hebben. Want in het besluit hebben we aangenomen dit in te voeren en in de motie wordt er alleen maar op aangedrongen om het in te voeren.

De **voorzitter**: PVV.

De heer **Van Hattem** (PVV): Tegen.

De **voorzitter**: D66.

Mevrouw **Dingemans** (D66): Tegen.

De **voorzitter**: De Partij van de Arbeid.

Mevrouw **Knoet-Michels** (PvdA): Voor, omdat wij lezen dat het hier gaat om het aandringen ook bij de gemeenten.

De **voorzitter**: GroenLinks.

Mevrouw **Roijackers** (GL): Voor.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Oosterveer** (50PLUS): Tegen.

De **voorzitter**: Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De **voorzitter**: ChristenUnie/SGP.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Tegen.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Tegen.

De **voorzitter**: Deze motie is verworpen.

78/16 Benoeming loco-griffier van Provinciale Staten van Noord-Brabant

De **voorzitter**: Dames en heren, wij komen aan het laatste besluit en dat betreft de benoeming van een loco-griffier van onze Provinciale Staten. Mag ik voorstellen, gezien ook het feit dat de in het besluit bedoelde benoeming vanavond er zo heeft uitgezien dat hij zijn ouders maximaal heeft kunnen laten kennismaken met het werk dat wij doen, het besluit bij acclamatie aan te nemen? [applaus]
Dan wil ik u allen vragen te gaan staan voor de beëdiging van onze nieuwe loco-griffier. De griffier.

De **griffier**: "Ik zweer dat ik om tot loco-griffier benoemd te worden, rechtstreeks noch middellijk, onder welke naam of welk voorwendsel ook, enige gift of gunst heb gegeven of beloofd.
Ik zweer dat ik, om iets in dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen.
Ik zweer dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als loco-griffier naar eer en geweten zal vervullen."

De heer **Deneer**: Zo waarlijk helpe mij God almachtig.
[applaus]

Sluiting van de vergadering

De **voorzitter**: Dames en heren, wij besluiten de vergadering en kunnen onze loco-griffier feliciteren met een drankje in de Statenlounge. Ik verzoek nog twee dingen. Het gebruikelijke verzoek om uw sprekerspasje te deponeren in de opvangbus en als wij straks naar de lounge gaan ook Loes te feliciteren, die gisteren 65 jaar geworden is en voor wie wij een bloemetje hebben. Wij zijn blij dat dat nog niet de pensioengerechtigde leeftijd is. [applaus]
De vergadering is gesloten.

*De **voorzitter** sluit om 22.45 uur de vergadering.*